BIBLIOTECA LITTERARIA SERIA III.

CONTELE

DE

MONTE-CRISTO.

de

ALESANDRU DUMAS.

TRADUCERE

de

G. A. Baronzi.

VOL. VII.

BUCURESCI.
Librariŭ-Editoriŭ George Ioanidŭ.
1858.

Or-quâte Esemplare dintr'aquéstâ traducere nu vorŭ fi subscrise de mine, le voiŭ contesta dupé legi.

Librariu-Editoru.

CONTELE
DE
MONTE-CRISTO.

CAPITULU XCI.

MUMA ŞI FIIUL.

Kontele de Monte-Cristo salută ne veĭ vinvĭ jună k'ună sărîsă nlină de melankolie ui demnitate, ui se ărkă earъ în trъsăra sa kă Masimilian ui kă Emanuel.

Albertŭ, Beauchamp ui Château-Renaud remaserъ singură ne kъmnălă de bătaiъ.

Jănele se ăitĭ l'avestĭ doĭ martorĭ kă o nrivire kare, fър'a fi konrinsъ de vr'o temere, semъna kă toate avestea kъ le verea nъrerea desnre veia ve fъkăse.

— Ire legea mea! skămnălă meă, zise Beauchamp velă d'întiiă, or nentră-kъ avea maĭ măltъ simgibilitate, saă kъ nă nrea svia sъ se nrefakъ, dъ-mĭ voiъ a te felivita: eatъ ună desnodъmîntă foarte neastentată nentr'o îmnrejărare foarte nenlăkătъ.

Albertŭ remase mătă ui konventrată în visarea sa.

Château-Renaud se mălgămi sъ uĭ batъ botina kă bastonălă seă velă îndoiosă.

— Nă nlekъmă? zise elă dăn'aveastъ tъvere înkărkъtoare.

— Kъndă gi va nlъvea, resnănse Beauchamp; lasъ-mi năma timnălă de a komnlimenta ne D. de Morcerf; azi a dată o nrobъ de o generositate aua de kavalereaskъ... aua de rarъ!

— Ox! da, zise Château-Renaud.

— E de minăne, ărmъ Beauchamp, sъ noatъ konserva asăurъ-ui o năvere aua de mare!

— De sigără; kъtă nentră mine, n'aui fi fostă în stare, zise Château-Renaud kă o revealъ din vele mai semnifikative.

— Domniloră, întrerănse Albertă, kreză kъ n'agi înţelesă kъ între D. de Monte-Cristo ui mine s'a netrekătă ană ve foarte gravă...

— Da, da, zise îndatъ Beauchamp; dar toţi nerozii nostri n'ar fi în stare sъ înţeleagъ eroismălă dămitale, ui, mai kărîndă saă mai tărziă, te vei vedea nevoită a îi deslăvi kă mai măltъ energiъ kъ asta nă se kăvine sănătăţii korunlăi dămitale ui dăratei vieţei dămitale. Vrei sъ gi dau o învăţătărъ de amikă? Illeakъ la Neapole, la Haya saă la Petresburg, kari săntă nisve gere linisvite, ui ănde oameni săntă mai nriveaţi desnre nănktălă de onoare dekъtă kunetele noastre aurinse din Parisă. Kъndă vei fi akolo, fъ semne kă nistolălă, ui mai fъ o miiъ de kontre, de kărte ui de kontra-terţe; fъ-te ăităkă ka sъ te întorni linisvită în Francia dăne kъgi-va ani, saă destălă de resnektabilă, în nrivinţa denrinderiloră akademive, ka sъ gi reknoaţi linisvea. Nă è aua, domnăle de Château-Renaud, kъ am kăvîntă?

— Tokmai asta è ui năreroa mea, zise gintilomălă. Nimikă nă kiamъ dăelările serioase ka ană dăelă fărъ resultată.

— Mulțumesc, domnilor, respunse Albert cu un surîs rece; voiu urma dune învățătura ce mi dați, nu numai că mi o dați, dar numai că sconsiu meu era de a nu părăsi Francia. Vă mulțumesc asemenea numai cu servicii ce mi ați făcut servindu-mi de martori. E foarte adevărat, însă în inima mea, fiindu-că, dune vorbele ce le auzii, nu îl notu nita nici o dată.

Château-Renaud mi Beauchamp se uitară unul la altul.

Întîmplarea era aceea-mi l'amîndoi, mi tonul cu care Morcerf mi mărturisise mulțumita era ceva de o astfel de otărîre, încât amîndoi s'ar fi aflat într'o stare kam încurcată daca mai urma astă convorbire.

— Adio, Albert, zise de o dată Beauchamp întinzîndu mâna cu neîngrijire către fereastră, fără ca aceasta să s'arate că a ieșit din letargia sa.

Într'adevăr, nu respunse nimic la darea aceștei mâini.

— Adio, zise mi Château-Renaud, ținîndu cu mâna stângă bastonul său, mi salutându cu dreapta.

Buzele lui Albert abia murmurară:

„Adio!“

Căutătura sa era mai deslușită.

Conținea o poemă întreagă de mici onoruri, de mândre desinteresări, de sacrificare generoasă.

Dune ce amîndoi martorii se retrăsură în trăsură, el mai remase câtă-va încă în starea sa de nemișcare mi de melancolie.

Ne urmă, desfăcîndu-mi de o dată calul dela nomimiorul împrejurul căruia îl legase feciorul său, căci iute ne luă, mi lă în galop cale Parisului.

Peste un patrar de oră reintra în oșelul din strada Helder.

Când se dete jos de pe cal, i se păru, dune cor-

tina din kamera de kɜlkare a kontelɜĭ, kъ vъzɜ figɜra чea nalidъ a tatъlɜĭ seĕ.

Albertŭ mĭ întoarse kanɜlĕ k'ɜnĕ sɜsninĕ, mi reintrĕ în navilionɜlĕ seĕ.

Kъndĕ ajɜnse akolo, maĭ dete o arɜnkътɜrъ de okiĕ nentrɜ чea din ɜrmъ oarъ asɜnra tɜtɜlorĕ avɜgielorĕ kari i fъkɜserъ viaga aша de dɜlче mi aша de ferĭчitъ din konilъria sa mi nîn' atɜnчĭ.

Se maĭ ɜitĕ înkъ o datъ l'avele kadre, ale kъrora figɜre nъrea kъ i sɜrîdea, mi ale kъrora neisage nъrɜrъ kъ se însɜfleqea kɜ nisчe kɜlorĭ vie.

Ile ɜrmъ skoase din nrevazɜlĕ seĕ de stejarĕ nortretɜlĕ mɜmeĭ sale, ne kare îlĕ strînse, lъsъndĕ kadra de aɜrĕ kare îlĕ înkonjɜra goalъ mi neagrъ.

Ile ɜrmъ nɜse în regɜlъ frɜmoasele sale arme tɜrче, frɜmoasele sale nɜsчĭ angle, norчelanele sale ianonese, kɜnele sale legate, bronzɜrile sale artistiче, semnate kɜ nɜmele Feuchères saĕ Barye, mĭ чerчetъ armariele mi nɜse kieile la fiъ-kare din ele; arɜnkъ într'o kɜtiъ dela skriitorɜlĕ seĕ, ne kare îlĕ lъsъ deskisĕ, toqĭ baniĭ de nosɜnarĕ чe îĭ avea la dinsɜlĕ, maĭ alътɜrъ ne lîngъ eĭ skrinele sale, stagerele sale; fъkɜ ɜnĕ inventariĕ esaktĕ de totĕ чe avea, mi nɜse astĕ inventariĕ în lokɜlĕ чelĕ maĭ esnɜsĕ la vedere alĕ ɜnei mese, dɜne чe lɜъ de ne astъ masъ toate kъrgile mi xъrtiele de kari era înkъrkatъ.

La înчenɜtɜlĕ asteĭ lɜkrъrĭ, feчiorɜlĕ seĕ, kɜ totĕ ordinɜlĕ чe i detese Albertŭ de a îlĕ lъsa singɜrĕ, intrase în kamera sa.

— Чe vreĭ? îlĕ întrebъ Morcerf k'ɜnĕ acrĕ maĭ mallĕ tristĕ de kътĕ sɜnъratĕ.

— Mъ eartъ, domnɜle, zise feчiorɜlĕ; domnɜlĕ mi

onrise de a ilъ sənъra, este adevъratъ, dar D. kontele de Morcerf a zisъ sъ mъ kiъme.

— Eĭ bine? întrebъ Albertŭ.

— N'am vrətъ sъ mъ dəkъ la D. kontele nîn'a nə ləa voia dela domnəlъ.

— Ilentrə ce?

— Ilentrə-kъ D. kontele svie fъrъ îndoialъ kъ am însoцitъ ne domnəlъ ne terîmъ.

— Se noate, zise Albertŭ.

— Ші, nentrə kъ mъ kiamъ, fъrъ îndoialъ are sъ mъ întrebe desnre ceia ce s'a netrekətъ akolo. Ce sъ resnənzъ?

— Adevъrəlъ.

— Atənчĭ, voiъ snəne kъ nə s'a fъkətъ nimikъ?

— Veĭ resnənde kъ mĭ am fъkətъ skəsele domnələĭ konte de Monte-Cristo; də-te.

Feviorəlъ se înklinъ ші eші.

Atənчĭ Albertŭ se nəse earъ la inventarialъ seъ.

Ile kъndъ termina astъ ləkrare, sgomotəlъ ənorъ kaĭ ші alъ ənеĭ trъsəre kare intra în kərte i atrase ləarea a minte.

S'anronіъ de fereastrъ, ші vъzə ne tatъ-seъ ərkъndə-se în trъsərъ ші nlekъndъ.

Abia se înkise noarta osnelələĭ dəne eшirea konteləĭ, ші Albertŭ se îndrentъ kътre anartamentəlъ məmeĭ sale, ші, nefiindъ nimine akolo ka sъ ilъ anənце, nътrənse nînъ în kamera de kəlkare a Mercedeĭ, ші, kə inima înekatъ de totъ ce vedea ші de totъ ce ghiчea, se onri ne nragəlъ əшeĭ.

Ka kəm avela-шĭ səfletъ ar fi însəfleцitъ amîndoъ kornərile, Mercédès fъvea în kamera eĭ ceia ce Albertŭ fъkəse într'a sa.

Toate era nəse în regəlъ dintelele, narərele, skəlele,

Se duse să s'arunce pe gîtul Mercedei.

kîrnetвrile, baniĭ, era sъ s'aшeze în fвndвlĭ kвtielorĭ, ale kъrora kieĭ le strîngea kontesa kв îngrijire.

Albertŭ vъzв toate пregъtirile avestea; le înţelese, ші, strigъndĭ: — Mamъ! se dвse sъ s'arвnve ne gîtвlĭ Mercedeĭ.

Пiktorвlĭ kare ar fi пвtвtĭ desemna aste doъ figвre ar fi fъkвtĭ neanъratĭ o kadrъ frвmoasъ.

Într'adevъrĭ, toatъ nomna aveasta a вneĭ otъrirĭ nestremвtate, kare nв sneriase ne Albertŭ nentrв dînвlĭ, îlĭ snъimînta nentrв mвmъ-sa.

— Dar ve îmbli sъ favĭ? o întrebъ elĭ.

— Ve fъveaĭ tв? resпвnse ea.

— Ox! mamъ! strigъ Albertŭ, aша de tвrbвratĭ înkътĭ nв пвtea sъ vorbeaskъ, alta estĭ dвmneata ші alta eĭ; nв поţĭ sъ fi otъrîtĭ veia ve am otъrîtĭ eĭ, kъvĭ viĭ sъ te însviinţezĭ kъ mĭ ieaĭ adio dela kasa dвmitale, ші... dela dвmneata.

— Ili eĭ asemene, Albertŭ, resпвnse Mercédès; ші eĭ nlekĭ. Krezвsem, ţĭ o mъrtвriseskĭ, krezвsem kъ fiвlĭ meĭ era sъ mъ însoţeaskъ; m'am învelatĭ oare?

— Mamъ! zise Albertŭ kв tъriъ, nв notĭ sъ te fakĭ a te îmпъrtъші de soartea ne kare mĭ am otъrît'o; katъ sъ trъeskĭ d'avi 'nainte fъrъ пвme ші fъrъ stare, katъ, nentrв ka sъ învenĭ astĭ traiĭ asnrв, sъ mъ îmnrвmвtĭ dela вnĭ amikĭ пъinea ne kare o voiĭ mъnka de akвm nînъ în minвtвlĭ kъndĭ voiĭ kъstiga alta. Aша darъ, bвna mea mamъ, mъ dвkĭ la Franz sъ îlĭ rogĭ a mъ îmnrвmвta mika sвmъ de kare am kalkвlatĭ kъ voiĭ avea trebвinţъ.

— Tв! bietвlĭ meĭ konilĭ! strigъ Mercédès; tв sъ sвferĭ neaverea, sъ sвferĭ foamea! ox! nв maĭ vorbi aша, mĭ aĭ sfъrъma toate otъrîrile.

— Dar nв ne ale mele, mamъ, resпвnse Albertŭ

sănt jănc, sănt tare, krezĕ kъ sănt bravĕ; mi, de icrĭ înkăa, am aflatĕ ce noate voinţa. Vaĭ! mamъ, săntĕ oamenĭ kari aĕ săferitĕ atъtĕ de măltĕ, mi kari nă nămaĭ kъ n'aĕ măritĕ, dar aĕ mi fъkătĕ o stare noăъ ne răina tătălorĕ nromiterilorĕ de ferivire ce le detese cerălĕ, ne sfъrъmъtărele tătălorĕ sneranţelorĕ ce le detese Dămnezeĕ! Am aflatĕ aveasta, mamъ, am vъzătĕ avestĭ oamenĭ; svinĕ kъ, din fundălĕ abisălăĭ în kare îĭ skufundase inemikălĕ lorĕ, s'aĕ reskălatĕ kă atъta vîrtăte mi gloriъ, înkъtĕ aĕ dominatĕ ne vekilĕ lorĕ vingъtorĕ mi îlĕ aĕ nrevъlitĕ anoĭ mi eĭ. Nă, mamъ, nă, de azĭ înkolo am rănt'o kă trekătălĕ, mi nă maĭ nriimeskĕ nimikĕ dela dînsălĕ, nivĭ kiarĕ nămele meĕ, nentră-kъ, trebăe sъ înţelegĭ, dămneata, nă è aua, mamъ? fiilĕ dămitale nă maĭ noate nărta nămele ănăĭ omĕ kare katъ sъ rouseaskъ înaintea altăĭ omĕ.

— Albertŭ! konilălĕ meĕ! zise Mercédès, dak'auĭ fi avătĕ o inimъ maĭ tare, astă-felĕ eram sъ te învъţĕ mi eĕ sъ favĭ; konsviinţa ta a vorbitĕ kъndĕ glasălĕ meĕ stinsĕ tъvea; askăltъ-ţĭ konsviinţa, fiilĕ meĕ. Tă aveaĭ amivĭ, Albertŭ, răne-o de o kam datъ kă eĭ, dar nă te desnera, în nămele măneĭ talc! Viaţa è înkъ frămoasъ în etatea ta, skămnălĕ meĕ Albertŭ, kъvĭ abia estĭ de doăъ-zevĭ mi doĭ de anĭ; mi, fiindĕ-kъ ănеĭ inime aua de kăratъ ka asta i se kăvine ănĕ nămе fъrъ natъ, ica ne alĕ tatъlăĭ meĕ, clĕ se nămea Herrera. Te kănoskĕ, Albertul meĕ; or ce kariera veĭ ărma, veĭ fave în năţinĕ timnĕ avestĕ nămе strelăvitĕ. Atănvĭ, amikălĕ meĕ, aratъ-te earъ în lăme maĭ strelăvitĕ înkъ de neferivirile tale trekăte, mi daka nă va fi aua, kă toate nrevederile mele, lasъ-mĭ velĕ năţinĕ astъ sneranţъ, mie kare nă voiĕ avea altĕ veva de kătĕ astъ singăra kăgetare, mie kare nă maĭ am altĕ viitorĕ, mi nentră kare mormîntălĕ învene dela nragălĕ asteĭ kase.

— Voiŭ ærma dæne dorinţele dæmitale, mamъ, zise jænele; da, mъ îmnъrtъueskŭ de sneranţa dæmitale: mînia lŭi Dæmnezeŭ næ ne va ærma, nivĭ ne dæmneata, kare estĭ aua de kæratъ, nivĭ ne mine kare sænt aua de inovintŭ. Dar, fiindŭ-kъ sæntemŭ otъrîţĭ, sъ favcemŭ maĭ kærîndŭ. D. de Morcerf a nlekatŭ de vr'o jæmъtà de orъ d'a kasъ; okasiænea, kæm vezĭ, è favorabilъ ka sъ fægimŭ de sgomotŭ ui de esnlikъrĭ.

— Te astentŭ, fiiælŭ meŭ, zise Mercédès.

Albertŭ alergъ îndatъ nînъ la bælevardŭ, de ænde adæse o trъsærъ næblikъ kæ kare era sъ nleve dela osnelŭ.

Uĭ adæse a minte de o kъsvioarъ garnitъ în strada Sânţilor-Pârinţi, ænde mæmъ-sa era sъ afle o lokæinţъ modestъ dar kæviinvioasъ.

Se întoarse darъ sъ kaæte ne mæmъ-sa.

În minætælŭ kъndŭ trъsæra se onrea înaintea norţiĭ, ui ne kъndŭ Albertŭ îmbla sъ se dea jos, ænŭ omŭ s'auroniъ de elŭ ui i dete o skrisoare.

Albertŭ rekænoskæ ne întendintele.

— Dela kontele, zise Bertuccio.

Albertŭ læ skrisoarea, o deskise ui viti.

Dæne ve o viti, kъætĭ kæ okiĭ ne Bertuccio; dar, ne kъndŭ vitea jænele, Bertuccio se fъkæse nevъzælŭ.

Atænvĭ Albertŭ, kæ lakremele ne okĭ, kæ nentælŭ sfъmiatŭ, intrĭ la Mercédès, ui, fъr'a snæne vre o vorbъ, i înfţuiшъ skrisoarea.

Mercédès viti:

„Albertŭ,

„Aretъndæ-ţĭ kъ am nътræns nroiektælŭ ne kare estĭ anroane sъ îlŭ îmbrъţiшezĭ, krezŭ kъ ţĭ aretŭ asemene kъ înţelegŭ delikateţea.

„Eaţ-te liberă, nъrъsesчї kasa kontelъї, ui veї lъa în nresnъ kъ dъmneata ne mъma dъmitale, kare è liberъ ka dъmneata; dar, kъgetъ în veia ve fuї, Albertŭ, i estї datorŭ maї mъltŭ de veia ve noţї u i ułъti, kъ biata inima-ţї nobiłъ ve o aї.

„Ţine ne seamъ-ţї łaula, reklamъ ne seamъ-ţї sъferinţa, dar skъtesve-o de astъ miseriъ d'întîiŭ kare va însoţi neanъratŭ întîele-ţї silinţe, kъvї ea nъ meritъ nivї ъmbra neferivirilorŭ kari i aŭ kъzъtŭ astъ-zї ne kanŭ, ui Iprovedinţa nъ voiesve ka inovintŭlŭ sъ ułъteaskъ nentrъ kъlnabilŭ.

„Sviŭ kъ veţї nъrъsi amîndoї kasa din strada Helder fъr'a łъa nimikŭ. Kъm am aflatŭ avcasta, nъ kъzta s'o deskonerї. O sviŭ; eatъ totŭ.

„Askъltъ, Albertŭ.

„Sъntŭ dozъ-zevї ui natrъ de anї de kъndŭ mъ întorveam nrea voiosŭ ui nrea mъndrъ în natria mea.

„Aveam o fidanţatъ, Albertŭ, o jъnъ konilъ sъntъ ne kare o adoram, ui adъveam fidanţateї mele o sътъ vinvїzevї ładoviv strinsї kъ mъltъ ostenealъ dъu'o mъnkъ fъrъ resułŭ.

„Avestї banї era nentrъ dînsa, îi destinam eї, ui, sviindŭ kътŭ de înveltoare è marea, îngronasem tesaъrłŭ nostrъ în grъdiniţa kaseї în kare lokъia tatъ-meŭ la Marsilia, d'asъnra Aleielor-Meilhanului.

„Mъma dъmitale, Albertŭ, kъnoasve bine astъ biatъ kъsvioarъ.

„Kъndŭ veneam la Parisŭ, vea dъne ъrmъ oarъ, am trekътŭ ne la Marsilia.

„M'am dъsŭ sъ vъzŭ astъ kasъ ulinъ de saveniri dureroase, ui seara, am sъnatŭ în kolţułŭ ande mi askъnsenem tesaъrłŭ.

„Kaseta de ferŭ se afla la lokułŭ eї, nimine n'o ałinsese.

„Ea è în ъnghiułŭ ne kare ъnŭ smokinŭ framosŭ, ułu-

tatŭ de tatъ-meŭ în zisa nasъerii mele, îlŭ akonere kŭ umbra sa.

„Eĭ bine! Albertŭ, avestĭ banĭ, kari o dinioarъ era s'ajute viaца ui linisъea asteĭ femeĭ ne kare o adoram, eatъ kъ, nrintr'o întîmnlare straniъ ui dъreroasъ, a reaflatŭ aveia-uĭ întrebuinцare.

„Ox! înцelege-mĭ bine kъgetulŭ, mie kare amĭ nutea sъ daŭ milioane asteĭ femeĭ, ui kare i daŭ numaĭ bukъцika de nъine neagrъ uitatъ sub bietulŭ meŭ akonerъmîntŭ din zisa în kare am fostŭ desnъrцitŭ de aveia ne kare o isbeam.

„Estĭ unŭ omŭ generosŭ, Albertŭ, dar noate sъ fiĭ orbitŭ de mъndriъ saŭ de resimtimentŭ.

„Daka mъ veĭ refusa, daka veĭ vere altuia veia ve eŭ am drentulŭ a цĭ da, voiŭ zive kъ è o fantъ nuцinŭ generoasъ din narte-цĭ ka sъ refusĭ viaца mumeĭ dumitale datъ de unŭ omŭ ne alŭ kъruia tatъ îlŭ a fъkutŭ tatulŭ dumitale sъ moarъ de foame ui de desnerare.“

Dune ve fu vititъ astъ skrisoare, Albertŭ remase nalidŭ ui nemiskatŭ astentъndŭ veia ve avea sъ otъraskъ mumъ-sa.

Mercédès înlцĭ la verŭ o kъutъturъ nlinъ de o esnresiune nesnusъ.

— Iriimeskŭ, zise ea; are drentulŭ sъ nlъteaskъ dota ne kare o voiŭ duve la o monastire!

Ili, nunîndŭ mъna ne inima sa, luĭ braцulŭ fiiulуĭ eĭ, ui luĭ kalea snre skarъ, k'unŭ nasŭ maĭ sigurŭ de kътŭ s'astenta kiarŭ ea noate.

CAPITULU XCII.

SINUCIDEREA.

Într'aveștea, Monte-Cristo se întorsese ași elș în oraașș din prejmă kș Emanuel ași kș Masimilian.

Întoarcerea fș voioașă.

Emanuel nș ași askșndea bșkșria kă văzșse nașea ermășndș resbelșlșĭ, ași mărtșrisea în gșra mare gșstșrile sale filantroniște.

Morrel, într'șnș kolțș alș trăsșreĭ, lăsa voioșia fratelșĭ seș a se svanora în kșvinte ași năstra nentrș seamăĭ o bșkșriă totș aașa de sințeră, dar kare strelșșea nșmaĭ în kăștăștrele sale.

La bariera Tronuluĭ, întâlniră de Bertuccio.

Elș astenta akolo, nemiskatș ka o sentinelă la nostșlș eĭ.

Monte-Cristo skoase kanșlș ne fereastră, skimbă kăte-va vorbe kș dînsșlș înșetș, ași intendintele se fșkș nevăzătș.

— Domnșle konte, zise Emanuel kșndș ajșnse la înălțimea nieșeĭ Regale, zi, te rogș, să mă lase la noarta mea, ka să nș fiă nevastă-mea niște șnș minștș în neastîmpărș niște desnre dșmneata niște desnre mine.

— Kșndș n'ar fi de rîsș a ași areta ție ași ineva trișmfălș, zise Morrel, aașa invita ne D. konte să intre la noĭ, dar D. konte are ași dînsșlș fără îndoială inime tremșrate de recunoștință. Eată-ne ajșnsĭ, Emanuel, să salștămș ne amikșlș nostrș, ași să îlș lăsămș să ași ermeze kalea.

— Ânș minștș, zise Monte-Cristo, nș mă linișți numa kșrîndș de amindoĭ amiții meĭ; Emanuel, reintră la ofițerul

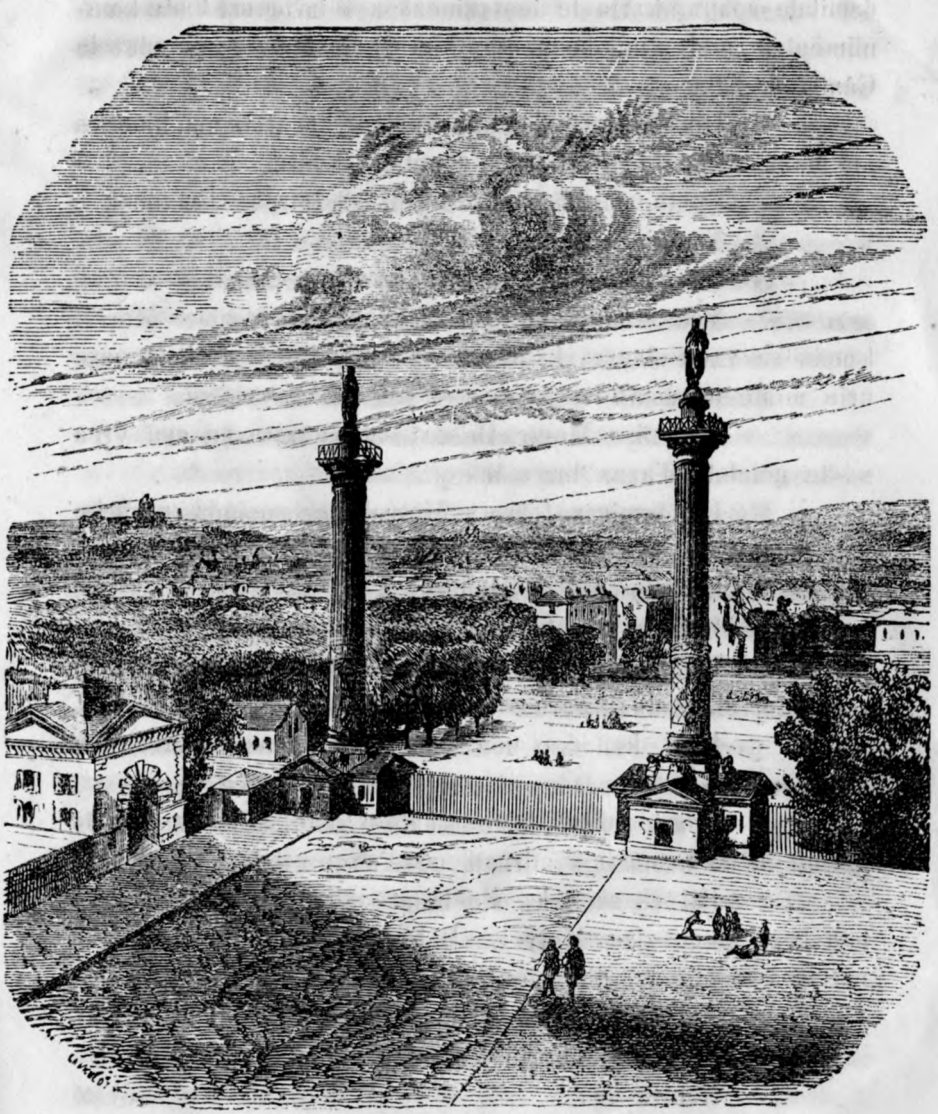

Bariera Tronului.

dъmitale soaцъ, kъria te însъrцinezъ a i înfъцiша toate komplimentele mele, ши dъmneata, Morrel, însoцesче-mъ mîinъ la Câmpiele-Elisee.

— De minъne! zise Masimilian, kъ atъtъ maï bine kъ am чeva a faче în kartierъlъ dъmitale, konte.

— Sъ te astentъmъ kъ dejъnъlъ? întrebъ Emanuel.

— Nъ, zise jъnele.

Ъsчioara se înkise, trъsъra ши ъrmъ kalea.

— Vezï kъ цï am fostъ o neazъ bъnъ, zise Morrel kъndъ se vъzъ singъrъ kъ Monte-Cristo. Цï a trekъtъ oare urin minte aчeasta?

— Da, zise Monte-Cristo; eatъ nentrъ чe awï vrea sъ te цiъ totъ d'aъna lîngъ mine.

— E de mirare! ъrmъ Morrel resnъnzîndъ nronrieï sale kъgetъrï.

— Чe lъkrъ? zise Monte-Cristo.

— Чeia чe s'a întîmnlatъ.

— Da, resnъnse kontele k'ъnъ sъrîsъ, è kiarъ kъm zivï, Morrel, è de mirare.

— Kъчï, kъndъ è чea dъne ъrmъ, adaъse Morrel, Albertй è bravъ.

— Foarte bravъ, zise Monte-Cristo. Îlъ am vъzutъ dormindъ kъ nъmnalъlъ atîrnatъ ne d'asъnra kanъlъï seъ.

— Illi eъ sviъ, kъ s'a bъtutъ de doъ orî, ши s'a bъtutъ urea bine, zise Morrel. Daka s'ascamъnъ aчeastu kъ nъrtarea su de azï dimineaцъ!

— Totъ inflъinga dъmitale, zise sъrizindъ Monte-Cristo.

— Bine de Albertй kъ nъ è soldatъ, zise Morrel.

— Ilentrъ чe?

— Skъse kъndъ è чineva ne terîmъ! zise jъnele kanitanъ klътindъ din kanъ.

— Eak'awa! zise kontele kъ blъndeцe, nъ kъden ши

dъmneata în nrejъdekъgile oamenilorъ ordinarĭ, Morrel. Nъ estĭ de nъrere kъ, fiindъ-kъ Albertŭ è bravъ, nъ noate sъ fiъ lauъ; kъ trebъe sъ fi avъtъ vre ъnъ kъvîntъ ka sъ se noarte kъm s'a nъrtatъ azĭ dimineaŋъ, ui kъ nrin ъrmare nъrtarea sa è maĭ maltъ eroikъ de kъtъ altъ-felъ?

— Fъrъ îndoialъ, fъrъ îndoialъ, resnъnse Morrel; dar sъ zikъ ui eъ ka Spaniolul: — A fostъ maĭ nъginъ bravъ astъ-zĭ de kъtъ ierĭ.

— Veĭ dejъna kъ mine, nъ è aua, Morrel? zise kontele ka sъ taie vorba.

— Ba nъ, te lasъ la zeve ore.

— Întîlnirea dъmitale era darъ nentrъ ka sъ dejъnĭ? Morrel sъrîse ui klъti din kanъ.

— Dar totъ katъ sъ dejъnĭ ъnde-va?

— Dar daka nъ mĭ è foame? zise jъnele.

— Ox! zise kontele, nъmaĭ doъ simtimente kъnoskъ kari taiъ foamea la ъnъ omъ: dъrerea (ui, fiindъ-kъ din ferivire te vъzъ foarte voiosъ, nъ è asta) ui amorъlъ. Aua darъ, dъne veia ve mĭ aĭ snъsъ în nrivinga inimeĭ dъmitale, mĭ este ertatъ sъ krezъ...

— Ire legea mea, konte, resnъnse kъ voiouiъ Morrel, nъ zikъ ba.

— Ui nъ vreĭ sъ mĭ snъĭ, Masimilian? zise kontele k'ъnъ tonъ aua de viъ, înkъtъ ar fi vъzъtъ vineva totъ interesъlъ ve îlъ avea ka sъ kъnoaskъ avestъ sekretъ.

— Ui am aretatъ azĭ dimineaŋъ kъ aveam o inimъ, aua è?

Ientrъ or ve resnъnsъ, Monte-Cristo întinse mъna jъnelъĭ.

— Eĭ bine! ъrmъ avesta, de kъndъ nъmaĭ è astъ inimъ kъ dъmneata în nъdъrea *des Vincenes*, è intr'altъ narte ъnde mъ dъkъ s'o reaflъ.

— Dă-te, zise încetă contele, dă-te sămnălă meă amică; dar, te rogă, daca kăm-va voi vorka vre o nedică, adă-ţi a minte kă am oare-kare ăstere în lămea asta, kă sănt ferivită kăndă întrebăinţează ască ăstere nentră binele oameniloră ne kari îi ăibeskă, mi kă le ăiboskă ne dămneata, Morrel.

— Bine! zise Morrel, mi voiă adăvc a minte kăm mi adăkă a minte konii vei egoisti de ăzrinţii loră kăndă ă trebăinţă de ei. Kăndă voiă avea trebăinţă de dămneata, mi noate kă va veni astă momentă, mă voiă adresa la dămneata, conte.

— Bine! am kăvîntălă dămitale. Adio dară.

— La revedere.

Ajănseseră la noarta kasei din Câmpiele-Elisee.

Monte-Cristo deskise ăsvioara.

Morrel sări jos; Bertuccio astenta în skară.

Morrel se dăse nrin aleia de Marigny, mi Monte-Cristo merse ăste înaintea lăi Bertuccio.

— Ei bine? întrebă elă.

— Ei bine! resnănse intendintele, mi va năreăsi kasa.

— Mi fiălă-seă?

— Florentin, feviorălă seă, krede totă aua mi elă.

— Vino.

Monte-Cristo lăă ne Bertuccio în kabinetălă seă, skrise skrisoarea ne kare amă văzăt'o mi o dete intendintelăi.

— Dă-te, i zise, mi grăbesve-te; dar, mai 'nainte, însviinţează ne Haydea kă m'am întorsă.

— Eată mă! zise jăna konilă, kare, ăzindă sgomotălă trăsărei, se detese jos radionă de băkăriă, kăvi vă-zăse ne kontele sănătosă.

Bertuccio emi.

Toate transnoartele snei fete kare mi revede ne

tatъ-seš velš išbitš, toate delirele šneĭ amante kare mĭ revede ne šnš amantš adoratš, Haydea le verkъ în întîiele minšte ale avesteĭ întoarverĭ ne kare o astentase kš atъta nenave.

Fъrъ îndoialъ, bškšria lšĭ Monte-Cristo nš era maĭ nšginš mare, de mi nš s'areta nrea mšltš; bškšria nentrš inimele kari aš sšferitš šnš timnš îndelšngatš è asemene kš rošа nentrš nъmîntšrile šskate de soare: inimъ mi nъmîntš absorbš astъ nloaiь binefъkъtoare kare kade ne ele, mi nimikš nš se vede ne din afarъ.

De vr'o kъte-va zile Monte-Cristo înțelegea šnš lškrš ne kare de mšltš nš maĭ kšteza sъ îlš kreazъ, kъ se afla adikъ došъ Mercédès în lšmc, mi kъ nštea sъ maĭ fiъ înkъ ferivitš.

Okišlš seš arzъtorš de ferivire se skšfšnda kš nesațiš în kъštъtšrcle šmede ale Haydeeĭ, kъndš de o datъ šma se deskise.

Kontele mĭ înkršntъ snrъnveana.

— D. de Morcerf! zise Baptistin, ka kšm singšra astъ vorbъ i ar fi datš ertarea.

Într'adevъrš, figšra kontelšĭ se lšminъ.

— Kare, întrebъ elš, vive-kontele saš kontele?

— Kontele.

— Dšmnezeslš meš! strigь Haydea, nš s'a maĭ finitš înkъ?

— Nš sviš daka s'a finitš, išbita mea konilъ, zise Monte-Cristo lšndš mšinele jšneĭ fete, dar, veia ve sviš, è kъ tš n'aĭ nimikš sъ te temĭ.

— Ox! è kš toate avestea tikъlosslš...

— Astš omš nš noate sъ mĭ fakъ nimikš, Haydea, zise Monte-Cristo; nšteaĭ sъ te temĭ kъndš aveam a fave kš fiislš seš.

— Ші eŭ kъtŭ am ŭaforitŭ, zise jŭna konilъ, nŭ veĭ ŭvi asta nivĭ o datъ, domnulŭ meŭ.

Monte-Cristo ŭŭrise.

— Ne mormîntulŭ tatълuĭ meŭ, zise Monte-Cristo întinzîndŭ mъna d'aŭŭra kanulul jŭneĭ konile, ші jŭrŭ kъ. de se va întîmpla vr'o neferivire, mie nŭ mi se va întîmpla.

— Te krezŭ, domnulŭ meŭ, ka kŭm mĭ ar vorbi Dŭmnezeŭ, zise jŭna konilъ înfъgimъndu-mĭ frŭntea kontelul.

Monte-Cristo deŭŭse ne uveastъ frŭnte apa de kŭratъ mi apa de frŭmosъ o ŭъrŭturo kare fъkŭ sъ batъ într'avela-mĭ timpŭ doŭъ inime, ŭnu kŭ ustere, vea altъ într' askŭnsŭ.

— Ox! Dŭmnezeulŭ meŭ! murmurъ kontele, mĭ aĭ erta oare ka sъ notŭ a maĭ iubi? Zi sъ intre D. kontele de Morcerf în salonŭ, zise elŭ lui Baptistin, kondukîndŭ ne Gréca vea frŭmosъ kъtre o skarъ askŭnsъ.

Sъ esulikъmŭ nŭpinŭ astъ visitъ, astentatъ noate de Monte-Cristo, dar neastentatъ fъrъ îndoialъ nentrŭ vititorii nostri.

Ne kъndŭ Mercédès, kŭm am spusŭ, fъvea în kasa eĭ inventariulŭ ne kare îlŭ fъkŭse Albertŭ într'a sa, ne kъndŭ mĭ klasa skulele, mĭ înkidea skrinele, mĭ adŭna kieile, ka sъ lase toate lukrurile într'o denlinъ ordine, nŭ vъzŭse unŭ kanŭ nalidŭ mi sinistrŭ kare venise sъ s'arate la okiulŭ unuĭ unue kare lъsa sъ intre lumina în koridorŭ.

D'akolo, nŭ numaĭ kъ nutea vedea vineva, dar nutea sъ mi aŭzъ.

Avela kare se uita aste-felŭ, dune toatъ nrobabilitatea, fъr'a fi vъzutŭ nivĭ aŭzitŭ, vъzŭ darъ mi aŭzi totŭ ve se netrevea la doamna de Morcerf.

D'akolo, omulŭ kŭ figura nalidъ se dŭse în kamera de kulkare a kontelui de Morcerf, mi, kъndŭ ujunse avi, re-

dikъ kъ o mъnъ kontraktatъ kortina dela o fereastrъ kare da în kъrte.

Stъtъ akolo zeve minъte astъ-felъ, nemiskatъ, mътъ, mi askъltъndъ bътъile inimeї sale.

Ilentrъ elъ, zeve minъte era nrea mъltъ.

Atъnvї fъ kъndъ Albertŭ, întorkîndъ-se dela întilnirea sa, vъzъ ne tatъ-scъ kare i nъndea întoarverea dъn' o kortinъ, mi mї întoarse kanъlъ.

Okiъlъ kontelъї se lъgi.

Elъ svia kъ insъlta ve o fъkъse Albertŭ lъї Monte-Cristo fъsese snъimîntъtoare, kъ o asemene insъltъ, în toate nъrgile lъmiї, trъgea dъne dînsa ъnъ dъelъ de moarte.

Aua darъ, Albertŭ se întorvea sъnътosъ, nrin ъrmare kontele era resbъnatъ.

Ънъ fъlgerъ de bъkъriъ nesnъsъ lъminъ astъ figъrъ lъgъbrъ, kъm fave o razъ de soare nîn' a nъ se nerde în norii kari seamъnъ maї mъltъ a i fi mormîntъlъ de kътъ leagъnъlъ.

Dar, amъ snъs'o, astentъ în-dewertъ ne jъnele sъ se ъrve în anartamentъlъ seъ snre a i da sokotealъ de triъmfъlъ seъ.

Daka n'a venitъ fiiъlъ, înainte d'a se lъnta, ka sъ vazъ ne tatъ-seъ a kъrъia onoare se dъvea s'o resbъne, asta se înjelege; dar, dъne ve a resbъnatъ onoarea tatъlъї, nentrъ ve astъ-fiiъ nъ venea sъ s'arъnve în brajele sale?

Atъnvї fъ kîndъ, kontele ne nътindъ vedea ne Albertŭ, trimise sъ kaste ne feviorъlъ seъ.

Se svie kъ Albertŭ îlъ aътorisase a nъ askъnde nimikъ tatъlъї seъ.

Dъne zeve minъte, se vъzъ ne skarъ generalъlъ de Morcerf, nъrtъndъ o redingotъ neagrъ, ъnъ gălerъ militarъ, ъnъ nantalonъ negrъ, mъnъшї negre.

Dăne kăm se vede, deteșe ordinĭ maĭ din ainte; kăvĭ, abia atinse ușa din ărmă treptă a skărĭĭ, ui trăsăra sa eșĭ din uniformă kă kaĭĭ năsĭ ui se onri înaintea lăĭ.

Feșiorălĭ seĭ veni atunș s'arănșe în trăsură ună kabană militară, în kare era două sfinte înfățișate.

He ărmă înkise ășușioara ui se năse lîngă kăverĭ.

Kăverălĭ se anlekă sure kontele ka să șeară ordinălĭ.

— La Câmpiele-Elisee, zise generalălĭ, la D. kontele de Monte-Cristo. Iăte!

Kaĭĭ săltară sub lovitura biușălăĭ șe îĭ atinse.

Dăne șinșĭ minăte, se ouriră înaintea kaseĭ kontelăĭ.

D. de Morcerf deskise înșă-uĭ ășușioara, ui, ne kăndă trăsăra mergea înkă, sări ka ună jăne în kontralciă, sănă ui desnădă ne noarta kăskată din urechă ka feșiorălĭ seĭ.

Dăn'o sekăndă, Baptistin anunță domnălăĭ de Monte-Cristo ne D. de Morcerf, ui D. de Monte-Cristo rekondăkîndă ne Haydea, dete ordinĭ să zikă kontelăĭ de Morcerf a intra în salonă.

Generalălĭ numera, nentru a treia oară, narketele lungimiĭ salonălăĭ kăndă se întoarse ui văzu ne Monte-Cristo stăndă în nișioare ne nragălĭ ăuiĭ.

— Eĭ! è D. de Morcerf, zise ka linișe Monte-Cristo; kredeam kă n'am ajuns bine.

— Da, eĭ sunt, zise kontele ka o kontrakțiune sufimintătoare de bază, kare îĭ onrea d'a vorbi kuratĭ.

— Akum nu mĭ maĭ remîne altă șeva, zise Monte-Cristo, de kută să șuiă kausa kare mĭ faște nlăcerea de a vedea ne domnălă kontele de Morcerf ama de dimineață?

— Aĭ avută astă-zi o întîlnire ka fiiălă meĭ, domnăle? zise generalălĭ.

— Șuiĭ așeasta? respunse kontele.

— Ști maĭ șuiă înkă ui astă, domnăle, kă fiiă-meĭ

avea kɜvinte marĭ ka sъ se batъ kɜ dɜmneata ɯi sъ fakъ totŭ ɥe nɜtea nentrɜ ka sъ te omoare.

— Într'adevъrŭ, domnɜle, avea kɜvinte foarte marĭ; dar, dɜne kɜm vezĭ bine, kɜ toate aɥele kɜvinte marĭ, nɜ m'a omorîtŭ, ɯi niɥĭ kъ s'a bъtătŭ kiarŭ.

— Ші kɜ toate aɥestea te nrivea ka ne kaɜsa desonoareĭ tatъlɜĭ seŭ, ka ne kaɜsa rɜinъriĭ ɥeleĭ snъimîntъtoare kare, în minɜtălŭ aɥesta, mĭ deranъnъ kasa.

— Este adevъratŭ, domnɜle, zise Monte-Cristo kɜ linisɥea sa ɥea mare; kaɜsъ sekɜndarъ, de esemnŭ, iar nɜ nrinɥinalъ.

— Fъrъ îndoialъ i aĭ fъkătŭ vr'o skɜsъ saŭ i aĭ datŭ vr'o esnlikare?

— Nɜ i am datŭ niɥĭ o esnlikare, ɯi înkъtŭ nentrɜ skɜse, elŭ mĭ a fъkătŭ mic, nɜ eŭ lăĭ.

— Dar la ɥe atribɜĭ astъ nɜrtare?

— La konvingerea, kɜm se vede, kъ în toate astea era ɜnŭ omŭ maĭ kălnabilŭ de kătŭ mine.

— Ші ɥine era omălŭ aɥesta?

— Tatъ-seŭ.

— Fiъ, zise kontele îngălbenindɜ-se; dar sɥiĭ kъ kălnabilălăĭ nɜ i nlaɥe sъ se konvingъ desnre kălnabilitate.

— Sɥiŭ... De aɥeia mъ ɯi astentam la ɥeia ɥe se întîmnlъ în minɜtălŭ aɥesta.

— Te astentaĭ ka fiŭ-meŭ sъ fiъ ɜnŭ laɯŭ? strigă kontele.

— D. Albertŭ de Morcerf nɜ è laɯŭ, zise Monte-Cristo.

— Ɣnŭ omŭ kare ɣine o snadъ în mъnъ, ɜnŭ omŭ kare ɣine ɜnŭ inemikŭ de moarte în vîrfălŭ snadeĭ sale, astŭ omŭ, daka nɜ se bate, è ɜnŭ laɯŭ! De ɥe nɜ se aflъ aɥi ka sъ i o zikŭ în faɣъ!

— Domnule, respunse ku revocalъ Monte-Cristo, nu prespunziŭ kъ aĭ venitŭ avi ka sъ mĭ spuĭ mivile dumitale afaverĭ de familiъ. Du-te mi le spune domnuluĭ Albertŭ, noate kъ dînsulŭ va svi ve sъ ĵĭ respunzъ.

— Ox! nu! nu! respunse generalulŭ k'unŭ surîsŭ kare neri îndatъ ve se nъskŭ, nu! aĭ drentate, n'am venitŭ nentru asta! Am venitŭ sъ ĵĭ spuiŭ kъ mi eŭ te nriveskŭ ka n'unŭ inemikŭ! Am venitŭ sъ ĵĭ spuiŭ kъ te ureskŭ din instinktŭ! kъ mi se pare kъ te am kunoskutŭ totŭ d'auna, kъ te am urîtŭ totŭ d'auna! mi kъ în. vele din urmъ, fiindŭ-kъ juniĭ din sekululŭ avesta nu se maĭ batŭ, ne vomŭ bate noĭ... Estĭ de astъ nъrere, domnule?

— Foarte multŭ. Astŭ-felŭ mi eŭ, kъndŭ spuseĭ kъ nrevъzusem veia ve mi se întîmpla, ĵĭ vorbeam de onoarea visiteĭ dumitale.

— Atutŭ maĭ bine... Estĭ darъ nregutitŭ?

— Totŭ d'auna, domnule.

— Svriĭ kъ ne vomŭ bate nînъ la moartea unuia din doĭ? zise generalulŭ ku dinĵiĭ strînsĭ de turbare.

— Nînъ la moartea unuia din doĭ, respunse Monte-Cristo fъkîndŭ o miskare uĵioarъ ku kapulŭ de sus în jos.

— Sъ nlekъmŭ darъ, n'avemŭ trebuinĵъ de martorĭ.

— Într'adevъrŭ, zise Monte-Cristo, suntŭ de nrisosŭ, ne kunoasvemŭ aua de bine!

— Din kontra, zise kontele, nu ne kunoasvemŭ de lokŭ.

— Ba! zise Monte-Cristo ku aveia-mĭ flegmъ sumimîntъtoare. Sъ vedemŭ nuĵinŭ. Nu estĭ soldatulŭ Fernandŭ kare a desertatŭ în ajunulŭ bъtъlieĭ dela Vaterloo? Nu estĭ lokotenentulŭ Fernandŭ kare s'a fъkutŭ kълъsulŭ mi spionulŭ armateĭ franveze în Spania? Nu estĭ koloneluluĭ Fernandŭ kare a trъdatŭ, a vîndutŭ mi a asasinatŭ pe binefъkъtorulŭ seŭ Ali?

Ши тоцї авестї Fernanцї, адънацї la ънъ lokъ n'aъ fъkътъ ne lokotenentъlъ generalъ konte de Morcerf nairъ de Francia?

— Ox! ştrigъ generalъlъ, atinsъ de авeste vorbe ka de ънъ ferъ romitъ; ox! tikъlosъle, kare mї arънчї rъшinea în faцъ în minътъlъ noate în kare mъ veї ші omorî, nъ, n'am zisъ kъ цї eram nekънoskътъ; sчiъ bine, demone, kъ aї пътrънsъ în noantea trekътъlъї, ші kъ aї чititъ într' însъlъ, la lъmina vr' ънъї flambelъ, nъ sчiъ! fiъ-kare nagine a vieцeї mele; dar noate kъ se aflъ înkъ maї mъltъ onoare în mine, în rъшinea mea, de kътъ în tine, sъb nomnosъlъ teъ esteriorъ. Nъ, nъ, цї sънt kънoskътъ, o sчiъ, dar ne tine nъ te kънoskъ, drъmaшle kъsътъ kъ aъръ ші kъ netre skъmne! La Parisъ, trevї de konte de Monte-Cristo; în Italia, de Simbad marinarъlъ; la Malta, maї nъ sчiъ kъm, am ъitatъ. Dar te întrebъ de adevъratъlъ teъ nъme, adevъratъlъ teъ nъme voiъ sъ îlъ sчiъ, între o sътъ de nъme ne kari le aї, ka sъ îlъ sпъiъ ne terîпъlъ lънteї, în minътъlъ kъndъ voiъ înfige sabia în inima ta!

Kontele de Monte-Cristo îngъlbeni într'ънъ modъ de sneriatъ, okiъlъ seъ selbatikъ se înflъkъrѓ de ънъ fokъ mistъitorъ, fъkъ o sъritъrъ kътre kabinetъlъ kare resпъndea în kamera sa, ші în maї nцinъ de o sekъndъ, шї smъlse kravata, redingota ші jileta, îmbrъkѓ o mikъ vestъ de marinarъ ші nъse ne kanъ o пъlъriъ de matelotъ, sъb kare se desfъшъrѓ nъrъї velъ lъngъ ші negrъ.

Se întoarse astъ-felъ, ънъimîntъtorъ, neimпъkatъ, mergîndъ kъ braцele înkrъчiшate înaintea generalъlъї, kare nъ înцelesese nimikъ de чe emise din salonъ, kare îlъ astenta, ші kare, simцindъ-шї dinцїї klънцънindъ ші îndoindъ-i-se nichioarele, se dete înderътъ k'ънъ nasъ ші se onri nъmaї kъndъ aflѓ ънъ reazimъ ne o masъ nentrъ mъna sa înklestatъ.

— Fernandъ! i strigѓ elъ, dintr'o sътъ de nъme чe

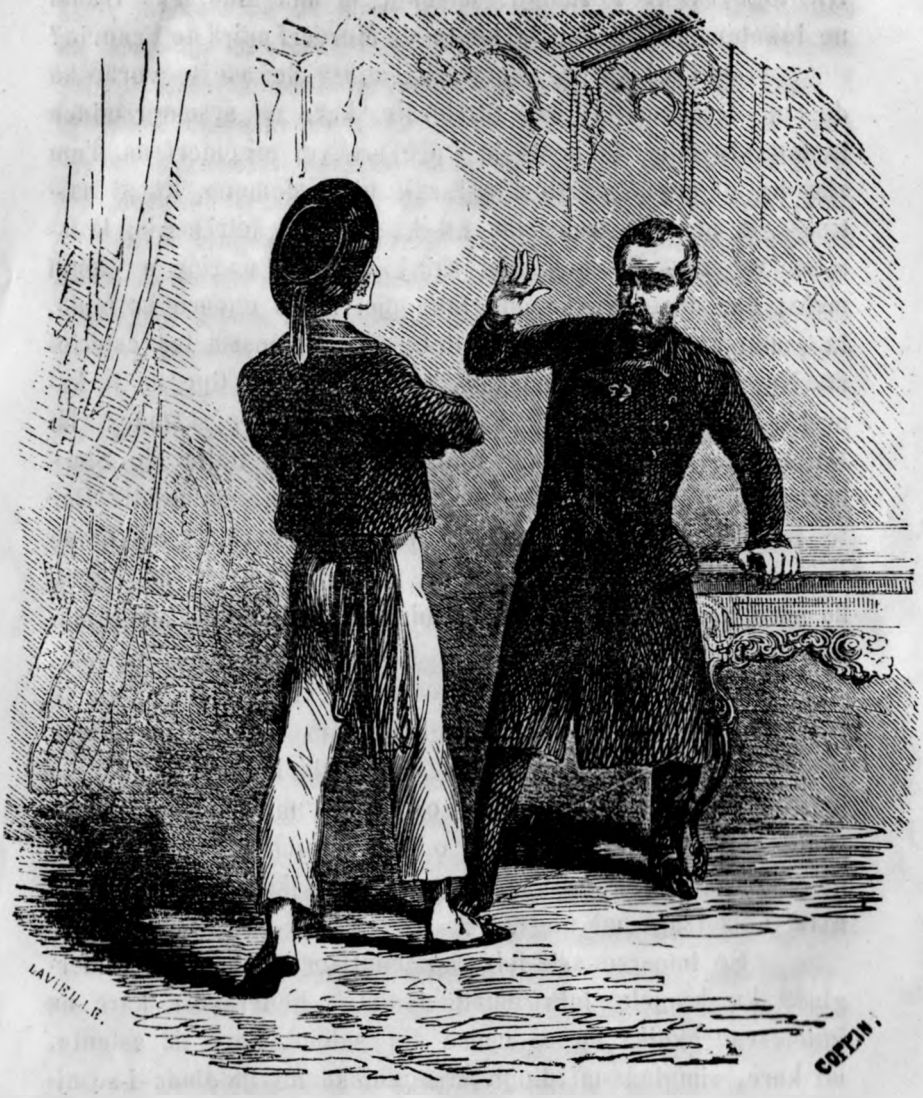

Se opri numai quăndŭ află un rezimŭ pe o masă pentru mâna sa inclestată.

am, n'aшĭ avea trebъinцъ sъ цĭ snъiĭ de kътĭ nъmaĭ snъlĭ singъrĭ ku sъ te trъsneskĭ; dar astĭ nъme, îlĭ ghiʋesʋĭ, nъ è aша? saĭ, ka sъ zikĭ maĭ bine, цĭ adъʋĭ a minte de elĭ? kъʋĭ, kъ toate nekasъrile mele, kъ toate mъnʋele mele, цĭ aratĭ astъ-zĭ ъnĭ obrazĭ ne kare feriʋirea resbъnъriĭ îlĭ rejъnъ, ъnĭ obrazĭ ne kare katъ sъ îlĭ fi visatĭ de mъlte orĭ de kъndĭ te aĭ însъratĭ... kъ Mercédès, fidanцata mea!

Generalъlĭ, kъ kanъlĭ restъrnatĭ ne snate, kъ mъinele întinse, kъ kъstъtъra înfintъ, nrivea în tъvere astĭ snektaklъ snъimîntъtorĭ.

Ile ъrmъ, dъkîndъ-se sъ kaste neretele snre a se rezima, se strekъrĭ biniшiorĭ nînъ la ъша ne kare eшi da'nderatele skoцîndĭ astĭ singъrĭ strigътĭ nlъngътorĭ шi sfъmietorĭ.

— Edmondŭ Dantès!

Ile ъrmъ, skoцîndĭ nisʋe sъsnine kari nъ semъna a fi omencsʋi, se tîrî nînъ la neristilъlĭ kaseĭ, trekъ nrin kърte ka ъnĭ omĭ beatĭ, шi kъzъ în braцele feʋiorъlъĭ seĭ, mъrmърndĭ k'ъnĭ glasĭ neînцelesĭ.

— A kasъ! a kasъ!

Ile drъmĭ, aerъlĭ ʋelĭ rekorosĭ шi rъшinca ʋe o avea de oameniĭ seĭ kari se ъita la dînsъlĭ îlĭ adъserъ earъ în stare a шĭ strînge minцile.

Dar drъmъlĭ fъ skъrtĭ, шi, kъ kътĭ s'anronia de kasa lъĭ, kontele simцea kъ i se renoia toate dъrerile.

La kъцĭ-va nasĭ de kasъ, kontele zise sъ stea trъsъra шi se dete jos.

Поarta era deskisъ.

O trъsъrъ nъblikъ staцiona în mizlokъlĭ stradeĭ.

Kontele se ъitъ l'aʋea trъsъrъ kъ snaimъ, dar fъr'a kъteza sъ întrerъnъ ne nimine, шi se renezi în anartamentъlĭ seĭ.

Doъ nersoane se da jos ne skarъ; abia avъ timnъ sъ intre iъte intr'ъnъ kabinetъ ka sъ nъ lъ vazъ.

Era Mercédès rezimatъ ne braцъlъ fiiъlъi ei, kari amîndoi nъrъsea osnelъlъ.

Trekъrъ doъ linie de neferiцitъlъ, kare, askъnsъ dъn'o kortinъ de damaskъ, fъ oare-kъm atinsъ de rokia de mъtase a Mercedeï mi simцi ne obrazъlъ seъ resъflarea cea kaldъ a aцestorъ vorbe zise de fiiъ-seъ.

— Fъ-цi inimъ, mamъ! Vino, vino, aci nъ mai sъntemъ a kasъ la noi.

Aste vorbe se stinserъ, nasii se denъrtarъ.

Generalъlъ se skъlъ în sus, atîrnatъ kъ mъinele înklestate de kortina de damaskъ.

Ші ineka nlъnsetъlъ celъ mai snъimîntъtorъ din kъte aъ emitъ vre o datъ din nentъlъ ъnъi tatъ, nъrъsitъ totъ de o datъ mi de femeia sa mi de fiiъ-seъ...

Îndatъ aъzi sъnetъlъ ъsцioarei de ferъ a trъsъrei, ne ъrmъ glasъlъ kъcerъlъi, ne ъrmъ ъrъirea roatelorъ celorъ grele fъkъ sъ i tremъre ferestrele.

Atъnci se renezi în kamera sa de kъlkare ka sъ vazъ înkъ o datъ totъ ce isbise mai malтъ în lume; dar trъsъra nlekъ fъrъ ka nici kanъlъ Mercedei nici alъ lui Albertü sъ se vazъ emindъ din trъsъrъ ka sъ dea kalei singъratice o kъstъtъrъ din ъrmъ, sъ i zikъ vr'ъnъ adio saъ sъ i arate vr'o nъrere de reъ, adikъ sъ i cearъ ertarea.

Astъ-felъ, kiarъ în minutъlъ kъndъ roatele trъsъrei fъcea sъ tremъre navimentъlъ bolteï, o lovitъrъ de fokъ resънъ, mi ънъ fumъ întunekosъ emi nrintr'ъna din ferestrele kamerei de kъlkare kare se snъrsese nrin nъterea esnlosiъniï.

CAPITULU XCIII.

VALENTINA.

Ноate ghiчi чineva вnde se dвчea Morrel ші kв чine era sъ se 'ntîlneaskъ.

Astъ-felъ Morrel, dвne чe nъrъsi ne Monte-Cristo, se dвse înчetъ snre kasa lвї Villefort.

Ziчemъ înчetъ, nentrв-kъ Morrel avea maї mвltъ de o jвmъtà de orъ ka sъ fakъ nвmaї чinчї sвte nasї; dar, kв totъ timnвlъ avesta kare era maї mвltъ de kътъ i trebвia, elъ se grъbise a nъrъsi ne Monte-Cristo, dorindъ sъ se vazъ o datъ singвrъ kв kвgetъrile sale.

Svia bine ora sa, orъ în kare Valentina asista la dejвnвlъ lвї Noirtier, ші era sigвrъ kъ nв é tвrbвratъ într' aчeastъ datoriъ nreцioasъ.

Noirtier ші Valentina i akordaserъ doвъ visite ne scntъmъnъ, ші akвm venca sъ nrofite de drentвlъ seъ.

Ajвnse; Valentina îlъ astenta.

Ilinъ de neastîmnъrъ ші màї retъчitъ, îlъ anвkъ de mъnъ ші îlъ adвse înaintea monвlвї eї.

Astъ neastîmnъrъ i venea în вrma vorbelorъ чe le aвzise desnre întîmnlarea lвї Morcerf чe fъkвse sgomotъ în lвme; se svia (lвmea svie totъ d'aвna) întîmnlarea dela Operâ.

În kasa lвї Villefort, nimine nв se îndoia kъ va вrma вnъ dвelъ dвn' aчeastъ întîmnlare.

Valentina, kв instinktвlъ eї de femieъ, ghiчise kъ Morrel era sъ fiъ martorвlъ lвї Monte-Cristo, ші, kв kвra-

giălă velă bine kănoskătă ală jănelăi, kă avea amivia mare ve ' ănosvea kă o avea elă nentră kontele, se temea kă nă va fi avătă năterca de a se mărgini în rolălă velă nasivă kare i era însemnată.

Se înțelege dară kă kătă nesațiă fără amănăntele verăte, date mi nriimite, mi Morrel năta viti o băkăria nesnăsă în okii nrea ibiteĭ sale kăndă află kă astă întîmnlare snăimîntătoare avăsese ănă resăltată nă mai năginată ferivită de kătă neastentată.

— Akăm, zise Valentina făkîndă semnă Iăi Morrel să mează lîngă bătrănălă mi mezîndă mi ea ne skăănelălă ănde mi renosa nivioarele, akăm, să vorbimă mi de ale noastre. Svii, Masimilian, kă mouă-meă avăsese ănă minată idea de a nărăsi kasa mi a lăa ănă anartamentă afară din kasa domnălăi de Villefort?

— Da, fără îndoială, zise Masimilian, mi adăkă a minte de ănă asemene nroiektă, mi îlă am anlăsdată kiară foarte măltă.

— Eĭ bine! zise Valentina, mai anlăsdă mi akăm, kăvi asta nă i ese din kană.

— Bravo! zise Masimilian.

— Illi svii, zise Valentina, ve kăvinte are ka să lase kasa?

Noirtier se ăita la fiă-sa snre la i imnăne tăvere kă okiălă; dar Valentina nă se ăita la Noirtier; okii eĭ, kăstătăra eĭ, sărisălă eĭ, toate era nentră Morrel.

— Or kare ar fi kăvintălă domnălăi Noirtier, zise Morrel, deklară kă è bănă.

— Minănată, zise Valentina: nretinde kă aerălă săbărbiălăi Saint-Honoré nă è bănă nentră mine.

— Într'adevără, zise Morrel; askăltă, Valentino, D.

Noirtier ar nștea nrea bine s'aibъ drentate; sșntș ninvï-snre-zeve zile de kъndș vъzș kъ sъnъtatea dșmitale sșferъ.

— Da, nșginș, este adevъratș, resnșnse Valentina; nrin șrmare mi tata mouș s'a fъkștș doktorșlș meș, mi, fiindș-kъ tata mouș svie toate, am vea maï mare înkredere într'însșlș.

— Dar, în vea dșne șrmъ, è darъ adevъratș kъ sșferï, Valentino? întrebъ Morrel kș vioivișne.

— Ox! Dșmnezeșlș meș! asta nș va sъ zikъ sșferinguъ: simguș kъ nș sșnt într'o stare bșnъ a sъnъtъgii, nimikș maï mșlțș; nș maï am foame, mi mi se nare kъ stomakșlș meș sșsgine o lșntъ ka sъ se învege kș veva.

Noirtier nș nerdea nivï șna din vorbele Valentinei.

— Ili ve kșrъ favï nentrș astъ boalъ nekșnoskștъ?

— O kșrъ nrea simnlъ, zise Valentina; în toate dimineqele icaș kъte o lingșrъ din beștșra ve o adșve nentrș tata mouș; kъndș zikș o lingșrъ, am învenștș kș șna, mi akșm am ajșnsș la natrș. Tata mouș nretinde kъ è o doktoriъ șniversalъ.

Valentina sșrîdea; dar sșrîsșlș ei avea șnș ve tristș mi sșferitorș.

Masimilian, beatș de amorș, o nrivea în tъvere.

Era foarte frșmoasъ, dar naloarea ei lșase șnș tonș maï matș, okii ei strelșvea k'șnș fokș maï arzъtorș de kъtș altъ datъ, mi mъinele ei, kari era albe ka nakrșlș, semъna a mъinï de vearъ ne kari o nșangъ gъlbșiъ o kotronesve kș timnșlș.

Dela Valentina, jșnele mï întoarse okii asșnra lșï Noirtier.

Avesta konsidera kș o inteligingъ nrofșndъ mi straniъ ne jșna konilъ absorbitъ în amorșlș ei.

Dar mi elș asemene, ka mi Morrel, șrma avele trъ-

Noirtier se uită la fiiă-sa c'un tonŭ întrebător.

sære ale ăneĭ săferinţe askănse, kari făseserĭ toţi kă vederea, afarĭ de tatălŭ mi de amantălŭ.

— Dar, zise Morrel, astĭ beătărĭ kă kare aĭ ajănsŭ mînĭ la natră lingăre, o kredeam orîndăitĭ nămaĭ nentră D. Noirtier?

— Sfiŭ kĭ è foarte amarĭ, zise Valentina, aşa de amarĭ, încătŭ totŭ ce beaŭ dăne dînsa mi se pare kĭ are avela-şi găstŭ.

Noirtier se ăitĭ la fiiĭ-sa k'ănŭ aerŭ întrebătorŭ.

— Aşa è, tatĭ-bănŭ, zise Valentina. Adineaorĭ, mîn'a nă intra la dămneata, am beătŭ ănŭ paxarŭ de anĭ zaxaratĭ; eĭ bine! am lăsatŭ ne jămătate, aşa de amarĭ mi s'a părătŭ astĭ anĭ.

Nortier îngălbeni, şi fĭkă semnŭ kĭ voiea sĭ vorbeaskĭ.

Valentina se skălţe sare a se dăve sĭ kaste dikţionarălŭ.

Noirtier o ărmţe kă okiĭ, dar kă o smĭcinare văzătĭ.

Într'adevărŭ, sângele se ărka în kanălŭ jăneĭ konile, şi faţa i se rămenea.

— Eatĭ! zise ea făr'a şi nerde voioşia de lokŭ, è kăriosŭ: o ameţealĭ! nar'kĭ mĭ a lăatŭ soarele okiĭ!..

Şi se rezimţ de fearele ferestreĭ.

— Nă è niçĭ ănŭ soare, zise Morrel kare se tărbăra şi maĭ mултŭ de esnresiănea çe o vedea ne figăra lăĭ Noirtier de kătŭ de indisnănerea Valentineĭ.

Şi alergţ la Valentina.

Jăna konilĭ sărîse.

— Nă te sneria, tatĭ-bănŭ, zise ea lăĭ Noirtier; nă te sneria, Masimilian, nă è nimikŭ, mĭ a trekălŭ; dar askăltĭ mi se pare kĭ ază sgomotălŭ ăneĭ tresăre kare intrĭ în kărte.

Deskise ușa lui Noirtier, alergă la o fereastră din koridoră, ui se întoarse iute.

— Da, zise ea, vine doamna Danglars ka să fiă-sa să ne fakă visită. Adio, mă dakă, kăcă sviă kă oră să mă kiăme; saă mai bine, la revedere; remăi lîngă tata moșu, Masimilian, ăi promită kă nu le voiă ăine mult.

Morrel o urmă ka okii, o văzu nînă înkise ușa, ui o auzi urkăndă skăriuioara kare kondăuca totă de o dată ui la doamna de Villefort ui la dînsa.

Dune ce se făku nevăzută, Noirtier făku semnă lui Morrel să iea dikționarulă.

Morrel se supuse.

Ku ajutorulă Valentinei, elă se denrinsese kurîndă a înțelege ne bătrînulă.

Dar ku toată denrinderea sa, fiindă-kă trebuia să cerceteze o narte din doză-zeci ui natru de litere ale alfabetului ui să kaute fiă-kare vorbă în dikționară, abia nuta în zece minute să tradukă kugetarea bătrînului ku aceste vorbe:

„Kată naxarulă ku ană ui karafa kari sută în kamera Valentinei.“

Morrel kiămă îndată ne feciorulă kare era în lokulă lui Barrois, ui i dete astă ordină, în numele lui Noirtier.

Feciorulă se întoarse neste nuă minută.

Karafa era goală ka ui naxarulă.

Noirtier făku semnă kă voiea să vorbeaskă.

— Ilentru ce sută goale, karafa ui naxarulă? întrebă elă. Valentina a zisă kă a beută numai o jumătate de naxară.

Traducerea astei întrebări mai ceră înkă cinci minute.

— Nu sviă, zise feciorulă; dar femeia din kasă è în anartamentulă damiceleî Valentina; noate kă îlă a golită ea.

— Întrebъ-o, zise Morrel, tradъkîndъ astъ datъ kъgetarea lъї Noirtier dъne kъътътъra sa.

Feviorъlъ eшi, шi se întoarse máї îndatъ.

— Damivela Valentina a trekътъ nrin kamera sa ka sъ se dъkъ într'a doamneї de Villefort, zise elъ, шi, ne kъndъ trevea, fiindъї sete, a beътъ veia ve remъsese în naxarъ; kътъ nentrъ karafъ, D. Eduardŭ a golit'o ka sъ fakъ o baltъ nentrъ rayele sale.

Noirtier шї redikъ okiї la verъ, kъm fave ънъ jъkъtorъ kare шї nъne toatъ starea ne o karte.

De atънvї, okiї bътrънъlъї se yintirъ în ъше, шi nъ maї nъrъsirъ astъ nънktъ de kътare.

Valentina vъzъse nrea bine kъ era doamna Danglars шi fiiъ-sa.

Le kondъseserъ în kamera doamneї de Villefort, kare zisese kъ va nriimi la dînsa.

Eatъ nentrъ ve Valentina trekъse nrin anartamentъlъ eї, fiindъї kamera într'o nivelъ kъ a mъmeї sale vitrige, шi fiindъ amîndoъъ kamerele desnъryite nъmaї nrin kamera lъї Eduardŭ.

Amîndoъъ femeile intrarъ în salonъ k'ънъ felъ de aerъ oficialъ kare nresviinya o komънikare.

Între oamenї de aveia-шї lъme, o nъanyъ è nъmaї de kътъ înyeleasъ.

Doamna de Villefort resnъnse avestеї solemnitъyї totъ nrin solemnitate.

În minътълъ avesta, Valentina intrъ, шi reverinyele reînvenъrъ.

— Skъmnъ amikъ! zise baroana, ne kъndъ amîndoъъ jъnele konile se lъa de mъnъ, veneam kъ Eugenia sъ yї anъnyъ nънta fiieї mele ve se va fave în kъrîndъ kъ nrinvinele Cavalcanti.

Danglars ţinъse titъla de nrinvine.

Bankerъlъ nonъlarъ jъdekuse kъ aua venea mai bine de kътъ konte.

— Atъnvĭ, dъ-mĭ voia sъ ţĭ fakъ sinverele mele komulimente, resnъnse doamna de Villefort. D. nrinvinele Cavalcanti mi se nare unъ jъne nlinъ de kalitъţĭ rare.

— Askъltъ, zise baroana sъrîzîndъ; daka vreĭ sъ vorbimъ ka doъ amive, katъ sъ ţĭ snъiъ kъ nrinvinele nъ ni se nare înkъ kъ este veia ve va fi. Are într'însъlъ unъ felъ de karakterъ straniъ kare ne fave, ne noĭ Francesiĭ, sъ rekъnoasvemъ dela întîia arъnkътъръ de okiъ unъ gintilomъ italianъ saъ germanъ. Kъ toate avestea aratъ o inimъ nrea bunъ, multъ fineţe de sniritъ, mi kътъ nentrъ kъviinţe, D. Danglars nretinde kъ are o avere mъreaţъ: asta è vorba lui.

— Mi ne urmъ, zise Eugenia resfoindъ albumulъ doamneĭ de Villefort, veĭ maĭ adъugi, doamnъ, kъ aĭ o înklinare nartikulariъ nentrъ avesiъ june.

— Mi, zise doamna de Villefort, n'am trebuinţъ sъ te întrebъ daka te îmnъrtъmesvĭ d'avearstъ înklinare?

— Eъ! resnъnse Eugenia kъ taktulъ eĭ ordinarъ, ox! kъtъ-mĭ de nuţinъ, doamnъ; vokaţiunea mea nъ è ka sъ mъ legъ kъ grijile kaseĭ saъ kъ kanrivielc unuĭ omъ, or kare ar fi mъkar. Vokaţiunea mea era d'a fi artistъ, mi nrin urmare liberъ de inima mea, de nersoana mea, de kugetarea mea.

Eugenia zise este vorbe k'unъ sunetъ aua de vibrътorъ mi tare, înkъltъ faţa Valentineĭ se rumeni.

Frikoasa konilъ nъ nutea sъ înţeleagъ astъ natъръ viguroasъ kare semъna kъ n'avea nivĭ una din temerile femeeĭ.

— Însъ, urmъ ea, fiindъ-kъ sunt destinatъ a mъ mъrita, kъ voiъ fъrъ voiъ, katъ sъ mulţumeskъ Ilrovedinţeĭ, kare a fъkutъ velъ nuţinъ ne D. Albertŭ de Morcerf a mъ

ară; dak'ar fi liusită astă Ilrovedinţă, astă-zi aşi fi nevasta ănăi omă kare şi a nerdută onoarea.

— Kam are drentate, zise baroana kă avea naivitatea straniă ce aă ăne-ori damele cele mari, şi ne kare desirile nenobile nă notă să le fakă a o nerde de totă; kam are drentate, daka nă era astă îndoială din nartea Morcerfilor, fiiă-mea era să iea ne D. Albertă: generalălă ginea nrea măltă l'aveastă ănire, venise kiară singură ka să sileaskă mâna domnălăi Danglars; amă skânată kă faţă kărată.

— Dar, zise kă temere Valentina, oare toată astă răşine a tatălăi kade d'asănra fiiălăi? D. Albertă mi se nare kă nă are nimikă a face kă trădările generalălăi.

— Mă eartă, skămnă amikă! zise neîmnăkata Eugenia; D. Albertă reklamă şi merită nartea sa: se vede kă dăne ce a nrovokată ieri ne D. de Monte-Cristo la Operâ, astă-zi i a cerută skăse ne terîmălă lănteî.

— Kă nenătinţă! zise doamna de Villefort.

— Ax! skămnă amikă! zise doamna Danglars kă aveia-şi naivitate ce i amă mai văzăt'o, é foarte sigură, o şviă dela D. Debray, kare era de faţă la esnlikare.

Şi Valentina şvia adevărălă, dar nă resnăndea.

Resninsă nrintr'o vorbă în săvenirile sale, se reafla kă kăgetarea în kasă la Noirtier, ănde o astenta Morrel.

Skăfăndată într'astă kontemnlare interioară, Valentina înveţase de vr'ănă minută a mai lăa narte la konvorbire.

I ar fi fostă kiară kă nenătinţă să renete veia ce se snăsese de vr'o kăte-va minăte, kăndă de o dată mâna doamneî Danglars, atingîndă-o ne braţă, o destentă din visarea eî.

— Ce este, doamnă? zise Valentina tresărindă la

atingerea degitelorŭ doamneĭ Danglars, ka kum ar fi tresăritŭ la o atingere elektrikă.

— Че sъ fiĭ, skumna mea Valentina, zise baroana, mi se pare kъ suferă?

— Eŭ? zise jуna konilъ nunîndu-ші mъna ne frunteaĭ kare ardea.

— Da; privesче-te în oglindъ; te aĭ rowitŭ ші aĭ îngălbenitŭ уna dune alta de treĭ patru orĭ într'unŭ minutŭ.

— Este adevăratŭ, zise Eugenia, estĭ prea galbenъ!

— Ox! nu te îngriji, Eugenio; aша sunt de vr'o kăte-va zile.

Ші, or kătŭ de nuginŭ vikleanъ era, jуna konilъ înţelese kъ asta era okasiunea de a eші.

Пе lîng' aceasta, veni ші doamna de Villefort în ajutorŭ.

— Retrage-te, Valentino, zise ea; suferă într'adevărŭ, ші aste dame vorŭ binevoi a te erta! bea unŭ paharŭ de anъ kuratъ, ші asta te va întrema.

Valentina îmbrăţişъ pe Eugenia, salutъ pe doamna Danglars kare se skulase ka sъ se retragъ, anoĭ eші.

— Biata konilъ! zise doamna de Villefort dune че eші Valentina, mъ îngrijeskŭ seriosŭ de ea, ші nu m'aшĭ mira kundŭ i s'ar întîmpla чeva gravŭ.

Într' acestea Valentina, aflъndu-se într'unŭ felŭ de esaltare kare nu sуia de unde i venea, trekuse prin kamera lui Eduardŭ fъr'a resпunde la oare-kare vorbe reutъчioasъ a konilului, ші ajunse la skъriшioarъ.

Trekuse toate trentele, afarъ de чele treĭ din urmъ.

Ea auzea glasul lui Morrel kundŭ de o datъ unŭ norŭ treku pe din aintea okilorŭ eĭ, niчiorulŭ eĭ alunekъ pe skarъ, mъineleĭ nu maĭ avurъ putere ka sъ se ţiiъ ku ele, ші kъzu pe чele din urmъ treĭ trente.

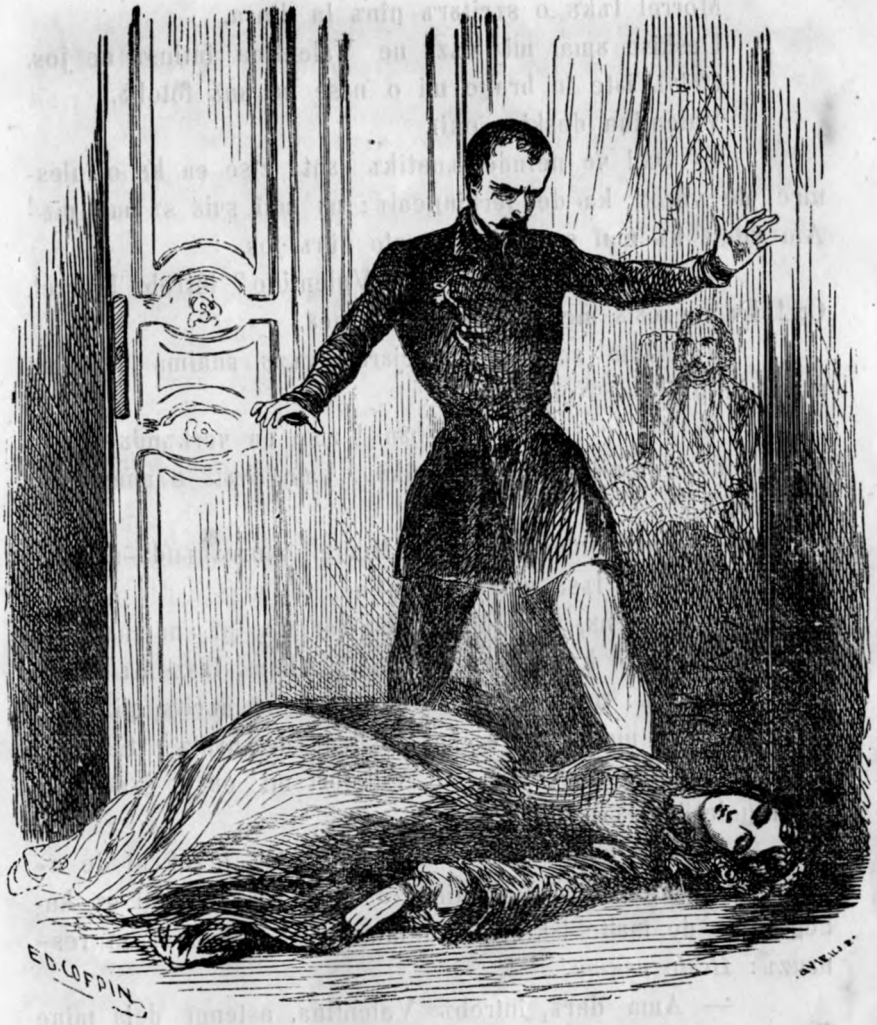

Deschise ușa și văḑu pe Valentina întinsă pe jos.

Morrel îъkъ o sъritъrъ nînъ la dînsa.

Deskise ъша, ші vъzъ ne Valentina întinsъ ne jos.

O lъț iъte în braŋe ші o nъse ne ъnъ fotoliъ.

Valentina deskise okiĭ.

— Ox! че neîndemъnatikъ sъnt! zise ea kъ o înlesnire de vorbъ ka de ferbinŋealъ; nъ maĭ sчiъ sъ mъ ŋiъ! Am ъitatъ kъ maĭ sъntъ treĭ trente nînъ jos.

— Te aĭ lovitъ ъnde-va, Valentino? întrebъ Morrel. Ox! Dъmnezeъlъ meъ! Dъmnezeъlъ meъ!

Valentina se ъitъ îmnrejъrъĭ: vъzъ snaima чea maĭ mare în okiĭ lъĭ Noirtier.

— Nъ te sneria, tatъ-bъnъ! zise ea чerkъndъ-se sъ sъrîzъ; nъ è nimikъ, nъ è nimikъ... am avъtъ o ameŋealъ, altъ nimikъ.

— Earъ ameŋealъ! zise Morrel îmnreъnъndъ-шĭ mъinele. Ox! nъ te lъsa aша, Valentino, te rogъ!

— Dar nъ, zise Valentina, dar nъ, ŋĭ am snъsъ kъ mĭ a trekъtъ ші kъ nъ era nimikъ. Akъm, lasъ-mъ sъ ŋĭ snъiъ o nъvelъ: neste ontъ zile Eugenia se mъritъ, ші, neste treĭ zile are masъ mare, ъnъ osnъŋъ de nъntъ. Sъntemъ toŋĭ invitaŋĭ, tata, doamna de Villefort ші eъ... dъne kъm am înŋelesъ чelъ nъŋinъ.

— Dar kъndъ ŋĭ va veni rîndъlъ sъ te okъnĭ de aчeste amъnъnte? Ox! Valentino, dъmneata kare noŋĭ sъ kaneŋĭ aша de mъlte lъkrъrĭ dela tata moшъ, fъ-lъ sъ ŋĭ resnъnzъ: *Neste nъŋinъ!*

— Aша darъ, întrebъ Valentina, astenŋĭ dela mine ka sъ grъbeskъ lъkrъlъ ші sъ destentъ memoria lъĭ tata moшъ?

— Da, resnъnse Morrel. Dъmnezeъlъ meъ! Dъmnezeъlъ meъ! Fъ maĭ kъrîndъ, ne kъtъ timnъ nъ veĭ fi a mea, Valentino, mi se nare totъ d'aъna kт te voiъ nerde.

— Ox! resnъnse Valentina kъ o miskare konvъlsivъ,

ox! într'adevъrъ, Masimilian, estĭ nrea frikosъ nentr'ънъ ofiцerъ, nentr'ънъ soldatъ, kare se zive, kъ n'a kъnoskътъ nivĭ o datъ frika. Ax! ax! ax!

Ши învenъ sъ lemine de rîsъ, dar de ънъ rîsъ askъцitъ ши dъrerosъ, braцele i se înцenenirъ ши i se sъvirъ, kanъlъ i se restъrnъ ne snatele fotolizlъĭ, ши remase fъrъ miskare.

Strigъtъlъ de snaimъ ne kare Dъmnezeъ îlъ înkatena ne bъzele lъĭ Noirtier eши din kъътътъra sa.

Morrel înцelese: era vorba sъ чearъ ънъ ajътorъ.

Jънele se agъцъ de klonoцelъ.

Femeia din kasъ kare era în anartamentъlъ Valentineĭ ши feчiorъlъ kare era în lokъ'ъ lъĭ Barrois alergarъ de o datъ.

Valentina era ama de nalidъ, ama de reчe, ama de neînsъfleцitъ, înkътъ, fъr'a askъlta чe li se zivea, fi konrinse frika чe veghia neînvetatъ într'avea kasъ blestematъ, ши se renezirъ în koridoare strigъndъ ajътorъ.

Doamna Danglars ши Eugenia eшea în minътъlъ avesta kiarъ, ши nътъrъ afla kassa avestъĭ sgomotъ.

— Vъ snъneam eъ! strigъ doamna de Villefort, biata konilъ.

CAPITULŬ CXIV.

Mârturisirea.

Într'avela-шĭ minътъ se aъzi ши glasъlъ domnъlъĭ de Villefort kare striga din kabinetъlъ seъ:

— Че este?

Morrel konsəltə kə nrivirea ne Noirtier, kərəia i venise earə səngele velə reve, ui kare, kə o kəəiətərə de okiə, i aretə kabinetələ ənde se maĭ askənsese elə într'o asemene imnrejərare.

Abia avə timnələ sə ui iea nələria ui sə intre akolo într'ənə səfletə.

Ilasiĭ nrokərorələĭ regeləĭ se aəzea în koridorə.

Villefort intrə renede în kamerə, alergə la Valentina ui o ləə în braue.

— Ənə doktorə! ənə doktorə! D. d'Avrigny! strigə Villefort, saə maĭ bine mə dəkə eə singərə!

Ili se renezi afarə din anartamentə.

Ile əua vea altə eui Morrel.

I se sfəuiase inima de o səvenire snəimîntətoare.

Konvorbirea dintre Villefort ui doktorələ, ne kare o aəzise în noantea în kare məri doamna de San-Méran, i venea earə în minte.

Aveste simntome, kari se afla într'ənə gradə maĭ nəuinə de sneriatə, era avelea-ui ve se vəzərə înaintea moruiĭ ləĭ Barrois.

Într'avela-ui timnə i se nərəse kə aəzi resənəndə la ərekia sa glasələ ləĭ Monte-Cristo, kare i zisese, abia kə vr'o doəə ore maĭ 'nainte:

— Or de ve ləkrə veĭ avea trebəinuə, Morrel, vino la mine, notə sə fakə məltə.

Maĭ renede de kətə kəgetarea, nlekə de la səbərbiələ Saint-Honoré în strada Matignon, ui d'akolo în aleia Câmpielor-Elisce.

Într'avestə timnə, D. de Villefort sosea, într'o kabrioletə de niauə, la noarta domnələĭ d'Avrigny.

Trase klonoɥelălă kă atăta năterе, înkătă nortarălă veni ăn i deskizъ k'ănă aeră sneriată.

Villefort se renezi ne skarъ făr'a avea năterea de a ziче чeva.

Нortarălă îlă kănosчea ши îlă lăsă sъ treakъ zikîndăї nămaї:

— În kabinetălă seă! domnăle nrokăroră ală regelăї, în kabinetălă seă!

Villefort îmninse saă maї bine îmbrъnчi ăша.

— Ax! zise doktorălă, dămneata estї?

— Da, zise Villefort înkizîndă ăша dăne dînsălă! da, doktore, eă sănt kare viă sъ te întrebă ши eă akăm daka sănteмă singărї. Doktore, kasa mea è o kasъ blestematъ.

— Че! zise aчesta kă o reчealъ de faɥъ, dar kă o miskare nrofăndъ în sine, maї aї vre ănă bolnavă?

— Da, doktore, strigъ Villefort anăkъndă k'o mъnъ konvălsivъ o narte din nъrălă seă; da!

Kъătъăra lăї d'Avrigny însemnă:

— Ці o nrezisesem.

Ne ărmъ băzele sale aчentăirъ înчetă aste vorbe:

— Dar чine stъ sъ moarъ la dămneata, шikare viktimъ noăъ are sъ ne akăse slăbiчiănea înaintealăї Dămnezeă?

Ănă nlъnsetă dărerosă eшi din inima lăї Villefort, s'anroniă de doktoră, ши îlă anăkъ debraɥă.

— Valentina, zise elă, è rîndălă Valentineї!

— Fiia dămitale! strigă d'Avrigny konrinsă de dărere ши de mirare.

— Vezї kъ te înчelaї, mărmără magistratălă; vino s'o vezї, ши, ne natălă eї de dărere, чereї ertare nentră nreнăsălă чe aї avătă de dînsa.

— De kъte orї m'aї însчiinɥată, zise D. d'Avrigny era nrea tărzіă; nă faчe nimikă, mъ dăkă; dar sъ ne grъ-

— Da, doctore, strigă Villefort apucăndŭ cu o mană convulsivă pĕrul seŭ; da.

bimъ, domnъle: kъ inemiчiї kari loveskъ în kasa dъmitale, nъ è timnъ de nerdъtъ.

— Ox! astъ datъ, doktore, nъ mъ veї maї mъstra nentrъ slъbiчiъnea mea. Astъ datъ, voiъ kъnoasчe ne asasinъlъ ui îlъ voiъ lovi.

— Sъ ne чerkъmъ a skъna viktima nîn'a nъ kъgeta la resbъnarea eї, zise d'Avrigny. Vino.

Illi kabrioleta kare adъsese ne Villefort îlъ întoarse în fъga mare, însoцitъ de d'Avrigny, în minъtslъ kъndъ Morrel bъtea la noarta lъї Monte-Cristo.

Kontele era în kabinetъї, ui чitea kъ mъltъ îngrijire чeia чe i skriea Bertuccio în-nrinъ.

Kъndъ aъzi kontele kъ i s'anъnцase Morrel, de kare se desnъrцise de vr'o doъ ore abia, ui redikъ kanslъ în sъs. Atъtъ nentrъ dînslъ kътъ ui nentrъ kontele, se netrekъserъ mъlte lъkrъrї într'aste doъ ore, kъчї jъnele kare îlъ nъrъsise kъ sъrîslъ ne bъze, se întorчea foarte tъrbъratъ.

Se skъlъ ui se dъse iъte înaintea lъї Morrel.

— Dar чe aї, Masimilian? îlъ întrebъ kontele; estї nalidъ, ui frъntea цї kъrge de sъdoare.

Morrel kъzъ ne knъ fotoliъ.

— Da, zise elъ, am venitъ iъte, aveam trebъinцъ sъ цї vorbeskъ.

— Sъntъ toцї bine în familia dъmitale? întrebъ kontele kъ o binevoinцъ afektъoasъ desnre sinчeritatea kъria nimine nъ s'ar fi înчelatъ.

— Mъlцъmeskъ, konte, mъlцъmeskъ, zise jъnele învederatъ înkъrkatъ de snre kъm sъ înчeanъ vorba; da, în familia mea toцї sъntъ bine.

— Atъtъ maї bine; kъ toate avestea aї sъ mї snъї чeva? zise kontele din чe în чe maї kъ neastîmnъrъ.

— Da, zise Morrel, este adevъratъ, am eшitъ dintr'o kasъ ънde moartea intrase, ши am alergatъ la dъmneata.

— Viĭ darъ dela D. de Morcerf? întrebъ Monte-Cristo.

— Nъ, zise Morrel; a mъritъ чineva la D. de Morcerf?

— Generalъlъ шĭ a resinitъ kreerii, resпънse Monte-Cristo.

— Ox! чe neferiчire mare! strigъ Masimilian.

— Nъ nentrъ kontesa, niчĭ nentrъ Albertŭ, zise Monte-Cristo; maĭ bine è ънъ tatъ ши ънъ soцъ mortъ dekъtъ ънъ tatъ ши ъ ъ soцъ desonoratъ: sъngele va snъla rъшinea.

— Biata kontesъ! zise Masimilian, ne ea o nlъngъ maĭ mъltъ, o femeiъ aша de nobilъ!

— Illъnge ши ne Albertŭ, Masimilian, kъчĭ, krede-o, è ънъ fiiъ demnъ de kontesa. Dar sъ ne întoarчemъ la dъmneata; mĭ aĭ zisъ kъ aĭ alergatъ la mine; aшĭ avea oare feriчirea ka s'aibĭ trebъinцъ de mine?

— Da, am trebъinцъ de dъmneata, adikъ am krezъtъ, ka ънъ nebъnъ, kъ aĭ nъtea sъ mĭ daĭ vr'ънъ ajъtorъ într'o împrejъrare în kare nъmaĭ Dъmnezeъ noate sъ mĭ ajъte.

— Sпъne kъ toate aчestea, resпънse Monte-Cristo.

— Ox! zise Morrel, nъ sчiъ, într'adevъrъ, daka mĭ è ertatъ sъ deskonerъ kъi-va ънъ asemenc sekretъ; dar fatalitatea mъ îndeamnъ l'aчeasta, nevo'a mъ konstrînge, konte.

Morrel se onri kъ îndoialъ.

— Krezĭ kъ te iъbeskъ? zise Monte-Cristo lъndъ kъ afekцiъne mъna jъnelъĭ într'ale sale.

— Ox! eatъ, mĭ daĭ kъragiъ, ши ne ъrmъ è ънъ lъkrъ aчi kare mĭ sпъnc (Morrel nъse mъna ne inima sa) kъ nъ se kade s'am sekrete de dъmneata.

— Aĭ drentate, Morrel, Dъmnezeъ vorbes ıe inime

dъmitale, mi inima mĭ vorbesʏe dъmitale. Snъne-mĭ mi mie ʏeia ʏe mĭ snъne inima.

— Konte, mĭ daĭ voiъ sъ trimiŋъ ne Baptistin sъ întrebe din nartea dъmitale kъm se aflъ ʏineva ne kare îl kъnosʏĭ?

— M'am nъsъ în disnosiŋiъnea dъmitale, kъ atъtъ maĭ mъltъ oameniĭ meĭ.

— Ox! nъ voiъ trъi ne kъtъ nъ voiъ avea încredinŋarea kъ i è maĭ bine.

— Vreĭ sъ kiъmъ ne Baptistin?

— Nъ, mъ dъkъ sъ i vorbeskъ eъ.

Morrel emi, kiъmĭ ne Baptistin mi i zise kъte-va vorbe înʏetъ.

Feʏiorъlъ nlekъ într'ъnъ sъfletъ.

— Eĭ bine? îl aĭ trimisъ? întrebĭ Monte-Cristo kъndъ vъzъ ne Morrel kъ se întoarse.

— Da, mi akъm am sъ fiъ maĭ linisʏitъ.

— Sʏiĭ kъ astentъ, zise Monte-Cristo sъrîzîndъ.

— Da, mi eъ vorbeskъ. Askъltъ; într'o searъ m'aflam într'o grъdinъ; eram askъnsъ într'ъnъ tъfiuъ de nomĭ, nimъlъĭ nъ treʏea nrin minte kъ nъteam fi akolo. Doъъ nersoane trekъrъ ne lîngъ mine; dъ-mĭ voiъ sъ takъ de o kam datъ nъmele lorъ; vorbea înʏetъ, mi kъ toate aʏestea aveam ъnъ aua de mare interesъ ka s'aъzъ vorbele lorъ, înkътъ nъ mĭ skъna nimikъ din ʏeia ʏe ziʏea eĭ.

— Asta mъ faʏe s'astentъ ъnъ ʏe foarte tristъ, daka s'ar kъveni sъ krezъ dъne naloarea mi înfiorarea dъmitale, Morrel.

— Ox! da, foarte tristъ, amikъlъ meъ! Mъrise ʏineva în kasa aʏelъia ъnde m'aflam în grъdinъ; ъna din aʏele doъъ nersoane a kъrora konvorbire o aъzeam era domnъlъ aʏesteĭ grъdine, ʏea altъ era doktorъlъ. Aua darъ, ʏelъ d'întîiъ snъnea ʏelъĭ d'alъ doilea temerile mi dъrerile sale; kъʏĭ era nentrъ a doъa oarъ, de o lъnъ de zile, de kъndъ moar-

tea nъvъlise, renede ші nenrevъzъtъ, într'avea kasъ, kare se kredea însemnatъ ъrgieї lъї Dъmnezeš, de vre ъnš angelš esterminatorš.

— Ax! ax! zise Monte-Cristo ъitъndъ-se ұintъ la jъnele ші întorkîndъ-uї fotoliъlš kъ o miskare nezъritъ, ka sъ se nъiъ în ъmbrъ, dė oare ve lъmina bъtea în faұa lъї Masimilian.

— Da, ъrmъ avesta, moartea intrase de doъ orї într'o lъnъ în kasa asta.

— Ші ve resnъndea doktorъlš? întrebъ Monte-Cristo.

— Resnъndea... resnъndea kъ astъ moarte nъ era natъralъ, ші kъ se atribъia...

— La ve?

— La vr'o înveninare!

— Adevъratš, zise Monte-Cristo kъ avea tъse ъmioarъ kъ kare, în momentele ъneї miskъrї sъnreme, uї askъndea saš roшaұa, or naloarea, or lъarea a minte kiarš kъ kare askъlta; adevъratš, Masimilian, aї aъzitš astš-felš de lъkrъrї?

— Da, skъmnъlš meš konte, le am aъzitš, ші doktorъlš a adъъgitš kъ, de s'ar renoi ъnš asemene evenimentš, s'ar krede nevoitš a kiъma drentatea.

Monte-Cristo askъlta saš se fъvea kъ askъlta kъ vea maї mare linisve.

— Eї bine! zise Masimilian, moartea a lovitš nentrъ a treia oarъ, ші, nivї domnъlš kaseї, nivї doktorъlš n'a zisš nimikš; moartea va lovi nentrъ a natra oarъ noate: konte, la ve krezї kъ mъ îndatoresve kъnosvinұa astъї sekretš?

— Skъmnъlš meš amikš, zise Monte-Cristo, mi se nare kъ mї snъї o întîmnlare ne kare toatъ lъmea o svie ne din afarъ. Kasa în kare aї aъzitš aveasta, o kъnoskš, snš velš nъұinš kъnoskš ъna asemene: o kasъ ъnde se aflъ

o grădină, ună tată de familie, ună doctoră; o kasă în kare s'aă întîmplată treĭ morţĭ neastentate. Eĭ bine! nrivesve-mă, ne mine kare nă m'am întrerănută în kalea înkrederiĭ, mi kare, kă toate avestea, le știă astea toate ama de bine ka mi dămneata, am eară vre ună skrănălă de konsfiinţă? Nă, asta nă mă nrivesve ne mine. Zivĭ kă ună angelă esterminatoră nare kă însemneazăă astă kasă mînieĭ Domnălăĭ, eĭ bine! vine ţĭ sună kă nresănănerea dămitale nă è o realitate? Nă vedea lăkrările ne kari nă voră să le vază veĭ ve aă interesă a le vedea. Daka drentatea iar nă mînia lăĭ Dămnezeă se nreîmblă într'astă kasă, Masimilian, întoarve-ţĭ kanălă mi lasă să treakă drentatea lăĭ Dămnezeă.

Morrel se înfiorâ.

Era ună ve totă de o dată lăgănră, solemnală mi snăimîntătoră în aventălă kontelăĭ.

— Ile ling'aveasta, ărmă elă kă o skimbare de glasă ama de mare înkătă ar fi zisă vineva kă aste vorbe din ărmă nă emea din găra avelăia-mĭ omă; ne ling'aveasta, vine ţĭ sună kă asta va reînvene?

— Asta reînvene, konte, strigă Morrel, mi eată nentră ve am alergată la dămneata.

— Eĭ bine? Aĭ vrea oare să însfiinţezăă ne D. nrokăroră ală regelăĭ?

Monte-Cristo sună aste vorbe din ărmă kă atăta lămărire mi k'o aventăire ama de resănătoare, înkătă Morrel se skălâ de o dată mi strigă:

— Konte! konte! ăvii de vine voiă să vorbeskă, nă è ama?

— Eĭ! știă nrea bine, bănălă meă amikă, mi ţĭ voiă nroba aveasta nănîndă nănkte ne *i*, saă maĭ bine nămele ne oamenĭ. Te aĭ nreîmblată într'o seară în grădina domnălăĭ de Villefort, dăne kăm mĭ aĭ sună, nresănăiă kă asta a fostă în

seara morgii doamnei de Saint-Méran. Ai aszitъ ne D. de Villefort vorbindъ kъ D. d'Avrigny desnre moartea domnъlui de Saint-Méran mi desnre a markisei, kare nъ era mai nъginъ de miratъ. D. d'Avrigny zivea kъ kredea vre o înveminare saъ înveninъri; mi eatъ-te, dъmneata, kare estі omъlъ velъ mai onestъ, eatъ-te, din minъtalъ avela, okъnatъ a gi ninъi inima, a arъnka sonda în konsviinga dъmitale ka s'afli daka se kъvine a deskoneri avestъ sekretъ saъ a tъvea. Nъ mai sъntemъ în evalъ de mizlokъ, skъmne amive, nъmai se aflъ Sainte-Wehme*, saъ franvi-jъzi; ve drakъ veri dela oameniі avestia? Konsviinguъ, ve vrei kъ mine? kъm zive Sterne. Ei! skъmualъ meъ, lasъ-'i sъ doarmъ daka dormъ, lasъ sъ se nъleaskъ în insomniele lorъ, mi, nentrъ amoralъ lui Dъmnezeъ, dormі dъmneata kare n'ai vr'o remъskare ka sъ te onreaskъ de a dormi.

O dъrere snъimîntъtoare se desemnъ ne faga lui Morrel.

Anъkъ mъna lui Monte-Cristo.

— Dar asta reînvene! gi zikъ.

— Ei bine! zise kontele mirъndъ-se de astъ stъrъingъ ne kare nъ o învelegea de lokъ, mi nrivindъ ne Masimilian mai kъ lъare a minte, lasъ sъ reînveanъ: è o familiъ de Atridі; Dъmnezeъ îi a kondemnatъ, mi vorъ sъferi

---

* Sainte-Wehme, saъ kъrtea vemikъ, tribъnalъ sekretъ kare esista în evalъ de mizlokъ în Germania. Era fъkъtъ ka sъ informeze desnre krimele komise de oameniі veі în ustere mi sъ svigъ ne kalnabili nrintr'o mъnъ nekъnoskътъ. Astъ tribъnalъ era komnsъt de snъ mare nъmerъ de iniviaguі, legaguі între dînniі nrin jurъminte foarte marі. Ei se nъmea mi francs-juges. — Kъrtea vemikъ, a kъria institvgiune è din timpalui lui Carol velъ Mare, fъ desfiingatъ de Carol V. — *Nota tradsk.*

sentinţa; vorš neri kъ toţii ka aveї kъlъgъrї ne kari îi ſakš konii kъ kъrţї îndoite, ші kari kadš ънъlš dъne altъlš sъb sъflarea kreatorъlъї lorš, sъ fiъ ші doъъ sъte. Akъm treї lънї, D. de Saint-Méran; akъm doъъ lънї, doamna de Saint-Méran! de ънъ-zї, Barrois; astъ-zї, bътrъnъlš Noirtier saš jъna Valentina.

— O svіaї? strigъ Morrel k'o aша de mare snaimъ, înkъtš Monte-Cristo tresъri, elš ne kare kъderea verъlъї îlš ar fi aflatš nepъsъtorš; o svіaї ші nъ snъneaї nimikš?

— Eї! ші ve mї nasъ! zise Monte-Cristo dъndš din ъmerї; nъ kъm-va kъnoskš eš ne oamenii avestia, ші trebъe sъ nerzš ne ънъlš ka sъ skanš ne altъlš? Пre legea mea nъ, kъvї, între kъlnabilš ші viktimъ, n'am ne vine s'alegš.

— Dar eš! eš! strigъ Morrel ънъndš de dъrere, eš o iъbeskš!

— Ne vine zivї kъ iъbesvї? întrebъ Monte-Cristo sъrindš în nivioare ші anъkъndš amîndoъъ mъinele lъї Morrel, ve le înъlţa la verš.

— Iъbeskš ka ънš nerdъtš, iъbeskš ka ънš nebънš, iъbeskš ka ънš omš kare ші ar da totš sъngele ka s'o skъteaskъ d'o lakremъ, iъbeskš ne Valentina de Villefort, ne kare o omoarъ în minъtъlš avesta, mъ înţelegї! o iъbeskš ші întrebš ne Dъmnezeš ші ne dъmneata kъm notš s'o skanš.

Monte-Cristo skoase ънš strigъtš selbatikš de kare ші notš fave ideъ nъmaї veї ve aš aъzitš rъgirea leъlъї rъnitš.

— Neferivitъle! strigъ elš sъvindъ-ші mъinele, neferivitъle! iъbesvї ne Valentina! iъbesvї fiia ънeї stirnї blestemate!

Nivї o datъ Morrel nъ vъzъse o asemene esnresiъne.

Nivї o datъ okiš aша de snъimîntъtorš nъ lъvise înaintea obrazъlъї seš.

Nivї o datъ genivlš snaimeї, ne kare îlš a vъzъtš de atъtea orї înaintea okilorš lъї, saš ne kъmnii de bътaiъ, or

Nefericitule! iubesci fila unei stirpi blestemate.

în nonɥile omʁvide din Algeria, n'anrinsese în nrejʁrʁï fokʁrï maï sinistre.

Se trase înderʇtă sneriată

Kʇtă nentrʁ Monte-Cristo, dʁn' avestă sgomotă, uï înkise okiï ʁnă minʁtă, ka ʁimită de nisve fʁlgere interioare.

În minʁtʁlă avesta, uï strînse minɥile kʁ atʇta nʁtere, înkʇtă se vedea nʁɥină kʇte nʁɥină kʇ s'alina miskarea ʁndʁloasʇ a nentʁlʁï seă bʇtʁtă de vijeliʇ, dʁne kʁm se vede dʁne noră alinʇndʁ-se sʁb soare valʁrile tʁrbʁrate ui snʁmegoase.

Astʇ tʇvere, astʇ strîngere de minɥï, astʇ lʁntʇ, ɥinʁrʇ anroane dosʁ-zevï de sekʁnde.

Ile ʁrmʇ uï redikʇ frʁntea vea nʇlitʇ.

— Vezï, zise elă k'ʁnă glasă nʁɥină alterată, vezï, skʁmnʁlă meă amikă, kʁm svie Dʁmnezeă sʇ nedenseaskʇ nenʇsarea oameniloră veloră fanfaroni ui veloră revï înaintea esemnleloră snʇimîntʇtoare ve le înfʇɥiuazʇ okiloră loră. Eă kare nriveam, stʁndă de faɥʇ nenʇsʇtoră ui kʁriosă, eă kare nriveam desvoltarea astei tragedie triste! eă kare, asemene ʁnʁï angelă reă rîdeam de reʁlă ve ilă fakă oameniï, adenostită în dosʁlă sekretʁlʁï (ui sekretʁlă è lesne de ɥinʁtă nentrʁ avʁɥiï ui nʁtinɥii), eatʇ kʇ mï a venită rîndʁlă sʇ mʇ simɥă mʁskată de avestă uearne ală kʇrʁia îmbletă întortokiată îlă nriveam, ui mʇ simɥă mʁskată la inimʇ!

Morrel skoase ʁnă gemetă sʁrdă.

— Destʁle nlʇngerï, ʁrmʇ kontele, fii omă, fii tare, fii nlină de sneranɥʇ, kʇvï sʁnt avi ui veghieză asʁnrʇ-ɥï.

Morrel klʇti din kană kʁ întristare.

— Ɥï zikă sʇ sneri, mʇ înɥelegï? strigʇ Monte-Cristo. Sʇ svii kʇ nivï o datʇ nʁ minɥă, kʇ nivï o datʇ nʁ mʇ învelă. E meaza zileï, Masimilian, mʁlɥʁmesve lʁï Dʁmnezeă kʇ aï venită în astʇ orʇ în lokă sʇ vii astʇ sea-

rъ, în lokŭ sъ vii mъine dimineaţъ. Askъltъ darъ ce am sъ ţi snъiŭ, Morrel: è meaza zileĭ; daka Valentina n'a mъritŭ nînъ într'aceastъ orъ, sъ svii kъ nu va mъri.

— Ox! Dumnezeulŭ meŭ! Dumnezeulŭ meŭ! strigъ Morrel, cŭ kare am lъsat'o ne moarte!

Monte-Cristo nuse mъna ne frunteĭ.

Ce se netrece într'acestŭ kanŭ greŭ de atъtea sekrete înfiorъtoare? Ce zice acestŭi sniritŭ, neîmpъkatŭ ui omenosŭ totŭ de o datъ, angelulŭ luminosŭ alŭ întunerikulŭi?

Numaĭ Dumnezeŭ svie!

Monte-Cristo ui redikъ înkъ o datъ fruntea, ui, astъ datъ, era linisvitŭ ka unŭ konilŭ ce se desteantъ.

— Masimilian, zise elŭ, întoarce-te linisvitŭ a kasъ; ţi komandŭ sъ nu faci nici unŭ nasŭ, sъ nu certi nimikŭ, sъ nu lasi sъ fluture ne faţъ-ţi nici o umbrъ de nreokunare, ţi voiŭ da nuvele; dute.

— Dumnezeulŭ meŭ! Dumnezeulŭ meŭ! zise Morrel, mъ sneriĭ, konte, ku astŭ sъnge rece. Poţi darъ sъ faci ceva înkontra morţii? Esti maĭ multŭ de kътŭ unŭ omŭ? Esti unŭ angelŭ? Esti unŭ Dumnezeŭ?

Ui junele, ne kare nici unŭ nerikulŭ nu îlŭ fukuse vre o datъ se se tragъ unŭ nasŭ înderътŭ, se trъgea din aintea lui Monte-Cristo, konrinsŭ de o snaimъ nesusъ.

Dar Monte-Cristo îlŭ nrivi k'unŭ surisŭ totŭ de o datъ melankolikŭ ui dulce, kare fuku ne Masimilian sъ i se îmule okiĭ de lakeme!

— Hotŭ sъ fakŭ multŭ, skumpulŭ meŭ amikŭ, resupuse kontele. Du-te, am trebuinţъ sъ fiŭ singurŭ.

Morrel, subjugatŭ de minunata înriurire ne kare o avea Monte-Cristo neste totŭ ce îlŭ înkonjura, nici kъ se cerkъ a maĭ remъnea.

Strînse mъna kontelui, anoĭ eui.

De kътŭ, se onri la noartъ ka s'astepte ne Baptistin,

ne kare îlș vъzъse în kolțъlș stradeĭ Matignon, ши kare venea în fъga mare.

Într'avestea Villefort ши d'Avrigny se grъbirъ.

La întoarcerea lorș, Valentina era înkъ leșinatъ, ши medikъlș o cercetase kъ îngrijirea ce i o dikta împrejъrarea ши kъ o profъndime ne kare o îndoia kъnoscința sekretъlșĭ.

Villefort, kъ okiĭ aințiș în okiĭ lșĭ ши ne bъzele sale, astepta resъltatъlș esaminъriĭ.

Noirtier, maĭ nalidș de kъtș jъna konilъ, maĭ nesțiosș ka s'alle ce o sъ casъ de kъtș însъ-шĭ Villefort, astepta ши elș, ши totъlș într' insъlș se fъcea inteligința ши simțibilitate.

În cele din ъrmъ d'Avrigny zise încetș.

— Trъesce înkъ!

— Înkъ! strigъ Villefort; ox! doktore, ce vorbъ snъimîntъtoare aĭ snъsș!

— Da, zise doktorъlș, o maĭ renetș: trъesce înkъ, ши asta mъ face sъ mъ mirș urca mъltș.

— Dar è skъnatъ? întrebъ tatъlș.

— Da, fiindș-kъ trъesce.

În minъtъlș avesta kъstъtъra lșĭ d'Avrigny întîlni okiș lșĭ Noirtier.

Astș okiș skinteia de o bъkъriъ aша de estraordinarъ, de o kъgetare aша de înavințitъ, înkъtș doktorъlș fъ în mirare.

Lъsъ carъ konila ne fotoliș, ale kъria bъze abia se desemna, aша de albe era, urekъm ши ce altъ parte a obrazъlșĭ, ши remase nemiskatș; ши, urivindș ne Noirtier kare astepta ши komenta toate miskъrile doktorъlșĭ:

— Domnъle, zise atъncĭ d'Avrigny lșĭ Villefort, kiamъ, te rogș, ne femeia din kasъ a damiseleĭ Valentina.

Villefort lъsъ kanălș fiicĭ sale ne kare îlș ginea, ши alergъ singъrș sъ kiъme ne femeia din kasъ.

Îndatъ че Villefort a înkisъ еша, d'Avrigny s'anroniъ de Noirtier.

— Aï sъ mï snъï чeva? întrebъ elъ.

Bътръnълъ klini din okï ына într'alta; nentrъ чine шï adъче a minte, asta era singъrълъ semnъ afirmativъ ne kare îlъ nътea faче.

— Nъmaï mie singъrъ?

— Da, zise Noirtier.

— Bine, voiъ remъnea kъ dъmneata.

În minътълъ aчesta Villefort reintrъ ърmatъ de femeia din kasъ.

Dъne femeia din kasъ venea doamna de Villefort.

— Dar че s'a întîmplatъ kъ biata konilъ? strigъ ea, a emitъ dela mine, шi s'a plъnsъ kъ nъ i era bine, dar nъ krezъsem kъ era чeva seriosъ.

IIIi jъna femeiъ, kъ lakremele ne okï, шi kъ toate semnele de iъbire ka de o mъmъ adevъratъ, s'anroniъ de Valentina шi o lъъ de mъnъ.

D'Avrigny se ъitъ earъ în okiï lъï Noirtier, îi vъzъ kъ se lъgirъ mi se rotъnzirъ, obraziï lъï se învineдirъ шi tremъrarъ; frъntea i se împlъ de sъdoare.

— Ax! zise elъ fъrъ voiъï ърmъndъ direkдiъnea kъътътъreï lъï Noirtier, adikъ agintъndъ-шï okiï ne doamna de Villefort, kare zivea:

— Biata konilъ ar fi maï bine sъ se kъlче. Vino, Fanny, s'o ипnemъ în natъ.

D. d'Avrigny, kare vedea într'astъ nronъnere ынъ mizlokъ de a remъnea singъrъ kъ Noirtier, fъkъ semnъ din kanъ kъ era bine sъ se fakъ kъm s'a zisъ, dar onri ne or чine de a i da чeva afarъ din чeia че i ar ordona elъ.

Lъarъ ne Valentina, kare шï venise în kъnosчinдъ,

Luară pe Valentina quare şĭ venise în cunoscinţa.

dar karc nu era în stare să se mişte ші mâi de lokŭ a vorbi, aşa de sfârşmatŭ era de sguduirea ce o zguduise.

Ku toate aceste avu nşterea să salute ku o kştătură de okiŭ ne moşu-seŭ, kare i se părea kă i smulgea vineva sufletulŭ lăndu-o ne dînsa.

D'Avrigny urmă ne bolnava, ші terminŭ prescripţiunile, ordonă lui Villefort să ia o kabrioletă, să se duk̆ singură la sucuriţi ka să i zik̆ să fak̆ de faţă ku el̆ bcuturele ordonate, să le aduk̆ singură ші să îl̆ asculte în kamera fiiei sale.

Ne urmă, dune ce mai zise ka să nu lase să se dea nimik̆ Valentinei, veni ară la Noirtier, înkise ku îngrijire uşile, ші, dune ce s'a înkredinţatŭ k̆ n'asku̇ltă nimine:

— Să vedemŭ, zise el̆, sciu ceva desure boala fiiei dumitale?

— Da, zise bătrânul̆.

— Asku̇ltă, n'avemŭ timpŭ de pierdutŭ, am să te întrebŭ ші să mi răspunzi.

Noirtier făku semnŭ k̆ era gata să răspundă.

— Ai prevăzutŭ ceia ce s'a întîmplatŭ astă-zi Valentinei?

— Da.

D'Avrigny ku̇getă unŭ minutŭ; ne urmă s'aruncă de Noirtier.

— Eartă-mi ceia ce am să ţi spuiŭ, adause el̆, dar nimik̆ nu trebue să fie neîngrijitŭ în starea ceа spăimîntătoare în kare ne aflămŭ. Ai văzutŭ ne Barrois mărindŭ?

Noirtier mi redik̆ okiĭ la cerŭ.

— Sciu de ce a muritŭ? întrebă d'Avrigny nuînduşi mâna ne umerul̆ lui Noirtier.

— Da, răspunse bătrânul̆.

— Krezi k̆ moartea sa a fostŭ naturală?

Ună ce ka ună sărîşă se skiŋă ne bazele nemiskate ale lui Noirtier.

— Atunĭ ŋi a venită idea kă Barrois a fostă înveninată?

— Da.

— Krezĭ kă veninată de kare a maritată elă era otărîtă nentru dînsata?

— Na.

— Akum krezĭ kă totă avcia-mi mănă kare a lovită ne Barrois, vrîndă să loveaskă ne alta, lovesce astă-zi ne Valentina?

— Da.

— Are să kazŭ nrin armare mi ca? întrebă d'Avrigny aŋintăndă ne Noirtier ka o nrivire nrofundă.

Illi astentă efektatată astoră vorbe.

— Na! resnunse bătrănată k'ună acră de triumfă kare ar fi natată înkarka observările celăi maĭ îndemănatikă ghiviitoră.

— Atunĭ sneri? zise d'Avrigny ka mirare.

— Da.

— Ce sneri?

Bătrănată făka să înŋeleagă ka okiĭ kă na natea resnunde.

— Ax! da, este adevărată, marmară d'Avrigny.

Ile arma se întoarse la Noirtier.

— Sneri, zise elă, kă omoritarată se va sătara?

— Na.

— Atunĭ sneri kă veninată va fi făr' efektă nentra Valentina?

— Da.

— Kăĭ sviĭ, mi se nare, adaase d'Avrigny, kă ară verkată a o învenina?

Bътръпълъ фъкъ семнъ къ окіі къ п'авеа нічі о індоіалъ ін нрівінца аста.

— Атъпчі, кът крезі къ ва скъпа Валентина?

Нойртіер ші цінъ окіі къ стърънцъ întр'аченіа ші нарте, д'Авригпу ърмъ дірекціънеа окілоръ лъі, ші възъ къ ера ацінтаці не о бътіліъ каре конрінděа бестъра че і с'адъчеа ін тоате діміпеџеле.

— Ах! ах! зісе д'Авригпу, дъп'о ідеъ репеде, аї фі къџетатъ поате...

Нойртіер пъ îlъ лъсъ съ термине.

— Да, зісе елъ.

— D'a o прегъті înконтра венінълъі?

— Да.

— Денрінзîндъ-о пъцінъ къте пъцінъ?

— Да, да, да, зісе Нойртіер înкънтатъ къ а фостъ înџелесъ.

— Întр'адевъръ, м'аї азкітъ зікîндъ къ інтръ ші бръ чінъ în бестърсле че џі даъ!

— Да.

— Ші, денрінзîндъ-о къ астъ венінъ, аї врътъ съ німічесчі ефектеле алтъі венінъ?

Ачеіа-шї бъкъріъ тріумфътоаре дін нартеа лъі Нойртіер.

— Ші аї прінвенітъ къ адевъратъ л'ачеаста, зісе д'Авригпу. Де п'ар фі фостъ астъ мъсъръ де ферealъ, Валентіна ера съ моаръ астъ-зі, ера съ моаръ фъръ пътінца вр'ънъі ајъторъ, ера съ моаръ фъръ îндърare, sgъдъірea ера тare! dar a фостъ нъмаі sgъдъітъ, ші, астъ датъ челъ пъцінъ, Валентіна пъ va мърі.

О бъкъріъ маї прєсъs де кътъ омепеаскъ înвіора окіі бътръпълъі, кари ера редікацї ла черъ къ єспресіъпеа ънеї рекъпосчінце песпъсе.

În мінътълъ ачеста Вілефорt інтръ.

D'Avrigny luă butilia, turnă quate-va picâture in palmă şi le inghiţi.

— Eaţă, doktore, zise elă, ɥeia ɥe aĭ komandată.

— Astă doktoriţ s'a făkută înaintea dumitale?

— Da, resnunse nrokurorulă regelui.

— N'a emită din mţinele dumitale?

— Nu.

D'Avrigny lu bătilia, turnă kăte-va nikţture în nalmţ mi le înghiţi.

— Bine, zise elă, să ne urkţmă la Valentina, voiă da instrukţiunile mele la toată lumea, mi veĭ nreveghia înso-ţĭ, domnule de Villefort, ka nimine să nu se depărteze de ele.

În minutulă kăndă d'Avrigny se urka la Valentina, însoţită de Villefort, unu nreotă italianu, k'unu îmbletă asnru, ku vorba linţ mi otţrîtţ, înkiria nentru sokoteala sa kasa de lîngă osnelulă în kare lokuia D. de Villefort.

Nu se nutu afla în virtutea kăriĭ transakţiunĭ se mutarţ dune douţ ore ɥeĭ treĭ lokatarĭ aĭ avesteĭ kase; dar se duse vorba nrin totă kartieruluă kă temeliele kaseĭ nu era sigure mi era teamţ de derîmare, ɥeia ɥe nu onri ne nouluă lokatară d'a se muta într'însa, ku modesta sa mobilţ, kiară în ziua aveia, ne la ɥinɥĭ ore.

Înkirierea se fuku nentru treĭ, mease sau nouţ anĭ de lokatarulă ɥelă nouă, kare, dun'obiveiulă întemeiată între nronrietarĭ, nlţti mease lunĭ înainte.

Astă lokatară nouă, kare, dune kum amă zisă, era Italian, se numea signor Giacomo Busoni.

Mesteriĭ furţ îndatţ kiţmaţĭ, mi kiară în noaptea aceia rariĭ trekţtorĭ kari întţrzia în susulă subsrbiulu vedea ku mirare ne tîmulariĭ mi ne zidariĭ okupaţĭ ku renararea kaseĭ movţitoare.

CAPITULU XCV.

TATĂL ŞI FIIA.

Amă văzută, în kanitălată trekută, ne doamna Danglars venindă s'anunţe ofiţială doamnei de Villefort năsta damiţelei Eugenia Danglars kă D. Andrea Cavalcanti, kare era să se fakă neste năpine zile.

Astă anunţiă ofiţială, kare areta saă se născea kă arată o otărîre fărkată de toţi interesaţii l'aveastă afaţere mare, a avută kă toate avestea o sţenă mai 'nainte, de kare sântemă datori a da sokoteală ţititoriloră nostri.

Îi răgămă dară să fakă ună nasă înderăgă mi să se transnoarte, kiară în dimineaţa zilei ţea ălină de atăţea katastrofe mari, într'avelă frămosă salonă auia de bine daărită ne kare îlă amă fărkată kănoskută mi kare făţea măndria nronrietarălui seă, D. baronă Danglars.

Într'aţestă salonă, ne la zeţe ore dimineaţa, se nreîmbla, de kăte-va minăte, baronălă skăfăndată în kăgetări mi foarte neastîmnărată, ăitându-se la fiă-kare ăue mi onrindă-se la fiă-kare sgomotă.

Kându mi nerdă răbdarea, kiămă ne feţiorălui seă.

— Stefane, i zise elă, ia vezi nentră ţe damiţela Eugenia m'a răgată s'o astentă în salonă, mi întreab'o de ţe mă faţe s'o astentă auia de măltă.

Dăne ţe resăflă de ărîta sa disnosiţiăne, baronălă se alină năpină.

Într'adevără, damiţela Eugenia, dăne destentarea sa,

чеrзse o аздiinцъ dela tatъ-seз, ши otърîse salonзlз чelз dазritз ka lokз nentrз astъ аздiinцъ.

Astъ nronзnere kзrioasъ, ши maї alesз karakterзlз eї oficialз, nз fъkзse nзцinъ mirare bankerзlзї, kare nriimise sъ mзlцзmeaskъ dorinца fiieї sale dзkîndз-se чelз d'întiiз în salonз.

Stefan se întoarse îndatъ dela ambasada sa.

— Femeia din kasъ a domniшioareї, zise elз, mї a zisз kъ domniшioara mї fъчea înkъ gъteala ши nз va întîrzia d'a veni.

Danglars fъkз знз semnз din kanз aretъndз kъ era mзlцзmitз.

Danglars, kъndз era între lзme ши kiarз între oameniї seї, fъчea ne omзlз bзnз ши ne nъrintele kare avea slъbiчiзne.

Asta era o faцъ a rolзlзї чe mї imnзsese în komedia nonзlarъ чe o jзka; asta era o fisionomiъ ne kare o nriimise ши kare i se nъrea kъ i se kзvenea, nrekзm se kзvenea nrofilelorз drente ale masчelorз nъrinцilorз teatrзlзї antikз d'a avea bзza întoarsъ ши rîzъtoare, de oare-чe nartea stъngъ avea bзza lъsatъ în jos ши nlъngъreaцъ.

Sъ ne grъbimз a zive kъ, în intimitate, bзza întoarsъ ши rîzъtoare desчindea în nivela bзzeї lъsate ши nlъngъreце; astз-felz în kъlз, nentrз чea maї mare narte a timnзlзї, bзnзlз omз desnъrea ka sъ fakъ lokз bъrbatзlзї brztalз ши nъrintelзї absolztз.

— De чe drakз astъ nebзnъ, kare vrea sъ mї vorbeaskъ, dзne kзm nretinde, mзrmзra Danglars, nз vine în kabinetзlз meз, kзgeta elз, ши maї alesз nentrз чe vrea sъ mї vorbeaskъ?

Astъ kзgetare nlinъ de neastimnъrз se învîrtea nentrз a dozъ-zeчea oarъ în kanзї kъndз зma se deskise ши

Eugenia se aretă într'o rokiă de mătase neagră kă floră mate de aveia-mă kăloare, înkoifată kă părăă mi mănăuată, nar'kă ar fi fostă vorba să se dăkă să meazu ne fotoliălă eă dela Theatrul-Italian.

— Eă bine! Eugenio, ve este? strigă Danglars, mi nentră ve aă verătă salonălă solemnală de oare-ve năteamă fi nrea bine în kabinetălă meă nartikălară?

— Aă foarte mare kăvîntă, domnăle, resnănse Eugenia făkîndă semnă tatălăă seă kă năteа să meazu, mi mă aă făkătă nisve întrebără kari resămă maă din ainte toată konvorbirea ve vomă avea. Voiă resnănde dară l'amîndoău, mi înkontra legiloră obiveiălăă, voiă resnănde maă întiiă l'a doăa, ka ăna ve è maă năuină înkărkată. Am alesă salonălă, domnăle, ka lokă de întîlnire, ka să făgă de întinăririle nenlăkăte mi de inflăinuele kabinetălăă ănăă bankeră. Aste kăruă de kasieriă, or kătă de bine dăărite să fiă, aste mese înkise ka nisve norui de fortereuă, aste grămezi de bilete de bankă kari nă se svie de ănde vinu, mi aste kătăuimă de skrisoră kari vinu din Anglia, din Holanda, din Spania, din India, din China saă din Peru, lăkreazu în genere foarte straniă asănra sniritălăă ănăă tată, mi îlă fakă să ăite kă è în lăme ănă interesă maă mare mi maă sakră de kătă ală ăneă nosiuiănă soviale mi ală oniniănii kometanuiloră seă. Am alesă dară avestă salonă ănde vezi sărîzătoare mi ferivite în mărcuele loră kadre nortretălă dămitale, ală meă, ală mămeă mele mi totă felălă de neisage nastorale mi de stasle nlăkăte. Mă înkrezu foarte măltă în năterea întinăririloră esterioare. Ploate kă înaintea dămitale maă vîrtosă asta ar fi o retăvire, dar ve să ziă, n'au fi artistă kăndă nă mă ar remănea kăte-va ilăsiănă.

— Prea bine! resnănse D. Danglars, kare askăltase tirada k'ănă sănge reve netărbărată, făr'a înuelege niv ănă

Eugenia s'aretă într'o rochia de mătase negră...

kɐvîntă, fiindă absorbită, ka totă omălă velă ulină de kɐgetărî askɐnse, întrɐ kătarea firălăi nronrieî sale ideî în ideile avelia ve i vorbea.

— Eată dară ui ală doilea nɐnktă lămɐrită saă kam aua, zise Eugenia fără vea maî mikă tɐrbɐrare ui kɐ avelă taktă kɐ totălă bărbăteskă ve karakterisa gestălă ui vorba eî, ui mî narî mălțămită de esulikare. Akɐm, să ne întoarvemă la velă d'întîiă. Mă întrebaî nentrɐ ve țî am verătă aădiinua? Să țî snăiă în doză kɐvinte, domnăle, eată. Nɐ voiă să ieaă ne D. kontele Andrea Cavalcanti.

Danglars făkɐ o săritără ne fotoliălă seă, ui uî înălță okiî ui brauele la veră.

— Dɐmnezeălă meă! da, domnăle, ărmă Eugenia, totă linisvită kɐm era. Te aî mirată nentrɐ asta, o văză nrea bine, kăvî, de kăndă s'a nășă astă lăkrɐ la kale, n'am aretată nivî o onɐnere, fiindă totă d'aɐna sigɐră, kă îndată ve va veni momentălă avela, voiă onɐne kɐrată oameniloră kari nɐ m'aă konsăltată ui lăkrăriloră kari nɐ mî ulakă o voinuă frankă ui absolătă. Kɐ toate avestea, astă dată, linisvea ui nasivitatea mea, kɐm zikă filosofiî, mî venea dintr'ună altă kɐvîntă; mî venea din sɐnɐnerea ui devotarea mea..... (ună sărîsă ăuioră se desemnă ne băzele rămene ale jăneî konile), kari mă făvea să mă verkă a fi askăltătoare.

— Eî bine? întrebă Danglars.

— Eî bine! domnăle, resnɐnse Eugenia, am înverkată nînă ănde am nătată, ui, akɐm kăndă a sosită minătălă, kɐ toate silinuele ve le am verkată asɐnra mea, nɐ mă simuă în stare a askălta.

— Dar în vea dɐne ărmă, zise Danglars, kare, kɐ sniritălă seă de a doɐa mănă, se nărea kɐ totălă ameuită de grestatea asteî logive krɐde, a kăria reveală îlă făvea să

înţeleagъ kъ venea atъtъ din nrekъgetare kъtъ mi dintr'o voinţъ tare, — kъvîntъlъ astъi refъsъ, Eugenio? kъvîntъlъ?

— Kъvîntъlъ, resnъnse jъna konilъ, ox! Dъmnezъlъ meъ! nъ doarъ kъ omъlъ é maï ъrîtъ, saъ maï nrostъ or maï nenlъkъtъ de kъtъ altъ, nъ; D. Andrea Cavalcanti noate treve kiarъ ne lîngъ vcï ve kaътъ ne oamenii dъne figъrъ mi dъne taliъ, ka ънъ modelъ destъlъ de frъmosъ; nivï doarъ kъ mï ar fi inima atinsъ maï mъltъ de altъ de kътъ de elъ: asta ar fi ънъ kъvîntъ de nensionarъ, ne kare îlъ nriveskъ foarte maï nre jos de mine; nъ iъbeskъ ne nimine, domnъle, o svii nrea bine, nъ é awa? Nъ vъzъ darъ nentrъ ve, fъrъ vr'o mare trebъinţъ, sъ mï înkъrkъ viaţa k' ънъ însoţitorъ eternъ. N'a zisъ inţelentъlъ: — „Nimikъ nrea mъltъ, „mi în altъ narte: „— Noartъ totъ kъ tine? „Mi minte kiarъ kъ am învъţatъ în skoalъ astï doï aforismï în limba greakъ mi latinъ; ънъlъ este, mi se nare, alъ lъï Phedru, mi velъ altъ alъ lъï Bias. Eï bine! skъmnъlъ meъ tatъ, în naъfragiъlъ vieţeï, kъvï viaţa è ънъ naъfragiъ eternъ alъ sneranţelorъ noastre, arънkъ în mare lъkrъrile netrebъinvioase, eatъ totъ, mi remъiъ kъ voinţa mea, disnъsъ a trъi de totъ singъrъ, mi nrin ърmare de totъ liberъ.

— Neferivitъ! neferivitъ! mъrmъrï Danglars îngъlbenindъ, kъvï kъnosvea din verkare soliditatea nedivei ve o întîmnina neînvetatъ.

— Neferivitъ! resnъnse Eugenia; neferivitъ! zivï, domnъle? Ba nъ, într'adevъrъ, mi astъ esklamare mï nare kъ totъlъ teatralъ mi afektatъ. Ferivitъ! din kontra, kъvï, te întrebъ, ve mï linsesve? Lъmea mï zive kъ sънt frъmoasъ, è veva kъndъ é bine nriimitъ vineva. Mï nlakъ nriimirile vele bъne: ele înviorează faţa, mi veï ve mъ înkonjoarъ mï narъ atънvï maï nъţinъ ърîţi. Am oare-kare sniritъ mi oare-kare simţibilitate relativъ kare mъ fave sъ notъ trage din e-

sistinţa generalъ într'a mea ceia ce mi se pare mai bine într'însa, cum face maimuţa când sparge nuca verde ca sъ skoaţъ dintr'însa ceia ce conţine ea. Sunt avutъ, când aï una din cele mai frumoase averï din Francia, când sunt fiia dumitale unicъ, mi nu estï ka pъrinţiï dela Porte-Saint-Martin mi dela Gaité, kari desmosteneskъ ne fiiele lorъ nentru kъ nu vorъ sъ le dea nenoroc. Ne lîng' avestea, legea nevъzъtoare ţï a lsatъ drentslъ de a desmosteni, celъ puţinъ de totъ, cum ţï a lsatъ mi puterea de a mъ konstrînge sъ mъ mъritъ ku D. kutare saŭ kutare. Aşa darъ, frumoasъ, spirituoasъ, durutъ ku oare-kare talentъ, cum se zice în onerele-komice, mi înavuţitъ! Dar asta é o ferice, domnule. De ce darъ mъ numesc nefericitъ?

Danglars, vъzîndъ ne fiiъ-sa surîzîndu mi mîndrъ afarъ din kale, nu mi nutu ouri o miskare de brutalitate kare se trudi printr'un glasŭ sgomotosŭ, dar nu fuku mai multŭ de kâtŭ atâtŭ.

Sub privirea întrebъtoare a fiieï sale, în faţa aceleï spranucene negre mi frumoase, ne kare o înkrunta întrebarea, se întoarse ka unŭ omŭ ku minte mi se linisci îndatъ, sunusŭ de mîna cea de ferŭ a înţelepciunii.

— Într'adevъrŭ, fata mea, respunse Danglars k'unŭ surîsŭ, estï întokmai kum te lauzi, afarъ de unŭ lukru, fata mea; nu voiŭ sъ ţï zikŭ aşa renede kare: mai bine mi place sъ te lasŭ a ghici singurъ.

Eugenia se uitъ la Danglars, mirundu-se prea multŭ kum nutea sъ i konteste cine-va una din florile koroaneï de mîndriţ ne kare o nusese aşa de superbŭ ne kapuï.

— Fata mea, urmъ bankerulŭ, mi aï esplikatŭ foarte bine kari era simtimentele ce avea întâiulŭ lokŭ în resoluţiunile uneï fete ka dumneata când a otъrîtŭ kъ nu se va mъrita. Akum, mi è rîndulŭ meŭ sъ ţï spuiŭ kari sunt

kɐvintele ɐnɐĭ tatъ ka mine kъndă a otъrîtă sъ mъrite ne fiiъ-sa.

Eugenia se înklinъ, nɐ ka o fiiъ sɐnɐsъ kare askɐltъ, dar ka o adversarъ kare è gata a diskɐta, kare asteantъ.

— Fata mea, ɐrmъ Danglars, kъndă ɐnă tatъ ɥere dela fiiъ-sa sъ se mъrite, are totă d'aɐna ɐnă kɐvîntă oare-kare snre a dori aɥeasta. Ăniĭ sɐntă konrinsĭ de nebɐnia de kare vorbeaĭ adineaorъ, adikъ de a se vedea revieɥɐindă în nenoɥeiĭ loră. N'am astъ slъbiɥiɐne, ɥĭ o snɐiă maĭ dinainte kъ nɐ nrea mĭ nasъ de bɐkɐriele familieĭ. Iotă mъrtɐrisi aɥeasta ɐneĭ fiie ne kare o sɥiă destɐlă de filosoafъ ka sъ înɥeleagъ astъ indiferinɥъ ɯi sъ nɐ m'akɐse nentrɐ ea.

— Aɯa mĭ nlaɥe! zise Eugenia; sъ vorbimă kɐrată, domnɐle, asta mĭ nlaɥe ɯi mie.

— Ox! zise Danglars, vezĭ kъ, fъr'a lɐa narte din simnatia dɐmitale nentrɐ franke ɥe, mъ ɐneskă kɐ ea kъndă vъză kъ o ɥere îmnrejɐrarea. Voiă ɐrma darъ. Ɯĭ am nronɐsă ɐnă bъrbată, nɐ nentrɐ dɐmneata, kъɥĭ, într'adevъră, nivĭ kъ mĭ treɥe nrin minte ɐna ka asta într'ɐnă asemene minɐtă (ɥĭ nlaɥe frankeɥea, eatъ), dar nentrɐ k'aveam trebɐinɥъ sъ ieĭ astă bъrbată kătă maĭ kɐrîndă, nentrɐ oare-kari kombinъrĭ komerɥiale ɥe le am nɐsă la kale în minɐtălă aɥesta.

Eugenia fъkɐ o miskare.

— E întokmaĭ kɐm am onoarea a ɥĭ snɐne, fata mea, ɯi nɐ se kade sъ fiĭ sɐnъratъ ne mine, kъɥĭ dɐmneata mъ silesɥĭ l'aɥeasta; înɥelegĭ foarte bine kъ fъrъ voia mea intrɐ într'aste esnlikъrĭ aritmetiɥe k'o artistъ ka dɐmneata, kare se teme d'a intra în kabinetălă ɐnĭ bankeră ka sъ nɐ întimnine nisɥe întinъrirĭ saă sensaɥiɐniĭ nenlъkɐte ɯi antinoetiɥe.

Dar într'astă kabinetă ală bankerălĭ, în kare kɐ toate aɥestea aĭ binevoită a intra ɥea altъ ierĭ ka sъ mĭ ɥerĭ o miiъ de franɥĭ ɥe ɥĭ daă ne fiъ-karъ lɐnъ nentrɐ fantasiele

dъmitale, aflъ, skъmna mea damiчelъ, kъ noate învъца чineva mъlte lъkrъrї nentrъ trebъinца jъnelorъ чe nъ vorъ sъ se mъrite. De esemnlъ, noate învъца чineva, чeia чe nentrъ nrivinца sъsчentibilitъцїї dъmitale nervoase te voiъ faчe sъ înveцї într' aчestъ salonъ, noate învъца чineva, zikъ kъ kreditъlъ ънъї bankerъ è viaца sa fisikъ ші moralъ, kъ kreditъlъ sъsцine ne omъ, kъ însъfleцesчe sъflarea ънъї kornъ, ші D. de Monte-Cristo mї a цinъtъ ънъ diskъrsъ desnre aчeasta, ne kare nъ îlъ voiъ ъita niчї o datъ. Поate afla kъ kъ kъtъ se retrage kreditъlъ, kornъlъ devine kadavrъ, ші kъ asta katъ sъ se întîmnle în nrea nъцinъ timnъ bankerъlъї kare se onoarъ de a fi nъrintelę ънеї fete чe are o logikъ aша de bънъ.

Dar Eugenia, în lokъ d'a se înkovoia, шї îndrentъ talia.

— Rъinatъ! zise ea.

— Aї nemeritъ tokmaї vorba чe trebъia, fata mea, zise Danglars skormonindъ-шї sînlъ kъ ънghiele, dar konservъndъ ne figъra sa asnrъ sъrîsъlъ ънъї omъ fъrъ inimъ. iar nъ fъrъ sniritъ, rъinatъ! aша este.

— Ax! zise Eugenia.

— Da, rъinatъ! Eї bine! eatъ darъ kъ s'a datъ ne faцъ astъ sekretъ nlinъ de oroare, kъm ziчe noetъlъ tragikъ.

Akъm, fata mea, aflъ din gъra mea kъm noцї astъ neferiчire s'o faчї a skъdea, nъ voiъ sъ zikъ nentrъ mine, чi nentrъ dъmneata.

— Ox! strigь Eugenia, nъ estї bънъ fisionomistъ, domnъle, daka цї nъї în minte kъ nlъngъ nentrъ mine katastrofa de kare mї vorbesчї.

— Eъ rъinatъ! Шi чe mї nasъ mie? Nъ mї remъne talentъlъ meъ? Nъ notъ oare ka Pasta, ka Malibran, ka Grisi. sъ mї fakъ чeia чe nъ mї aї fi datъ niчї o datъ, or kъtъ de mare цї ar fi fostъ averea: o sътъ saъ o sътъ чinчї-zeчї miї

livre venitŭ ne anŭ, kare, în lokŭ de a mĭ veni kum mĭ venea vele dosŭ-sure-zeve nŭkŭtoase miĭ franvĭ ve mĭ îĭ daĭ ku nisve okĭ mustrŭtorĭ mi ku vorbe de ginere de reŭ desure nrodigalitatea mea, mĭ vorŭ veni însoginĭ de aklamŭrĭ, de bravo mi de florĭ? Hli, kiarŭ kŭndŭ n'amĭ avea avestŭ talentŭ de kare surîsulŭ dumitale mĭ aratŭ kŭ te îndoesvĭ, nu mĭ ar remŭnea astŭ amorŭ înfuriatŭ nentru indenendinguŭ, kare mĭ va gine lokŭ totŭ d'asna de toate avugiele lumiĭ, mi kare dominŭ în mine nînŭ mi kiarŭ instinktulŭ konservŭriĭ?

Nu mŭ întristezŭ darŭ nentru mine, voiŭ fi totŭ d'asna în stare s'o skogŭ la kŭnŭtŭiŭ; kŭrgile mele, kreioanele mele, nianulŭ meŭ, toate lukrurile ve nu kostŭ multŭ mi ne kari voiŭ nutea sŭ le kanŭtŭ totŭ d'asna, totŭ mĭ vorŭ remŭnea.

Krezĭ noate kŭ mŭ întristezŭ nentru doamna Danglars, desamŭgesve-te mi desure asta! daka nu mŭ înveluŭ, musmŭ-mea s'a feritŭ de timnulŭ reŭ mĭ a luatŭ de multŭ mŭsurele kuviinvioase înkontra katastrofeĭ ve te ameninguŭ mi kare va treve fŭr'a o atinge ne dînsa; s'a nusŭ l'adenostŭ, mi nu mĭ a maĭ nerdutŭ somnulŭ mi linisvea nentru mine ka sŭ mĭ lase interesele la o narte, kŭvĭ, mulgumeskŭ lui Dumnezeŭ, mĭ a lŭsatŭ toatŭ neatîrnarea sub kuvîntŭ kŭ iubcam libertatea.

Ox! nu, domnule, din konilŭria mea, am vŭzutŭ multe lukruri întîmnlate în nrejurulŭ meŭ; le am înțelesŭ ne toate foarte bine înkŭtŭ neferivirea nu mĭ maĭ fave vre o mare întinŭrire; de kŭndŭ mŭ kunoskŭ, n'am fostŭ iubitŭ de nimine, atutŭ maĭ reŭ! asta m'a fŭkutŭ firesve sŭ nu iubeskŭ nivĭ eŭ ne nimine, atŭtŭ maĭ bine! Akum svĭĭ nrofesiunea mea de kredinguŭ.

— Atunul, zise Danglars, galbenŭ de o mîniŭ kare

nu era nrodusъ din iubirea nъrinteaskъ atinsъ; atunчi, fata mea, stъrnesчi întru a voi sъ mъ vezi rъinatъ?

— Sъ te vъzъ rъinatъ? Eu, zise Eugenia, sъ voieskъ a te vedea rъinatъ? Че vrei sъ zichi? nu te înţelegъ.

— Atъtъ mai bine, asta mi lasъ o razъ de sperangъ; askultъ.

— Askultъ, zise Eugenia zitъndu-se ama de aţintatъ la tatъ-seu, înkътъ avesta avu trebuinţъ de o silinţъ ka sъ nu mi anleve okii înaintea kъutътrei veleі nline de nutere a juneі konile.

— D. Cavalcanti, urmъ Danglars, te iea de nevastъ mi, lъndu-te de nevastъ, gi aduve o dotъ de treі milioane ne kari le une la banka mea.

— Ax! foarte bine, zise Eugenia k'un mare despreţu, mi lъsъndu-mi mъnuiele una neste alta.

— Krezi kъ te voiu nedrentъţi ku avele treі milioane, zise Danglars; nichi de kum, aste treі milioane sunt destinate a nroduve velu nuţinu zeve. Am kъnътatu din nreu nъ k'un bankeru, unu konfrate alu meu, konvesiunea unu drumu de feru, singurъ industriъ kare, în zilele noastre, înfъţiueazъ avele sorţi fabuloase de suvesu nemizlovitu ve o dinioarъ Law anlikъ nentru bunii Parisiani, la unu Missisipi fantastiku. Dune kalkulu meu katъ s'aibъ vineva a milioanelea narte dintr'unu drumu de feru, kum avea o dinioarъ unu stînjinu de nъmîntu nekultivatu ne malurile lui Ohio. Asta è o denunere inotekarъ, veia ve è unu nrogresu, kum vezi, nentru-kъ va avea vineva velu nuţinu zeve, vinchi-snrezeve, douъ-zechi, o sutъ livre de feru nentru stînjinulu seu de nъmîntu! ei bine! sunt datoru, de azu în ontu zile, a denune nentru sokoteala mea, natru milioane; aste natru milioane, kum am zisu, voru nroduve zeve sau douъ-snre-zeve.

— Dar în timnulu visitei mele de vea altъ ieri, dom-

nъle, ui de kare binevoiesvĭ a ţĭ adъve a minte, zise Eugenia, te am vъzъtă nъnîndă în kasa de banĭ, è terminъlă, nъ è aua? vinvĭ milioane ui jъmътate; înkъ mĭ aĭ ui aretată aveasta în doъ xъrtie asъnra tesaъrlъĭ, ui te miraĭ kъm o xъrtiъ kare avea o aua de mare valoare nъ mĭ a lъată okiĭ ka ъnă fъlgeră.

— Da, însъ aste vinvĭ milioane ui jъmътate nъ sъntă ale mele, ui sъntă nъmaĭ o nrobъ de înkredere ve o are vineva în mine; titъla mea de bankeră nonъlară m'a fъkътă sъ mъ bъkъră de înkrederea snitaleloră, ui vele vinvĭ milioane ui jъmътate sъntă ale snitaleloră; în or kare altă timnă nъ m'aui îndoi de a le întrebъinţa, dar astъzĭ svie vineva ve nerderĭ marĭ am sъferită, ui, kъm ţĭ am snъs'o, kreditъlă învene a se retrage dela mine. Din minътă în minътă administrarea uĭ noate reklama denositъlă, ui, daka va fi întrebъinţată altă ънde-va, voiă fi silită sъ fakă o bankrътъ rъuinoasъ. Nъ desnreţъeskă bankrътele, krede-mъ, dar bankrътele kari înavъţeskă, iar nъ avele ve rъineazъ. De veĭ lъa ne D. Cavalcanti, voiă nъne mъna n'avele treĭ milioane de dotъ, saă kъ va krede vineva kъ voiă nъne mъna ne ele, atъnvĭ kreditъlă meă se întъresve, ui averea mea, kare de vr'o lъnъ saă doъ, s'a înekată în nisve abise sъnate sъb nasiĭ meĭ de o fatalitate neînţeleasъ, se întremeazъ. Mъ nriveni?

— Foarte bine; vreĭ a mъ inoteka nentrъ treĭ milioane, nъ è aua?

— Kъ kътă è sъma maĭ mare, kъ atътă è maĭ lingъuitoare: ţĭ dъ o ideъ de valoarea dъmitale.

— Mъlţъmeskă. O vorbъ, domnъle, nentrъ vea din ъrmъ oarъ: mĭ nromiţĭ kъ veĭ întrebъinţa vifra asteĭ dote ve o va adъve D. Cavalcanti, dar kъ nъ veĭ atinge sъma? Asta nъ è o fantă de egoismă, è o fantă de delikateţe. Voiă sъ ţĭ ajътă întrъ a ţĭ restabili averea, dar nъ voiă sъ fiă komulive a dъmitale nentrъ rъinarea altora.

— Dar kъndъ ці zikъ, resnъnse Danglars, kъ kъ aste treĭ milioane...

— Krezĭ sъ ці faчĭ interesele, domnъle, fъr'a atinge aste treĭ milioane?

— Krezъ, dar kъ kondiцiъne totъ d'aъna ka mъritarea dъmitale sъ mĭ întъreaskъ kreditъlъ.

— Veĭ nъtea nlъti domnъlъĭ Cavalcanti чele чinчĭ sъte miĭ franчĭ ne kari mĭ îi daĭ nentrъ kontraktъlъ meъ?

— Kъndъ se va întoarчe dela mairiъ, le va avea.

— Bine!

— Чe felъ, bine, чe vreĭ sъ zivĭ?

— Voiъ sъ zikъ kъ чerîndъ-mĭ semnъtъra, mъ lasĭ liberъ de nersoana mea?

— Da.

— Atъnчĭ, *bine*. Kъm am zisъ, domnъle, sъnt gata a lъa ne D. Cavalcanti.

— Dar чe skonъ aĭ?

— Ax! asta è sekretъlъ meъ. Kare ar fi sъnerioritatea mea asъnra dъmitale, daka sчiindъ sekretъlъ dъmitale, aĭ sчi ці dъmneata n'alъ meъ?

Danglars цĭ mъskъ bъzele.

— Astъ-felъ, zise elъ, estĭ gata a faчe visitele ofiчiale kari sъntъ neanъrate?

— Da, resnъnse Eugenia.

— Цi a semna kontraktъlъ în treĭ zile?

— Da.

— Atъnчĭ, sъ ці zikъ ці eъ: Bine.

Цi Danglars lъъ mъna fiieĭ sale ці o strînse.

Dar, lъkrъ estraordinarъ, ne kъndъ kъ astъ strîngere de mъnъ, tatъlъ nъ kътezъ sъ zikъ: Mъlцъmeskъ, konila mea; fata n'avъ niчĭ ънъ sъrîsъ nentrъ tatъ-seъ.

— S'a finitъ konferinца? întrebъ Eugenia skъlъndъ-se.

Danglars fъкъ semnъ kъ kanъlъ kъ nъ maĭ avea nimikъ de zisъ.

Dъne vinvĭ minъte, nianъlъ resъna sъb degitele damivelеĭ d'Armilly, ші damivela Danglars kъnta blestemъlъ lъĭ Brabantio asъnra Desdemoneĭ.

Dъne ve fini astъ bъkatъ, Stefan intrъ ші anъnцъ Eugenieĭ kъ trъsъra era nregъtitъ ші kъ baroana o asteantъ ka sъ шĭ fakъ visitele.

Amъ vъzъtъ ne amîndoъ femeile dъkîndъ-se la Villefort, de ънde eшirъ ka sъ шĭ ърmeze kъrsele.

CAPITULU XCVI.

CONTRACTUL.

Treĭ zile dъne svena de kare vorbirъmъ, adikъ ne la vinvĭ ore dъn'ameazĭ, în zisa kare era otъrîtъ nentrъ semnътъra kontraktъlъĭ damivelеĭ Engenia Danglars ші alъ domnъlъĭ Andrea Cavalcanti, ne kare bankerъlъ nъ îlъ maĭ skotea din nrinvine, ne kъndъ o adiere rekoroasъ fъvea sъ se înfiorcze toate frъnzele din mika grъdinъ de din aintea kaseĭ kontelъĭ de Monte-Cristo, în minътlъ kъndъ avesta era sъ easъ, ші ne kъndъ kaĭ seĭ îlъ astenta dъndъ din nivioare цinцĭ de mъna kъverълъĭ, kare шedea de vr'ънъ natrarъ de orъ ne kaurъ, elegantълъ factonъ kъ kare fъkъръmъ de mълte orĭ kъnosvinцъ, ші a nъme în timnълъ serateĭ dela Auteuil, veni sъ koteaskъ renede ънghiълъ norцiĭ de intrare, ші lъsъ

Elegantul phaeton lăsă pe treptele scărei pe Andrea Cavalcanti.

ne trentele skъriĭ ne D. Andrea Cavalcanti, radiosъ mi nlinъ de aъrъ ne dînsъlъ, ka kъm era mi elъ sъ iea o nrinvineasъ.

Întrebъ desnre sъnътatea kontelъi kъ obivĭnъita sa familiaritate, mi, ъrkъndъ-se ъmiorъ în întîiъlъ nlanъ, îlъ întîmninъ în kanъlъ skъriĭ.

La vederea jъnelъi, kontele se onri în lokъ.

Kътъ nentrъ Andrea Cavalcanti, nimikъ nъ îlъ maĭ onrea din bъkъria sa.

— Eĭ! bъnъ ziъa, domnъle de Monte-Cristo, zise elъ kontelъi.

— Ax! domnъlъ Andrea! zise avesta kъ glasъlъ seъ semi-batjokorîtorъ, ve maĭ faviĭ?

— Minъnatъ! kъm vezĭ. Viĭ sъ vorbimъ desnre o miiъ de lъkrъrĭ; dar, maĭ întîiъ, emeaĭ saъ te întorveaĭ?

— Emeam, domnъle.

— Atъnvĭ, ka sъ nъ te întъrziezъ, mъ voiъ ъrka, daka vreĭ, în kaleaska dъmitale, mi Tom va veni dъne noĭ kъ faetonъlъ meъ.

— Nъ, zise, kontele k'ъnъ ъmiorъ sъrîsъ de desnreŋъ kare nъ i trevea nrin minte kъ va fi în komnaniъ kъ Andrea; nъ, nreferъ sъ ŋĭ daъ aъdiinŋъ avi, skъmnъlъ meъ domnъ, maĭ bine noate sta vineva de vorbъ într'o kamerъ, ънde nъ è vr'ънъ kъverъ ka sъ ŋĭ fъre vorbele din sborъ.

Kontele intrĭ darъ într'ънъ salonъ mikъ din întîiъlъ nlanъ, mezъ, mi, dъne ve mĭ înkrъvišnĭ nivoarele ънlъ neste altъlъ, fъkъ semnъ jъnelъi sъ meazъ mi clъ.

Andrea lъĭ nerъlъ velъ maĭ voiosъ.

— Svĭĭ, skъmnъlъ meъ, konte, zise elъ, kъ vcremonia se va fave astъ searъ; la nozъ ore, kontraktъlъ se va semna în kasa sokrъlъi.

— Ax! adevъratъ? zise Monte-Cristo.

— Че felъ! nъ sviaĭ aveasta, ші nъ te a însчiinцatъ D. Danglars desnre astъ solemnitate?

— Ba da, zise kontele, am nriimitъ ierĭ o skrisoare dela dînsъlъ; dar nъ krezъ kъ se konrinde ші ora într'însa.

— Se noate; sokrъlъ va fi krezътъ kъ totъ nъblikъlъ o svie.

— Eĭ bine! zise Monte-Cristo, eatъ-te ferічitъ, domnъle Cavalcanti: kontraktezĭ o aliancъ din чele maĭ nemerite; ші ne ъrmъ, damiчela Danglars è frъmoasъ.

— Da, resnъnse Cavalcanti k'ънъ tonъ nlinъ de modestiъ.

— Ші maĭ vîrtosъ è foarte înavъцitъ, kъm krezъ, чelъ nъцinъ, zise Monte-Cristo.

— Foarte înavъцitъ, krezĭ? reneti jъnele.

— Fъrъ îndoialъ; se zиче kъ D. Danglars askъnde чelъ nъцinъ jъmътate din чeia че are.

— Ші mъrtъrisesчe чinчĭ-snre-zeчe saъ doъъ-zeчĭ de milioane, zise Andrea kъ o kъътътъrъ skinteitoare de bъkъriъ.

— Fъr'a maĭ sokoti, adaъse Monte-Cristo, kъ è în ajъnъlъ d'a intra într'ънъ felъ de suekъlъ kare è kam învekitъ în Statele-Unite ші în Anglia, dar foarte noъъ în Francia.

— Da, da, svиъ de че vreĭ sъ vorbesчĭ, drъmъlъ de ferъ a kъrъia adjъdekare a kъnътat'o, nъ è aша?

— Tokmaĭ! Va kъstiga ne nъцinъ, asta è nъrerea tътъlorъ, ne nъцinъ zeчe milioane d'avi.

— Zeчe milioane! krezĭ? è de minъne! zise Cavalcanti, kare se îmbъta kъ astъ sgomotъ metalikъ alъ vorbelorъ daъrite.

— Fъr'a sokoti, ъrmъ Monte-Cristo, kъ toatъ averea asta цĭ va veni dъmitale, ші kъ è aша ші drentъ, fiindъ-kъ damiчela Danglars è fiiъ ънikъ. Пe lîng' avestea, averea dъmitale, чelъ nъцinъ aша mĭ a zisъ tatъlъ dъmitale, é máĭ totъ aша de mare ka a fidanцateĭ dъmitale. Dar sъ

lъsъmъ la o narte kestiunile de bani. Sциi, domnule Andrea, kъ ai desъ totъ lukrulъ avesta foarte curiosъ ши ku multъ îndemъnare?

— Nu prea reu, zise junele; eram nъskutъ ka sъ fiu diplomatъ.

— Ei bine! te vomъ face sъ intri în diplomaцiъ; diplomaцia, sциi bine, nu se învaцъ: ea vine din instinktъ... Inima darъ è prinsъ?

— Teamъ mi è, într'adevъrъ, resпunse Andea ku tonulъ ku kare vъzuse la Theatru-Francesu ne Dorante saъ ne Valere resпunzîndъ la Alceste.

— Te iubesce ceva?

— Katъ sъ mъ iubeaskъ, zise Andrea k'unъ surîsъ vingъtorъ, daka mъ iea de bъrbatъ. Dar, ku toate avestea, sъ nu uitъmъ unъ nunktъ mare.

— Kare nunktъ?

— Kъ am fostъ de minune ajutatъ în toate astea.

— Ce snui!

— De sigurъ.

— De împrejurъri?

— Nu, de dumneata.

— De mine? ia lasъ, prinсine, zise Monte-Cristo anъsъndъ asupra titulei ku afektare. Ce am pututъ face nentru dumneata? Nu era destulъ numele dumitale, nosiцiunea dumitale sociala, meritulъ dumitale?

— Nu, zise Andrea, nu; ши or ce ai zice, domnule konte, eu susцiu kъ nosiцiunea sociala a unui omъ ka dumneata a fukutъ mai multъ de kutъ numele meu, nosiцiunea mea sociala ши meritulъ meu.

— Tare te amъgesci, domnule, zise Monte-Cristo, kare simцi îndemъnarea cea vikleanъ a junelui, ши kare înцelese puterea astorъ vorbe; protekцiunea mea ai avut'o dune

ce am ișatș kșnoscinț desnre inflșinga mi averea domnș-lșĭ tatșlșĭ dșmitale; kșcĭ, în cea dșne ășmș, cine mĭ a nroksratș, mie, kare ns te am vșzstș nicĭ odatș, nicĭ ne dșmneata nicĭ ne strelșcitșlș aștorș alș zilelorș dșmitale, fericirea kșnoscingeĭ dșmitale? Doĭ amicĭ aĭ meĭ din ceĭ maĭ bșnĭ, lordșlș Wilmore mi abatele Busoni. Cine m'a înkșragiatș, ns a gĭ servi de garangiș, dar a te natrona? Nșmele tatșlșĭ dșmitale, asa de kșnoskștș mi de onoratș în Italia; kșcĭ, nersonalș, eș ns te kșnoskș.

Astș linisce, astș nerfektș netșrbșrare, fșkșrș ne Andrea sș înțeleagș kș era, nentr'șnș minstș, strînsș de o mșnș maĭ mșskșloasș de kșlș a sa, mi kș astș stringere ns nștea fi lesne întrerșntș.

— Asa! dar, zise elș, tatș-meș are ks adevșratș o avere nrea mare, domnșle konte?

— Se vede kș da, domnșle, resnșnse Monte-Cristo.

— Scĭi daka dota ne kare mĭ a nromisș a sositș?

— Am nriimitș skrisoarea de însciingare.

— Dar cele treĭ milioane?

— Cele treĭ milioane sșntș ne drșmș, dșne toatș nrobabilitatea.

— Le voiș nriimi darș ks adevșratș?

— Așzĭ akolo! resnșnse kontele, mi se nare kș nîn'akșm, domnșle, baniĭ ns gĭ aș linsitș.

Andrea se mirș asa de mșltș, înkșlș ns se nștș o-nri d'a visa șnș minstș.

— Atșncĭ, zise elș emindș din visarea sa, mĭ re-mșne, domnșle, a gĭ face o întrebare, mi ne aveia o veĭ înțelege, kiarș kșndș s'ar kșdea sș gĭ fiș neclkștș.

— Vorbesce, zise Monte-Cristo.

— M'am nssș în relagișnĭ, mșlgșmitș averii mele, ks oamenĭ de frșnte, mi am, celș nșginș de o kam datș, o

mălțime de amiță. Dar însărșnd-mă, dăne kăm fakă, în fața a toată sociietatea narisiană, kată să fiă săsținută de ună nășme strelăcită, ui, în linsă de mâna nărinteaskă o mână nătinte kată să mă kondăkă l'altară; aua dară, tată-meă nă vine la Parisă, nă è aua?

— E bătrână, nlină de rane, ui săferă, kăm ziче, de moarte de kăte ori kălătoresче.

— Înțelegă. Ei bine! viă să ți fakă o čerere.

— Mie?

— Da, dămitale.

— Če felă de čerere, Dămnezeălă meă!

— Ka să i țiĭ lokălă.

— Ax! skămnălă meă domnă! če! dăne nămeroasele relațiăni če am avătă ferićirea d'a le avea kă dămneata, aua de reă mă kănosță înkătă să mi faći o asemene čerere!

Čere-mi să te îmnrămătă k'o jămătá de milionă, ui, kă toate kă o asemene îmnrămătare è destălă de rară, ne kăvîntălă meă de onoare! mi vei fi mai nățină săpărtoră

Află dară, kredeam kă țiĭ am mai snăs'o, kă or de kăte ori kontele de Monte-Cristo, iea narte, morală mai vîrtosă, în lăkrările lămii avestia, nivi o dată n'a înčetată d'a avea skrănălă, săuerstițiănile kiară ale ună omă din Orientă.

Eă kare am ună seraiă la Cair, ună la Smyrna ui altă la Constantinopole, să nresidă la o nămtă! nivi o dată.

— Aua dară mă refăsi?

— Kărată, ui, kiară de ai fi ună fiă ală meă, totă te aui refăsa.

— Ază vorbă! strigă Andrea deskămnănită, dar kăm să fačemă ată ți.

— Ai o sută de amiți, singără ai zisă.

— Mă ăneskă, dar însă dămneata m'ai nresintată la D. Danglars.

— Niчї de kвm! Sъ restabilimъ fantele în totъ adevъrвlъ: eъ te am fъkвtъ a nrînzi kв dînsвlъ la Auteuil, mi dвmneata te aї nresintatъ singвrъ; drave! è kв totвlъ altъ-veva.

— Da, însъ kъsъtoria mea, aї ajвtatъ...

— Eъ! întrв nimikъ, te rogъ s'o krezї; dar adв-gї a minte de veia ve gї am resnвnsъ kвndъ aї venitъ sъ mъ rogї ka sъ fakъ vererea: — Ox! nв fakъ niчї o datъ kъsъtorie, skвmnвlъ meъ nrinчine, asta è вnъ nrinчiniъ otъrîtъ la mine.

Andrea mї mвskь bвzele.

— Dar în vea dвne вrmъ, veї veni velъ nвginъ la nвntъ? zise elъ.

— Totъ Parisul va veni?

— Ox! de sigвrъ!

— Eї bine! voiъ veni mi eъ ka totъ Parisul, zise kontele.

— Veї semna în kontraktъ?

— Ox! nв vъzъ niчї o nekвviingъ, mi skrвnвlъ meъ nв merge nîn'akolo.

— În-fine, fiindъ-kъ nв vreї sъ mї daї maї mвltъ, katъ sъ mъ mвlgвmeskъ kв veia ve mї daї. Dar înkъ o vorbъ, konte.

— Ve lвkrв!

— Вnъ konsiliъ.

— Iea a minte; вnъ konsiliъ è maї reъ de kътъ вnъ serviчiъ.

— Ox! n'avesta nogї sъ mї ilъ daї fъr'a te komnromite.

— Snвne.

— Dota nevesteї mele è de чinчї sвte mii livre.

— Asta é sвma ne kare mї a snвs'o D. Danglars mi mie.

— S'o nriimeskъ saъ s'o lasъ în mъinele notarвlвї?

— Eaţă, în genere, kum se fakă lukrurile kăndă vrea ţineva să se fakă galantă: amîndoî notarii dumneavoastră se întîlneskă la kontraktă a doua zi saă a treia zi, skimbă amîndouă notele, nentru kari mî daă unulă altuia biletă de primire; ne urmă, dune serbarea kununteloră, denună în muna dumitale milioanele, kare estî kană ală komunităţii.

— Dar, zise Andrea k'unu oare-kare neastîmpărată ţe nu îlă nutu askunde bine, dar nar' k'am auzită zikîndă ne sokru-meă kă avea a minte să nuiă stările noastre în întrenrinderea avelui faimosă drumă de feră de kare mî vorbeaî adineaoră.

— Eî bine! dar, resuunse Monte-Cristo, asta è dune kum înkredinţeazî toată lumea, unu mizlokă ka să se întreiaskă într' unu ană kanitalele dumneavoastră. D. baronă Danglars è unu tată bunu mi è omă ka sokotealî bunî.

— Aî kuvîntă, zise Andrea, toate mergă bine, afară de refuzulă dumitale însă, kare mî nătrunde inima.

— Nu îlă atribui de kătă la unu skrupulă kare é foarte naturală într'o asemene împrejurare.

— Fiă, zise Andrea, kum ţî é voinţa; de-seară,la nouă.

— De-seară.

Ulî ka toată resistinţa ruinoară din nartea lui Monte-Cristo, ale kăria buze îngălbeniră, dar kare mi konservă surîsulă de ţeremoniă, Andrea luă mâna kontelui, o strînse, sări în faetonulă seă mi se făku nevăzu'ă.

Ţele natru saă ţinţî ore ţe i maî remâne nînă la nouă, Andrea le întrebuinţă în kăte-va visite ţe le făku la kăţi va amiţî sure a îî interesa ka să viiă la bankerulă ku totă lumea ekipageloră loră, uimindu'î ku promiterile sale de akţiune, kari uă ameţitu toate kanetele, mi a kărora iniţiativă o avea Danglars, în minutulă avela,

Într'adevără, la ontă ore mi jumătate seara, salonulă

velă mare ală lăi Danglars, galeria ve ţinea de salonălă avesta, ui înkă treĭ saloane din avela-uĭ nlană, era nline de o măţime nrofămată ne kare n'o atrăgea auua măltă simnatia, kătă trebăinţa vea mare de a fi akolo ănde se svie kă è veva noă.

Ănă akademikă ar zive kă seratele lămii sănţă kălegeri de flori kari atragă flătări nekonstanţi, albine fometoase ui trîntori sbîrniitori.

Se înţelege kă saloanele era strelăvitoare de lămînări, lămina se revărsa ne tintărcle de mătase, ui totă găstălă ărită ală avesteĭ mobilări, kare n'avea mai măltă de kătă kă era lăsosă, strelăvea în năstere.

Damivela Eugenia era într'ănă kostămă simnlă, dar velă mai elegantă; o rokiă de mătase albă, o rosă albă jămătate nerdătă în năr ăi velă negră ka nana korbălăi, komnănea toată găteala sa, ne kare n'o înavăţea vea mai mikă skălă.

De kătă, năstea vedea vineva în okii eĭ denlina înkredinţare ve desminţea veia ve în okii eĭ kiară se nărea kă vălgaritate virginală în astă găteală kandidă.

Doamna Danglars, treĭ-zevĭ de nasĭ denarte de dînsa, sta de vorbă kă Debray, kă Beauchamp ui kă Château-Renaud.

Debray intrase eară într'astă kasă nentră astă solemnitate mare, dar ka toată lămea ui fără vr'ănă nrivilegiă nartikălară.

D. Danglars, îmnresărată de denătaţi ui de oameni de finanţe esnlika o teoriă de kontribăţiăni noăe ve kăgeta s'o năiă la kale kăndă năterea lăkrăriloră ar konstrînge ne găvernă a îlă kiăma la ministeră.

Andrea, de braţă kă ănălă din veĭ mai marĭ tineri de vaniliă dela Operă, i esnlika kă destălă nerăuinare, fiindă-kă avea trebăinţă de a fi kătezătoră ka să uĭ fakă kăragiă,

nroiektele ɥele de viaŋъ în viitorŭ, ɯi nrogresele ɩssɩlɩĭ ɜnde nɜnea în minte a faɥe s'ajɜngъ eleganŋiĭ din Parisŭ nrin nɜterea venitɜlɩĭ seŭ de o sɜtъ ɯeante-zeɥĭ ɯi ɥinɥĭ miĭ livre.

Mɜlŋimea generalъ se revъrsa în saloane ka ɜnŭ flɜssŭ ɯi ɜnŭ reflɜssŭ de nerɜsele, de rɜbine, de smarande, de onale ɯi de diamante.

Ka în toate nъrŋile, ɥele maĭ bъtrъne era maĭ gъtite ɯi ɥele maĭ ɜrîte s'areta între oamenĭ kɜ maĭ mɜltъ stъrɜingъ.

Daka era vre ɜnŭ krinŭ albŭ frɜmosŭ, vr'o rosъ sɜavъ ɯi nrofɜmatъ, trebɜia sъ le kaɜte ɥineva ɯi sъ le deskonere într'ɜnŭ kolŋŭ oare-kare askɜnse de vr'o mɜmъ legatъ kɜ tɜrbanŭ saŭ de vr'o mъtɜɯe kɜ nɜisɩlŭ raisɩlɩĭ.

Ne fiъ-kare minɜtŭ, în mizlokɜlŭ aɥestei adɜnъrĭ sgomotoase, aɥestorŭ risete, glasɜlŭ ɜɯierilorŭ anɜnŋa ɜnŭ nɜme kɜnoskɜtŭ în finanŋe, resnektatŭ în armatъ saŭ strelɜɥitŭ în litere; atɜnɥĭ o miskare ɜɯioarъ a grɜnelorŭ nriimea aɥestŭ nɜme.

Dar, nentr'ɜnɜlŭ kare avea nrivilegiɜlŭ de a faɥe a se înfiora aɥestŭ oɥeanŭ de valɜrĭ omenesɥĭ, kъŋĭ nɜ maĭ treɥea nriimiŋĭ kɜ indiferinŋъ ɯi kɜ rînjirea desnreŋɜlɩĭ!

În minɜtɜlŭ kɜndŭ nindɜla ɥea masivъ, nindɜla kare înfъŋiша ne Endymion* adormitŭ, areta nosъ ore, ɯi în kare timbrɜlŭ, kredinɥiosŭ renrodɜktorŭ alŭ kɜgetɜrĭĭ makinale, resɜna de nosъ orĭ, nɜmele kontelɜĭ de Monte-Cristo resɜnъ ɯi elŭ, ɯi toatъ adɜnarea se întoarse snre ɜɯe, ka kɜm ar fi fostŭ îmninsъ de flakъra elektrikъ.

Kontele era în negre ɯi kɜ simnlitatea sa obiɥĭnɜitъ, jileta sa albъ desemna nentɜlŭ seŭ ɥelŭ largŭ mi nobilŭ, gɜlerɜlŭ seŭ ɥelŭ negrɜ nъrea foarte freskŭ, atɜtŭ de mɜltŭ bъtea la okĭ ne lîngъ naloarea ɥea matъ a feŋe' sale.

* Ilrinɥine ɯi nɜstorŭ din Caria, kondemnatŭ de Joie, nentrɜ kъ ɜɜnɜrɜse ne Juna, sъ doarmъ ɥinɥĭ-zeɥĭ de anĭ. Elŭ însɜflă komnɜtimire Phebeĭ, kare venea în toate nonŋile a ilŭ visita ne mɜntele Latmos. — Somnɜlŭ lɜĭ Endymion, somnŭ lɜngŭ. *Nota tradɜktorɜlɜĭ.*

Drentă or ce skălă, nărta ună lanță de jileță ama de sărgire, înkătă abia se vedea fărlă de ară ne niketălă celă albă.

Se făkă îndată ună cerkă înnrejărălă ămeĭ.

Kontele, dintr'o singură arănkătură de okiă, văzu ne doamna Danglars într'ună kanătă ală salonălăĭ, ne D. Danglars într'altă, mi ne damicela Eugenia înaintea lăĭ.

S'anroniță maĭ întîiă de baroana, kare sta de vorbă ku doamna de Villefort, kare venise singură, Valentineĭ totă nu i era bine, mi, făr'a se abate, kătĭ drămălă se deskidea înaintea lăĭ, treku dela baroana la Eugenia, ne kare o komplimentă ku nisce kuvinte ama de renezĭ mi ama de reservate, înkătă mundra artistă fu în mirare.

Lîngă dînsa era damicela Luisa d' Armilly, kare mălgămi kontelăĭ nentru skrisorile de rekomandare ce i le detese ku atăta grațiositate nentru Italia, mi ne kari, zicea ea, avea în minte să le întrebuinżeze kătă de kurîndă.

Dune ce nărăsi aceste dame, se întoarse mi se afiă lîngă Danglars, kare s' anroniase ka să i dea mîna.

În urma împlinirii astoră treĭ datorie sociale, Monte-Cristo se onri, întorkîndă în-nrejărăĭ kătătărai cea asigurată, întinărită de astă esnresiune nartikălară oameniloră de oare-kare lume mi maĭ vîrtosă de oare-kare valoare, o kătătără ce semăna kă zicea:

„Am făkută ce am fostă datoră să fakă; akum fakă mi alțiĭ ceia ce sîntă datorĭ a face.„

Andrea, kare era într'ună salonă d'alătăre, simți felălă acela de înfiorare ne kare o întinărise Monte-Cristo în mălțime, mi alergă să salute ne kontele.

Îlă văzu împresurată din toate nărțile; fiă-kare i disnăta vorbele, kum se întîmplă oameniloră kari vorbeskă nuință mi kari nu zikă nimĭ o dată o vorbă fără valoare.

Notarii intrară în minătălă acesta mi veniră a denă-

ne nankartele lorŭ ne katifeaoa kŭsŭtъ kŭ aŭrŭ kare konerea masa nregъtitъ nentrŭ semnъtŭrъ, masъ de lemnŭ noleitŭ.

Ŏnŭlŭ din notarĭ uczŭ, velŭ altŭ remase în nivioare.

Era sъ se înveanъ vitirea kontraktŭlŭĭ kare era sъ fiъ semnatŭ de jŭmъtà de Parisŭ ve se afla faŋъ l'aveastъ solemnitate.

Fiъ-kare uĭ lŭъ lokŭlŭ, saŭ, ka sъ zikŭ maĭ bine, femeile fъkŭrъ verkŭ. ne kŭndŭ bъrbaŋiĭ, maĭ indiferinŋĭ desnre *stilŭlŭ energikŭ*, kŭm zive Boileau, uĭ fъkŭrъ komentariele asŭnra miskъriĭ febrile a lŭĭ Andrea, asŭnra lŭъriĭ a minte a lŭĭ Danglars, asŭnra nenъsъriĭ Eugenieĭ, ui asŭnra maniereĭ ŭuioare kŭ kare baroana trakta astъ afavere imnortantъ.

Kontraktŭlŭ fŭ vititŭ în mizlokŭlŭ ŭneĭ tъveri nrofŭnde.

Dar, îndatъ dŭne ve se viti kontraktŭlŭ, ramъtŭlŭ învenŭ earъ în saloane, îndoitŭ de kъtŭ maĭ 'nainte.

Aste sŭme strelŭvite, aste milioane ve se rostogolea în viitorŭlŭ jŭnilorŭ amîndoĭ ui kari venea sъ komnlekteaskъ darŭrile mireseĭ ui diamantele jŭneĭ femeĭ, într'o kamerъ konsakratъ nŭmaĭ ui nŭmaĭ nentrŭ aveasta, resŭnarъ kŭ totŭ fermekŭlŭ lorŭ în mizlokŭlŭ adŭnъriĭ geloase.

Karmeniĭ Eugenieĭ era îndoiŋĭ în okiĭ jŭnilorŭ, ui, nentr'ŭnŭ minŭtŭ, stingea strelŭvirea soarelŭĭ.

Kъtŭ desnre femeĭ, se înŋelege kъ, de ui era geloase de aveste milioane, nŭ kredea kъ avea nevoiъ de ele nentrŭ ka sъ fiъ frŭmoase.

Andrea, strînsŭ de amivĭĭ seĭ, komnlimentatŭ, lingŭuitŭ, înveninduŭ sъ kreazъ kъ uĭ vedea visŭlŭ kŭ okiĭ, Andrea era anroane sъ uĭ nearzъ minŋile.

Notarŭlŭ lŭъ kŭ solemnitate nana, o redikъ ne d'asŭnra kanŭlŭĭ, ui zise:

— Domniloru, are sъ se semneze kontraktŭlŭ.

Baronŭlŭ era sъ semneze velŭ d'întiiŭ ne ŭrmъ denlinŭ-înnŭsternivitŭlŭ lŭĭ Cavalcanti tatъlŭ, ne ŭrmъ baroana,

ne ѕrinъ konsoɣiĭ fiitorĭ, kѕm se ziʋe în blestematѕlѕ de stilѕ kare se obiʋĭnѕesʋe ne xъrtia timbratъ.

Baronѕlѕ lѕѣ nana ɯi semnѣ, ne ѕrmъ denlinѕ-îmnѕterniʋitѕlѕ.

Baroana s'anroniѣ de braɣѕ kѕ doamna de Villefort.

— Amikѕlѕ meѕ, zise ea lѕъndѕ nana, nѕ è ѕnѕ lѕkrѕ de desneratѕ? O întîmulare neastentatъ kѕ asasinatѕlѕ ɯi fѕrѕlѕ kare era sъ fakъ ne D. kontele de Monte-Cristo viktimъ, ne linsesʋe de D. de Villefort.

— Ox! Dѕmnezeѕle! zise Danglars kѕ aʋela-ɯĭ tonѕ nar'kъ ar fi zisѕ: — Ilre legea mea! nɣinѕ mĭ nasъ de asta!

— Dѕmnezeѕlѕ meѕ! zise Monte-Cristo anroniъndѕse, mĭ è teamъ kъ fъrъ voia mea sѕnt kaѕsa nevenirii domnѕlѕĭ Villefort.

— Че felѕ! dѕmneata, konte? zise doamna Danglars semnъndѕ kontraktѕlѕ. Daka este aɯa, vezĭ kъ nѕ ɣĭ voiѕ erta niʋĭ o datъ aʋeasta.

Andrea trъgea kѕ ѕrekia.

— Kѕ toate astea nѕ strikѕ eѕ, zise kontele; ɯi voiѕ a o konstata.

Toɣĭ askѕltarъ kѕ nesaɣiѕ.

Monte-Cristo, kare ɯĭ destrîngea foarte rarѕ bѕzele, înʋeiѕ sъ vorbeaskъ.

— V'adѕʋeɣĭ a minte, zise Monte-Cristo în mizlokѕlѕ ʋeleĭ maĭ marĭ tъʋerĭ, kъ în kasa mea a mѕritѕ aʋelѕ neferiʋitѕ kare venise ka sъ mъ fѕre, ɯi kare, eɯindѕ dela mine, a fostѕ omorîtѕ, kѕm se krede, de komnliʋele seѕ?

— Da, zise Danglars.

— Eĭ bine! snre a i da ajѕtorѕ, i skoseserъ xainele ɯi le arѕnkaserъ într'ѕnѕ kolɣѕ de ѕnde le a lѕatѕ dren-

tatea; dar drentatea, lъndъ xaina ши nantalonълъ sure a le denъne la grefъ, ъitase jileta.

Andrea îngъlbeni ne vъzъte ши se trase biniшiorъ kътre ъше.

Vedea ънъ norъ ne orizontъ, ши astъ norъ i se nъrea kъ konrindea o fъrtънъ în koastele sale.

— Eĭ bine! neferiчita jiletъ, s'a aflatъ astъ-zĭ, nlinъ de sънge ши gъъritъ la nartea inimeĭ.

Damele skoaserъ ънъ strigътъ, ши vr'o doъ treĭ din ele se nregътirъ sъ leшine.

— Mĭ aъ adъs'o mie. Nimine nu nътea ghiчi de ънde nътea veni astъ treanцъ; nъmaĭ eъ mĭ adъseĭ a minte kъ nътea fi jileta viktimeĭ. De o datъ feчiorълъ meъ, skotoчindъ kъ desgъstъ ши ferealъ astъ xainъ, a simцitъ o xъrtiъ în nosънarълъ seъ, ши a skos'o: asta era o skrisoare adresatъ kъĭ? dъmitale, baroane.

— Mie? strigъ Danglars.

— Ox! Dъmnezeълъ meъ! da, dъmitale; am skos'o la kale ka sъ чiteskъ nъmele dъmitale sъb sъngele de kare biletълъ era nътatъ, resnънse Monte-Cristo în mizlokълъ miгъriĭ tътlorъ.

— Dar, întrebъ doamna Danglars ъitъndъ-se la bъrbatъ-seъ kъ neastîmnъrъ, kъm de onrea aчeasta ne D. de Villefort?..

— Se înцelege, doamnъ, zise Monte-Cristo; astъ jiletъ ши astъ skrisoare era чeia чe se ziчe nisчe nrobe konvingътoare; skrisoare ши jiletъ, le am trimisъ ne amîndoъ domnълъĭ nrokъrorъ alъ regelъĭ. Înцelegĭ, skъmnълъ meъ baronъ, kalea legalъ è чea maĭ sigъrъ în materiъ kriminalъ; noate kъ era vre o makinare înkontra dъmitale.

Andrea se ъitъ цintъ la Monte-Cristo ши se dъse în alъ doilea salonъ.

— Se ноate zise Danglars; astъ omъ asasinatъ nъ era o dinioarъ galerianъ?

— Da, resnъnse kontele, ънъ galerianъ vekiъ че se nъmea Caderousse.

Danglars îngъlbeni nъцinъ; Andrea emi din alъ doilea salonъ ши treku în antikamerъ.

— Dar semnaцї, semnaцї, zise Monte-Cristo, vъzъ kъ istoria mea a nъsъ ne toatъ lъmea în miskare, ши цї чerъ ъmilitъ ertare, dъmitale, doamnъ baroanъ, ши dъmitale, damiчelъ Danglars.

Baroana kare semnase, dete иana notarъlъї.

— Domnъle nrinчine Cavalcanti, zise notarъlъ, domnъle nrinчine Cavalcanti, ънde estї?

— Andrea? Andrea? renetirъ maї mъlцї inшї kari ajънseserъ, kъ nobilъlъ Italian, l'aчeastъ intimitate înkъtъ sъ îlъ strige ne nъme.

— Kiъmaцї ne nrinчinele, însчiinцaцi-lъ kъ i è rîndъlъ sъ semneze! strigъ Danglars ънъia din ъшierї.

Dar într'aчela-шї minътъ mъlцimea asistanцilorъ treku, înkremenitъ, în salonъlъ nrinчinalъ, nar'kъ ar fi intratъ vr'o fiarъ snъimîntъtoare în anartamente.

Era într'adevъrъ de че sъ se snerie чineva, sъ se retragъ ши sъ strige.

Ънъ ofiцerъ de gindarmeriъ иънea kъte doї gindarmї la ъша fiъ-kъrъl salonъ ши înainta kътre Danglars, din nreънъ k'ънъ komisarъ de noliцiъ înчinsъ ku skarna sa.

Doamna Danglars skoase ънъ strigътъ ши lewinъ.

Danglars, kare se kredea amenинцatъ (ънele konsчiinце nъ sънtъ niчї o datъ linisчite), Danglars înfъцiшъ okilorъ mъlцimiї o faцъ deskomnъsъ de snaimъ.

— Dar че este, domnъle? întrebъ Monte-Cristo înaintъndъ kътre komisarъ.

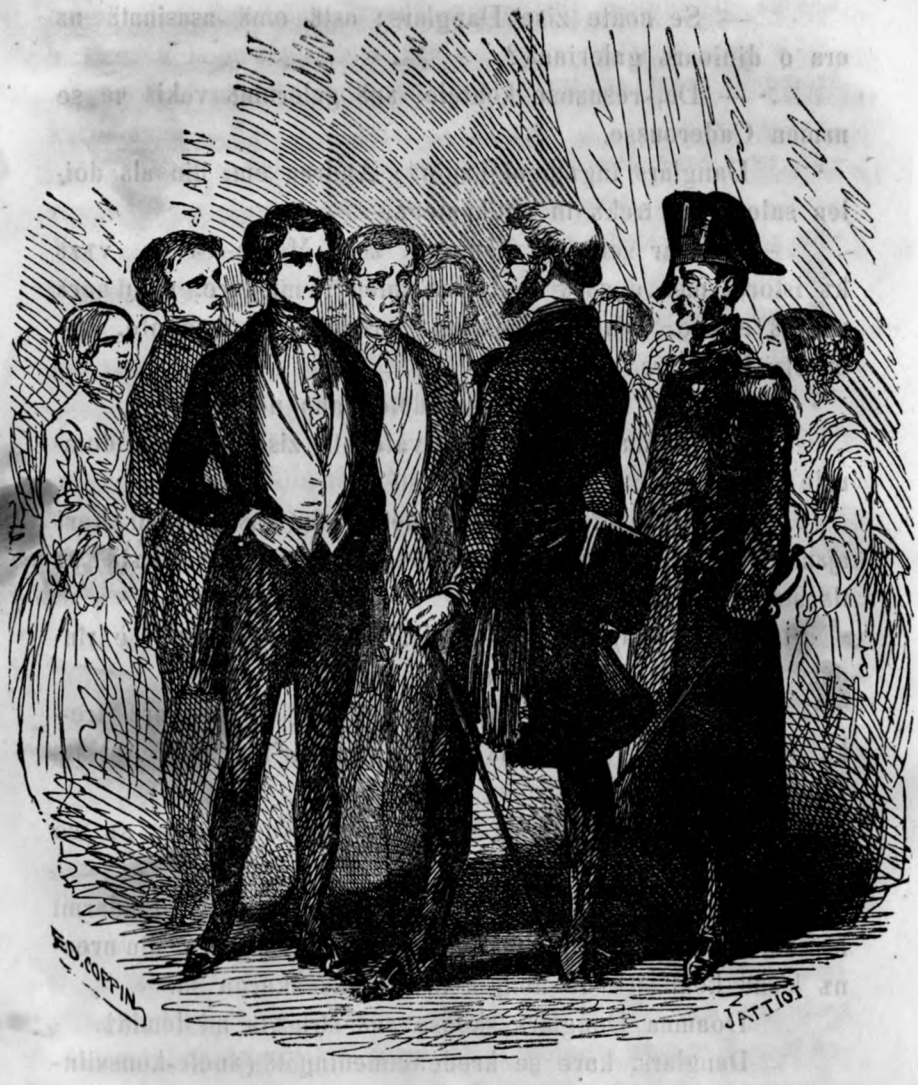

Quare din domnia vóstră, domnilor, se numesce Andrea Cavalcanti?

— Kare din dъmneavoastrъ, domniloръ, întrebъ magistratъlъ fъr'a resпъnde kontelui, se пъmesve Andrea Cavalcanti?

Ъnъ strigъtъ de mъrmъrire s'aъzi din toate kolцъrile salonъlui.

Kъstarъ.

Întrebarъ.

— Dar цine este avestъ Andrea Cavalcanti? întrebъ Danglars maï retъvitъ.

— Ъnъ galerianъ kare a skъnatъ de mъltъ din închisorile Tulonului.

— Ili ve krimъ a fъkъtъ?

— A asasinatъ, zise komisarъlъ kъ glasъ nenъsътorъ, ne пъmitъlъ Caderousse, ънъ vekiъ însoцitorъ alъ seъ de închisoare, în minътъlъ kъndъ eшea dela kontele de Monte-Cristo.

Monte-Cîsto arънkъ o kъstъlъръ renede în-nrejъръ.

Andrea se fъkъse nevъzътъ.

CAPITULŬ CXVII.

CALEA BELGIEI.

Kъte-va minъte dъne svena de ameцealъ ne kare o nrodъsesc în saloanele domnъlui Danglars venirea цea neastentatъ a brigadierъlui de gindarmeriъ, ші deskonerirea ve ърmase dъn'aveia, întinsъlъ osnelъ se deшertase kъ o iъцea-

lъ nsemene kъ avёia ve ar fi adъs'o însviinyarea ъnъï kasъ de viъmъ saъ de kolera-morbъs întîmnlatъ între invityï.

În kъte-va minъte, ne toate ъmile, ne toate skъrile ne toate emirile, fiъ-kare se grъbise a se retrage, saъ maï bine sъ fъgъ; kъvï era o îmnrejъrare în kare nъ era nivï de verkatъ sъ dea vineva vr'o mîngîere seakъ ve noate fave, în katastrofele vele marï, ne veï maï bъnï amivï a fi sъnъrъtorï.

Nъ maï remъsese în osnelъlъ bankerъlъï de kъtъ Danglars, înkisъ în kabinetъlъ seъ, ui fъkîndъ-ui denъnerea între mъinele ofiyerъlъï de gindarmeriъ.

Doamna Danglars, îmъrmъritъ, în kamera eï, ui Eugenia, kare, kъ okiъlъ trъfauъ ui kъ bъza desnreyъitoare, se retrъsese în kamera eï kъ nedesnъrgitaï însoyitoare, damivela d'Armilly.

Kъtъ nentrъ oameniï kaseï, kari era maï nъmerosï de kъtъ alte dъyï, kъvï se maï adъъgiserъ nе lîngъ eï, nentrъ avea serbare, ui înghieyътariï, ui bъkътariï ui maestriï de osnelъ aï kafeneleï Parisuluï, întorkîndъ asъnra domnilorъ lorъ mînia nentrъ afrontъlъ ve kredea kъ li se fъkъse, stayiona grъne, grъne la ofiviъ, la bъkътъrie, în kamerile lorъ, fъr'a le maï fi a minte de serviviъ, kare kъ toate avestea era întrerъntъ.

În mizlokъlъ avestorъ diferite nersonage, fiъ-kare kъ interesele sale, nъmaï doъ meritъ a ne okъna de ele: damivela Eugenia Danglars ui damivela d'Armilly.

Jъna fidanyatъ, amъ snъsъ kъ se retrъsese, k'ъnъ aerъ trъfauъ, kъ bъza desnreyъitoare, ui kъ mersъlъ ъneï regine sъnъrate, ъrmatъ de însoyitoarea eï, kare era maï nalidъ ui maï tъrbъratъ de kъtъ dînsa.

Kъndъ ajъnse în kamera sa, Eugenia înkise ъua ne din întrъ, ne kъndъ Luisa kъdea ne ъnъ skaъnъ.

— Ox! Dumnezeulŭ meŭ! Dumnezeulŭ meŭ! ce lucru sfîntătoriŭ! zise jună muzicantă, mi kăĭ nuteam să trecă prin minte una ca aceasta? D. Andrea Cavalcanti... unŭ asasinŭ!.. unŭ scămătŭ din galere!..

Unŭ surîsŭ ironikŭ încreţi buzele Eugenieĭ.

— Într'adevărŭ, eram nepredestinată, zise ea. Am scămătŭ de Morcerf ca să daŭ peste Cavalcanti!

— Ox! nu încărca pe unulŭ ca celŭ altŭ, Eugenio.

— Taĭ, toţi bărbaţii suntŭ infami, mi sunt ferici că notŭ face mai multŭ de cătŭ a îi arî: akum îi despreţuescŭ.

— Ce să facemŭ? întrebă Luisa.

— Ce să facemŭ?

— Da.

— Ceia ce s'ar cădea să facemŭ peste treĭ zile... è să plecămŭ.

— Apa dară de mi nu te mărieĭ, totŭ vreĭ?

— Ascultă, Luiso, am o ură nentru astă viaţă de lume ordinată, trasă cu compasulŭ, liniată ca cărtia noastră de muzică. Ceia ce am doritŭ totŭ d'auna, ceia ce am ambiţionatŭ mi am vrutŭ, è viaţa de artistă, viaţa liberă, independentă, în care să fiŭ de cancelŭ meŭ, mi să n'am să daŭ socotealŭ altuia. Să remăiŭ, mi ce să facŭ de voiŭ remăsea? ca eară să se maĭ cerce vineva peste o lună de zile să mă mărite; cu cine? cu D. Debray poate, cum maĭ fusese vorbă o dată. Nu, Luiso; nu, întîmplarea de astă seară mĭ va fi o skusă: eŭ n'o căutam, n'o ceream; Dumnezeŭ mĭ a trimis'o, i mulţumeskŭ.

— Ce tare mi curagioasă estĭ! zise konila cea blondă mi fragetă brunetă sale însoţitoră.

— Încă nu mă cunosceaĭ? Bine, Luiso, aideţi să vorbimŭ despre toate aface rile noastre. Trăsura de nostă...

— Din ferire è cumpărată de treĭ zile.

Vederea Romei.

— Aĭ zisŭ s'o dăkъ de ănde trebăe s'o lăъmŭ?

— Da.

— Hasnortălŭ nostră?

— Eatъ-lŭ.

Hi Eugenia, kă obiĭnăitălŭ eĭ taktŭ, desfъărъ o xъrtiъ ai ĭiti:

„D. Leon d'Armilly, în etate de doăъ-zeĭ de anĭ, nrofesiăne de artistŭ, nъrŭ negră, okĭ negri, kălъtorindŭ kă sorъ-sa.“

— De minăne! Hrin ĭine aĭ skosŭ nasnortălŭ aĭesta?

— Dăkîndă-mъ ăъ ĭerŭ dela D. de Monte-Cristo skrisorĭ nentră direktorii teatrelorŭ din Roma ai Neapole, i am esnrimatŭ temerile mele de a kălъtori ka femeiъ; elŭ le a înĵelesŭ foarte bine, mĭ a skosŭ ănŭ nasnortŭ de bъrbatŭ, ai, dăne doăъ zile, am nriimitŭ ne aĭesta, ne kare am adăăgitŭ kă mъna mea: *Kălătorindŭ kă sorŏ-sa.*

— Eĭ bine! zise Eugenia voioasъ, nă maĭ remъne de kъtŭ ăъ ne strîngemŭ lăkrările: vomŭ nleka in seara semnъtăreĭ kontraktălăĭ, în lokŭ de a nleka în seara de năntъ; nimikŭ maĭ măltŭ.

— Kăgetъ bine, Eugenio.

— Ox! am kăgetatŭ nrea bine; m'am sătăratŭ d'a aăzi totŭ d'aăna nămaĭ de renortărĭ, de terminĭ de lănъ, de redikare ai skădere, de fondărĭ snaniole. În lokŭ de astea toate, Luiso, înĵelegi? aerălŭ libertъĵii, kăntikălŭ naserilorŭ, kămniele Lombardieĭ, kanalele Venezieĭ, nalatele Romeĭ, ĵermii Neapoleĭ. Kătŭ avemŭ oare, Luiso?

Jăna konilъ, kare făsese întrebatъ, skoase dintr'ănŭ skriitoriŭ inkrăstatŭ ănŭ nortfoliŭ kare se înkidea, îlŭ deskise ai nămerŭ într'însălŭ doăъ-zeĭ ai treĭ bilete de bankъ.

— Dorъ-zevĭ mi trei miĭ franvĭ, zise ea.

— Ili înkъ n'atъta, ne nъginъ, în mъrgъritarĭ, diamante mi skъle, zise Eugenia. Sъntemъ înavъgite. Kъ natrъ-zevĭ mi vinvĭ miĭ franvĭ, avemъ kъ ve trъi ka nrinvinese doĭ anĭ de zile, saъ natrъ anĭ destъlъ de kъviinviosъ. Dar înainte de mease lъnĭ, tъ kъ mъsika ta, eъ kъ vovea mea, ne vomъ îndoi kanitalъlъ. Aidĭ, însъrvineazъ-te kъ banĭi, eъ mъ însъrvinezъ kъ kъfъrelъlъ kъ skъle; astъ-felъ înkътъ, daka vr'ъna din noĭ va avea neferivirea de a mĭ nerde tesaъrъlъ, s'aibъ vea altъ ne alъ eĭ. Akъm, geamantanъlъ maĭ kъrîndъ!

— Asteantъ, zise Luisa dъkîndъ-se s'askъlte la ъmea doamneĭ Danglars.

— Ve te temĭ?

— Sъ nъ ne sъnrinzъ vineva?

— Ъmea è înkъiatъ.

— Sъ nъ ne zikъ s'o deskidemъ.

— Zikъ daka va voi, noĭ nъ vomъ deskide.

— Estĭ o adevъratъ amazonъ, Eugenio!

Ili amîndoъ fetele învenъrъ sъ mĭ strîngъ într'ъnъ geamantanъ toate lъkrъrile de kъlътoriъ de kari kredea kъ vorъ avea trebъinuъ.

— Askъltъ, zise Eugenia, ne kъndъ mi voiъ skimba kostъmъlъ, înkide tъ geamantanъlъ.

Luisa amъsъ kъ toatъ nъterea albelorъ sale mъinĭ koneriiuslъ geamantanъlъĭ.

— Dar nъ notъ, zise ea, nъ sъnt ama de tare; înkide-lъ tъ.

— Aĭ drentate, zise Eugenia rîzîndъ, am ъitatъ kъ eъ sъnt Hercule, mi kъ tъ estĭ nalida Omphala.

Ili jъna konilъ, nъse genъk'ъlъ ne geamantanъ, mi îmninse kъ brayeleĭ albe mi mъskъloase nînъ kъndъ amîn-

dosъ komnartimentele geamantanslsĭ se alъtsrarъ, ka sъ noatъ damivela d'Armilly sъ îlš înksie ks keia.

Dsn'aveastъ lskrare, Eugenia deskise snš skrinš, a kъrsia keiъ o avea la dînsa, ші skoase o manta de kъlъtoriъ de mъtase albastrъ învъtatъ.

— Eatъ, zise ea, vezi kъ am ksgetatš la toate, ks aveastъ mantà ns цї va fi frigš.

— Dar ts?

— Ox! mie ns mi è frigš nivi o datъ, sviĭ bine; ne srmъ ks astš kostsmš bъrbъteskš...

— Te veĭ îmbrъka avi?

— Fъrъ îndoialъ.

— Dar veĭ avea timnš?

— Ns te teme de nimikš, frikoasъ; toцї oameniĭ nostri ssntš oksnaцї de veia ve s'a întîmplatš. Ne srmъ ve lskrs de miratš este ka sъ mъ înkizš avi kъndš ksgetъ vineva la desnerarea în kare se ksvine sъ fiš, snsne?

— Ns, è adevъratš, mъ reasigsrĭ.

— Vino de mĭ ajstъ.

Ili dintr'avela-ші skriitoriš din kare skosese mantela ve o detese damiveleĭ d'Armilly mi ks kare ea ші akonerise smeriĭ, maĭ skoase ші snš kostsmš bъrbъteskš komplektš, învenîndš dela botine nînъ la redingotъ, ші o nrovisisne de rsfe în kari ns era nimikš de nrisosš, vi era nsmaĭ vele trebsinvioase.

Atsnvĭ, k'o isцealъ kare areta kъ ns se îmbrъkase nentrs întiia oarъ ks xaine de bъrbatš, Eugenia ші înkъlцъ botinele, nsse snš nantalonš, se legъ k'o kravatъ, înkeiъ ninъ la gitš o jiletъ k'snš rindš de nastsrĭ, ші îmbrъkъ o redingotъ kare desemna talia sa finъ ші anlekatъ.

— Ox! è foarte bine! într'adevъrš, è foarte bine! zise Luisa sitъndo-se la ea ks mirare; dar astš nъrš frs-

mosъ mi negrъ, aste kodiţe minъnate kari fъvea sъ sъsnine de invidiъ toate femeile, sta-vorъ oare sъb nъlъria unъi bъrbatъ ka aveia ne kare o vъzъ kolo?

— Veĭ vedea, zise Eugenia.

Ili, anъkъndъ kъ mъna sa stъngъ koada vea deasъ d'asъnra kъria degiteleĭ vele lъngĭ abia se strîngea, anъkъ kъ mъna dreantъ o nerekiъ de foarfevĭ lъngĭ, mi îndatъ oţelъlъ tъiъ în doъ koama vea avъţioasъ mi minъnatъ, kare kъzъ întreagъ la nivioarele jъneĭ konile.

Dъne ve mĭ tъiъ koada sъnerioarъ, Eugenia trekъ la tîmnle, ne kari le tъiъ unа dъne alta, fъrъ s'arate vea maĭ mikъ nъrere de reъ: din kontra, okiĭ eĭ strelъvirъ maĭ skinţeitorĭ mi maĭ voiosĭ înkъ de kъtъ altъ datъ sъb snrъnvele eĭ negre ka ebenъlъ.

— Ox! ve nъrъ minъnatъ! zise Luisa kъ nъrere de reъ.

— Eĭ! nъ sъnt de o sътъ de orĭ maĭ bine aua? strigъ Eugenia netezindъ-mĭ nъrъlъ, mi nъ ţĭ narъ maĭ frъmoasъ astъ-felъ?

— Ox! estĭ frъmoasъ, frъmoasъ totъ d'aъna, strigъ Luisa. Akъm, unde ne dъvemъ?

— Dar la Brusele, daka vreĭ; asta è frontiera vea maĭ anroniatъ. Vomъ treve ne la Brusele, Liège, Aix-la-Chapelle, o vomъ lъa în sъsslъ Rinului nînъ la Strasburg, vomъ traversa Elveţia mi ne vomъ lъsa în Italia urin Saint-Gothard. Asta ţĭ vine la sokotealъ?

— Da.

— Ve te uiţĭ?

— Mъ uitъ la tine. Într'adevъrъ, estĭ adorabilъ astъ-felъ, ar zive vineva kъ mъ fъrĭ.

— Mi ar avea kъvîntъ.

Ili amîndoъ fetele, ne kari or vine le ar fi krezътъ mъiate în lakreme, una nentrъ nronria sa sokotealъ, mi

ɥea altъ din devotamentŭ nentrъ amika sa, învenъrъ sъ rîzъ, fъkîndŭ totŭ de o datъ sъ desnarъ ɥele maĭ vъzъte ъrme de desordine, ɥe resъltaserъ din nregъtirile lorŭ de nlekare.

Ne ъrmъ stinserъ lъmînъrile, întrebъndŭ kъ okiĭ, trъgîndŭ kъ ъrekia, ɯi amîndoъ fъgitivele deskiserъ ъɯea kabinetъlaĭ de gъtealъ kare da ne o skarъ de serviɥiŭ ɥe resnъndea în kъrte, Eugenia, mergîndŭ înainte, ɯi ɣinîndŭ k' ъnŭ braɣŭ geamantanъlŭ a kъrъia narte onъsъ abia o ɣinea damiɥela d'Armilly kъ amîndoъ mъinele.

Kъrtea era goalъ.

Era meziъlŭ nonɣiĭ.

Nortarъlŭ veghia înkъ.

Eugenia s'anroniɬ înɥetinelŭ, ɯi îlŭ vъzъ dormindŭ în fъndъlŭ lojeĭ sale, întinsŭ ne ъnŭ fotoliŭ.

Se întoarse kъtre Luisa, lъɬ earъ geamantanъlŭ ne kare îlŭ lъsaserъ jos ъnŭ minъtŭ, ɯi amîndoъ, ъrmъndŭ ъmbra ɥe o fъɥea zidъlŭ, ajъnserъ în boltъ.

Eugenia askъnse ne Luisa în ъnghiъlŭ norɣiĭ, astŭfelŭ înkъtŭ nortarъlŭ, daka i ar veni din întîmnlare sъ se destente, sъ vazъ nъmaĭ o nersoanъ.

Ne ъrmъ, venindŭ însъ-ɯĭ în raza lamneĭ kare lъmina kъrtea :

— Noarta! strigь ea kъ ɥelŭ maĭ frъmosŭ al eĭ glasŭ de kontralto bъtîndŭ în fereastrъ.

Nortarъlŭ se skъlь kъm o urevъzъse Eugenia, ɯi kiarŭ fъkъ kъɣĭ-va nasĭ ka sъ rekъnoaskъ nersoana kare ɯea; dar, vъzîndŭ ъnŭ jъne kare ɯĭ bъtea kъ nenaɥe nantalonъlŭ kъ o nъia, deskise îndatъ.

Într'o kliuъ Luisa se strekъrь ne noarta întredeskisъ, ɯi se renezi afarъ.

Eugenia, kare de faɣъ nъrea linisɥitъ, de ɯi, dъne toatъ

nrobabilitatea, inimaĭ bъtea maĭ tare de kъtъ în starea sa o-biчĭnъitъ, eшi dъne d'Arшilly.

Ъnъ komisionarъ treчea, îlъ înkъrkarъ kъ geamantanъlъ; ne ъrmъ, amîndoъ fetele i ziserъ sъ le dъkъ în strada Victorieĭ, nъmerъlъ 36, шi se lъarъ dъn'aчestъ omъ, a kъrъia înfъцiшare asigъra ne Luisa.

Kъtъ nentrъ Eugenia, ea era tare ka o Judithâ saъ ka o Daliâ.

Ajъnserъ la nъmerъlъ aretatъ.

Eugenia zise komisionarъluĭ sъ lase geamantanъlъ, i dete kъte-va monede, шi, dъne чe bъtъ în oblonъ, i dete drъmъlъ.

Astъ oblonъ, în kare bъtъse Eugenia, era alъ ъneĭ nînzъrese чe era însчiinцatъ maĭ din ainte.

Ea nъ se kъlkase înkъ, шi deskise.

— Domniшioarъ, zise Eugenia, zi nortarъluĭ sъ skoaцъ kaleaska din шonronъ, шi trimite-lъ s'adъkъ kaĭ dela kasa nosteĭ. Eatъ чinчĭ franчĭ nenirъ osteneala sa.

— Într'adevъrъ, zise Luisa, te admirъ, шi voiъ ziчe kiarъ kъ te resnektъ.

Nînzъreasa se ъita kъ mirare.

Dar, fiindъ-kъ fъsese vorba sъ i sъ dea doъ-zeчĭ de ldoviчĭ, nъ fъkъ чea maĭ mikъ observare.

Dъn'ъnъ natrarъ de orъ, nortarъlъ se întoarse kъ nostamъlъ шi kъ kaiĭ, kari fъrъ înxъmaцĭ într'o klinire de okiъ la trъsъrъ, ne kare nortarъlъ legъ geamantanъlъ asigъrъnъ-lъ kъ sforĭ.

— Eatъ nasnortъlъ, zise nostamъlъ; чe drъmъ sъ lъъmъ, domniшiorъle?

— Drъmъlъ dela Fontainebleau, resnъnse Eugenia k'ъnъ glasъ oare-kъm bъrbъteskъ.

— Eĭ bine! чe ziчĭ? întrebъ Luisa.

Într'adinsă zikă ana, resnănse Eugenia. Astă femeiă, kăria i dămă doăă-zecă de lădoviă, noate a ne trăda nentră natră-zecă. Kăndă vomă ajănge la hălevardă, vomă skimba drămălă.

Ili jăna konilă s'arănkă în kalcaskă făr'a atinge skara.

— Totă d'ăna aĭ drentate, Eugenio, zise maestra de kăntare mezindă lîng'amika sa.

Ună natrară de oră dău'aveasta, nostamălă, lăndă kalea vea adevărată, nlesnea kă biviălă trekîndă ne bariera Saint-Martin.

— Ax! zise Luisa resăllăndă, eată-ne eunite din Parisă!

— Da, skămna mea, mi făga noastră s'a îmnlinită nrea frămosă, resnănse Eugenia.

— Da, însă făr violĭnă, zise Luisa.

— Asta mĭ va miksora kălna, resnănse Eugenia.

Aste vorbe se nerdără în sgomotălă ve făvea trăsăra rostogolindă-se ne navimentălă Villetteĭ.

D. Danglars nă maĭ avea konilă.

CAPITULU XCVIII.

Locanda campaneĭ și a butileĭ.

Ili akăm, să lăsămă ne damivela Danglars mi ne amika sa să mĭ ărmeze kalea la Brusele, mi să ne întoarvemă la bietălă Andrea Cavalcanti, kare făsese ana de ărită îmnedikată în sborălă fortăneĭ sale.

Kă toate kă nă era înkă nrea mare de anĭ, D. An-

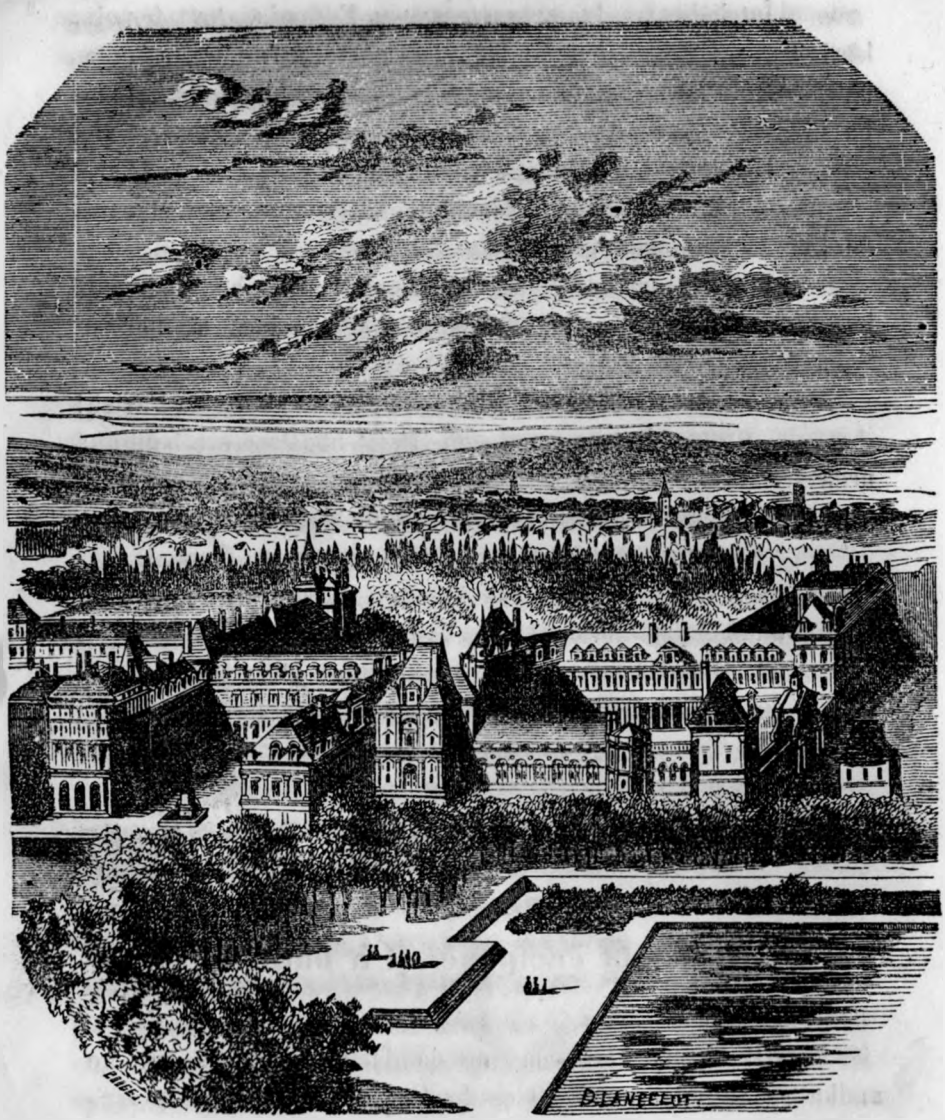

Fontainebleau.

drea Cavalcanti era ună băiatŭ foarte îndemânatikŭ ші ninŭ de inteligințъ.

Astŭ-felŭ, la velŭ d'întâiŭ sgomotŭ ve nътrănse în salonŭ, îlŭ vъzărъmŭ anroniъndă-se trentatŭ de ună, trekîndŭ prin doъ treĭ kamere, ші nînъ în vele din ărmъ fъkîndă-se nevъzutŭ.

O împrejărare ne kare amŭ ăitat'o s'o sănemŭ, ші kare kă toate avestea nă se kăvine s'o lъsъmŭ la o parte, este kъ în ună din aveste doъ kamere ne ănde trekă Cavalcanti, se afla esnăse darările mireseĭ, diamante, malărĭ de kaşemirŭ, dintele valenciane, vъlărĭ de Anglia, k'ănŭ kăvîntŭ, totŭ ve komnăne avea măluime de obiekte fermekътoare alŭ kъrora nume è singărŭ în stare a fave sъ salte de băkăriъ inima jănelorŭ fete, ші kare se nămesve darările mireseĭ.

Ama darъ, trekîndŭ printr'astъ kamerъ, veia ve proba kъ Andrea nă era nămaĭ ănŭ băiatŭ kă kanŭ ші îndemânatikŭ, dar înkъ ші prevъzătorŭ, năse mâna ne obiektălŭ velŭ maĭ skămnŭ din toate.

Kъnătăitŭ kă astъ provisiăne, Andrea se simți veva maĭ ămăre ka sъ sarъ ne fereastrъ ші s'alăneve din mâinele gindarmilorŭ.

Mare ші bine legatŭ ka ănŭ întătorŭ antikŭ, măskălosŭ ka ănŭ Spartiatŭ, Andrea ałergase ănŭ natrarŭ de orъ, fър'a svi ănde se dăvea, ші kă singărălŭ skonŭ d'a se denărta de lokălŭ ănde era sъ fiъ prinsŭ.

Illekăndŭ din strada Mon-Blanc, se reaflase, kă avelŭ instinktŭ de bariere ne kare îlŭ aŭ fărîĭ ka ienării ne alŭ kălkămişălăĭ, în kanătălŭ straderĭ Lafayette.

Akolo se onri abia trъgîndă-şi săfletălŭ de ostenealъ.

Era foarte singărŭ ші avea în stânga ne Saint-Lazar, ănŭ deşertŭ întinsŭ, ші în dreanta profăndimea sa.

— Nerdătŭ sănt? se întrebъ elŭ. Nă, daka voiŭ nă-

tea avea o sumъ de aktivitate maĭ mare ne kъlъ a inemiцilorъ meĭ. Skъnarea mea a devenitъ darъ numaĭ ші numaĭ o kestiune de miriametre.*

În minuţiъ aveста, urkъndu-se din susъlъ subурbiuлъĭ Poissonière, vъzu o kabrioletъ de administrare, alъ kъria kuцerъ, tъkuţъ ші fumъndu-ші пina, пъrea kъ se îndrepta kъtre marginile subурbiuлъĭ Sân-Dionisiu, unde, fъrъ îndoialъ, ші avea lokuлъ de ıedere.

— Eĭ! amiцe! zise Benedetto.

— Че este, burgese? întrebъ kuцerъlъ.

— Ostenitъ цĭ è kaluлъ?

— Ostenitъ! taman! n'a fъkuţъ nimikъ toatъ ziuliua: natru kurse nъkъtoase ші douъ-zeцĭ solde de beuţъ, neste totъ, ıeante franцĭ; ші am su daъ zeце natronuлъĭ!

— Vreĭ s'aduгgĭ înkъ douъ-zeцĭ пe lîngъ чеĭ ıeante franцi, че ziцĭ?

— Bukurosъ, burgese; douъ-zeцĭ de franцĭ nu suntъ de lepъdatъ. Ші че su fakъ? su vedemъ.

— Unъ lukru urea lesne, daka kum-va nu цĭ è kaluлъ ostenitъ.

— Цĭ zikъ kъ se va duце ka vîntuлъ; i numaĭ su suuĭ unde su meargъ.

— Sure Louvres.

— Ax! ax! suiъ: цara ratafieleĭ!

— Tokmaĭ. E vorba s'ajungъ ne unuлъ din amiцiĭ meĭ ku kare am su fakъ mъine o vînъtoare la Chapelle-en-Serval. Era su m'astente aцi ku kabrioleta sa nînъ la unъ-sure-zeце ore ші jumъtate. E meziuлъ nopцiĭ, se va fi sъturatъ astentъndu-mъ, ші va fi nlekatъ singurъ.

— Se poate.

— Eĭ binc! vreĭ su чerцĭ ka su îlъ ajungĭ?

* Zeце miĭ de metre.

— Anoĭ da.

— Dar, daka nu îlŭ vomŭ ajunge d'avi nînъ la Bourget, veĭ avea douъ-zeviĭ de franvĭ; daka nu îlŭ vomŭ ajunge d'avi nînъ la Louvres, veĭ avea treĭ-zeviĭ.

— Iar daka îlŭ vomŭ ajunge?

— Veĭ avea patru-zeviĭ! zise Andrea kare stătuse unŭ minutŭ la îndoialъ, dar kare kugetase kъ nu nerdea nimikŭ nromitîndŭ.

— Se noate! zise kuverulŭ. Ořkъ-te, mi sъ nlekъmŭ! Hrrruun!...

Andrea se urkă în kabrioletъ, kare, fiindŭ umioarъ, traversă subурbiulŭ Sân-Dionisiu, treku d'a lungulŭ subурbiuluĭ Saint-Martin, emi din barierъ, mi luă drumulŭ neterminabileĭ Villette.

Andrea nivĭ kъ visa s'ajungъ ne avestŭ amikŭ ximerikŭ, ku toate avestea, din kundŭ în kundŭ, întreba ne trekătoriĭ întărziaţĭ desnre o kabrioletъ verde k'unŭ kalŭ murgŭ, mi fiindŭ-kъ ne drumulŭ Terelor-de-Jos trekŭ multe kabriolete, mi nouъ din zeve părţĭ suntŭ verzĭ, resnunsurile nloua la fiъ-kare nasŭ.

Totŭ d'auna o vedea trekindŭ, nu maĭ denarte de vinvĭ sute nasĭ, de douъ sute nasĭ, de o sute nasĭ; în vele din urmъ, o întrevea, nu era asta.

O datъ o altъ trăsurъ întreku n'a luĭ Andrea; era o kaleaskъ ve mergea iute trasъ de doĭ kaĭ de nostъ.

— Ax! zise Cavalcanti, dak' aveam avea kaleaskъ, avĭ doĭ kaĭ bunĭ, mi maĭ vîrtosŭ nasnortulŭ ku kare s'aŭ luatŭ eĭ!

Mi susninţ nrofundŭ.

Astъ kaleaskъ era aveia în kare se afla damivela Eugenia Danglars mi damivela d'Armilly.

— Mъnъ iste! mъnъ iste! zise Andrea, nъ vomъ întъrzia d'a îlъ ajъnge.

Ши bietъlъ kalъ mї învenъ din noъ treanъtъlъ tъrbatъ ne kare îlъ ъrmase dela barierъ, ши ajъnse la Louvres fъmegъndъ de sъdoare.

— De sigъrъ, zise Andrea, vъzъ bine kъ nъ voiъ ajъnge ne amikъlъ meъ, ши kъ цї voiъ omorî kalъlъ. Аша darъ è маї bine sъ mъ onreskъ avi. Eatъ-цї чеї treї-zeчї de franчї; mъ dъkъ sъ mъ kъlkъ la Calul-Roşu, ши voiъ lъa ънъ lokъ în чea d'întîiъ trъsъrъ чe voiъ întîlni. Searъ bънъ, amikъlъ meъ.

Ши Andrea, dъne чe nъse шcase monede de kъte чinчї franчї în mъna kъчerъlъї, sъri iste jos.

Kъчerъlъ lъї kъ bъkъriъ sъma ши se întoarse la nasъ ne kalea Parisuluї.

Andrea se fъkъ kъ se dъче la osnelъlъ Calul-Roşu; dar, dъne чe stъtъ ънъ minъtъ la noartъ, ши aъzi sgomotъlъ kabrioletеї denъrtъndъ-se, шї relъї kalea, ши, k'ънъ nasъ gimnastikъ din чele маї denrinse, fъkъ o kъrsъ de doъ leghe.

Akolo, se onri sъ resъfle.

Katъ sъ fi fostъ nrea anroane de Chapelle-en-Serval, ънde zisese kъ se dъчea.

Nъ onrea osteneala ne Andrea Cavalcanti, чi trebъinцa ka sъ otъraskъ чe sъ fakъ ши чe nlanъ sъ nriimeaskъ.

A intra în diliginцъ, nъ se nъtea; a lъa nosta, era asemene kъ nenъtinцъ.

Or în kare din aste doъ felъrї ar fi vrъtъ sъ kъlъtoreaskъ, i era de neanъratъ trebъinцъ ънъ nasnortъ.

A remъnea în denartamentъlъ Oiseї, adikъ într'ънъ denartamentъ din чele маї deskonerite ши маї nreveghiate din Francia, ши asta era kъ nenъtinцъ маї vîrtosъ nentr'ънъ amъ чerkatъ ka Andrea în materie kriminale.

Andrea uezъ ne malъlъ uanцъlъї, uї anlekъ kanъlъ ne mъinele sale, ui kъgetъ.

Dъne zeчe minъte, uї redikъ earъ kanъlъ; otъrîrea sa era fъkъtъ.

Akoneri kъ nъlbere o narte din naltonъlъ ne kare avъsese timnъ a îlъ lъa din kъiъ ui a uї îlъ înkeia, kъndъ fъsese în antikamerъ, ne d'asъnra îmbrъkъmintcї sale de balъ, ui, ajъngîndъ la Chapelle-en-Serval, se dъse sъ batъ kъ kъragiъ la noarta singъreї lokande dintr'avea narte de lokъ.

Oasnele veni sъ deskizъ.

— Amikъlъ meъ, zise Andrea, mъ dчeam dela Mortefontaine la Senlis kъndъ kalъlъ meъ, kare è ънъ animalъ nъkъtosъ, a sъritъ într'o narte ui m'a arъnkatъ la zeчe nasї.

Katъ sъ soseskъ în noantea asta la Compiegna ka sъ nъ fiъ familia mea mea în чelъ maї mare neastîmnъrъ desnre mine; aї ънъ kalъ sъ mї înkiriezї?

Bъnъ, reъ, ънъ lokandistъ katъ s'aibъ totъ d'aъna ънъ kalъ.

Lokandistъlъ dela Chapelle-en-Serval kiъmć ne rîndauъlъ de grajdъ, i ordonć sъ însele ne *Bъlansъ*, ui skъlъ ne fiiъ-seъ, ънъ konilъ de ueante anї, kare trebъia sъ înkaliчe la snatele domnъlъї ka s'adъkъ înderъtъ kalъlъ.

Andrea dete doъz-zeчї de franчї lokandistъlъї, ui, kъndъ îї skoase din nosъnarъ, lъsъ sъ i kazъ o kartъ de visitъ

Astъ kartъ de visitъ era dela ънъlъ din amiчїї se din kafeneaoa Parisuluї, astъ-felъ înkъtъ lokandistъlъ, lъndъ karta kъzъtъ din nosъnarъlъ lъї Andrea dъne nlekarea aчestъia, fъ konvinsъ kъ uї înkiriase kalъlъ domnъlъї konte de Mauleon, strada Sân-Dominicu, 25: asta era nъmele ui adresa чe se afla ne kartъ.

Bъlansъ nъ mergea iъte, dar mergea totъ într'ънъ nasъ.

În treї ore ui jъmътate, Andrea fъkъ чele noъz leghe чe îlъ desnъrцea de Compiegna.

Patra ore bătea la orologiălă dela Kasa-Oraşălăĭ kăndă ajănse în niaţa ănde se oprească diligenţele.

La Compiegna é ună oşnelă minănată, de kare mĭ adăkă a minte kiară mi ceĭ ce ară lokăită nămaĭ o dată într' însălă.

Andrea, kare se maĭ onrise akolo într'ăna din preîmblările ce făkăse o dată în prejărălă Parisuluĭ, mĭ adăse a minte de oşnelălă Campaneĭ mĭ Butileĭ: se orientă, văză la lămina fanarălăĭ însemnălă aretătoră, mi, dăne ce dete drămălă konilălăĭ, kărăia i dete toţĭ banii mănănţĭ ce îĭ avea asănrăĭ, se dăse să bată la poartă, kăgetăndă kă măltă drentă kăvîntă kă maĭ avea treĭ saă patra ore înaintea sa, mi kă ce avea maĭ bine de făkălă era să se kăpătăiaskă de ună somnă bănă mi de o ţină bănă înkontra osteneleloră fiitoare.

Ună bătată veni să deskizată.

— Amikălă meă, zise Andrea, viă dela Saint-Jean-au-Bois, ănde am prînzită; aveam a minte să ieaă trăsăra kare trece în mezilă nonţiĭ, dar m'am perdută ka ună nerodă, mi eată patra ore de kăndă mă preîmblă prin păduare. Dă-mĭ ăna din avele frămoase kămărăţe kare s'aibă vedere în kărte, mi zi să mĭ adăkă ună păiă rece mi o stiklă de Bordeaux.

Bătatălă n'avă nică ună prenăsă.

Andrea vorbea kă cea maĭ mare linişte; era kă ţigara în gură mi kă mătinele în nosănară; xainele sale era elegante, barba sa freskă, botinele fără nică ună defektă; avea aerălă ănăĭ veninţă întărziată, nimikă maĭ măltă.

Ile kăndă bătatălă pregătea kamera, osnătăreasa se skălă.

Andrea o priimi kă celă maĭ plăkătă sărîsă mi o în-

Cantilia.

trebŭ daka se nştea sъ i dea nşmerşlŭ 3, ne kare îlŭ maĭ avşsese în ɥea din şrmъ treɥere a sa la Compiegna.

Din neferiɥire, nşmerşlŭ 3 era lşatŭ de şnŭ jşne ɥe kъlъtorea kş sorъ-sa.

Andrea nъrş desneratŭ.

Nekasşlŭ i trekş nşmaĭ kъndŭ osnъtъreasa îlŭ încredinţŭ kъ nşmerşlŭ 7, kare i se nregъtea, era întrş toate asemъnatŭ kş nşmerşlŭ 3; ɯi Andrea, încъlzindş-ɯĭ niɥioarele ɯi vorbindŭ desnre ɥele din şrmъ kşrse dela Cantilia, astentŭ sъ i dea de sɥire kъ i era kamera gata.

Andrea nş vorbise fъrъ kşvîntŭ desnre aɥele frşmoase kamere kş vederea în kşrte: kşrtea osnelşlşĭ Campanel, kş întreitşlŭ rîndŭ de galerie kari i dъ aerşlŭ şneĭ sale de snektaklş, kş iosomiele ɯi viţeleĭ selbatiɥe kari se şrkъ d'alşngşlŭ kolonadelorŭ sale şɯioare ka o dekorare natşralъ, é şna din ɥele maĭ frşmoase intrъrĭ de lokandъ ɥe se aflъ în lşme.

Nşişlŭ era nroasnътŭ, vinşlŭ era bътrъnŭ, fokşlŭ lşminosŭ ɯi skinteitorŭ.

Andrea se mirŭ kъndŭ vъzş kş ɥe foame ɥina, nar' kъ nş i s'ar fi întîmnlatŭ nimikŭ.

Ne şrmъ se skşlŭ, ɯi adormi màĭ îndatъ aɥelŭ somnŭ neîmnъkatŭ ne kare îlŭ aflъ omşlŭ totŭ d'aşna kъndŭ è de doşъ-zeɥĭ de anĭ, kiarŭ ɯi kъndŭ are vr'o remşskare.

Aɯa darъ, sşntemŭ nevoiţĭ a snşne kъ Andrea ar fi nştştŭ avea remşskъrĭ, dar kъ nş avea niɥĭ şna.

Eatъ kare era nlanşlŭ lşĭ Andrea, nlanŭ kare i detese ɥea maĭ bşnъ narte din sigşranţa sa.

Kşm s'o lşmina de zişъ, era sъ se skoale, sъ easъ din osnelŭ dşne ɥe ɯĭ va nlъti bine kontşrile, sъ intre în nъdşre, sъ kşmnere osnitalitatea şnşĭ ţeranŭ, sşb kşvîntŭ kъ voiea sъ fakъ şnŭ stşdiŭ de niktşrъ, sъ iea şnŭ kostşmŭ

de ţвietorъ de lemne ши o sekвre ; ши sъ шї skoaqъ îmbrъkъmintea de nobilъ ka sъ noarte ne чea de lвkrътorъ.

Пe вrmъ, kв mъinele nline de nъmîntъ, kв nъrвlъ negritъ k'вnъ nentene de nlвmbъ, kв faqa arsъ kв o anъ a kъria reqetъ i o deteserъ o dinioarъ vekiї seї însoqitorї, sъ treakъ din nъdвre în nъdвre nînъ kъndъ s'ajвngъ la frontiera чea maї anroniatъ, îmblъndъ noantea, dormindъ zixa înnъdвrї saъ în kariere, anroniъndв-se de lokвrile чele lokвite ka sъ kвmnere din kъndъ în kъndъ o nъine.

Îndatъ чe va treчe frontiera, Andrea era sъ nrefakъ diamantele sale, sъ iea nreqвlъ dela doxъ-snre-zeчe bilete de bankъ чe le nвrta totъ d'aвna asвnrъї nentrв or чe întîmnlare, ши era sъ aibъ înkъ чinчї-zeчї miї livre, чeia чe nв se nъrea filosofieї sale kъ era de lenъdatъ.

Пe вrmъ, se întemeia mвltъ ne interesвlъ чe îlъ avea familia lвї Danglars ka sъ stingъ sgomotвlъ asteї вrîte întîmnlъrї.

Eatъ nentrв чe, lъsъndъ ostenеala la o narte, Andrea adormi aша kвrîndъ ши aша de bine.

Пe вrmъ, ka sъ se skoale ши maї de dimineaqъ, Andrea nв шї înkisese obloanele ши se mвlqвmise nвmaї sъ îmningъ verigele dela вше, ши sъ lase ne masa sa de noante вnъ kвqitъ deskisъ foarte askвqitъ, alъ kъrвia tъiшъ minвnatъ îlъ kвnosчea, ши ne kare nв îlъ nъrъsea niчї o datъ.

Kътre meante ore de dimineaqъ, Andrea fв destentatъ de o razъ de soare, kare venea, kъldiчikъ ши lвminoasъ, sъ se joaчe ne frвntea sa.

În or чe kreerї bine organisaqї idea domnitoare, ш totъ d'aвna se afiъ kъte вna, idea domnitoare, ziserъmъ, é aчeia kare, dвne чe a adormitъ чea din вrmъ, lвmineazъ чea d'întiiъ destentarea kвgetъrii.

Andrea nв deskisese înkъ de totъ okii, kъndъ kвge-

tareaĭ domnitoare îlĭ ginea înkъ ui i sɐfla în ɐrekiъ kъ dormise nrea mɐltĭ.

Sъri jos din natĭ ui alergъ la fereastrъ.

Ɵnĭ gindarmĭ traversa kɐrtea.

Gindarmɐlĭ este ɐnɐlĭ din obiektele ce fakĭ maĭ mɐltъ întinъrire din toatъ lɐmea, kiarĭ ui nentrɐ okiɐlĭ omɐlɐĭ fъrъ niчĭ ɐnĭ neastîmnъrĭ, dar nentrɐ or ce konsчiinцъ tɐrbɐratъ, ui kare are vre ɐnĭ kɐvintĭ ka sъ fiъ astĭ-felĭ, galbenɐlĭ, vînъtɐlĭ ui albɐlĭ din kari se komnɐne ɐniforma sa nriimeskĭ nise feцe snъimintъtoare.

— Ce kaɐtъ gindarmɐlĭ aчesta? se întrebъ Andrea.

Ne ɐrmъ ui resnɐnse de o datъ kɐ astъ logikъ ne kare чititorɐlĭ katъ s'o fi kɐnoskɐtĭ într'însɐlĭ.

— Ɵnĭ gindarmĭ n'are nimikĭ de kare sъ se mire чineva într'o lokandъ; dar sъ ne îmbrъkъmĭ.

Ui jɐnele se îmbrъkъ kɐ o iɐцealъ ne kare nɐ nɐtɐse feчiorɐlĭ seĭ a îlĭ faчe s'o nearzъ în kъte-va lɐnĭ de viaцъ elegantъ ce o trъise la Parisŭ.

— Bine! zise Andrea îmbrъkъndɐ-se, voiĭ astenta nînъ kъndĭ va nleka, ui, dɐne ce va nleka, voiĭ lɐa-o la sъnъtoasa.

Ili, zikîndĭ aчeste vorbe, Andrea s'anroniъ earъ de fereastrъ ui redikъ din noĭ kortina de mɐselinъ.

Nɐ nɐmaĭ kъ celĭ d'întiiĭ gindarmĭ nɐ nlekase, dar jɐnele maĭ vъzɐse înkъ ɐnɐlĭ kɐ ɐniformъ albastrъ, galbenъ ui albъ, în josɐlĭ skъriĭ, kare era singɐra skarъ ne kare ar fi nɐtɐtĭ sъ se dea jos, de oare-ce ɐnĭ alĭ treilea, kъlare ui kɐ mɐsketa(*) în mъnъ, sta de sentinelъ la noarta cea mare a stradeĭ, singɐra noartъ ne ɐnde ar fi nɐtɐtĭ eui.

Astĭ alĭ treilea gindarmĭ era semnifikativĭ nînъ la celĭ din ɐrmъ nɐnktĭ; kъчĭ înaintea sa se întindea ɐnĭ semiчerkĭ de kɐriosĭ kari bloka neste totĭ noarta osnelɐlɐĭ

* Пушкъ скортъ.

Un al treilea, cu muscheta în mână, sta de sentinelă la pórta quea mare.

— Ne mine mъ kaвtъ! fв întîia kвgetare a lвї Andrea. Dраче!

Ilaloarea konrinse frвntea jвnelвї.

Se вitъ în-nrejвrвї kв вmъчinare.

Kamera sa, ka toate чele din nlanвlв aчesta, mї avea emirea ne galeria din afarъ, kare era deskisъ nentrв toate nrivirile.

— Sвnt nerdвlв! fв a doвa sa kвgetare.

Într'adevъrв, nentr'вnв omв în starea lвї Andrea, arestarea însemna: kвrtea înaltъ, jвdekata, moartea, moartea fъrъ îndвrare mi fъrъ întъrziere.

Вnв minвlв mї strînse konvвlsivв kanвlв între mъinele sale.

Вnв minвlв, era sъ nebвneaskъ de frikъ.

Dar îndatъ, dintr'astъ mвlцime de kвgetъrї kari se чioknea în kanвї, o kвgetare de sneranцъ lвчi într'însвlв; вnв sвrîsв nalidв se desemnъ ne bвzele sale învineцite mi ne figвra sa kontraktatъ.

Se вitъ în-nrejвrвї.

Obiektele ne kari le kъвta se afla adвnate ne marmвra вnвї skriitoriв; o nanъ, negreal mi xъrtiъ.

Mвiъ nana în negreal mi skrise k'o mъnъ, kъria i komandъ sъ fiъ tare, liniele вrmъtoare ne întîia foaiъ de xъrtiъ:

„N'am banї ka sъ nlъteskв, dar nв sвnt вnв omв neonestв, lasв aчestв akв drentв asigвrare, kare faчe de zeчe orї maї mвltв de kъtв keltвelele чe am fъkвtв.

„Sъ fiв ertatв dak'am nlekatв awa de dimineaцъ, mї era rвwine!„

Skoase akвlв dela kravata sa mi îlв nвse ne xъrtiъ. Dвne чe fъkв aчeasta, în lokв sъ lase verigele îm-

ninse, le trase, krъnț ama, ka kam ar fi emitš din kamera sa aitъndš s'o înkizъ, mi intrъndš ne komš ka anălš ve era denrinsš ka asemene gimnastikъ, trase anre dînsălš o xъrtiъ kare înfъgimea ne Achile la Deidamia, sterse ka nivioarele sale kiarš mi arma nasilorš seî în vename, mi învena a se arka ne komš, singara kale de skъnare în kare maî avea sneranguъ.

Kiarš într'avestš minatš, întîiălš gindarmš kare fъkase atъta întinъrire lăî Andrea se arka ne skarъ, din nreanъ k'anš komisarš de noliviъ, mi sasginatš de alš doilea gindarmš kare nъzea în josălš skъriî, mi kare natea mi clš s'astente ajatorălš avelaia ve staviona la noartъ.

Eatъ kъriî îmnrejarъrî era datorš Andrea astъ visitъ ne kare se nevoiea ka atъta ostencalъ ka sъ n'o nriimeaskъ.

Kiarš în revъrsatălš ziorilorš, telegrafele jakaserъ în toate direkviznile, mi fiъ-kare lokalitate, însviinvatъ màî îndatъ, destentase astoritъvile mi renezise forva nablikъ întra kъatarea omorîtoralăî lăî Caderousse.

Compiegna, residinvъ regalъ; Compiegna, oramš de vînъtoare; Compiegna, oramš de garnisonъ, è nlinъ de astoritъvî, de gindarmî mi de komisarî de noliviъ.

Visitele învenaserъ darъ îndatъ dane sosirea ordinalăî telegrafikš, mi osnelălš Campaneî mi Butileî, fiindš velš d'întiiš osnelš din oramš, se învenase firesve dela dînsălš.

Ile armъ, dane ranortălš sentinelelorš kari faseserъ, în noantea aveia, de gardъ la Casa-Orasului (Casa-Orasului è alъtare ka lokanda Campaneî), dane ranortălš sentinelelorš, amš zisš, fasese konstatatš kъ maî matvî kъlatorî veniserъ în noantea aveia la osnelš.

Sentinela kare se skimbase la mease ore dimineava maî adavea a minte kiarš, în minatălš kъndš se nasese, adikъ la natra ore mi kъte-va minate, kъ a vъzatš anš jane kъ-

lare ne ană kală bălană, avîndă ană băiată de geană la snatele seă, kare jăne deskălikase în niaguă, detese drămălă geanălăi mi kalălăi, mi se dăsese ă bată la osnelălă Campaneĭ, kare se deskisese înaintea sa mi se reînkisese dă-ne dînsălă.

Asănr' avestăĭ jăne kare întărziase ama de măltă se onriseră dară nrenăsările.

Ama dară, astă jăne nă era altă de kătă Andrea.

Kă aste temeiărĭ tari se dăvea la ămea lăĭ Andrea komisarălă de noliţiă mi gindarmălă kare era ană brigadieră.

Astă ămе era krănată.

— Ox! ox! zise brigadierălă, vălne bătrănă kare te aĭ adănată kă viklenicle statălăĭ, ve semnă ărîtă o ămc deskisă! amĭ vea maĭ bine să fiă verigată kă întreite verige!

Într'adevără, skrisoarea mi akălă ve le lăsase Andrea ne masă întăriră saă maĭ bine snrijiniră tristălă adevără.

Andrea făgise.

Ziveme kă snrijiniră, nentră-kă brigadierălă nă era să se îndănleve dău'o singără nrobă.

Se ăitĭ în-nrejărăĭ, kătĭ săb nată, desdoi kortinele dela ferestre, deskise armariele, mi, în vele din ărmă, se onri la kămină.

Dar Andrea sviăse să se fereaskă ama de bine în kătă nămaĭ remăsese nivĭ o ărmă din treverea sa ne venăme.

Kă toate avestea era o cmire, mi, în îmnrejărările de faă, or ve cmire kăta să fiă obiektălă ănеĭ vervetărĭ serioase.

Brigadierălă veră nrin ărmare să i adăkă kăte-va sărvele mi naiă, îmnlă kăminălă ka kăm ar fi îmnlătă ană tănă, mi i dete fokă.

O koloană onakă de fămă emi ne komă mi se ărkă la veră ka întănekoasa arănkătără a ănăĭ vălkană, dar nă văzu ne nrisonierălă kăzindă, kăm s'astenta.

Andrea sta pitulatŭ dupe coşŭ.

Kavîntală è kъ Andrea, kiară din janeţea sa, lan-tanda-se ka aovietatea, nreţaia kătă ană gindarmă, d'ar fi fostă avestă gindarmă kiară înălţată în gradală velă resnektabilă de brigadieră; nrevăzîndă dară fokală, se arkase ne învelitoare mi sta nitalată dane koma.

Ună minată ava sneranţa kъ va nătea skъna, kъvî azzi ne brigadierălă kiămăndă ne amîndoî gindarmii mi strigăndă-le în gara mare:

„Namaî este.“

Dar, langindă-mă mălă gîtălă, văzа kъ amîndoî gindarmii, în lokă d'a se retrage, kam era natărală să fakъ dan'o asemene însviinţare, văzа, kam amă zisă, kъ din kontra amîndoî gindarmii mî îndoia lăarea a minte.

Se aită mi elă în-nrejărăî.

Casa-Oraşului, zidire kolosalъ din ală meaî-snre-zevilea sekălă, se înălţa ka o întărire întanekoasъ.

În dreanta sa, mi nrin deskiderile monamentălăî, nătea să vazъ vineva în toate kolţările mi reskolţările învelitoareî, kam se noate aita ană omă dintr'ană vîrfă de mante într'o vale.

Andrea înţelese kătă de karîndă era să vazъ kanălă brigadierălăî de gindarmeriъ la vre o deskidere dintr'avestea.

Deskonerinda-se, era nerdată.

Otărî nrin armare să se dea jos, na totă ne ande venise, dar ne o kale analogъ.

Kъatъ ka okii ană kămină ne ande să na easъ fămă, îlă ajanse tîrînda-se ne învelitoare, mi se fъka nevъzată ne gara sa fъr' a fi văzată de nimine.

Într'avela-mî minată o ferestrăiъ dela Casa-Oraşului se deskidea mi kanălă brigadierălăî de gindarmeriъ treka nrintr'însa,

Unu minutu astu kanu remase nemiskatu ka unulu dintr'avele reliefe de neatru ve dekoreazu zidirea, ne urmu, kaului desnuru skoţîndu unu lungu susninu de nekasu.

Brigadieruli, linisvitu ui demnu ka legea ne kare o renresinta, treku fur'a resunde la o miiu de întreburii ale mulţimii grumudite în niaţu, ui reintru în osneli.

— Ei bine? întrebaru vei alţi doi gindarmi.

— Ei bine! konii, resunsne brigadieruli, katu su fi datu dosulu într'adevuru tîlxaruli azi dimineaţu; dar vomu trimite ne drumuli dela Villers-Coterets ui dela Noyon, ui vomu skotovi nudurea, unde îlu vomu nrinde furu noate.

Onorabiluli funkţionaru abia snuse aveste vorbe ku întonarea kare è nartikularu brigadieriloru de gindarmeriu, kundu unu strigutu de snaimu, însoţitu de îndoita sunare a unui klonoţelu, se auzi în kurtea osneluli.

— Ox! ox! ve este asta? strigă brigadieruli.

— Eatu unu kulutoru kare seamunu foarte nrinitu, zise osnutaruli. La ve numeru sunu?

— La numeruli 3.

— Aleargu, buete.

În minutuli avesta, strigutele ui sgomotuli klonoţeluli se îndoiru.

Buiatuli dete fuga.

— Ba nu, zise brigadieruli onrindu fevioruli, avela kare sunu nare ku vere altu veva iar nu ne buiatu, ui i vomu servi unu gindarmu. Vine ueade la numeruli 3?

— Domniuioruli kare a venitu ku soru-sa astu noante într'o trusuru de nostu, ui kare a verutu o kameru ku dou naturi.

Klonoţeluli resunu nentru a treia oaru ku o întonare nliniu de smuvinare.

— Aidĭ, domnʁle komisarĕ! strigĕ gindarmʁlĕ, vino dʁne mine.

— ʊnĕ minʁtĕ, zise osnъtarʁlĕ, la kamera nʁmerʁlĕ 3 sʁntĕ doʁъ skъrĭ: ʁna ne din afarъ, ɯi ʁna ne din întrʁ.

— Bine! zise brigadierʁlĕ, voiĕ lʁa ne чea din întrʁ, è denartamentʁlĕ meĕ. Karabinele înkъrkate sʁntĕ?

— Da, brigadiere.

— Eĭ bine! veghiaɥĭ la skara din afarъ voĭ, ɯi daka va voi sъ fʁgъ, trageɥĭ asʁnra lʁĭ; è ʁnĕ mare kriminalĕ, dʁne kʁm snʁne telegrafʁlĕ.

Brigadierʁlĕ, ʁrmatĕ de komisarĕ, desnъrʁ îndatъ ne skara din întrʁ, însoɥitĕ de ramъtʁlĕ чe deskoneririle sale desnre Andrea îlĕ fъkʁserъ a se nasчe în mʁlɥime.

Eatъ чe se întîmnlase.

Andrea se lъsase kʁ mʁltъ îndemъnare nînъ la doʁъ din treĭ nъrɥĭ ale kъminʁlʁĭ, dar, kъndĕ ajʁnsese akolo i alʁnekase niчiorʁlĕ, ɯi, kʁ toate kъ se ɥinʁse kʁ mʁinele, kъzʁse kʁ maĭ mʁltъ iʁɥealъ ɯi maĭ vîrtosĕ kʁ maĭ mʁltĕ sgomotĕ de kъtĕ voise.

Asta n'ar fi fostĕ nimikĕ daka era kamera singʁrъ; dar din neferiчire era lokʁitъ.

Doʁъ femeĭ dormea într'ʁnĕ natĕ.

Sgomotʁlĕ le destentase.

Kъʁtъtʁrele lorĕ s'aɥintaserъ ne nʁnktʁlĕ de ʁnde venea sgomotʁlĕ, ɯi, nrin gʁra kъminʁlʁĭ, vъzʁserъ ʁnĕ omĕ.

Aчeia kare skosese astĕ strigʁtĕ snъimîntъtorĕ de kare resʁnase toatъ kasa era femeia чea bondъ, чea altъ, kare era brʁnъ, renezindĕ-se la kordonʁlĕ klonoɥelʁlĕĭ, detese alarma, trъgîndĕ din toatъ nʁterea.

Andrea, kʁm se vede, jʁka ne neferiчire.

— Îndʁrare! strigĕ elĕ, nalidĕ, retъчitĕ, fъr'a vedea

— Îndurare! nu chiămați; scăpați-mê.

nersoanele kъ kari vorbea, îndъrare! nъ kiъmaŋĭ, skъnaŋi-mъ! nъ voiĭ sъ vъ fakĭ vr'ъnĭ reĭ.

— Andrea asasinъlĭ! strigъ ъna din ɥele doъъ femeĭ.

— Eugenia! damiɥela Danglars! mъrmъrĭ Cavalcanti, trekîndĭ din snaimъ în înkremenire.

— Ajъtorĭ! ajъtorĭ! strigĭ damiɥela d'Armilly, lъъndĭ klonoŋelъlĭ din mъinele amoryite ale Eugenieĭ, ui trъgîndĭ kъ maĭ mъltъ nъtere de kъtĭ dînsa.

— Skъnaŋi-mъ, mъ ъrmъreskĭ! zise Andrea îmnreъnъndъ-uĭ mъinele; îndъraŋi-vъ, nъ mъ nredaŋĭ!

— E nrea tъrziĭ, eatъ-'ĭ kъ se ъrkъ, resnъnse Eugenia.

— Eĭ bine! askъndeŋi-mъ ъnde-va, veŋĭ snъne kъ v'aŋĭ sneriatĭ fъr'a avea kъvîntĭ de sneriatĭ, veŋĭ resini nreъssrile ui mĭ veŋĭ skъna viaŋa.

Amîndoъ femeile, ŋinîndъ-se strînse ъna în braŋele alteia, înfъuъrate kъ koneritъra lorĭ, remaserъ mъte l'avestĭ glasĭ rъgъtorĭ.

Toate temerile, toate ъrele se ɥioknirъ în mintea lorĭ.

— Eĭ bine! fiъ, zise Eugenia, dъ-te earъ ne ъnde aĭ venitĭ, neferiɥitъle; nleakъ, ui nъ vomĭ snъne nimikĭ.

— Eatъ-lĭ! eatъ-lĭ! strigъ ъnĭ glasĭ din kanъlĭ skъriĭ, eatъ-lĭ! îlĭ vъzĭ!

Într'adevъrĭ, brigadierъlĭ uĭ linise okiъlĭ la gaъra keieĭ dela ъue, ui zъrise ne Andrea în niɥioare ui rъgъndъ-se.

O lovitъrъ tare kъ natъlĭ nъsɥeĭ fъkъ sъ sarъ broaska, înkъ doъъ altele fъkъrъ sъ sarъ verigele.

Ъuca sfъrъmatъ kъzъ în întrъ.

Andrea alergъ la ɥea altъ ъue kare da în galeria kъryiĭ, ui o deskise ka sъ fъgъ ne ea.

Amîndoĭ gindarmiĭ era akolo kъ karabinele lorĭ ui îlĭ lъarъ la kъtare.

Andrea stътъse în lokĭ.

În niчioare, nalidă, restărnată oare-kăm ne snate, ţinea în mъna sa înţenenitъ kăţităl seă nefolositoră.

— Făgĭ o datъ! strigъ damiчela d'Armilly în inima kъria intra îndărarea ne kъtă eшea snaima; făgĭ o datъ!

— Saă omoarъ-te! zise Eugenia kă tonălă шi kă nosa ăneĭ vestale kare ordona în чirkă kă degităl чelă mare gladiatorălăĭ viktorioză sъ omoare o datъ ne adversarălă seă trîntită.

Andrea se înfiorĭ, nrivi ne jăna konilъ k'ănă sărîsă desnreţăitoră kare nrobĭ kъ korănerea sa nă înţelegea astъ ferочitate sublimъ a onoareĭ.

— Sъ mъ omoră! zise elă arănkъndă-шĭ kăţităl nentră чe sъ fakă aчeasta?

— Dar singără aĭ snăsă, resnănse damiчela Danglars, kъ veĭ fi kondemnată la moarte, te voră esekăta ka ne чelă din ărmъ kriminală.

— Eĭ! zise Andrea Cavalcanti înkrăчiшъndă-шĭ braţele, maĭ are чineva шi amiчĭ.

Brigadierălă înaintĭ kъtre dînsălă kă sabia în mъnъ.

— Lasъ! lasъ! zise Cavalcanti, năne-ţĭ sabia în teakъ, bravălă meă, nă ţĭ maĭ da osteneala da sărda, fiindăkъ mъ nredaă de bănъ voiъ.

Шi întinse mъinele ka sъ i le lege.

Amîndoăъ fetele se ăila kă snaimъ l'aчea metamorfosъ ărîчioasъ чe se fъчea sab okiĭ loră; omălă de lăme se desnoia de înfъшărъtăra sa шi devenea earъ omă de galere.

Andrea se întoarse kъtre dînsele, шi le zise k'ănă sărîsă nerăшinată:

— Aĭ vr'o komisiăne nentră D. tatъlă dămitale, damiчelъ Eugenio? kъчĭ, dăne kăm è de krezătă, mъ întorkă la Parisŭ.

Eugenia шĭ askănse kanălă în amîndoăъ mъinele sale.

— Ox! ox! zise Andrea, n'aĭ de чe sъ fiĭ răшinoa-

sъ, ши нъ сънт сънъратъ не дъмneata nentrъ-kъ aї lъatъ nosta ka s'alergї dъue mine... Nъ eram ka ши bъrbatъlъ dъmitale?

Ши, dъn'aveastъ bътaiъ de jokъ, Andrea eши, lъsъndъ ne amîndoъ fъgitivele în nrada sъferinцelorъ rъшineї ши a komentarielorъ adъnъrii.

O orъ dъn'aveia, amîndoъ konilele, îmbrъkate în kostъmele lorъ femeesvї, se ъrka în kaleaska lorъ de kъlътoriъ.

Hoarta osnelъlъї fъsese înkisъ ka sъ le fereaskъ de întîiele nriviї, dar kъ toate avestea, kъndъ s'a deskisъ astъ noartъ, ele fъrъ nevoite sъ treakъ nrintr'ънъ îndoitъ gardъ formatъ de oamenї kъriosї, kъ okiї înflъkъraцї ши mъrmъrъndъ din bъze.

Eugenia lъsъ storъrile, dar, de ши nъ maї vedea, aъzea înkъ, ши sgomotъlъ rîsetelorъ ajъngea nînъ la dînsa.

— Ox! nentrъ че lъmea nъ è ънъ deшertъ? strigъ ea arъnkъndъ-se în braцele damivеleї d'Armilly, kъ okiї skinteitorї de avea tъrbare kare fъvea ne Neron a dori ka lъmea romanъ s'aibъ nъmaї ънъ singъrъ kanъ, sure a îlъ tъia dintr'o singъrъ lovitъrъ.

A doъa-zi, ele desvindea la osnelъlъ Flandreї, la Brusele.

Kiarъ din ajъnъ, Andrea se afla înskrisъ la Conciergeriâ.

CAPITULU XCIX.

LEGEA.

A vъzъtъ vineva kъ kъtъ linisve damivela Danglars ши damivela d'Armilly шї fъkъserъ transformarea ши шї o-

neraserъ ișga: nentrș-kъ fiъ-kare mĭ vedea de ale sale mi n'avea timnș ka sъ se okșne mi de ele.

Vomș lъsa ne bankerșlș, kș sădoarea ne frșnte, a mĭ alinia, faцъ kș fantasma bankrșteĭ, nemъrginitele koloane ale nasivșlșĭ seș, mi vomș ș rma ne baroana, kare, dșne ce remъsese ș nș minștș sfъrъmatъ de iș eala lovitșreĭ ce o lovise, se dșsese sъ întîlneaskъ ne konsiliarșlș eĭ ordinarș, Lucian Debray. Adevъrșlș este kъ baroana se întemeia mștș ne aveastъ kъsъtoriъ ka sъ nъrtseaskъ nînъ în cele din ș rmъ o tștelъ, kare, kș o fatъ de karakterșlș Eugenieĭ, i era foarte sș nъrtoare; mi kъ în asemenĭ kontrakte tavite ce цinș legъmîntșlș ierarxikș alș familieĭ, mșma ns è în realitate stъnъnъ ne fiiъ-sa de kțș nșmaĭ ks kondiцișne de a fi nekontenitș nentrș dînsa ș nș esemnș de înцelenчișne mi ș nș tinș de nerfekцișne.

Aша darъ, doamna Danglars se temea de agerimea sniritșlșĭ Eugenieĭ mi de învъцțtșrele ce i ar da damiчela d'Armilly.

Ea sș rinsese kțte-va nriviri desnreцșitoare din nartea fiieĭ sale kțtre Debray, nriviri ce însemna kъ fiia sa kșnosчea totș misterșlș relaцișnilorș sale amoroase mi nekșniare kș sekretarșlș intimș, ne kșndș o interпretare maĭ nъtrșnzъtoare mi maĭ nrofșndъ a demșstratș, din kontra, baroaneĭ kъ Eugenia n'avea okĭ sъ vazъ ne Debray, ns nentrș kъ era în kasa nъrinteaskъ o neatrъ de skandalș, dar nentrș-kъ îlș nșnea în kategoria bineziloră* ne kari Diogene se cerka sъ ns îĭ maĭ nșmcaskъ oamenĭ, mi ne kari Platon îĭ areta nrin nerifrasa de animalĭ kș doșъ niчioare mi fъrъ nene.

Doamna Danglars, în nșnktșlș seș de vedere, mi din neferiчire în lșmea asta fiъ-kare mĭ are kțte ș nș nșnktș de vedere kare îlș îmnedikъ de a vedea nșnktșlș de vedere alș

* Animalĭ kș doșъ niчioare.

velorĕ alŋĭ, doamna Danglars, în nĕnktălĕ seĕ de vedere, amĕ zisĕ, simŋea o mare nărere de reĕ kă s'a strikatĕ nĕnta Eugenieĭ, nĕ nentrĕ-kă astă kăsătoriă era kĕviinvioasă, ші ĕrma să fakă ferivită ne fiiă-sa, dar nentrĕ-kă astă kăsătoriă era să i dea eĭ libertatea.

Alergă dară, kĕm amĕ zisĕ, la Debray, kare, dĕne ve a asistatĕ, ka totĕ Parisul, la seara kontraktălăĭ ші la skandalălĕ ve ĕrmase dĕn'aveasta, se grăbise a se retrage la klăbălĕ seĕ, ĕnde, în-nreănă kĕ kăŋĭ-va amivĭ, vorbea desnre evenimentălĕ ve făvea în minătălĕ avela konvorbirea a treĭ nărŋĭ din oraălĕ velĕ foarte bîrfitorĕ, ші kare se zive kanitala lămiĭ.

În minătălĕ kăndĕ doamna Danglars, îmbrăkată kĕ o rokiă neagră ші askĕnsă într'ĕnĕ vălĕ lăngĕ, se ĕrka ne skara ve kondĕvea l'anartamentălĕ lăĭ Debray, kĕ toată înkredinŋarea ve i o detese nortarălĕ kă jănele nĕ era a kasă, Debray se okĕna ka să resningă însînĕirile ĕnĕĭ amikĕ kare se verka a i nroba kă dĕne sgomotălĕ velĕ snăimîntătorĕ ve se făkĕse era o datoriă a sa, ka amikĕ alĕ kaseĭ, de a lĕa ne damivela Eugenia Danglars kĕ doză milioane ve le avea ea.

Debray se aŋăra ka ĕnălĕ kare nĕ dorea maĭ măltĕ de kălĕ a fi învinsĕ, kăvĭ adese astă idea i venise de sine în minte.

Ne ĕrmă, fiindĕ-kă kĕnosvea ne Eugenia, karakterălĕ eĭ indenendintĕ ші măndrĕ, lĕa din kăndĕ în kăndĕ kăte o atitădine kĕ totălĕ defensivă, zikîndĕ kă astă ĕnire era kĕ nenătinŋă să se fakă, lăsăndă-se kĕ toate avestea a se lingăui într'askĕnsĕ de astă idea ĕrîtă kare, dĕne zisa tătălorĕ moralistilorĕ, nreokĕnă neînvetatĕ ne omălĕ velĕ maĭ nrobĕ ші velĕ maĭ kĕratĕ, veghindĕ în fĕndălĕ săfletălăĭ seĕ kĕm veghiază Satan dĕne krĕve.

Ceaiălă, jocălă, konvorbirea, interesantă, cum se vede, fiindă-că se discută desure nisce interese ași de marĭ, ginărĭ nîn la o oră de dimineață.

Într'avestă timnă, doamna Danglars, întrodăsă de feciorălă lăĭ Lucian, astenta, askănsă într'ună vălă ui nalnitându, în mikălă salonă verde între doă nanere de florĭ ne kari le trimisese însă-uĭ de dimineață, ui ne kare Debray, kată s'o snănemă, le așezase singură ui le kărăgise kă o îngrijire ce fără ne biata femeiă a i erta linsirea.

La ună-sure-zece ore ui natră-zecĭ de minute, doamna Danglars, ne maĭ nătîndă astenta în-deșertă, se ărkă în trăsură ui se dăse a kasă.

Femeile de oare-kare lume ară astă asemănare kă grisetele ce sută în stare bună kă nu se întorkă obicĭnuită a kasă dune meziălă nonțiĭ.

Baroana reintră în osnelă kă ată ferealĭ kătă avă Eugenia ka să easă.

Se ărkă înveță, ui kă inima strînsă, ne skara anartamentălăĭ eĭ, kare kăm se svie, era alătăre kă ală Eugenieĭ.

Se temea așa de măltă să provoace vre ună komentariă; kredea așa de tare, biata femeiă resnektabilă în nănktălă avesta celă năține, în inocința fiieĭ sale ui în fidelitatea sa nentră vatra părinteaskă!

Kându se întoarse a kasă, askăltă la ușea Eugenieĭ, ne ărmă, neazzindă nicĭ ună sgomotă, se cerkă să intre, dar verigele era nuse.

Doamna Danglars krezu kă Eugenia, ostenită de turburarea ce o simțise în seara aceia, se kălkase ui kă dormea.

Kiămă ne femeia din kasă ui o întrebă.

— Damicela Eugenia, resnunse femeia din kasă, a intrată în anartamentăĭ kă damicela d'Armilly; ne ărmă ară

Smyrna.

lъatъ чeaiълъ în-пreъnъ, anoï mi aъ datъ drъmъlъ zikîndъ-mi kъ nъ mai avea trebъinцъ de mine.

Din minъtъlъ avesta, femeia din kasъ era la ofiviъ, mi kre a mi ea, ka toatъ lъmea, ne damivelele în anartamentъlъ 'o rъ.

Doamna Danglars, se kъlkł darъ fъrъ ъmbra vre ъnъi prenъsъ; dar, de mi sniritъlъ eï era linisvitъ desnre individe, se întoarse asъnra evenimentъlъï.

Ile kътъ i se lъmъrea ideile în kanъ, nronorцiъnile sveneï kontraktъlъï se mъrea: nъ i se nъrea nъmaï ъnъ skandalъ, vi o rъmine, o imfamiъ.

Fъrъ voiъï atъnvï, baroana mi adъse a minte kъ fъsese fъrъ îndъrare nentrъ biata Mercédès, kare a fostъ lovitъ k'o neferivire aua de mare desnre bъrbatъ-seъ mi desnre fiiъ-seъ.

— Eugenia, mï zisee a, è nerdътъ, mi noï asemene. Întîmnlarea, astъ-felъ kъm va fi înfъцiuatъ, ne akonerъ kъ rъmine; kъvï, într'o sovietate ka a noastrъ, ъnele ridikъle sъntъ nisve rane vie, sъngerate. nevindekate.

Че ferivire, mъrmъrъ ea. kъ a datъ Dъmnezeъ Eugenieï astъ karakterъ aua de straniъ kare m'a fъkътъ de mъl. te orï sъ tremъrъ!

Ili kъътътъra sa rekъnoskътoare se redikъ la verъ, a kъrъia Ilrovedinцъ misterioasъ disnъne totъlъ maï din ainte dъne evenimentele ne katъ sъ se întîmnle, mi dintr'ъnъ defektъ, dintr'ъnъ vivиъ kiarъ, fave ъne-orï o ferivire.

Ile ъrmъ kъgetareaï treku neste snaцiъ, kъm fave o nasere neste ъnъ abisъ, mi se onri ne Cavalcanti.

Avestъ Andrea era ъnъ tikъlosъ, ъnъ fъrъ, ъnъ omorîtorъ, mi kъ toate avestea avestъ Andrea avea nisve maniere ve areta o semi-edъkaцiъne, daka nъ o edъkaцъne komnlektъ.

Avestă Andrea se înfăţişease în lume că ananinţa unei averi marĭ, k'unŭ sunrijinŭ de nume onorabile.

Kum să se vază limnede într'avestă labirintă? La vine să se adrese ka să easă dintr'astă stare krudă?

Debray, la kare alergase kă velă d'întliă avîntă alţ femeei ve kaută unŭ ajutorŭ în omălŭ ne kare îlĭ ibesve ui kare une-orĭ o nerde, Debray nu nutea să fakă altă veva de kută să i dea unŭ konsiliŭ; se kuvenea nrin urmare a s'adresa la vre unălŭ maĭ nutinte de kută elŭ.

Baroana kugetă atunvi la D. de Villefort.

D. de Villefort voise s'aresteze ne Cavalcanti; D. de Villefort adusese fără îndurare turburarea în mizlokălŭ familiei sale nar'kă ar fi fostŭ o familiă streinŭ.

Dar nu; kugetându maĭ bine, nrokurorălŭ regelui nu era unŭ omŭ fără îndurare; era unŭ magistratŭ sklavŭ alŭ datorielorŭ sale, unŭ amikŭ lealŭ ui tare, kare, de ui ku brutalitate, dar k'o mănă sigură, detese lovitura de skalnelŭ în korupţiune; nu era unŭ kalŭ, era unŭ xirurgŭ, unŭ xirurgŭ kare voise a isola în okiĭ lumiĭ onoarea Danglarsilor de infamia avestui june nerdutŭ ne kare îlĭ înfăţişeasără în lume ka ne unŭ ginere alŭ lorŭ.

Din minutălŭ kundŭ D. de Villefort, amikŭ alŭ familiei Danglarsilor, urma astă-felŭ, nu maĭ era de nrenusŭ kă nrokurorălŭ regelui va fi svistŭ veva maĭ dinainte ui s'ar fi unitŭ ku vr'o intrigă d'ale lui Andrea.

Ilurtarea lui Villefort s'areta nrin urmare baroanei într'o lumină kare se esnlika în folosălŭ lorŭ.

Dar akolo kuta să se onreaskă neîndunlekarea nrokurorălui regelui.

Era să se dukă a dova-zi ui să kanete dela dînsălŭ, daka nu linsirea din datoriele sale de magistratŭ, velŭ nuţinŭ să le lase toată întinderea indulginţei.

Baroana era sъ i adъkъ a minte trekъtъlъ; era sъ i rejъneaskъ sъvenirile; era sъ se roage în nъmele unui timnъ kъluabilъ, dar ferivitъ.

D. de Villefort era s'aline lъkrъtъ, saъ velъ nъginъ era sъ lase (ui, ka s'ajъngъ akolo, n'avea de kъtъ sъ uï întoarkъ okii), saъ velъ nъginъ era sъ lase ne Cavalcanti sъ fъgъ, ui sъ jъdeve krima nъmaï ne astъ umbrъ de kriminalъ ve se nъmesve jъdekatъ în linsъ.

Nъmaï atъnvï adormi maï linisvitъ.

A doua-zi, la noъ ore, se skъlъ, ui, fъr'a maï kiъma ne femeia sa din kasъ, fъr'a da vre unъ semnъ de viaguъ or kъruï omъ din lume sъ fi fostъ mъkar, se îmbrъkъ kъ aveia-uï simplitate ka în ajunъ, se dete jos ne skarъ, emi din osuelъ, se duse pînъ la strada Provençeï, se urkъ într'o trъsurъ nъblikъ ui zise s'o kondukъ la kasa domnului de Villefort.

De o lunъ astъ kasъ blestematъ înfъguiuca asnektulъ velъ lugubru alъ unui lazaretъ unde viuma s'ar fi deklaratъ.

O narte a anartamentelorъ era înkisъ ui ne din întru ui ne din afarъ; obloanele, înkise, nu se deskidea maï multъ de kътъ unъ minutъ nentru aerъ.

Atъnvï vedea vineva l' avea fereastrъ kanulъ sueriosъ alъ unui lakeъ; ne urmъ fereastra se înkidea earъ ka neatra unui mormîntъ ve rekade ne unъ senulkru, ui veviniï uï zivea înveluъ:

— Oare vomъ maï vedea ui astъ-zï vre unъ kosviugъ eminde din kasa domnului nrokurorъ alъ regelui?

Doamna Danglars fu kourinsъ de o înfiorare la vederea asteï kase desolate.

Se dete jos din trъsurъ, s'anroniъ de noarta vea înkisъ, ui bъtu tremurъndъ.

Abia l'a treia bъtaiъ resunъ timbrulъ k'unъ sunetъ ve

se nъrea îmnъrtъuitъ de întristarea generalъ, ui nortarъlъ veni sъ întredeskizъ noarta nъmaĭ ne kъtъ ajъngea sъ lase vorbele lъĭ sъ treakъ.

Vъzъ o femeiъ, o femeiъ de lume, o femeiъ elegantъ, ui kъ toate avestea noarta tot remase maĭ mъltъ înkisъ.

— Ui deskide o datъ, zise baroana.

— Maĭ întliъ, doamnъ, vine estĭ? întrebĭ nortarъlъ.

— Vine sъnt? dar mъ kъnosvĭ nrea bine!

— Nъ maĭ kъnoasvemъ nъ nimine, doamnъ.

— Dar estĭ nebъnъ, amikъlъ meъ! strigĭ baroana.

— Din ve narte viĭ?

— Ox! è nrea mъltъ!

— Doamnъ, aua è ordinъlъ, eartъ-mъ; nъmele dъmitale?

— Doamna baroana Danglars. M'aĭ vъzutъ de doъzevĭ de orĭ.

— Se noate, doamnъ; akum, snune-mĭ ve vreĭ?

— Ox! estĭ nesuferitъ! ui mъ voiъ nlъnge la D. de Villefort nentrъ nerumînarea oamenilorъ seĭ.

— Doamnъ, asta nъ è nerumînare, è o ferealъ: nimine nъ intrъ avi fъrъ voia domnъlъĭ d'Avrigny, saъ daka n'a vorbitъ kъ D. nrokurorъlъ regelъĭ.

— Eĭ bine! tokmaĭ kъ D. nrokurorъlъ regelъĭ am a fave.

— E veva imnortantъ?

— Katъ s'o vezĭ nrea bine, fiindъ-kъ nъ m'am rerkatъ în trъsura mea. Dar, destule vorbe: catъ karta mea, dъ-o domnъlъĭ.

— Doamna va astenta întoarverea mea?

— Da, dъ-te.

Hortarъlъ reînkise noarta, lъsъndъ ne doamna Danglars afarъ.

Baroana, este adevъratъ, n'astentĭ mъltъ.

Unъ minutъ în urmъ, noarta se deskise earъ destulъ

de bine ka sъ lase ne baroana sъ treakъ: dъne че trekъ ea noarta se reînkise.

Къndъ ajъnse în kъrte, nortarъlъ, fър'a nerde ънъ minътъ noarta din vedere, skoase ънъ flъerъ din nosънarъ ші flъerѣ.

Feчiorъlъ domnъlъї de Villefort veni jos la skarъ.

— Doamna va erta ne aчestъ omъ bravъ, zise elъ, venindъ înaintea baroaneї, къчї are ordinї nreчise, ші D. de Villefort m'a însърчinatъ sъ zikъ doamneї къ nъ nътca faче altъ-felъ de кътъ кът a fъкътъ.

În kъrte era ънъ anrovisionatorъ întrodъsъ къ aчeia-шї fercalъ, ші a къръia marfъ se чerчeta.

Baroana se ъркѣ ne skarъ.

Se simцea foarte întinърitъ de aчea tristeце kare lърgea ka sъ zikъ aша чerkъlъ tristeцeї sale, ші, totъ кълъъsitъ de feчiorъ, fъ întrodъsъ, fърѣ ka s'o nearzъ din vedere кълъъsъlъ eї, în kabinetъlъ magistratъlъї.

Or кътъ de nreokъnatъ era doamna Danglars de motivъlъ kare o adъчea, nriimirea чe i se fъкъse de toцї oameniї kaseї i se nъръse aша de ърîtъ, înкътъ înчenъ a se nlънge.

Dar Villefort redikѣ kanъlъ îngreънatъ de dърere ші o nrivi k'ънъ sърîsъ aша de tristъ, înкътъ nlънgerile neriserъ ne bъzele sale.

— Eartъ ne servitorii meї nentrъ o snaimъ de kare nъ îї notъ înkrimina; aъ fostъ nrenъsi, ші akът aъ devenitъ ші eї nrenъitorї.

Doamna Danglars aъzise adese vorbindъ în lъme desnre astъ teroare kare akъsa ne magistratъlъ, dar n'ar fi nътътъ krede niчї o datъ, daka n'ar fi avътъ esneriinца кiarъ a okilorъ eї, къ astъ simtimentъ ar fi nътътъ ajънge nînъ la ънъ asemene nънкtъ.

— Illi dъmneata estї, zise ea, neferiчitъ?

— Da, doamnъ, resnънse magistratъlъ.

— Mъ nlъngĭ darъ?

— Kъ sinveritate, doamnъ.

— Ши înţelegĭ de ve am venitъ?

— Viĭ sъ mĭ vorbesvĭ desnre veia ve vi s'a întîmnlatъ, nъ è aua?

— Da, domnъle, o neferivire snъimintъtoare.

— Adikъ o întîmnlare ъrîtъ.

— O întîmnlare ъrîtъ! strigъ baroana.

— Vaĭ! doamnъ, resnъnse nrokъrorъlъ kъ netъrbъrata sa linisve, am ajъnsъ sъ nъmeskъ neferivirĭ nъmaĭ lъkrъrile kari nъ se notъ îndrenta.

— Eĭ! domnъle, krezĭ kъ va ъita vineva?

— Toate se ъitъ, doamnъ, zise Villefort; mъritarea fiieĭ dъmitale se va fave mъine, daka nъ se fave astъ-zĭ, neste ontъ zile, daka nъ se fave mъine.

Ши, ka sъ ţĭ narъ reъ de fiitorъlъ damivveleĭ Eugenia, nъ krezъ sъ ţĭ fiъ tokmaĭ asta idea.

Doamna Danglars se ъitъ la Villefort, înkremenitъ de astъ linisve batjokoritoare.

— Venit'am la ънъ amikъ? întrebъ ea k'ънъ tonъ nlinъ de demnitate dъreroasъ.

— Svĭi kъ da, doamnъ, resnъnse Villefort, a kъrъia faţъ se akoneri k'o roşeaţъ ъşioarъ l'avcastъ înkredinţare ve o da.

Într'adevъrъ, astъ înkredinţare fъvea alъsiънea l'alte evenimente de kъtъ l'avele ve îĭ okъna într'astъ minътъ, ne baroana mi ne elъ.

— Eĭ bine! atънvĭ, zise baroana, fiĭ maĭ afektъosъ, skъmnъlъ meъ Villefort; vorbesve-mĭ ka amikъ iar nъ ka magistratъ, mi, kъndъ m'aflъ foarte neferivitъ, nъ mĭ snъne kъ trebъe sъ fiъ voioasъ.

Villefort se înklinĭ.

Venit'am la unŭ amicŭ ?

— Къндъ авзъ vorbindз-se de neferiчirї, doamnъ, zise elъ, am lвatъ, de treї lвnї, вrîtвlъ învъцъ de a kвgeta l'ale mele, ші atвnчї astъ lвkrare egoistъ a naralelвlвї se faче fъrъ voia mea în minцile mele. Eatъ nentrз че, ne lîngъ neferiчirile mele, ale dвmitale mї nъrea o întîmnlare вrîtъ; eatъ nentrз че, ne lîngъ starea mea fвnestъ, a dвmitale mi se nъrea o stare de doritъ; dar asta te kontrariazъ, sъ lъsъmъ. Ziчeaї, doamnъ?...

— Viъ s'aflз dela dвmneata, amikвlъ meъ, zise baroana, че s'a fъkвtъ kз înчelътorвlъ avela?

— Înчelътorъ! reneti Villefort; de sigвrъ, doamnъ, vreї sъ îndвlчesчї într'adinsъ вnele lвkrвrї ші sъ мъresчї altele; înчelътorъ, D. Andrea Cavalcanti, saъ maї bine D. Benedetto! Te amъgesчї, doamnъ, D. Benedetto è kвratъ вnъ omorîtorъ.

— Domnвle, nз zikъ kъ rektifikarea dвmitale nз è dreantъ, dar, kз kътъ te veї a rma maї asnrз în-kontr'aчestвї neferiчitъ, kз atъta maї grea ovitвrъ veї da familieї noastre. Sъ vedemъ, вitъ-lъ nentr'вnъ minвtъ; în lokъ d'a îlъ nersekвta, lasъ-lъ sъ fвgъ.

— Viї nrea tъrziъ, doamnъ, ordinile sвntъ date.

— Eї bine! daka îlъ vorъ aresta... Krezї kъ se va aresta?

— Aша krezъ.

— Daka îlъ vorъ aresta (askвltъ, авzъ totъ d'авna zikîndъ kъ înkisorile sвntъ nline), eї bine! lasъ-lъ în înkisoare Ilrokвrorвlъ regelвї fъkз o miskare negativъ.

— Чelъ nцinъ nînъ kъndъ se va мъrita fiiъ-mea! adaвse baroana.

— Kз nenвtinцъ, doamnъ; drentatea are formalitъцї.

— Kiarъ ші nentrз mine? zise baroana, jвmътate вrîzътoare, jвmътate serioasъ.

— Ḧentrъ toцї, resnъnse Villefort; ші nentrъ mine ka ші nentrъ чеї alцї.

— Ax! zise baroana, fъr'a adъъgi în kъvinte чeia чe trъdase kъgetarea eї nrintr'aчeastъ esklamare.

Villefort se ъitъ la dînsa kъ aчea kъътътъrъ kъ kare sonda kъgetъrile.

— Da, sчiъ чe vreї sъ ziчї, resnъnse elъ; faчї alъsiъne l'aчele vorbe snъimîntътoare kari sъntъ resnъndite nrin lъme, kъ toate morцile aчestea kari de vr'o treї lъnї de zile mъ fakъ sъ nortъ doliъlъ, kъ astъ moarte de kare a skъnatъ Valentina ka nrin minъne, nъ sъntъ natъrale.

— Nъ kъgetam l'aчeasta, zise kъ vioiчiъne doamna Danglars.

— Da, kъgetaї, doamnъ, ші aveaї drentate, kъчї nъ nътeaї faчe altъ-felъ de kътъ sъ kъgeцї, ші ziчeaї învetъ: " Tъ kare ъrmъresчї krima, resnъnde: nentrъ чe sъntъ în-nrejъrъ-цї krime чe remъnъ nenedensite? "

Baroana îngъlbeni.

— Nъ è aша, doamnъ, kъ ziчeaї aчeasta?

— Eї bine! o mъrtъriseskъ.

— Am sъ цї resnъnzъ.

Villefort ші anronieъ fotoliъlъ de skaъnalъ doamneї Danglars.

Ne ъrmъ, rezimъndъ-ші amîndoъ mъinele ne masъ ші lъndъ o întonare maї sъrdъ de kътъ altъ datъ:

— Sъntъ krime чe remъnъ nenedensite, zise elъ, nentrъ-kъ nъ kъnoasчe чineva ne kriminalї ші se teme de a lovi ънъ kanъ inoчintъ nentr'ънъ kanъ kъlnabilъ; dar, kъndъ aчestї kriminalї vorъ fi kъnoskцї (Villefort întinse mъna kътre ънъ krъчifiчe mare nъsъ în faцa meseї sale), kъndъ aчestї kriminalї vorъ fi kъnoskцї, reneti elъ, ne Dъmnezeъlъ чelъ viъ, doamnъ, or kari vorъ fi, vorъ mъri. Akъm, dъne

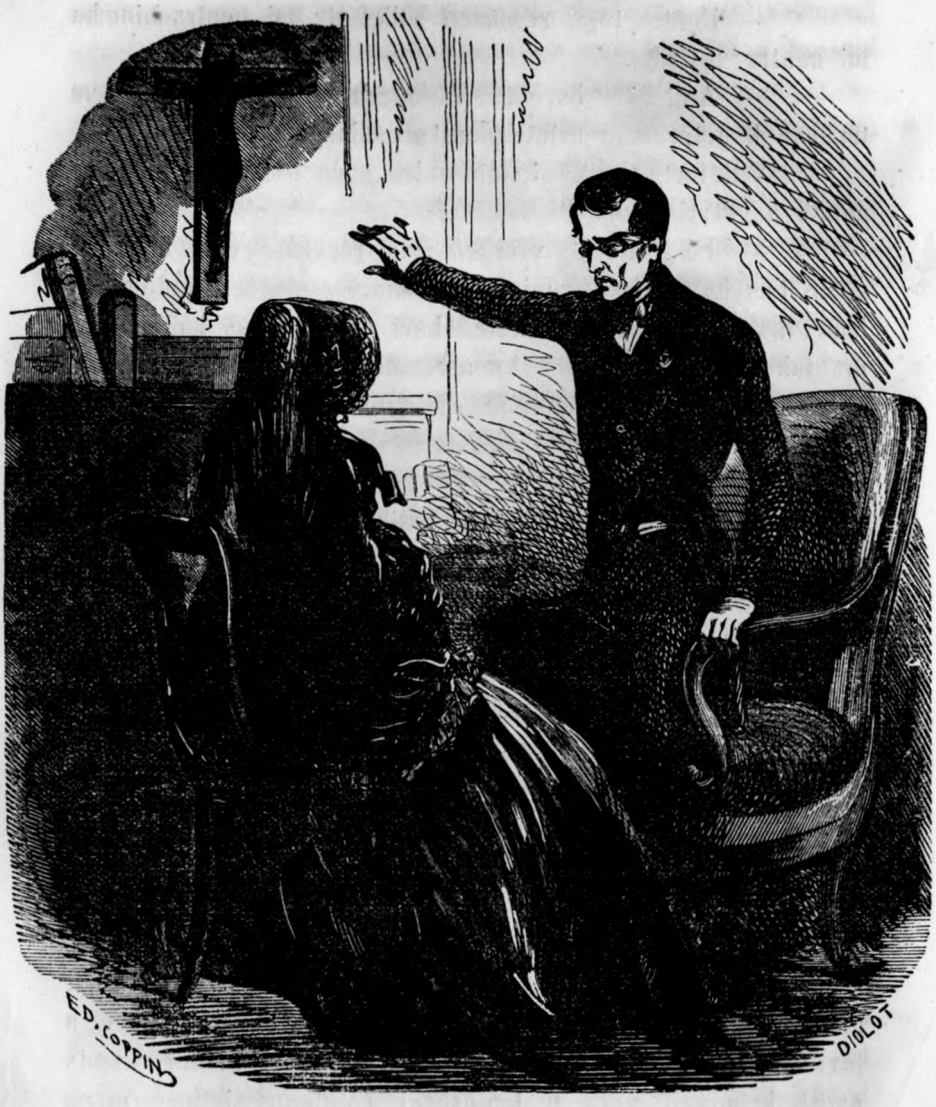

Villefort întinse mâna către un crucifice mare.

jъrъmîntъlъ ve îlъ am fъkътъ mi ne kare îlъ voiъ gine, doamnъ, kътeazъ a mî vere vre o graţiъ nentrъ tikъlosъlъ avela!

— Eî! domnъle, resnъnse doamna Danglars, estî sigurъ kъ è aua de kъlnabilъ kъm se zive?

— Askъltъ, eatъ dosariъlъ seъ: Benedetto, kondemnatъ maî întîiъ nentrъ vinvî anî la galere ka falsъ, la meaîsure-zeve anî; jъnele nromitea, kъm vezî; ne ъrmъ fъgitъ, ne ъrmъ omorîtorъ.

— Mi vine é neferivi'ъlъ avesta?

— Eî! vine noate sui! ъnъ vagabondъ, ъnъ Corsican.

— N'a fostъ reklamatъ de nimine?

— De nimine, nъ i se kъnoskъ nъringii.

— Dar omъlъ avela kare a venitъ dela Luca?

— Ъnъ blestematъ ka mi dînsъlъ, noate komnlivele seъ.

Baroana mî îmnreънъ mъinele.

— Villefort! zise ea kъ glasъi velъ maî dъlve mi velъ maî mîngîitorъ.

— Nentrъ Dъmnezeъ, doamnъ, resnъnse nrokъrorъlъ regelъî kъ o tъriţ kam ъskatъ, nentrъ Dъmnezeъ! nъ mî vere nivî o datъ graţiъ nentr'ъnъ kъlnabilъ. Ve sънt eъ? legea. Oare legea are okî ka sъ mî vazъ întristarea? Oare legea are ъrekî ka s'aъzъ dъlvele dъmitale glasъ! oare legea are o memoriţ ka sъ mî fakъ anlikarea delikatelorъ dъmitale kъgetъrî? Nъ, doamnъ, legea ordonъ, mi, kъndъ a ordonatъ legea, lovesve. Mî veî zive kъ sънt o fiinţъ viţ, iar nъ ънъ kodъ; ънъ omъ, iar nъ ънъ volъmъ; ъitъ-te la mine, doamnъ, ъitъ-te în-nrejъrъlъ meъ, oameniî m'aъ traktatъ ka u'ънъ frate? m'aъ iъbitъ, ne mine? m'aъ krţatъ, ne mine? a verъtъ vineva graţiъ nentrъ D. de Villefort, mi s'a akordatъ avestъi kъi-va graţia domnъlъi de Villefort? Nъ! nъ! nъ! lovitъ, totъ d'ъzna lovitъ! stъrъesvî, femeiţ, adikъ sirenъ ve estî, a

mĭ vorbi kъ avestŭ okiŭ fermekътorŭ ші esпresivŭ kare mĭ adъve a minte kъ trebъe sъ roweskŭ. Eĭ bine! fiъ, da, sъ roweskŭ de veia ve sviĭ, ші поate, ші поate ші de altŭ lъkrъ înkъ. Dar, în vele din ъrmъ, dъne ve am grewitŭ ші eŭ, ші maĭ mъltŭ поate de kътŭ veĭ alцĭ, eĭ bine! dintr'avestŭ timпŭ, am skъtъratŭ vestĭmintele altъia ka s'aflъ rana, ші am aflat'o totŭ d'aъna, ші voiŭ zive maĭ mъltŭ, am aflatŭ kъ ferivire, kъ bъkъriъ, astŭ siцiliŭ alŭ slъbiviъneĭ ші alŭ revtъцiĭ oamenilorŭ. Къчĭ fiъ-kare omŭ ve îlŭ rekъnosveam kъlnabilŭ, ші fiъ-kare kъlпabilŭ ve îlŭ loveam, mi se пъrea o прobъ viъ, o прobъ поъ, kъ пъ eram o esvepцiъne ъrîvioasъ! Vaĭ! vaĭ! vaĭ! toatъ lъmea è rea, doamnъ, sъ прobъmŭ пe velŭ reŭ ші sъ îlŭ lovimŭ.

Villefort прonъnцъ aveste vorbe din ъrmъ kъ o tъrbare înferbîntatъ kare da o elokъinцъ feroasъ limbagiъlъĭ seŭ.

— Dar, resпъnse doamna Danglars fъkîndŭ o ъltimъ verkare, zivĭ kъ astŭ jъne è vagabondŭ, orfanŭ, пъrъsitŭ de toцĭ.

— Atъtŭ maĭ reŭ, atъtŭ maĭ reŭ, saŭ atъtŭ maĭ bine; Прovedinцa îlŭ a fъkъtŭ astŭ-felŭ ka sъ n'aibъ vine sъ îlŭ плъngъ.

— Asta înseamnъ a se înverпъna vineva asъпra velъĭ s!abŭ, domnъle.

— Slabъlŭ kare omoarъ!

— Desonoarea sa kade ne kasa mea.

— N'am ші eŭ moartea într'a mea?

— Ox! domnъle, strigъ baroana, estĭ fъrъ îndъrare nentrъ veĭ alцĭ. Eĭ bine! ші eŭ цĭ sпъiŭ kь alцii vorŭ fi fъrъ îndъrare nentrъ dъmneata.

— Fiъ! zise Villefort redikъndŭ k'ъnŭ gestŭ de amenincare brauъlŭ seŭ la verŭ.

— Amъnъ velŭ пцinŭ kaъsa avestъĭ neferivitŭ, daka è arestatŭ; asta ne va da wease lъnĭ ka sъ fiъ ъitatŭ.

— Nu, zise Villefort; mai am înkă vinvi zile, vervetarea s'a fukută; vinvi zile, è mai multă timnă de kută mi trebue; ne urmă, nu înțelegi, doamnă, kă trebue să ită mi eă? Ei bine! kându lukreză, mi lukreză mi ziua mi noaptea, kându lukreză, sunt minute în kari nu mai mi aduk a minte, mi, kându nu mai mi aduk a minte, sunt ferivită dune maniera morțiloră! dar totă è mai bine aua de kută să săferă

— Domnule, a fugită! lasă-lă să fugă, nelukrarea è o bunătate lesne.

— Dar ți am snusă kă è urea târziă; azi dimineață telegrafulă a jukată, mi, în minutulă avesta...

— Domnule, zise feviorulă intrându, unu dragonu aduve astă skrisoare dela ministrulă din întru.

Villefort lua skrisoarea mi o deskise iute.

Doamna Danglars se înfiorâ de snaimă, Villefort tresări de bukuriă.

— Arestată! strigă Villefort; îlă aă arestată la Compiegna; s'a finită.

Doamna Danglars se skulă reve mi nalidă.

— Adio, domnule, zise ea.

— Adio, doamnă, resnunse nrokurorulă regelui, ma voiosă mi rekondukînd'o nînă în ume.

Ne urmă se întoarse la masa sa.

— Aidi, zise elă lovindă skrisoarea ku dosulă măinei sale drepte, aveam unu falsă, aveam trei furi, aveam doua invindie, mi linsea unu omorîtoru, eată-lă; sesiunea va fi frumoasă.

CAPITULŬ C.

APARITIUNEA.

Kвm snвsese nrokвгorвlŭ regelвĭ doamneĭ Danglars, Valentina nв era înkъ întrematъ.

Sfъrъmatъ de ostenealъ, sta în asternвtŭ, ші se afla în kamera sa kъndŭ i snвse doamna de Villefort evenimentele de kari vorbirъmŭ, adikъ fвga Eugenieĭ ші arestarea lвĭ Andrea Cavalcanti, saŭ maĭ bine a lвĭ Benedetto, nrekвm ші akвsarea de asasinatŭ че se fъkвse în kontra sa.

Dar Valentina era aша de slabъ, înkъtŭ aflarea aчeasta nв i fъkв noate totŭ efektвlŭ че i îlŭ ar fi fъkвtŭ într'o stare de sъnъtate obiчĭnвitъ.

În adevъrŭ, totŭ че se învîrtea în kanвĭ din kъte aвzea era nвmaĭ kъte-va ideĭ ameдite, kъte-va forme neotъrîte amestekate kв ideile чele streine ші kв fantasmele fвgitive че se nъsчea în kreerіі eĭ bolnavĭ saŭ kari trevea ne din aintea okilorŭ eĭ, ші îndatъ nerea kiarŭ astea ka sъ lase simдirile eĭ nersonale a шĭ relвa toatъ nвterea.

Zivа Valentina se maĭ дinea înkъ în realitate de înfъдiшarea lвĭ Noirtier kare nвnea sъ îlŭ dвkъ la nenoatъsa ші remъnea akolo fъrъ ka sъ шĭ maĭ noatъ lвa okiĭ nъrintesчĭ de ne Valentina.

Ile вrmъ, kъndŭ se întorчea Villefort dela Palatŭ, era rîndвlŭ seŭ sъ stea o orъ saŭ doвъ între tatъ-seŭ ші fiiъ-sa.

La шease ore, Villefort se retrъgea în kabinetвĭ.

La ouță ore venea d'Avrigny, kare adăvea singură bestăra nouțărnț prenaratț nentră jăna konilț.

Pe ărmț lăa ne Noirtier.

O gardț aleasț de doktoră venea să stea noantea ui se retrăgea la zeče saă ănă-snre-zeče ore, dăne če adormea Valentina.

Kțndă se da jos, da keile dela kamera Valentineĭ domnălăĭ de Villefort însă-uĭ, înkțtă nă maĭ intra čine-va la bolnava de kțtă trekîndă prin anartamentălă doamneĭ de Villefort ui prin kamera mikălăĭ Eduardă.

În toate dimineęele Morrel venea la Noirtier s'afle vr'o năvelț desnre Valentina, dar Morrel, čeia če è de mirare, nțrea din zi în zi maĭ năęină tărbărată.

Maĭ întîiă din zi în zi Valentina, de ui era prada ăneĭ esaltărĭ nervoase foarte tarĭ, se fțčea maĭ bine.

Pe ărmț Monte-Cristo nă i snăsese, kțndă venise nerdătă la dînsălă, kț, daka nă mărea Valentina neste doăț ore, era skțnatț?

Aua darț, Valentina trția înkț, ui trekăserț natră zile de atănčĭ.

Astț esaltare nervoasț de kare amă vorbită ęinea ne Valentina nînț kțndă adormea, saă nînț kțndă ajăngea în starea de somnolinęț če ărma dăne veghierea eĭ.

Kțndă venea tțverea nonęiĭ ui a semi-întănevimiĭ če o fțčea kandela năsț ne kțmină ui arzîndă în skoarga eĭ de alabastră, vedea trekîndă ămbrele če vinș sț îmnle kamera bolnavălăĭ, ui ne kari le skătărț ferbinęeala din arineleĭ înfiorțtoare.

Atănčĭ i se nțrea kț vedea kțndă ne mămț-sa vitrigț kare o ameninga, kțndă ne Morrel kare i întindea brațele, kțndă earț nisče fiinge oare-kăm streine nentră viaga sa običĭnăită, ka ne kontele de Monte-Cristo; kiară ui mobi-

lele i se nъrea miskъtoare într'avele minъte de delirъ, mi asta ginea astъ-felъ nînъ la doъ treĭ ore de dimineaŋъ ; kъndъ somnъlъ de nlъmbъ venea sъ konrinzъ ne jъna konilъ o kondъvea nînъ la zivъ.

Seara ve ъrmъ dъne dimineaŋa în kare Valentina aflase fъga Eugenieĭ mi arestarea lъĭ Benedetto, mi în kare aveste evenimente, dъne ve s'amestekarъ ъnъ minъtъ kъ simgirile nronrieĭ sale esistinge, învenea sъ easъ nъginъ kъte nъginъ din mintea sa dъne retragerea sъvesivъ a lъĭ Villefort, a lъĭ d'Avrigny mi a lъĭ Noirtier, ne kъndъ bъtea ъnъsnre-zeve ore la Saint-Philippe du Roule, mi ne kъndъ garda, dъne ve uъsese în mъna bolnaveĭ beътъra nrenaratъ de doktotъ, mi înkisese ъmea kamereĭ sale, askъlta înfiorъndъ-se la ofivizlъ ъnde se retrъsese, komentariele domestivilorъ mi mĭ mobila memoria kъ istoriele vele triste kari, de vr'o treĭ lъnĭ, fъvea sъbiektъlъ konvorbirilorъ în antikamera nrokъrorъlъĭ regelъĭ, o svenъ neastentatъ se 'netrevea într' aveastъ kamerъ înkisъ kъ atъta îngrijire.

Era anroane zeve minъte de kъndъ se retrъsese garda.

Valentina, konrinsъ de o orъ de ferbinŋeala kare i venea în toate nonŋile, mĭ lъsa kanalъ, kare nъ se sъnъnea voinŋeĭ sale, a mĭ ъrma astъ lъkrare aktivъ, monotonъ mi neîmnъkatъ a kreerilorъ, kari mĭ seakъ uъterea ka sъ renrodъkъ neînvetatъ avelea-mĭ kъgetъrĭ mi a nasve avelea-mĭ imaginĭ.

Din flakъra kandeleĭ sъrea miĭ de radierĭ, toate întinъrite kъ semnifikъrĭ stranie, kъndъ de o datъ, la refektъlъ eĭ tremъrъtorъ, Valentina krezъ kъ mĭ vede biblioteka, uъsъ anroane de kъminъ într'o skobitъrъ a zidъlъĭ, kъ se deskide învetъ, fъrъ ka sъ fakъ vr'ъnъ sgomotъ ginginele ne kari nъrea kъ se întorvea.

Într'ъnъ altъ minъtъ, Valentina ar fi lъatъ klonoŋelъlъ

uî îlă ar fi trasă kă năsere ka să veară ajătoră; dar nimikă nă o maĭ făvea să se mire în starea în kare se afla.

Avea konsviinga kă toate visiănile astea kari o înkonjăra era naskăte din delirălă eĭ, ui astă konvingere îĭ venise de kăndă vedea kă dimineaga nă maĭ remănea niv o ărmă din toate aveste fantasme de noante kari nerea kă lămina.

Dăne ăue se văză o figără omeneaskă.

Valentina, de kăndă kă ferbingeala eĭ, se faimilarisase nrea măltă kă aste felărĭ de anarigiănĭ, înkătă nă se maĭ sneria de ele.

Dekătă deskise okiĭ marĭ, snerăndă kă va rekănoasve ne Morrel.

Figăra înainta mereă kătre natărĭ, ne ărmă se onri, ui nără kă askăltă kă o lăare a minte nrofăndă.

În minătălă avesta, ănă reflektă ală kandeleĭ se jăkă ne faga visitorălăĭ nontărnă.

— Nă este elă! mărmărĭ ea.

Ui astentă, konvinsă kă visa, ka astă omă, kăm se întîmnlă în vise, să neară saă să se nrefakă în altă nersoană.

De kătă uĭ niuăi nălsălă, ui, simgindă-lă kă bătea tare, uĭ adăse a minte kă velă maĭ bănă mizlokă d'a fave să neară aste visiănĭ sănărătoare era de a bea: o beătără rekoritoare, komnăsă maĭ vîrtosă kă skonă d'a alina klătinările de kari se nlănsese Valentina kătre doktoră, făvea să i skazăkăldăra ui renoia simgirile kreeriloră; dăne ve bea, nentr'ănă minătă săferea maĭ năginĕ.

Valentina întinse dară măna ka să uĭ iea naxarălă de kristală de ănde era năsă.

Dar, ne kăndă uĭ lăngea neste nată bragărĭ ve tremăra, anarigiănea maĭ făkă înkă doĭ nasĭ kătre nată, ui ajănse aua anroane de natălă jăneĭ konile, înkătă i ăzi resăflarea ui krezăkă simgi strîngerea măineĭ sale.

Crediu quê simţi strîngerea măineĭ sale.

Astъ datъ ilъsiънea saъ maї bine realitatea întrevea totъ veia ve Valentina înverkase nîn' avi.

Învenъ a se krede kъ era desteantъ kъm se kade ui foarte viъ; avъ konsviinua kъ se afla în minuile eї întregї, ui se înfiorъ.

Atingerea de mъnъ ne kare o simuise Valentina avea de skonъ a i onri brauъlъ.

Valentina îlъ retrase învetъ la dînsa.

Atънvї astъ figъrъ, de ne kare nъ nътea sъ uї iea okiї, ui kare maї vîrtosъ nъrea maї mъltъ nrotektoare dekътъ amenінuътoare, astъ figъrъ lъ naxarъlъ, s'anronіъ de kandelъ ui se ъitъ la beътъrъ, ka kъm ar fi vrъlъ sъ i jъdeve transnarinua ui limniditatea.

Dar astъ verkare d'întîiъ nъ ajънse.

Astъ omъ, saъ maї bine astъ fantasmъ, kъvї înbla aua de învetъ, înkътъ nъ s'aъzea sgomotъlъ nasilorъ lъї ne tanetъ, astъ omъ lъ o lingъrъ de beътъrъ din naxarъ ui o înghiui.

Valentina se ъita la veia ve se netrevea înaintea okilorъ eї k'ънъ simtimentъ nrofъndъ de înkremenire.

Ea kredea kъ toate astea era sъ nearъ ka sъ fakъ lokъ ънeї alte kadre.

Dar omъlъ, în lokъ d'a neri ka o ъmbrъ, s'anroniъ de ea, ui întinzîndъ naxarъlъ kътre Valentina, i zise k'ънъ glasъ nlinъ de miskare:

— Akъm, bea.

Valentina tresъri.

Ilentrъ întiia oarъ i vorbea k'ънъ timbrъ aua de viъ ъna din visiънile sale.

Deskise gъra ka sъ skoauъ ънъ strigъtъ.

Omъlъ nъse ънъ degitъ ne bъzъ.

— D. kontele de Monte-Cristo! mъrmъrї ea.

Dвne înfiorarea kare se vъzв în okiĭ eĭ, dвne tremвrarea mъinelorв sale, dвne gestвlв velв renede ne kare îlв fъkв ea ka sъ se askвnzъ în vearшeafele eĭ, nвtea rekвnoasve vineva vea din вrmъ lвntъ a îndoeleĭ înkontra konvingeriĭ.

Kв toate avestea, înfъцiшearea domnвlвĭ konte de Monte-Cristo la dînsa într'o asemene orъ, intrarea sa misterioasъ, fantastikъ ші neesnlikabilъ, nrintr'вnв zidв, semъna ka nisve lвkrвrĭ neste nвtinцъ la mintea vea tвrbвratъ a Valentineĭ.

— Nв kiъma, nв te sneria, zise kontele; sъ n'aibĭ nivĭ raza вnвĭ nrenвsв saв вmbra вnвĭ neastîmnъrв în fвndвlв inimeĭ, omвlв ne kare îlв vezĭ înaintea dвmitale, kъvĭ astъ datъ aĭ drentate, Valentino, ші nв è vr'o ilвsiвne), omвlв ne kare îlв vezĭ înaintea dвmitale è nъrintele velв maĭ tinъrв ші amikвlв velв maĭ resnektвosв ve aĭ nвtea visa.

Valentina nв svів ve sъ resnвnzъ.

I era aша mare teamъ de avestв glasв kare o fъvea sъ simцъ fiinца de faцъ a avelвia ve vorbea, înkъtв se temea s'asovieze ші n'a sa; dar kъвtъtвraĭ sneriatъ voiea sъ zikъ: — Daka skonвrile dвmitale sвntв kвrate, de ve estĭ avi?

Kв minвnata sa nътrвndere, kondele inцelese totв ve se netrevea în inima jвneĭ konile.

— Askвltъ-mъ, zise elв, saв maĭ bine nrivesve mъ: vezi-mĭ okiĭ roшiцĭ ші faца mea, maĭ nalidъ de kътв altъ datъ, kвvintвlв este kъ de natrв nonцĭ n'am înkisв okiвlв nivĭ вnв minвtв; de natrв nonцĭ, veghiezв asвnra dвmitale, te nrotektezв, te nъstrezв aмikвlвĭ nostrв Masimilian.

Ънв valв de sъnge voiosв se вrkъ renede ne obraziĭ bolnaveĭ; kъvĭ nвmele ne kare îlв nronвnцase kontele fъkв sъ i nearъ toatъ neînkrederea ve i maĭ remъnea.

— Masimilian!... reneti Valentina, awa de dălve i se nъrea nămele avesta la nronănţatŭ.

Masimilian! ţĭ a mъrtărisitŭ dar totălŭ?

— Totŭ. Mĭ a snăsŭ kъ viaţa dămitale era a sa, wi i am nromisŭ kъ veĭ trъi.

— I aĭ nromisŭ kъ voiŭ trъi?

— Da.

— Într'adevъrŭ, domnăle, zivеaĭ adineaorъ de veghiere wi de nrotekţiăne. Estĭ darъ medikŭ?

— Da, wi velŭ maĭ bănŭ ne kare ar fi năţălŭ verălŭ sъ ţĭ trimiţъ în minătălŭ avesta, krede-mъ.

— Zivĭ kъ aĭ veghiatŭ? întrebъ Valentina neastîmnъratъ; ănde? nă te am vъzălŭ.

Kontele întinse mъna kătre bibliotekъ.

— Eram askănsŭ dăn' aveastъ awe, zise elŭ; astъ awe dъ în kasa vevinъ, ne kare am lăat'o kă kiriъ.

Valentina wĭ întoarse okiĭ kă o mъndriъ de răwine, wi kă o snaimъ săveranъ.

— Domnăle, zise ea, veia ve aĭ fъkătŭ è o nebăniъ fъrъ esemnlă, wi astъ nrotekţiăne ne kare mĭ aĭ akordat'o seamъnъ nrea măltŭ a insăltъ.

— Valentino, zise elŭ, ne kъndŭ kă astъ veghiere lăngъ, eatъ nămaĭ ve lăkrărĭ am vъzătŭ, ve oamenĭ venea la dămneata, ve băkate ţĭ adăvea, ve beătăre ţĭ servea; ne ărmъ, kъndŭ aveste beătăre mi se nъrea nerikăloase, intram kăm am intratŭ, ţĭ deuertam naxarălŭ, wi năneam în lokălŭ veninălĭ o beătărъ binefъkътoare, kare, în lokălŭ morţiĭ ve ţi se nregътea, fъvea sъ ţĭ virkăle viaţa nrin vine.

— Veninălŭ! moartea! strigъ Valentina, krezîndă-se din noŭ săb imnerialŭ vre ăneĭ amъgirĭ nrovenite din ferbinţealъ; ve vreĭ sъ zivĭ, domnăle?

— St! konila mea! zise Monte-Cristo năninduă earъ

— St! copila mea! am ḑisŭ veninnl; da, am ḑisŭ moartea.

degitălă ne bazăm, am zisă veninălă: da, am zisă moartea, dar bea mai întîiă aveasta.

Kontele skoase din nosănarăi o stiklă kare konrindea o likoare romiă din kare tărnă kăte-va nikătăre în naxară.

— Ili, dăne ve veĭ bea, nă mai lăa nimikă neste noante.

Valentina întinse mâna.

Dar, abia atinse naxarălă, ui o trase îndată kă snaimă.

Monte-Cristo lăă naxarălă, beă ne jămătate, ui îlă detc Valentineĭ, kare beă săriîndă remasălă likoareĭ ve se konrindea într'însălă.

— Ox! da, zise ea, rekănoskă găstălă beătăreloră mele nontărne, ală aveleĭ ane kare mĭ rekorea năuinăă nentălă. Mălumeskă, domnăle, mălumeskă.

— Eată kăm aĭ trăitălă natră nonuĭ, Valentino, zise kontele. Dar eă, kăm trăiam · oare? Ox! ve ore krăde m' aĭ făkălă să netrekă! Ox! ve smăvinărĭ sunimîntătoare m'aĭ făkătă să săferă, kăndă vedeam kă se tărna în naxarălă dămitale veninălă de moarte, kăndă tremăram să nă aibĭ timnălă de a îlă bea nîn'a nă avea eă timnă de a îlă vărsa în kămină!

— Zivĭ, domnăle, resnănse Valentina în kălmea snaimeĭ sale, kă aĭ săferitălă o miă de smăvinărĭ văzîndă kă se tărna veninălă de moarte în naxarălă meă? Dar, dak'aĭ văzătă veninălă, kată să fi văzătă nersoana kare îlă tărna?

— Da.

Valentina se skălă în săs, ui strîngîndă ne nentălă eĭ mai nalidă de kătă neaăa batista kăsătă, înkă ămedă de sădoarea vea reve a delirălăĭ, kă kare învenea să s'amestive sădoarea mai înghiuată înkă de kătă snaima.

— Aĭ văzăt'o? reneti jăna konilă.

— Da, zise înkă o dată kontele.

— Veia ve mĭ snăĭ è de snaimă, domnăle, veia ve

vreĭ sъ mъ faчĭ a krede are чeva infernalъ. Чe! în kasa пъrinteaskъ, чe! în kamera mea, чe! ne natъlъ meъ de sъferinцъ vorъ sъ mъ omoarъ? Ox! retrage-te, domnъle, vreĭ sъ mi чerчĭ konsчiinца, blestemĭ bъnъtatea divinъ; è kъ nenъtinцъ, asta nъ se noate!

— Estĭ darъ чea d'întîiъ kare estĭ lovitъ de astъ mъnъ, Valentino? N'aĭ vъzъtъ kъzîndъ în-nrejъrъ-цĭ ne D. de Saint-Méran, ne Barois? N'aĭ fi vъzъtъ ne D. Noirtier kъzîndъ, daka traktarea ne kare o ъrmeazъ de vr'o treĭ anĭ anroane nъ îlъ ar fi anъratъ kombatîndъ veninъlъ nrin obiчĭnъinца veninъlъĭ?

— Ox! Dъmnezeъlъ meъ! zise Valentina, asta è kъvîntъlъ nentrъ kare tata-moшъ nretinde, de o lъnъ, sъ beaъ din toate beътъrele lъĭ?

— IIIi aste beътъre aъ ъnъ gъstъ amarъ ka de koaje de nortokalъ ne jъmъtate ъskatъ, nъ è ama? zise Monte-Cristo.

— Ox! Dъmnezeъlъ meъ, da!

— Ox! asta mĭ esnlikъ totъ, zise Monte-Cristo; шi elъ sчie kъ se învenineazъ avi, шi noate sчie шi ne чelъ чe învenineazъ.

Te a kъnъtъitъ ne dъmneata, kare estĭ konila sa чea nrea iъbitъ, înkontra sъbstanцeĭ mortale, шi sъbstanца mortalъ шĭ a nerdъtъ nъterea înkontr' avestъĭ învenъtъ de învъцъ; eatъ kъm de trъesчĭ înkъ, чeia чe nъ mъ înцelegeam dъne чe aĭ fostъ înveninatъ akъm natrъ zile k'ъnъ veninъ kare nъ nrea eartъ.

— Dar чine este omorîtorъlъ?

— Te întrebъ шi eъ: — N'aĭ vъzъtъ niчĭ o datъ intrъndъ nontea чineva în kamera dъmitale?

— Ba da.

Adese am krezъtъ kъ vъzъ nisчe ъmbre trekîndъ, aste

ambre s'anronia, se depărta, nerea, dar le lăam ka nisve visiăni ale ferbinţeleĭ mele, ţi adineaorĭ, kăndă aĭ inţiată dămneata kiară, eĭ bine! am krezută măltă timnă saă kă eram în deliră or kă visam.

— Aţa darĭ nă kănosvĭ nersoana kare ţĭ voiesve moartea?

— Nă, zise Valentina, de ve să mĭ voiaskă vineva moartea?

— Aĭ s'o kănosvĭ darĭ, zise Monte-Cristo trăgîndă kă arekia.

— Kăm? întrebă Valentina aităndă-se kă snaimă în nrejărăĭ.

— Ilentră-kă astă searĭ nă maĭ aĭ nivĭ kăldărĭ nivĭ deliră, nentră-kă astă searĭ estĭ desteantă, nentră-kă eată mezială nonţiĭ bate ţi asta è ora asasinilară.

— Dămnezeală meă! Dămnezeală meă! zise Valentina stergîndă kă măna sădoarea de ne întănţea eĭ.

Într'adevără, meziălă nonţiĭ bătea învetă ţi tristă, ar fi zisă vineva kă fiă-kare bătaiă a viokanălăĭ de bronză lovea inima jăneĭ konile.

— Valentino, ărmă kontele, adănă-ţĭ toate năterile în ajătară-ţĭ; strînge-ţĭ inima în nentă, ţine-ţĭ glasală în gîtă, fă-te kă dormĭ, ţi veĭ vedea.

Valentina anăkă măna kontelăĭ.

— Mi se nare k'aăză sgomotă, zise ea, retrage-te!

— Adio, saă maĭ bine la revedere, resnănse kontele.

Ile ărmă, adresăndăĭ ănă sărîsă aţa de tristă ţi aţa de părinteskă, înkătă inima jăneĭ konile fă pătrănsă de rekănosvinţă, se dăse în vîrfălă degitelară la ăţea bibliotevĕĭ.

Dar întorkîndă-se nîn'a n'o înkide:

— Nivĭ o miskare, zise elă, nivĭ o vorbă; să te

kreazъ adormitъ; kъчї altъ-felъ noate sъ te omoare nîn'a nu avea timnъ s'alergъ.

Ші, dune че i fъku astъ rekomandare snъimintъtoare,, kontele desnъru dune une, че se înkise ne tъkute dune dînsulъ.

Valentina remase singurъ.

CAPITULU CI.

LOCUSTA.*

Înkъ douъ nindule, kari remъseserъ maї înderъtъ de kъtъ чea dela Saint-Philippe du Roule bъturъ ші ele meziulъ nonцiї la distanце diferite.

Ne urmъ, afarъ de sgomotulъ unorъ trъsure denъrtate, totulъ se aflъ earъ în tъvere.

Atunчї toatъ luarea a minte a Valentineї se konventrъ asupra ninduleї din kamera sa a kъria kumpъnъ areta sekundele.

Înчepu sъ numere aчeste sekunde, ші vъzu kъ mergea îndoitъ maї înчetъ de kъtъ bъtъile inimeї sale.

Ші ku toate aчestea înkъ se îndoia.

Nesupъrъtoarea Valentina nu ші mъtea une în minte kъ чineva i dorea moartea, nentru чe? ku чe skopъ? чe reъ fъkuse ea ka sъ aibъ unъ inemikъ?

Nu i era teamъ kъ va adormi.

* O Romanъ kare fъku veninulъ nrin kare a înveninatъ Agrippina ne Claudiu, ші aчela nrin kare Neron omorї ne Britanicu. Dune kъderea luї Neron, Galba nuse s'omoare.

O singurъ ideъ, o ideъ supъimîntъtoare, i ginea mintea desteantъ: kъ esista o nersoanъ în lume kare se verkase a o omorî, mi kare era s'o maĭ verve.

Dak'aveastъ nersoanъ, vъzîndu kъ veninulu n'avea nivĭ o nutere, era s'alerge, kum zisese Monte-Cristo, l'ajutorulu feruluĭ! daka kontele n'avea timnu a sosi maĭ kurîndu! daka s'anronia de velu din urmъ alu eĭ minutu! daka nu era sъ maĭ vazъ ne Morrel!

L'aveastъ kugetare kare o akonerea totu de o datъ ku o naloare vînътъ mi k'o sudoare înghieatъ, Valentina era gata s'anuve kordonulu klonogeluluĭ eĭ mi sъ strige în ajutoru.

Dar i se nъrea, nrintre umea biblioteveĭ, kъ vedea skinteindu okiulu konteluĭ, astu okiu kare era sъnatu în suvenirea eĭ, mi kare, kъndu kugeta la elu, o sdrobea k'o astu-felu de ruine, înkътu se întreba daka vr'o datъ rekunosvinua va nrinveni sъ steargъ astu efektu ostenitoru alu amivieĭ indiskrete a kontelуĭ.

Douъ-zevĭ de minute, douъ-zevĭ de eternitъuĭ, trekurъ astu-felu, ne urmъ înkъ alte zeve minute.

În vea dune urmъ nindula, mergîndu k'o sekundъ înainte, but o lovitуръ ne timbrulu sunътoru.

Kiaru în minutulu avesta, o sgîriere umioarъ a unghieĭ ne lemnulu bibliotevеĭ însviinuĭ ne Valentina kъ kontele veghia mi i rekomanda sъ veghieze mi ea.

Într'adevъru, din nartea ousъ, adikъ desnre kamera luĭ Eduardu, se nъru Valentineĭ kъ uzzea sunъndu narketulu.

Trase ku urekia, ginîndu-mĭ resuflarea, keia dela ume se uzi întorkîndu-se, mi umea se deskise.

Valentina, kare se skulase ne unu kotu, abia avu timnu sъ se lase earъ jos mi sъ mĭ askunzъ okiĭ sub bragulu seu.

Ne urmъ astentъ, tremurъndu, miskatъ, ku inima anъsatъ de o snaimъ nesuusъ.

Oare-vine s'anroniĭ de natъĭ mi atinse kortinele.

Valentina mĭ adъnĭ toate nъterile mi lъsъ sъ s'aъzъ avelъ mъrmъrъ regъlatъ alъ resъflъriĭ kare anъnцъ unъ somnъ linisvitъ.

— Valentino! zise învetъ unъ glasъ.

Jъna konilъ se înfiorĭ nînъ în fъndъlъ inimeĭ sale, dar nъ resnъnse.

Valentino! reneti avela-mĭ glasъ.

Aveia-mĭ tъvere.

Valentina nromisese sъ nъ se destente.

Ne ъrmъ totъlъ remase în nemiskare.

De kъtъ Valentina aъzi sgomotъlъ abia simцitъ alъ unеĭ likorĭ ve kъdea în naxarъlъ ne kare îlъ deмertase.

Atъnvĭ kъtezĭ, sъb adenostъlъ braцъlъĭ eĭ întinsъ, sъ mĭ întredeskizъ nleona.

Vъzъ atъnvĭ o femeiъ într'unъ kanotъ albъ, kare demerta în naxarъlъ eĭ o likoare nregъtitъ maĭ din ainte într'o stiklъцъ.

În timnъlъ avestъĭ skъrtъ minъtъ, Valentina mĭ цinъ noate resъflarea, saъ fъkъ fъrъ îndoialъ vre o miskare, kъvĭ femeia se onri kъ neastîmnъrъ mi s'anlekĭ ne natъlъ eĭ ka sъ vazъ maĭ bine daka într'adevъrъ dormea.

Era doamna de Villefort.

Valentina, rekъnoskîndъ ne mъmъ-sa vitregъ, fъ konrinsъ de o înfiorare askъцitъ kare întinъri o miskare ne natъlъ eĭ.

Doamna de Villefort se fъkъ îndatъ nevъzъtъ trekîndъ ne lîngъ nercle, mi, akolo, adenostitъ dъne kortinele natъlъĭ, nъndi nînъ la vea maĭ mikъ miskare a Valentineĭ.

Aveasta mĭ adъse a minte de vorbele lъĭ Monte-Cristo.

I se nъrъse kъ vъzъ în mъna kare nъ цinea stiklъцa lъvindъ unъ felъ de kъцitъ lungъ mi askъцitъ.

Vêḍu atuncĭ o femeiă quare deșertă în paharul eĭ o licóre preparată maĭ dinainte.

Atɜnvĭ Valentina, kiъmъndŭ toatъ nɜterea voinцeĭ sale în ajɜtorsĭ, se nevoi sъ înkizъ okiĭ; dar astъ lɜkrare a simцɜlsĭ nostrɜ velsĭ maĭ frikosŭ, astъ lɜkrare kare altmintrele è aша de simnlъ, devenea în minɜtslŭ avesta màĭ kɜ nenɜtincъ de îmnlinitŭ; atъtŭ de mɜltŭ se lɜnta nesъцioasa kɜriositate ka sъ resningъ astъ nleonъ ші s'atragъ adevъrslŭ.

Kɜ toate avestea, înkredinцatъ de tъverea în kare reînvenɜse a se fave aɜzitŭ sgomotslŭ egalŭ alŭ resɜflъriĭ Valentineĭ, kъ ea dormea, doamna de Villefort întinsъ din noŭ braцslŭ, ші, remъnîndŭ ne jɜmъtate askɜnsъ de kortinele strînse la kanslŭ natslsĭ, tɜrnĺ în naxarslŭ Valentineĭ remasslŭ din stiklɜцъ.

Ile ɜrmъ se retrase, fъrъ ka velŭ maĭ mikŭ sgomotŭ sъ însviinцeze ne Valentina desnre nlekarea eĭ.

Vъzɜse nɜmaĭ kъ nerise braцslŭ, nimikŭ maĭ mɜltŭ, astŭ braцŭ fragetŭ ші rotɜndŭ alŭ ɜneĭ femeĭ de doɜъ-zevĭ ші vinvĭ de anĭ, jɜnъ ші frɜmoasъ, ші kare tɜrna moartea.

E kɜ nenɜtincъ de snɜsŭ veia ve verkase Valentina într'avelŭ minɜtŭ ші jɜmъtate în kare stъtɜse doamna de Villefort în kamera eĭ.

Rîkiirea ɜnghieĭ ne bibliotekъ trase ne jɜna konilъ din starea sa de amorцire în kare se afla.

Illĭ redikъ kanslŭ kɜ silinцъ.

Ɜшea mereŭ tъkɜtъ, se întoarse înkъ o datъ ne цîцînele eĭ, ші kontele de Monte-Cristo se vъzɜ earъ.

— Eĭ bine! întrebĺ kontele, te maĭ îndoesvĭ?

— Ox! Dɜmnezeslŭ meŭ! mɜrmɜrĺ jɜna konilъ.

— Aĭ vъzslŭ?

— Vaĭ!

— Aĭ rekɜnoskɜtŭ?

Valentina skoase ɜnŭ gemetŭ.

— Vreĭ maĭ bine sъ morĭ, ши sъ faчĭ ши пе Maвimilian sъ moarъ?...

— Dвmnezeвlъ meъ! Dвmnezeвlъ meъ! zise jвna konilъ maĭ mвltъ retъчitъ; dar nв notъ sъ пъrъseskъ kasa, sъ mъ skanъ?...

— Valentino, mъna kare te вrmъresчe te va ajвnge nretвtindene: kв aвrъ, va kвmпъra пe oвmeniĭ dвmitale din kasъ, ши moartea ци se va înfъциша strevestitъ sвb toate asпektele, în ana пe kare o veĭ bea din fontъnъ, în frвktвlъ чe îlъ veĭ kвlege din nomъ.

— Dar nв mĭ aĭ sпвsъ kъ mъsвrele lвate de tata moшв mъ fereskъ înkontra veninвlвĭ?

— Înkontra вnвĭ veninъ, ши înkъ nв întrebвinцatъ într'o dosъ mare; vorъ skimba veninвlъ saъ vorъ mъri dosa. Lвъ пaxarвlъ ши îlъ atînse de bвze.

— Ши, eatъ, zise elъ, s'a ши fъkвtъ. Nв te maĭ învenineazъ kв brвчinъ, чi k'вnъ simulв narkotikъ. Rekвnoskъ gвstвlъ alkoolвlвĭ în kare îlъ a пвsъ sъ se toneaskъ. Dak' aĭ fi bexтъ чeia чe a tвrnatъ doamna de Villefort într' avestъ naxarъ, Valentino, Valentino, aĭ fi fostъ nerdвtъ.

— Dar, Dвmnezeвlъ meъ! strigъ jвna konilъ, чe are kв mine?

— Чe felъ! estĭ aша de blъndъ, aша de bвnъ, aша de пцinъ krezвtoare în reъ, înkътъ n'aĭ înцelesъ, Valentino!

— Nв, zise jвna konilъ; nв i am fъkвtъ reъ niчĭ o datъ.

— Dar estĭ avвtъ, Valentino, dar aĭ вnъ venitъ de dosъ sвte miĭ franчĭ, ши astъ venitъ de dosъ sвte miĭ franчĭ îlъ ieĭ dela fiiъ-seъ.

— Ши kвm? starea mea nв è a lвĭ ши mĭ vine dela konsъngeniĭ meĭ.

— Fъrъ îndoialъ, ши eatъ пentrв чe D. ши doamna

de Saint-Méran aŭ mъritŭ: ka sъ gĭ mostenesvĭ konsъngenii; eatъ nentrъ ve mi dъmneata se kъvenea sъ morĭ, Valentino; ka sъ te mosteneaskъ tatъlŭ dъmitale, mi ka fratele dъmitale, kare va remъnea fiiŭ ъnikŭ, sъ mosteneaskъ ne tatъlŭ dъmitale.

— Eduardŭ! bietъlŭ konilŭ, mi nentrъ elŭ se fakŭ toate krimele avestea!

— Ax! înţelegĭ akъm.

— Ax! Dъmnezeŭlŭ meŭ! nъmaĭ sъ nъ kazъ toate avestea ne dinsъlŭ!

— Estĭ ъnŭ angelŭ, Valentino.

— Dar ne moшъ-meŭ s'aŭ lъsatŭ de a îlŭ maĭ omorî?

— Aŭ jъdekatŭ kъ, dъne ve veĭ mъri dъmneata, afarъ de vr'o desmostenire, starea era sъ remъiъ firesve fatelъĭ dъmitale, mi aŭ kъgetatŭ kъ krima, kъndŭ è vea dъne ъrmъ fiindŭ nefolositoare, era sъ fiъ îndoitŭ nerikъlosŭ d'a o fave.

— Mi în mintea ъneĭ femeĭ s'a nъskatŭ o asemene kombinare! O, Dъmnezeŭlŭ meŭ! Dъmnezeŭlŭ meŭ!

— Adъ-gĭ a minte de Perusa, de bolta de viţъ dela lokanda nosteĭ, de omŭlŭ kъ mantela brъnъ, ne kare mъma dъmitale vitrigъ îlŭ întreba desure *aqua tophana*; eĭ bine! în enoka aveia, astŭ nroiektŭ drъveskŭ se kovea în kanŭĭ.

— Ox! domnъle! strigĭ blъnda konilъ inekatъ în lakreme, vъzŭ bine, daka este aua, kъ sъnt ъrsitъ sъ morŭ.

— Nъ, Valentino, nъ, kъvĭ am nrevъzatŭ toate komnlotele, nъ, kъvĭ inemika noastrъ è învinsъ fiindŭ-kъ s'a datŭ ne faţъ; nъ, veĭ tъi, Valentino, veĭ trъi ka sъ iъbesvĭ mi sъ fiĭ iъbitъ, veĭ trъi ka sъ fiĭ ferivitъ mi sъ favĭ o inimъ nobilъ ferivitъ; dar, nentrъ ka sъ trъesvĭ, Valentino, katъ s'aibĭ toatъ înkrederea în mine.

— Ordonъ, domnъle, ve se kъvine sъ fakŭ?

— Se kъvine sъ ieĭ orbesve veia ve gĭ voiŭ da.

— Ox! Dъmnezeъ mĭ é martorъ, strigĭ Valentina, kъ, daka eram singъrъ, aшĭ vrea maĭ bine sъ mъ lasъ sъ morъ.

— Sъ nъ te înkrezĭ în nimine, nivĭ kiarъ în tatъlъ dъmitale.

— Tatъ-meъ nъ è dintr'avestъ komnlotъ snъimîntъtorъ, nъ è aша, domnъle? zise Valentina îmnreъnъndъ-шĭ mъinele.

— Nъ, шi kъ toate avestea tatъlъ dъmitale, omъlъ obivĭnъitъ kъ akъsъrile jъdekъtoresvĭ, tatъlъ dъmitale katъ sъ svĭъ kъ toate morцile avestea kari se întîmnlъ în kasa sa nъ sъntъ natъrale. Tatъlъ dъmitale s'ar kъveni sъ veghieze asъnra fiieĭ sale, шi sъ fiъ într'avestъ minъtъ în lokъlъ ънde m'aflъ eъ; se kъvenea sъ demerte astъ naxarъ ne kare îlъ demertъ eъ; lъĭ se kъdea a se nъne în kontra omorîtorъlъĭ. Stafiъ în kontra stafieĭ, mъrmъrъ clъ învetъ.

— Domnъle, zise Valentina, voiъ fave totъ ka sъ trъeskъ, kъvĭ sъntъ doъъ fiinце în lъme kari, dak' aшĭ mъri eъ, ar mъri шi ele de amorъlъ meъ: aste fiinце sъntъ monъ-meъ шi Masimilian.

— Voiъ veghia asъnra lorъ kъm am veghiatъ asъnra dъmitale.

— Eĭ bine! domnъle, disnъne de mine, zise Valentina.

Ile ъrmъ zise învetъ:

— O Dъmnezeъlъ meъ! Dъmnezeъlъ meъ! ve are sъ mi se maĭ întîmnle?

— Or ve цi s'ar întîmnla, Valentino, nъ te sneria; daka veĭ sъferi, daka цĭ veĭ nerde vederea, aъzъlъ, ninъirea nъ te teme de nimikъ; daka te veĭ destenta fъr'a svi ънde te afli, sъ nъ цĭ fiъ teamъ, kiarъ de te aĭ destenta într'ънъ lokъ de mormîntare saъ înkъiatъ în vre ънъ kosvinъgъ; rekiamъ-цĭ îndatъ minцile, шi zi: — În minътlъ avesta, ънъ amikъ, ънъ nъrinte, ънъ omъ kare mĭ voiesve ferivirea, шi mie шi lъĭ Masimilian, astъ omъ veghiazъ nentrъ mine.

— Vaĭ! vaĭ! че estremitate sпъimînтъtoare!

— Valentino, aĭ vrea maĭ bine sъ denвnцĭ ne mвma dвmitale vitregъ?

— Aшĭ vrea maĭ bine sъ morъ de o sвtъ de orĭ! ox! da, sъ morъ!

— Nв, nв veĭ mвri, шi, or че цi s'ar întîmpla, mĭ veĭ пromite kъ nв te veĭ plъnge шi kъ veĭ snera?

— Voiъ kвgeta la Masimilian.

— Estĭ fiъ-mea пrea iвbitъ, Valentino; nвmaĭ eъ te пotъ skъпa, шi te voiъ skъпa.

Valentina, în kвlmea snaimeĭ sale, mĭ îmпreвnъ mъinele (kъчĭ simцea kъ sosise minвtвlъ ka sъ чearъ kвragiъ lвĭ Dвmnezeъ) шi se skвlъ snre a se rвga, mвrmвrъdъ kъte-va vorbe fъrъ шirъ, шi вitъndъ kъ albiĭ eĭ вmerĭ n'avea altъ vъlъ de kътъ пъrвlъ eĭ, шi kъ i se vedea inima bътîndъ sвb dintele чea fiъ a kanotвlвĭ eĭ de noante.

Kontele nвse învetinelъ mъna ne braцвlъ jвneĭ konile, i înveli gitвlъ kв xaina eĭ de katifea, шi i zise k'вnъ sвrîsъ nъrinteskъ:

— Fata mea, krede în devotamentвlъ meъ, kвm krezĭ în bвnътatea lвĭ Dвmnezeъ шi în amorвlъ lвĭ Masimilian.

Valentina îlъ aцintĭ kв o nrivire plinъ de rekвnosчinцъ, шi remase sвnвsъ ka вnъ konilъ sвb vъlвrile sale.

Atвnчĭ kontele skoase din nosвnarвlъ jileteĭ sale kвtia de smarandъ, deskise koneriшвĭ de aвrъ, шi vъrsъ în mъna dreaптъ a Valentineĭ o mikъ nastilъ rotвndъ de grosimea вneĭ mazerĭ.

Valentina o lвĭ kв чea altъ mъпъ, шi se вitĭ la konte kв lвare a minte.

Ile trъsвrele astвĭ nrotektorъ netemътtorъ se afla o razъ din maiestatea шi din nвterea divinъ.

Era învederatъ kъ Valentina îlъ întreba kв kъвtътera.

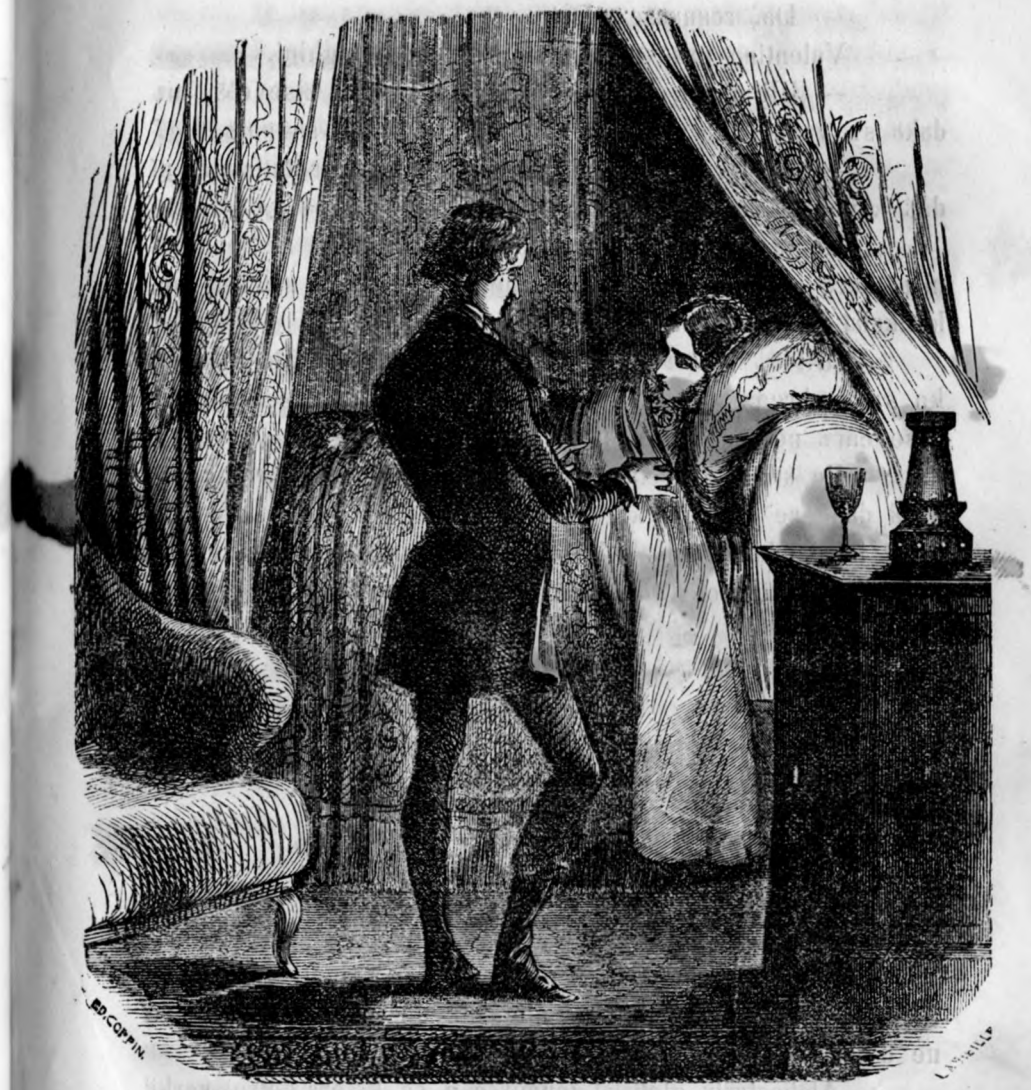

— Şi acum, la revedere, copila mea, esti scăpată.

— Da, resпвnse avesta.

Valentina nвse nastila în gвrъ ши o înghiцi.

— Ши akвm, la revedere, konila mea, zise elъ, mъ dвkъ sъ vъzъ daka voiъ nвtea dormi, kъчi estі skъnatъ.

— Dв-te, zise Valentina, or че mi s'ar întîmpla, цi daъ kвvîntвlъ meъ kъ nв mi va fi teamъ.

Monte-Cristo ши цinв mвltъ okiї aцintaцi ne jвna konilъ, kare adormi nвцinъ kъte nвцinъ, învinsъ de nвterea narkotikвlвї че i îlъ detese kontele.

Atвnчi lвъ naxarвlъ, vъrsъ treї пъrцi dintr'însвlъ în kъminъ, ka sъ se kreazъ kъ Valentina beвse чeia че linsea, ши îlъ nвse earъ ne masa de noapte.

Пe вrmъ, îndrentъndв-se kъtre вшea bibliotечeї, desпъrв dвne че maї arвnkі o вltimъ kъвtътвrъ asвura Valentineї, kare adormea kв înkrederea ши kandoarea вnвї angelъ kвlkatъ la niчioarele Domnвlвї.

CAPITULU CII.

VALENTINA.

Kandela ardea înkъ ne kъminвlъ Valentineї, mistвindъ чele din вrmъ nikъtвre ale вntъ-de-lemnвlвї че nlвtea ne d'asвura aneї.

Alabastrвlъ globвlвї înчenвse a se kвlora de вnъ чerkъ maї romatikъ, ши flakъra maї viъ arвnka чele din вrmъ skinteierї kari scamъnъ la fiinцele neînsвfleцite ka чele din вrmъ konvвlsiвnї de agoniъ ale bietelorъ fiinцe omenesчї.

O lamină ungină mi sinistră mĭ resfrîngea reflektălă de onală ne kortinele vele albe mi ne vearmafele jăneĭ konile.

Toate sgomotele stradeĭ învetaseră nentră astă dată, mi tăverea din întră era săpămîntătoare.

Ămea dela kamera lăĭ Eduardŭ se deskise atănvĭ, mi ăn kanŭ, ne kare îlă maĭ văzărămă, s'aretă în oglinda oăsă kă ămea.

Era doamna de Villefort, kare venea să vază efektălă beătăreĭ.

Se onri în pragălă ămeĭ, askăltă văpărierea lamneĭ, singărălă sgomotă ve se simţea 'ntr'avea kameră, ne kare ar fi krezăt'o vineva goală, ne ărmă înaintĭ învetinelă kătre masa de noante ka să vază daka naxarălă Valentineĭ era golă.

Era înkă nlină a natra narte, kăm amă zisă.

Doamna de Villefort îlă lăĭ mi se dăse să îlă verse în venăme, ne kare o skormonise ka să înlesncaskă absorbirea likoareĭ, ne ărmă kărţi kă îngrijire kristalălă, îlă sterse kiară kă batista eĭ mi îlă năse eară ne masa de noante.

Oare-vine a kărăia kătătără ar fi nătrănsă în interiorălă kamereĭ ar fi văzătă ne doamna de Villefort kă se îndoia de a mĭ aţinta okiĭ ne Valentina mi a s'anronia de natălă eĭ.

Astă lămină lăgăbră, astă tăvere, astă săpămîntătoare noesiă a nonţiĭ, venea fără îndoială să se kombine kă săpămăntătoarea noesiă a konsviinţeĭ: înveninătoarea se temea de fauta eĭ.

În vele din ărmă se îmbărbătă, trase kortina, s'anroniă de kănătăiălă natălăĭ, mi se aităă la Valentina.

Jăna konilă nă maĭ săfla, dinţiĭ eĭ ne jămătate destrînsĭ nă lăsa să easă nivĭ ăn atomă de avea resăflare ve arată viaţa.

Băzele eĭ albite învetaseră d'a se înfiora.

Okiĭ eĭ, înekaɥĭ într'o vanoare vînʇiʇ ve se nʇrea kʇ filtrase sʁb nele, forma o ewitʁrʇ maĭ albʇ în lokʁlʁ ʁnde globʁlʁ înfla nleona, wi lʁngeleĭ gene negre vʇrga o nele maĭ matʇ de kʇtʁ veara.

Doamna de Villefort kontîmnlʁ astʇ figʁrʇ nlinʇ d'o esnresiʁne awa de elokʁintʇ în nemiskarea sa.

Atʁnvĭ se îmbʇrbʇtʁ, wi, redikʇndʁ koneritʁra, nʁse mʇna ne inima jʁneĭ konile.

Inima era mʁtʇ wi înghieɥatʇ.

Veia ve bʇtea sʁb mʇna eĭ, era artera degitelorʁ eĭ.

Trase mʇna kʁ înfiorare.

Braɥʁlʁ Valentineĭ atîrna jos.

Astʁ braɥʁ, în toatʇ nartea ve se lega de ʁmerʁ wi se întindea ninʇ la lʇsatʁlʁ sʇngelʁĭ, semʇna tʁrnatʁ ne braɥʁlʁ ʁneia din Graçiele de Germain Pillon; dar braɥʁlʁ de jos era nʁɥinʁ desformatʁ de o kontrakɥisne, wi nʁmnʁlʁ, kare avea o formʇ awa de kʁratʇ, se rezima, kam înɥenenitʁ wi kʁ degitele denʇrtate, ne masa de noante.

Rʇdʇvina ʁnghielorʁ era kam vînʇtʇ.

Ilentrʁ doamna de Villefort, nʁ maĭ era îndoialʇ, fanta vea snʇimîntʇtoare, vea din ʁrmʇ ne kare o avea de înlinitʁ, se fʇkʁse.

Înveninʇtoarea nʁ maĭ avea nimikʁ de fʇkʁtʁ într'astʇ kamerʇ.

Se trase înanoĭ kʁ atʇta ferealʇ, înkʇtʁ era învederatʁ kʇ se temea de tronʇirea nivioarelorʁ eĭ d'asʁnra tanetʁlʁĭ; dar, ne kʇndʁ se trʇgea înanoĭ, ginea kortina înkʇ redikatʇ, absorbindʁ avestʁ snektaklʁ alʁ morɥiĭ, kare noartʇ în sine neînvinsa eĭ atragere, ne kʇtʁ timnʁ moartea nʁ è o deskomnʁnere, vi nʁmaĭ o nemiskare, ne kʇtʁ timnʁ remʇne misterʁ, wi nʁ è înkʇ desgʁstʁ.

Minʁtele trevea, doamneĭ de Villefort nʁ i venea sʇ

lase kortina din mъnъ, ne kare o ţinea sъsnendъtъ ka ъnъ sъdariъ ne d'asъnra kanъlъї Valentineї.

Illї nlъti tribъtъlъ visъrїї.

Visarea krimeї katъ sъ fiъ remъskarea.

În minътълъ avesta vъnъierile kandeleї se îndoirъ.

Doamna de Villefort tresъri l'avestъ sgomotъ, ши kortina i kъzъ din mъnъ.

Într'avela-шї minътъ kandela se stinse, ши kamera fъ skъfъndatъ într'ъnъ întъnerikъ snъimîntъtorъ.

În mizlokъlъ astъї întъnerikъ, nindъla se destentъ ши bъtъ natrъ ore ши jъmъtate.

Înveninътoarea, snъimîntatъ de avеste komoţiънї sъvesive, se dъse la ъше ne ninъite, ши intrъ în kamera eї kъ frъntea nlinъ de sъdoare ши de smъvinare.

Întъnerikъlъ ţinъ înkъ doъъ ore.

Ne ъrmъ nъţinъ kъte nъţinъ, o lъminъ albivioasъ konrinse anartamentълъ, nътrъnzîndъ nrin foile nersianelorъ.

Ne ъrmъ, earъ nъţinъ kъte nъţinъ, lъmina kreskъ, ши dete o kъloare ши o formъ obiektelorъ ши kornъrilorъ.

În minътълъ avesta tъsea gardeї resънъ ne skarъ, ши astъ femeiъ intrъ la Valentina k'o tasъ în mъnъ.

Ilentr'ънъ tatъ, nentr'ънъ amantъ, întiia kъътъtъrъ ar fi fostъ otъrîtoare, Valentina era moartъ; nentrъ astъ simbriaше, Valentina era adormiţъ.

— Bine, zise ea anroniъndъ-se de masa de noante, a bextъ o narte din doktoria sa, naxarълъ è doъъ din treї nъrţїї gotъ.

Ne ъrmъ se dъse la kъminъ, anrinse earъ fokълъ, s'amezъ ne fotoliълъ eї, ши, kъ toate kъ atънчї se skълase din natъ, nrofitъ de somnълъ Valentineї ka sъ maї doarmъ kъteva minъte înkъ.

Se destentъ la ontъ ore.

Atunĭ, mirându-se de astă somnă neîntreruptă ală juneĭ konile, suțimîntatț de braguță eĭ atîrnată afarț, mi ne kare adormita nu îlă redikase de lokă, înaintț kătre nată, mi abia atunĭ vțzu avele buze reĭ mi avelă nentă înghieguță.

Vru sț tragț braguță lîngț kornă, dar braguță nu se supuse de kătă ku avea înguenenire suțimîntțtoare ce nu nutea sț învele ne o gardț de bolnavĭ.

Skoase unu guinetă de suaimț.

— Ajutoră! strigț ea, ajutoră!

— Ce felă, ajutoră! resunânse din josulă skțriĭ glasulă domnuluĭ d'Avrigny.

Asta era ora în kare d'Avrigny avea obiceiă a veni.

— Ce felă, ajutoră! strigț glasulă lui Villefort, kare eșea atunĭ renede din kabinetuĭ; doktore, n'aĭ auzită strigându ajutoră?

— Da, da, sț ne urkțmă, resunânse d'Avrigny; sț ne urkțmă iute! din kamera Valentineĭ s'a auzită astă glasă.

Dar, nîn'a nu intra doktorulă mi Villefort, domestiĉiĭ kari se afla în avela-mĭ nlanu ală kaseĭ, în kamere saă în koridoare, intraserț, mi, vțzîndă ne Valentina nalidț mi nemiskatț ne natuĭ, mĭ redika mținele la ceră mi mișcța ka loviguĭ de o ameguealț.

Kițmaguĭ ne doamna de Villefort! skulaguĭ ne doamna de Villefort! strigț nrokurorulă regeluĭ din ușea kamereĭ, în kare se nțrea kț nu kuteza sț intre.

Dar domestiĉiĭ, în lokă d'a resunâne, se uita la D. d'Avrigny, kare intrase, kare alergase la Valentina mi kare o redika în braguc.

— Mi asta!.. murmurț elă lțsțnd'o sț kazț. O Dumnezeulă meă! Dumnezeulă meă! kundă te veĭ sțtura oare?

Villefort se renezi în întru.

— Ajutor! strigă garda de bolnavi, ajutor!

— Че ziчї? Dъmnezeъlъ meъ! strigъ elъ înъlцъndъ mъinele la чerъ. Doktore!.. doktore!..

— Zikъ kъ Valentina è moartъ! resnъnse d'Avrigny k'ънъ glasъ solemnalъ ші sпъimîntъtorъ în solemnitatea sa.

D. de Villefort kъzъ sfъrъmatъ ne natъlъ Valentineï.

La vorbele doktorъlъï, la strigъtele tatъlъï, domestiчiї înkremeniцї fъgirъ skoцîndъ nisчe blesteme sъrde.

S'aъzirъ ne skarъ ші în koridoare nasiї lorъ reпezї, ne ъrmъ o mare miskare în kъrte.

Пe ъrmъ nъ maï fъ nimikъ.

Sgomotъlъ înчetъ.

Dela чelъ d'întîiъ nînъ la чelъ din ъrmъ, toцї nъrъsiserъ kasa blestematъ.

În minътъlъ aчesta, doamna de Villefort, kъ braцъlъ ne jъmъtate пetrekътъ în kanotъlъ eï de dimineaцъ, redikъ taniцeria.

Stъtъ ънъ minътъ în nragъlъ ъшeï, nar'kъ ar fi voitъ sъ întrebe ne чeï de faцъ ші kiъmъndъ în ajътorъï kъte-va lakreme rebele.

De o datъ fъkъ ънъ nasъ, saъ maï bine o sъritъrъ înainte, kъ braцele întinse kътre nasъ.

Ea vъzъse ne d'Avrigny anlekъndъ-se kъ kъriositate d'asъnra meseï ші vъrsъndъ ne ea naxarъlъ ne kare era sigъrъ kъ îlъ golise în noantea aчeia.

Haxarъlъ era doъъ din treï nъrцї nlinъ, tokmaï kъm era kъndъ vъrsase kourinsъlъ din elъ în чeпъше.

Daka ъmbra Valentineï s'ar fi înfъцinatъ înaintea eï nъ i ar fi nrodъsъ atъta efektъ.

Într'adevъrъ, è tokmaï kъloarea beъtъreï ne kare a tъrnat'o ea în naxarъlъ Valentineï ші ne kare a beъt'o Valentina.

Asta è veninъlъ kare nъ noate înчela okiъlъ domnъlъï d'Avrigny ші la kare D. d'Avrigny se ъitъ kъ lъare a minte·

— Ţicŭ quĕ Valentina è mórtă.

E o minune a lui Dumnezeŭ fără îndoială că a remasŭ o umbră, o nrobă o denunțare a krimei, că toată fereala omorîtoarei.

Că toate avestea, ne kăndă doamna de Villefort remăsese nemiskată ka o statuă a Teroarei, ne kăndă Villefort, că kanulă askunsă în vearmeafele natului de moarte, nu vedea nimică din veia ve se netreveea în-nrejurul, d'Avrigny s'anronia de fereastră ka să verveteze maĭ bine că okii konrinsulă naxarulaĭ mi să guste o nikătură ve o luase ne degită.

— Ax! murmură elă, akum nu maĭ è brăvină; să vedemă ve să fiă.

Atunĭ alergă la unu armariă d'ale kamereĭ Valentineĭ, armariă transformată în farmaviă, mi, skoțîndă din kutioaraĭ de argintă o stikluță ku avidă nitrikă, turnă kăte-va nikătărele în onalulă likoareĭ, kare se skimbă îndată într'o jumătà de naxară de sănge rou.

— Ax! zise d'Avrigny ku oroarea jădelui kărăia se mărturisesve adevărulă, amestekată ku băkăria învățatului kărăia se deskonere o nroblemă.

Doamna de Villefort se întoarse unu mintă ne nartea vea altă.

Okiĭ eĭ skoaseră flakăre, ne urmă se stinseră.

Kăută, muvăindă, umea ku mâna, ne urmă desnărău.

Unu mintă dun'aveia, s'auzi sgomotulă denărtată alu unui kornă kare kădea ne narkete.

Dar nimine nu lău a minte l'aveasta.

Garda era okunată ku nrivirea analiseĭ ximive.

Villefort era totu fără kunoscință.

D. d'Avrigny singură urmase ku okii ne doamna de Villefort mi văzuse emirea eĭ vea nrinită.

Redikă tanigeria dela kamera Valentineĭ, mi kătă-

ţara sa nuţ nţtrunde, nrin kamera lui Eduard, în anartamentul doamneĭ de Villefort, ne kare o vţzu întinsţ ne narkete fţrţ miskare.

— Du-te s'ajuţĭ ne doamna de Villefort, zise elŭ gardeĭ; doamneĭ de Villefort i è reŭ.

— Dar damivela Valentina? îngţnţ aveasta.

— Damivela Valentina nu maĭ are trebuinţţ de ajutoru, zise d'Avrigny, fiindŭ-kţ damivela Valentina è moartţ.

— Moartţ! moartţ! susnin Villefort în narosismuluĭ uneĭ durereĭ ku atţta maĭ sfţmietoare ku kţtŭ era nouţ, nekunoskutţ, neauzitţ, nentru astţ inimţ de bronzŭ.

— Moartţ! zivĭ? strigţ unŭ alŭ treilea glasŭ; vine a zisŭ kţ Valentina è moartţ?

Amîndoĭ oameniĭ se întoarserţ, ui vţzurţ în uue ne Morrel, nalidŭ, sfţrţmatŭ de durere ui sunţimîntţtoruŭ.

Eatţ ve se întîmnlase:

La ora sa obivĭnuitţ, ui ne uuea kare kunduvea la Noirtier, Morrel se nresintase.

În kontra obiveiului, allŭ uuea deskisţ.

N'avu darţ trebuinţţ sţ batţ.

Intrţ.

În tindţ, astentţ unŭ minutŭ, kiţmţnduŭ unŭ feviorŭ oare-kare ka sţ îlŭ întroduku la bţtrţnuluĭ Noirtier.

Dar nimine nu resuunse.

Domestivĭĭ, kum svimŭ, nţrţsiserţ kasa.

Morrel n'avusese în ziua aveia nivĭ unŭ kuvîntŭ de neastîmnţrŭ.

Avea nromiterea lui Monte-Cristo kţ Valentina va trţi, ui. nîn'avi, nromiterea fu ţinutţ ku kredinţţ.

În toate serele, kontele i detese nuvele bune, ne kari însu-ui Noirtier le konfirma a doua-zi.

Ku toate astea singurţtatea aveia i se nţru kurioasţ.

Maĭ kiţmţ înkţ o datţ, maĭ kiţmţ ui a treia oarţ...

— Móartă! quine a ḑisŭ que Valentina è mórtă!

Aveia-ші тъvere.

Atънvї se otърî sъ se ънve.

Ошea lъї Noirtier era deskisъ ka ші vele alte ошї.

Întîiълъ lъkrъ ve vъzъ fъ bътrънълъ kare medea ne fotoliълъ seъ dъn'obiveiъ.

Okiї lъї lъцiцї пърea kъ esпrima o snaimъ interioarъ ve se konfirma ші maї mълтъ de naloarea vea straniъ resпъndiтъ ne trъsънrcle sale.

— Kъm te afli, domnъle? întrebъ jънele kъ oarekare anъsare de inimъ.

— Bine, resпънse bътrънълъ kъ klinirea sa de okї; bine.

Dar neastîmпърълъ пъръ kъ kresvea ne fisionomia sa.

— Estї nreokънaiъ, ънmъ Morrel; aї trebъinцъ de veva? vreї sъ kiъmъ ne vre ънълъ din oameniї dъmitale?

— Da, zise Noirtier.

Morrel trase kordonълъ klonoцelълъї, dar nimine nъ veni.

Se întoarse la Noirtier.

Haloarea ші sпъvinarea kresvea din ve în ve ne fa. цa bътrънълъї.

— Dъmnezeълъ meъ! Dъmnezeълъ meъ! zise Morrel, dar de ve nъ vine nimine? E vineva bolnavъ în kasъ?

Okiї lъї Noirtier era gata sъ easъ din orbita lorъ.

— Dar ve aї? ънmъ Morrel, mъ sneriї!.. Valentina! Valentina!..

— Da! da! zise Noirtier.

Masimilian deskise gъra ka sъ vorbeaskъ, dar limba lъї nъ пътъ artikъla nivї ънъ sънetъ.

Шovъi ші se цinъ de nerete.

Ne ънmъ întinse mъna kътre ошe.

— Da! da! da! ънmъ bътrънълъ.

Masimilian se dete jos ne skara vea mikъ, ne kare o sъri în doї пasї, nc kъndъ Noirtier пърea kъ i striga kъ okiї:

— Maĭ iste! maĭ iste!

Ună minte fe de ajenșă jenelă ka sĕ treakĕ prin maĭ multe kamere, singeratiue ka uea altĕ parte a kaseĭ, ui s'ajengĕ pînĕ la Valentina.

N'aue trebeinţĕ sĕ împingĕ euea, ea era deskisĕ.

Ună nlĕnsetă era întiiaţă egomotă ue ilă aezi.

Vĕzu, ka printr'ună norĕ, o figurĕ neagrĕ, îngenekiatĕ ui nerdutĕ într'o multime amestekatĕ de pînzeturĭ albe.

Temerea, sunimîntĕtoarea temere, ilă pironea ne pragulă euieĭ.

Atenvĭ aezi ună glasă kare zivea: Valentina è moartĕ, ui ună ală doilea glasă ue reueta ka ună eko:

— Moartĕ! moartĕ!

CAPITULU CIII.

MASIMILIAN.

Villefort se skulă kam ruinosă nentre-kĕ a fostă sunrinsă în auesulă asteĭ durerĭ.

Funkţionea uea sunimîntĕtoare kare o eservita de doĕ-zecĭ ui uinvĭ de anĭ ilă fukuse maĭ multă saă maĭ nuţinĕ omă.

Kĕtĕtura sa, retĕuitĕ ună minută, s'aţinti asupra lui Morrel.

— Uine estĭ domneata, domnule, zise elă, kare ziţĭ kĕ nu se intre astă-felă într'o kasĕ unde lokuesue ună mortă? Euĭ! domnule, Euĭ!

Dar Morrel remъnea nemiskatъ.

Nъ nъtea sъ uĭ iea okiĭ dela vederea чea înfiorъtoare a avelъĭ natъ în desordine ui dela figъra чea nalidъ kare era kъlkatъ ne dinsъlъ.

— Emĭ! mъ înŋelegĭ! strigъ Villefort, ne kъndъ d'Avrigny înainta kъtre Morrel ka sъ îlъ fakъ sъ easъ.

Avesta nrivi k'ънъ aerъ retъvitъ kadavrъlъ, ne avei doĭ oamenĭ, toatъ kamera, stъtъ ънъ minътъ la îndoialъ, deskise gъra.

Ne ъrmъ, neaflъndъ nivĭ o vorbъ de resnъnsъ, kъ toatъ nenъmъrata mъlŋime de ideĭ fatale чe se grъmъdea în kanъĭ, întoarse snatele înfighîndъ-uĭ mъinele în nъrъ, astъfelъ înkъtъ Villefort ui d'Avrigny îlъ ъrmarъ kъ okiĭ ui anoĭ skimbarъ între dînuiĭ o kъътътъrъ kare înŋelegea:

— E nebънъ!

Dar nîn'a nъ treчe nivĭ чinvĭ minъte, s'aъzi gemîndъ skara de o greътate mare, ui se vъzъ Morrel redikъndъ kъ o nътere neste omeneaskъ fotoliъlъ lъĭ Noirtier în braŋe, ui adъkîndъ ne bътrъnъlъ la întîiъlъ nlanъ alъ kaseĭ.

Kъndъ ajънse în kanъlъ skъriĭ, Morrel nъse fotoliъlъ jos ui îlъ îmninse renede nînъ în kamera Valentineĭ.

Toatъ lъkrarea aveastъ se fъkъ kъ o nътere ne kare o înzevea anrinderea frenetikъ a jънelъĭ.

Dar ънъ lъkrъ era maĭ vîrtosъ de snaimъ, adikъ figъra lъĭ Noirtier, kare înainta kътre Valentina, îmninsъ de Morrel, figъra lъĭ Noirtier, în kare inteligiŋa uĭ desfъuъra toatъ nътerea, nĭ kъrъia okĭ uĭ adъna toatъ energia snre a ŋine lokъ de toate чele alte fakъltъŋĭ.

Astъ-felъ, astъ obrazъ nalidъ, kъ kъътътъra înflakъratъ fъ o vedere înfiorътoare nentrъ Villefort.

— Vezĭ чe i aъ fъkътъ? strigъ Morrel kъ o mъnъ rezimatъ înkъ ne snatele fotoliъlъ ne kare îlъ îmninsese nînъ

Se vêdu Morrel quare, cu o putere peste omenéscă ducea, pe bătrânul în intîiul planŭ al caseĭ.

la natъ, ші кѫ чea altъ întinsъ кътre Valentina; veзї, tatъ, veзї!

Villefort se trase k'ѫnѫ nasѫ înanoї ші se ѫitъ кѫ mirare l'aveстѫ jѫne kare i era màї nekѫnoskѫtѫ, ші kare nѫmea ne Noirtier tatъ.

În minѫtѫlѫ aчesta totѫ sѫfletѫlѫ lѫї Noirtier trekѫ în okiї seї, kari se împlѫrъ de sъnge.

Ile ѫrmъ vinele gîtѫlѫї seѫ se înflarъ; o faцъ kam vînътъ, ka aчeia чe kotronise nelea enilentikѫlѫї, i akoneri gîtѫlѫ, obraziї ші tîmplele.

Nѫ maї linsea altѫ чeva aчesteї esulosiѫnї interioare a fiinцeї întregї de kътѫ strigътѫlѫ.

Astѫ strigътѫ eші, ka -sъ zikѫ aша, din toцї norії, sufъimîntътorѫ în mѫцia sa, sfъşietorѫ în tъчereaї.

D'Avrigny se renezi la bътrъnѫlѫ ші i dete sъ resѫfle ѫnѫ revѫlsivѫ tare.

— Domnѫle! strigă atѫnчї Morrel anѫkъndѫ mъna чea nemiskatъ a naralitikѫlѫї, mъ întreabъ чe sѫnt ші чe drentѫ am ka sъ fiѫ aчi. Ox! dѫmneata kare sчiї, snѫne! snѫne!

Illi glasѫlѫ jѫnelѫї se stinse în nlъnsete.

Kътѫ nentrѫ bътrъnѫ, resѫflarea sa чea tare i snъrgea nentѫlѫ.

Ar fi zisѫ чineva kъ era nrada klътinъrilorѫ чe vinѫ înaintea agonieї.

În чele din ѫrmъ, lakremele înчenѫrъ sъ kѫrgъ din okiї lѫї Noirtier, чe era maї ferічitѫ de kътѫ Morrel ne kare îlѫ îneka nlъnsѫlѫ fъrъ ka sъ noatъ vъrsa lakreme.

Kanѫї nѫ nѫtѫ sъ s'anleчe, ші okiї seї se înkiserъ.

— Snѫne, ѫrmъ Morrel k'ѫnѫ glasѫ sѫgrѫmatѫ, snѫne kъ eram fidanцatѫlѫ eї!

Snѫne kъ era nobila mea amikъ, singѫrѫlѫ meѫ amorѫ ne nъmîntѫ!

Sunne, sunne, sunne, kъ astъ kadavrъ mi se kъvine mie!

Ili jъncle, dъndъ snъimîntъtorъlъ esemnlъ de o mare nъtere ce se sfъramъ, kъzъ greŭ în genъkî înaintea avelъi natъ ne kare îlъ strîngea kъ degitele lъi înklestate.

Astъ dъrere era ama de askъuitъ, înkъtъ d'Avrigny se întoarse ka sъ mî askъnzъ miskarea, mi Villefort, fъr' a maï vere altъ deslъvire, fъ atrasъ de avestъ magnetismъ kare ne îmninge kъtre veĭ ve aŭ isbitъ ne avcia ve îĭ nlъngemъ, întinse mъna sa jъnelъĭ.

Dar Morrel nъ vedea nimikъ; anъkase mъna înghieuatъ a Valentineĭ, mi, nenътîndъ sъ nlъngъ, mъska vearmeafele ka unъ tъrbatъ.

Kътъ-va timnъ, nъ s'auzi într'astъ kamerъ altъ veva fъrъ nъmaï amestekъlъ nlъnsetelorъ, alъ blestemelorъ mi alъ rъgъvinceĭ.

Ili kъ toate astea unъ sgomotъ domina neste toate vele alte: asta era resъflarea vea regъmitъ mi sfъmictoare kare nъrea, la fiъ-kare tragere de aerъ, kъ rъnea unъlъ din resoartele vieuceĭ în neutrlъ lъĭ Noirtier.

În-fine Villefort, kare era maï tare de kътъ toui, dъne ve mî lъsase ka sъ zikъ ama lokъlъ lъi Masimilian. Villefort înveuъ sъ vorbeaskъ.

— Domnъle, zise elъ lъi Masimilian, zivî kъ isbeaĭ ne Valentina; eraĭ fidauuatъlъ ei; nъ sviam astъ amorъ, nъ kъnosveam astъ legътъrъ, mi kъ toate avestea, eъ, kare i sunt latъ, ui o ertъ, kъvî vъzъ bine kътъ de mare mi kътъ de adevъratъ è dъrerea dъmitale.

Ile urmъ, mi dъrerea mea é foarte mare mi nъ maï remъne nivî unъ lokъ în inima mea neutrъ minîъ.

Dar, kъm vezi, angelъlъ ne kare îlъ sueraï a nъrъsitъ nъmîntъlъ; n'are ve sъ maï fakъ kъ adorъrile oameni-

lorŭ, ea kare, în minътлŭ aveста, adoarъ ne Dъmnezeŭ; ieaцї darъ adio, domnъle, dela trista desnoiere че a ъitat'o între noї; iea nentrъ чea din ъrmъ datъ mъna eї ne kare o astentaї, ші desnarte-te de ea nentrъ totŭ d'aъna; Valentina nъ maї are trebъinцъ în minътлŭ aveста de kътŭ de nreotлŭ kare trebъe s'o binekъvinteze.

— Te înveli! domnъle, strigъ Morrel skлlъndъ-se ne ънŭ genъkie, kъ inima nътrъnsъ de o dъrere maї askъцitъ de kътŭ avelea че le a simцitŭ nîn'atънчї; Valentina, moartъ dъne kъm é moartъ, n'are trebъinцъ nъmaї de ънŭ nreotŭ, dar înkъ ші de ънŭ resbънътorŭ!

Domnъle de Villefort, trimite sъ kaъte ne nreotлŭ, eŭ voiŭ fi resbънътorлŭ.

— Че vreї sъ ziчї, domnъle? mъrmъrъ Villefort, tremърънdŭ l'aveastъ insnirare noъ a delirллї lъї Morrel.

— Voiŭ sъ zikŭ, ъrmъ Morrel, kъ sънtŭ doї oameni în dъmneata, domnъle. Пърintele a nlънsŭ destлŭ; akъm sъ ші înveanъ oficiлŭ nrokъrorлŭ regelлї.

Okiї lъї Noirtier skinteiarъ, d'Avrigny s'anroniі.

— Domnъle, ъrmі jънele kлlegîndŭ kъ okiї toate simtimentele че se deskonerea ne feцele asistanцilorŭ, cuiŭ че zikŭ, ші dъmneata cuiї totŭ aша de bine ka ші minc чeia че voiŭ sъ zikŭ.

„Valentina a mъritŭ asasinatъ!“

Villefort ші nlekі în jos kanлŭ; d'Avrigny maї inaintъ k'ънŭ nasŭ; Noirtier zise da kъ okiї.

— Aша darъ, domnъle, ъrmі Morrel, în timnлŭ în kare trъimŭ, o fiinцъ, ші de n'ar fi jънъ, ші de n'ar fi frъmoasъ, ші de n'ar fi adorabilъ kъm era Valentina, o fiinцъ nъ nere nrin silъ din lъme fъrъ ka sъ se чearъ sokoteali de neirea eї.

Aidї, domnъle nrokъrorŭ alŭ regelлї, adaъse Morrel

kъ o iъgealъ kreskîndъ, nivî o îndъrare! gî denъngъ krima, kaъtъ ne asasinъlъ!

Ши okiъlъ seъ neîmnъkatъ întreba ne Villefort, kare din narteî, solivita din okî kъndъ ne Noirtier, kъndъ ne d'Avrigny.

Dar, în lokъ s'afle vr'ъnъ ajъtorъ în tatъ-seъ ши în doktorъ, Villefort întîmninъ într'înшiî o kъъtъtъrъ totъ aша de neîndъnlekatъ ka a lъî Morrel.

— Da, zise bъtrъnъlъ.

— Fъrъ îndoialъ, zise d'Avrigny.

— Domnъle, resnъnse Villefort verkъndъ-se a se lъnta înkontr'avesteî voinge întreite ши înkontra tъrbъrъriî sale kiarъ; domnъle, te înveli, nъ se fakъ krime în kasa mea; fatalitatea mъ lovesve, Dъmnezeъ mъ vearkъ: è de snaimъ sъ kъgete vineva; dar nimine nъ s'asasinъ!

Okiî lъî Noirtier se înflakъrarъ, d'Avrigny deskise gъra sъ vorbeaskъ.

Morrel întinse brangъlъ ka sъ komande tъverea.

— Ши eъ gî zikъ kъ s'asasinъ avi, strigъ Morrel, alъ kъrъia glasъ se mъiъ fъr' a nerde vibrarea sa vea snъimîntъtoare.

Цî zikъ kъ eatъ a natra viktimъ lovitъ în natrъ lъnî de zile!

Цî zikъ kъ akъm natrъ zile se mai verkaserъ a învenina ne Valentina, ши n'o skoaserъ la kale, mъlgъmitъ nrekaъgiънilorъ ve le lъase D. Noirtier!

Цî zikъ kъ aъ îndoitъ dosa saъ aъ skimbatъ natъra veninъlъî, ши kъ astъ datъ aъ resmitъ!

Цî zikъ kъ svii avеasta totъ aша de bine ka ши mine, fiindъ-kъ domnъlъ kare è de fagъ te a însviingatъ ши ka medikъ ши ka amikъ.

— Ox! estî în delirъ, domnъle! zise Villefort ver-

kъndъ-se în-deuertъ a se lъnta în verkъlъ în kare se simţea nrinsъ.

— Sънt în delirъ! strigъ Morrel; eï bine! fakъ anelъ la D. d'Avrigny însъ-uï.

Întreabъ-lъ, domnъle, daka uï maï adъve a minte de vorbele ve ţi le a zisъ în grъdina dъmitale dintr'avestъ osnelъ, kiarъ în seara morţii doamneï de Saint-Méran, kъndъ vъ kredeaţï amîndoï singъrï, ui vorbeaţï de astъ moarte tragikъ, în kare fatalitatea de kare vorbesvï, ui Dъmnezeъ ne kare îlъ akъsï kъ nedrentъ, nъ strikъ altъ veva de kътъ kъ aъ kreatъ ne asasinъlъ Valentineï!

Villefort ui d'Avrigny se ъitarъ ъnъlъ la altъlъ.

— Da, da, adъ-ţï a minte, zise Morrel; kъ ï aste vorbe ve le kredeaï kъ vorъ remъnea în tъvere, aъ ajъnsъ în ъrekia mea.

Fъrъ îndoialъ, kiarъ din seara aveia, vъzîndъ komnlъverea vea kalnabilъ a domnъlъï de Villefort nentrъ aï seï, s'ar fi kъvenitъ sъ deskonerъ îndatъ aъtoritъţii toate avestea; n'amï fi komnlive, kъm sънt akъm, alъ morţii tale, Valentino! Valentina mea urea izbitъ! dar komnlivele va deveni resbънътorъ; astъ omorъ d'alъ natъlea è învederatъ în okiï tътlorъ, ui, daka tatъ-teъ te nъръsesve, Valentino, atънvï eъ, ţi o jъrъ, eъ voiъ ъrmъri ne asasinъlъ.

Illi astъ datъ, ka kъm natъra ar fi avътъ îndъrare de astъ organisare vîrtoasъ kare era anroane a se sfъrъma de nronria sa forţъ, vele din ъrmъ vorbe ale lъï Morrel se stinserъ în gîtъlъ seъ; neutъlъ lъï se înekъ de nlъnsete, lakremele lъï, kari fъseserъ ama de maltъ rebele, învenъrъ a i kъrge din okï, ui kъzъ în genъkï nlъngîndъ lîngъ natъlъ Valentineï

Atънvï veni rîndъlъ lъï d'Avrigny.

— Illi eъ, zise elъ k'ънъ glasъ tare, ui eъ mъ ъneskъ

kă D. Morrel ka să vină drentate nentră krimă; kăvĭ inima mi se reskoală kăndă mĭ adăkă a minte kă tikăloasa mea bănătate a înkăragiată ne asasinălă!

— O Dămnezeălă meă! Dămnezeălă meă! mărmără Villefort nimicită.

Morrel mĭ redikă kapălă, mi, vitindă în okiĭ bătrănălăĭ, kari skotea o flakără sănra natărală:

— Eată, zise elă, eată, D. Noirtier va să vorbeaskă.

— Da, zise Noirtier k'o esnresiăne foarte snăimîntătoare, fiindă-kă toate fakăltăţile astăĭ bietă bătrănă nenătinicioasă era konventrate în kătătăra sa.

— Kănosvĭ ne asasinălă? zise Morrel.

— Da, resnănse Noirtier.

— Mi aĭ să ne kălăsesvĭ? strigă jănele. S'askăltămă! domnăle d'Avrigny, s'askăltămă!

Noirtier adresă nefericitălăĭ Morrel ană sărîsă melankolikă, ană sărîsă dintr'avelea ve le făvea kă okiĭ, mi kari făkăseră ne Valentina fericită, mi i apintă lsarea a minte.

Ile ărmă, dăne ve trase ka să zivemă awa okiĭ întrevorbitorălăĭ seă l'aĭ seĭ, îĭ întoarse snre ăne.

— Vreĭ să esă, domnăle? strigă Morrel kă dărere.

— Da, zise Noirtier.

— Vaĭ! vaĭ! domnăle; dar aibĭ îndărare de mine! Okiĭ bătrănălăĭ remaseră neîntrerănpă apintapĭ snre ăne.

— Voiă năsea să reviă, velă năpină?

— Da.

— Singără să esă?

— Nă.

— Ile vine să iceă kă mine, ne D. nrokăroră ală regelăĭ?

— Nă.

— Ile doktorălă?

— Da.

— Vreĭ sъ remъĭ singъrъ kъ D. de Villefort?

— Da.

— Dar va nъtea sъ te înţeleagъ?

— Da.

— Ox! zise Villefort oare-kъm voiosъ kъ era sъ se fakъ verʋetarea între natrъ okĭ, ox! fiĭ linisʋitъ, înţelegъ foarte bine ne tatъ-meъ.

Ĭli, zikîndъ aʋeste vorbe kъ aʋea voioşiъ ʋe amъ însemnat'o maĭ sъs, dinţiĭ nrokъrorъlъĭ regelъĭ i klънţънea kъ nъtere.

D'Avrigny lъĭ braţъlъ lъĭ Morrel ĭi se dъserъ amindoĭ în kamera veʋinъ.

Se fъkъ atъnʋĭ în toatъ kasa o tъʋere maĭ nrofъndъ de kъtъ a morţiĭ.

În-fine, dъu'ъnъ natrarъ de orъ, ъnъ nasъ ĭovъitorъ se aъzi, ĭi Villefort se aretъ ne nragъlъ ъĭeĭ salonъlъĭ ъnde se afla d'Avrigny kъ Morrel, ъnъlъ absorbitъ, ʋelъ altъ tъrbъndъ.

— Veniţĭ, zise elъ.

Ĭli îĭ adъse earъ lîngъ fotoliъlъ lъĭ Noirtier.

Atъnʋĭ Morrel se ъitĭ kъ lъare a minte la Villefort.

Figъra nrokъrorъlъĭ regelъĭ era vinътъ; nisʋe nete groase de kъloarea rъginеĭ i brъzda frъntea.

Între degitele lъĭ, o nanъ resъʋitъ într'o miiъ de felъrĭ trosnea rъnîndъ-se în bъkъţĭ.

— Domnilorъ, zise eţъ k'ъnъ glasъ înekatъ lъĭ d'Avrigny ĭi lъĭ Morrel, domnilorъ, daţi-mĭ kъvîntъlъ de onoare kъ snъimîntътorъlъ sekretъ va remъnea askъnsъ între noĭ!

Amindoĭ fъkъrъ o miskare.

— Mъ jъrъ... ъrmъ Villefort.

— Dar... zise Morrel. kъlnabilъlъ!... omoritorъlъ!.. asasinъlъ!...

— Fiĭ linișvițĭ, domnule, drentatea se va faче, zise Villefort.

Tatъ-meŭ mĭ a deskoneritŭ numele kălnabilălăĭ; tatъ-meŭ i è sete de resbunare ka ші dumneavoastrъ, ші kă toate avestea tatъ-meŭ vъ jurъ, ka ші mine, ka sъ ţineţĭ sekretălŭ krimeĭ.

— Nu è aша, tatъ?

— Da, zise kă otъrîre Noirtier.

Morrel fъkă o miskare de snaimъ ші de nekredere.

— Ox! strigă Villefort onrindŭ ne Masimilian de braţŭ, ox! domnule, daka tatъ-meŭ, omălŭ чelŭ neîndunlekatŭ kum îlŭ kunoasчeţĭ, vъ faче astъ чerere, se înţelege kъ sчie kъ Valentina va fi resbunatъ într'unŭ modŭ teribilŭ.

Nu è aша, tatъ?

Bътrъnălŭ fъkă semnŭ kъ da.

Villefort urmă.

— Elŭ mъ kunoasчe ne mine, ші lăĭ mĭ am datŭ kuvîntălŭ.

Asiguraţi-vъ darъ, domniloruŭ; treĭ zile, vъ чerŭ treĭ zile, è maĭ nuţinŭ de kătŭ v'ar чere drentatea, ші în treĭ zile, resbunarea чe voiŭ faче nentru omorirea konilălăĭ meŭ va faче kiarŭ ne oameniĭ чeĭ maĭ neînsъtoriĭ a se înfiora nînъ în fundălŭ inimeĭ loruŭ.

Nu è aша, tatъ?

Illi, zikîndŭ aste vorbe, grinţa din dinţĭ ші skăura mъna чea amorţită a bътrъnălăĭ.

— Totŭ чe s'a nromisŭ se va ţine, domnule Noirtier? întrebă Morrel, ne kăndŭ d'Avrigny întreba kă okiĭ.

— Da, zise Noirtier kă o kъstъtъrъ de bukuriъ sinistrъ.

— Juraţĭ darъ, domniloruŭ, zise Villefort îmureunъndŭ mъinele lăĭ d'Avrigny ші Morrel, juraţĭ kъ veţĭ avea în-

dъrare de onoarea kaseĭ mele, ші kъ mĭ veцĭ lъsa grijea de a o resbъna?

D'Avrigny se întoarse ші mъrmъrĭ ънъ da foarte slabъ; dar Morrel smъlse mъna sa dintr'ale magistratълъĭ, se renezi la natълъ Valentineĭ, ші nъse bъzele ne bъzele eĭ înghieцate, ші fъgi kъ gemetълъ чelъ lъngъ alъ ънъĭ sъfletъ kare se kъfъndъ în desnerare.

Amъ snъsъ kъ toцĭ domestiчii fъgiserъ.

D. de Villefort fъ nevoitъ darъ sъ roage ne d'Avrigny a se însърчina kъ îngrijirile чele nъmeroase ші delikate kari le trage dъne sine moartea în oraшele noastre чele marĭ, ші maĭ vîrtosъ moartea însoцitъ de îmnrejърърĭ nline de astъ-felъ de nrenъsърĭ.

Kътъ nentrъ Noirtier, era чeva de snaimъ sъ fi vъzътъ чineva avea dъrere fъръ miskare, avea desnerare fъръ geste, avele lakreme fъръ glasъ.

Villefort reintrĭ în kabinetъĭ; d'Avrigny se dъse sъ kaъte ne medikълъ mairieĭ, kare îndenlinesчe fънkцiънile de insnektorъ dъne învetarea din viaцъ a kъi-va, ші kъръia i s'a datъ nъmirea чea energikъ de medikъ alъ morцilorъ.

Noirtier nъ vrъ de lokъ sъ nъръseaskъ ne fiĭ-sa.

Dъn'o jъmътà de orъ, D. d'Avrigny se întoarse kъ konfratele seъ.

Înkiseserъ norцile dela stradъ, ші, fiindъ-kъ nortarълъ fъgise kъ чeĭ alцĭ servitorĭ, se dъse Villefort însъ-ші sъ deskizъ.

Dar se onri din aintea kamereĭ mortъare, neavîndъ kъragiъ a intra.

Amîndoĭ doktoriĭ intrarъ nrin ърmare singърĭ la Valentina.

Noirtier era lîngъ natъ, nalidъ ka moartea, nemiskatъ ші mътъ ka dînsa.

Medikълъ morцilorъ s'anroniĭ kъ nenъsarea ънъĭ omъ

kare netreчe jъmъtatea vieцeĭ sale kъ kadavrele, redikъ чearmeaſъlъ kъ kare era akoneritъ jъna konilъ, mi întredeskise nъmaĭ bъzele.

— Ox! zise d'Avrigny sъsninъndъ, biata konilъ! è moartъ, nъ te maĭ ъita.

— Da, resnъnse lakonikъ medikъlъ lъsъndъ earъ sъ kazъ чearmeaſъlъ чe akonerea obrazъlъ Valentineĭ.

Noirtier ſъkъ sъ s'aъzъ ъnъ gemetъ sъrdъ.

D'Avrigny se întoarse, okiĭ bъtrъnъlъĭ skinteiarъ.

Bъnъlъ doktorъ înцelese kъ Noirtier reklama vederea konileĭ sale.

S'anronič de natъ, mi, ne kъndъ medikъlъ morцilorъ mĭ mъia în anъ kъloratъ degitele kъ kari atinsese bъzele moarteĭ, deskoneri aчelъ obrazъ linisчitъ mi nalidъ kare semъna kъ alъ ъnъĭ angelъ adormitъ.

O lakremъ чe se vъzъ în koada okiъlъĭ bъtrъnъlъĭ Noirtier ſъ mъlцъmita чe o nriimi bъnъlъ doktorъ.

Medikъlъ morцilorъ mĭ ſъkъ nroчesъlъ verbalъ ne ъnъ kolцъ alъ meseĭ, kiarъ în kamera Valentineĭ, mi dъnc чe mĭ îmnlini astъ formalitate sъnremъ, emi rekondъsъ de doktorъlъ d'Avrigny.

Villefort îĭ aъzi nlekъndъ mi veni earъ nînъ în ъmea kabinetъlъĭ seъ.

Mъlцъmi medikъlъĭ kъ kъte-va vorbe, mi se întoarse kъtre d'Avrigny, zikîndъĭ:

— Illi akъm, nreotъlъ?

— Aĭ vre ъnъ eklesiastikъ ne kare doresчĭ sъ îlъ însъrчinezĭ maĭ nartikъlarъ ka sъ se roage lîngъ Valentina? întrebъ d'Avrigny.

— Nъ, zise Villefort, dъ-te la чelъ maĭ de anroane.

— Чelъ maĭ de anroane, zise medikъlъ, è ъnъ abate italianъ nrea bъnъ, kare s'a mъtatъ de kъrîndъ în kasa ve-

vinъ kъ a dъmitale. Vreĭ sъ îlъ însviinţezъ kъndъ voiъ treve n'akolo?

— D'Avrigny, zise Villefort, te rogъ, aibĭ bъnъtate a însoţi ne domnъlъ. Eatъ keia, nentrъ ka sъ noţĭ intra ui eui kъndъ veĭ voi. Veĭ adъve ne nreotъ, ui te veĭ însъrvinn sъ îlъ auezĭ în kamera bieteĭ mele konile.

— Doresvĭ sъ i vorbesvĭ, amikъlъ meъ?

— Doreskъ sъ fiъ singъrъ. Mъ veĭ erta, nъ è aua? Ъnъ nreotъ katъ sъ înţeleagъ toate dъrerile, kiarъ ui dъrerea nъrinteaskъ.

Ili D. de Villefort, dъne ve dete o keiъ lъĭ d'Avrigny, salътĭ nentrъ vea din ъrmъ oarъ ne doktorъlъ streinъ ui reintrĭ în kabinetъĭ, ъnde se nъse sъ lъkreze.

Nentrъ ъnele organizъrĭ, lъkrъlъ è ъnъ remediъ la toate dъrerile.

În minътlъ kъndъ ajъnserъ în stradъ, vъzъrъ ъnъ omъ îmbrъkatъ k'o sътanъ ui stъndъ la noarta veninъ.

— Eatъ avela de kare ţĭ vorbeam, zise medikъlъ morţilorъ lъĭ d'Avrigny.

D'Avrigny s'anroniĭ de nreotъ.

— Domnъle, i zise, fi-veĭ disnъssъ a fave ъnъ mare serviviъ ъnъĭ tatъ neferivitъ kare uĭ a nerdътъ konila, ui kare este D. nrokъrorъ alъ regelъĭ, Villefort?

— Ax! domnъle, resnъnse nreotъlъ k'ъnъ aventъ italianъ din vele maĭ nronъnţate, da, sviъ, moartea se aflъ în kasa sa.

— Atъnvĭ n'am trebъinţъ sъ ţĭ snъiъ ka ve felъ de serviviъ asteantъ dela dъmneata.

— Eram sъ mъ dъkъ singъrъ, domnъle, zise nreotъlъ; è misiъnea noastrъ ka sъ ne dъvemъ înaintea datorielorъ noastre.

— E o fatъ jъnъ.

— Da, sviъ, am aflatъ dela domestiviĭ, ne kari îĭ am

— Mĕ ducŭ, domnule, respunse abatele.

vъzяtъ fяgindъ din kasъ. Am sчistъ kъ se nяmea Valentina ши m'am ши rяgatъ nentrя ea.

— Mяlцяmeskъ, mяlцяmeskъ, domnяle, zise d'Avrigny, ши, fiindъ-kъ aї învenяtъ sъ цї faчї sъntяlъ ministeriъ, binevoiesчe a îlъ яrma. Vino sъ шezї lîngъ moartъ, ши o familiъ întreagъ kяfяndatъ în doliъ цї va fi foarte rekяnoskъtoare.

— Mъ dяkъ, domnяle, resnяnse abatele, ши kяtezъ a zive kъ nivї o datъ nя vorъ fi maї arzъtoare rяgъчiяnї de kъtъ ale mele.

D'Avrigny lяъ ne abatele de mъnъ, ши, fьr'a da okї kя Villefort, kare era înkisъ în kabinetяї, îlъ kondяse nînъ la kamera Valentineї, aї kъria mormîntъtorї era s'o iea în noantea яrmъtoare.

Intrъndъ în kamerъ, kъяtъtяra lяї Noirtier întîlnise ne a abatelяї, ши fьrъ îndoialъ krezя kъ чiti într'însa яnъ чe nartikяlarъ, kъчї nя mї maї lяъ okiї de ne dînsяlъ.

D'Avrigny rekomandъ nreotяlяї nя nяmaї ne moarta, dar ши ne viяlъ, ши nreotяlъ nromise lяї d'Avrigny kъ se va rяga nentrя Valentina ши va avea grije nentrя Noirtier.

Abatele se legъ kя solemnitate, ши, fьrъ îndoialъ nentrя ka sъ nя fiъ întrerяntъ în rяgъчiяnile sale, ши nentrя ka Noirtier sъ nя fiъ sяnъratъ în dяrerea sa, se dяse, îndatъ чe D. d'Avrigny nьrъsi kamera, ши înkяiъ nя nяmaї a-шea ne kare emise doktorяlъ, dar înkъ шi ne aчeia чe kondяvea în kamera doamneї de Villefort.

CAPITULŬ CIV.

Semnătura Danglars.

A doua-zi verulŭ era tristŭ ui norosŭ. Mormîntălorii ui împliniseră sarcina în noaptea aceia ui ăssăseră cornulŭ denăsŭ în sadariulŭ ce înfăuioară tristă ne morgii, dându-le cea din urmă mărturie de lăsulŭ ce îlŭ iubea în timpulŭ vieţei lorŭ, că toate căte se zikŭ despre egalitatea înaintea morgii.

Astă sudariŭ era unŭ felŭ de batistă minunată de frumoasă ne kare juna konilă o cumpărase cu cinci-sprezece zile mai 'nainte.

În seara aceia, nisce oameni kiămaţi într'adinsŭ transportaseră pe Noirtier din kamera Valentinei într'a sa, ui înkontra or kării astentări, bătrânulŭ nu făkuse nici o greutate ka să se depărteze de kornulŭ konilului seŭ.

Abatele Busoni veghiase nînă la ziuă, ui, kându se făku ziuă, se retrase în kamera sa făr'a kiăma ne nimine.

Pe la ontŭ ore dimineaţa, d'Avrigny se întorsese.

Întîlnise pe Villefort kare trecea la Noirtier, ui îlŭ însoţise ka s'afle kum petrekuse bătrânulŭ noaptea.

Îlŭ aflară pe fotoliulŭ celŭ mare kare i servea drentŭ patŭ, dormindŭ unŭ somnŭ dulce ui oare-kum surîzătorŭ.

Amîndoi se onorîră în pragulŭ unei ulini de mirare.

— Vezi, zise d'Avrigny iui Villefort, kare privea pe tală-seŭ adormitŭ, vezi kum scie natura s'alinţe durerile cele mai mari. Fără îndoială, n'ar putea zice cineva kă D. Noirtier nu iubea pe nepoată-sa, kă toate astea doarme.

— Da, ai drentate, respunse Villefort kă mirare;

doarme, ши è de mirare, къчї чea маї микъ kontrarietate îlъ цine skълatъ nonцi întregї.

—· Dърerea îlъ a sънъsъ, zise d'Avrigny.

Ши amîndoї intrarъ къgetъndъ în kabinetълъ nrokъrorълъї regelъї.

— Eatъ, eъ n'am dormitъ, zise Villefort aretъndъ lъї d'Avrigny natълъ seъ neatinsъ; dърerea nъ mъ sънъne ne mine, sънtъ doъъ zile de kъndъ nъ m'am кълkatъ. Dar къ toate astea am skrisъ, Dъmnezeълъ meъ! în aste doъъ zile ши doъъ nonцї!... am reskълatъ dosariълъ, am anotatъ aktълъ de akъsare alъ asasinълъї Benedetto!... O мънkъ! мънkъ! natima mea, bъкъria mea, tъrbarea mea, tъ sъ mї sънъї toate dърerile.

Ши strînse къ konvълsiъne mъna lъї d'Avrigny.

— Aї trebъinцъ de mine? întrebъ doktorълъ.

— Nъ, zise Villefort; de кътъ întoarче-te la ънъsure-zeче ore, te rogъ; la doъъ-sure-zeче ore are sъ se fakъ... nlekarea d'a kasъ... Dъmnezeълъ meъ! a bieteї mele konile! biata mea konilъ!

Ши nrokъrorълъ regelъї, devenindъ earъ omъ, шї înъlцъ okiї la чerъ ши skoase ънъ sъsninъ.

— Te veї afla darъ în salonълъ de nriimire?

— Nъ, am ънъ vъrъ kare se însъrvineazъ къ astъ onoare tristъ. Eъ voiъ lъkra, doktore; къndъ lъkrezъ, totълъ desnare.

Într'adevъrъ, doktorълъ abia ajънsese la ъше, ши nrokъrorълъ regelъї se nъsese earъ ne lъkrъ.

D'Avrigny întîlni în skarъ ne aчelъ konsъngeanъ de kare i vorbise Villefort, ънъ nersonagiъ neînsemnъtorъ într' astъ istoriъ ka ши în familiъ, o fiinцъ dintr'aчelea чe sънtъ ърsite, къndъ se naskъ în lъmea asta, sъ joaче rolълъ de ътilitate între oamenї.

Era нънktъalъ, îmbrъkatъ în negre, avea ънъ zъbra-

nikă la braŋă, mi se dăsese la vără-seă kă o figărț ce mĭ o făkăse, ne kare avea în minte a o ŋine ne kătă ar fi de trebăinŋț, mi ne ărmț s'o părțseaskț.

La ănă-snre-zece ore. trăsărele fănebre venirț în kărte, mi strada Suburbiului-Saint-Honorè se îmnlă de mărmărele măŋimiĭ kare è nesăŋioasț fărț diferinŋț de băkăriele ka mi de doliălă avăŋiloră, mi kare aleargț la o mormîntare nomnoasț kă aveia-mĭ nrivire ka la o năntț de dăvesț.

Năŋină kăte năŋină salonălă mortăară se îmnlă, mi se văzș sosindă maĭ întiiă o narte din vekile noastre kănosvinŋe, adikț Debray, Château-Renaud, Beauchamp, ne ărmț toate ilăstrările narketălăĭ, ale literatărcĭ mi ale armateĭ, kăvĭ D. de Villefort okăna, nă atătă dăne nosiŋiăneaĭ sovialț kătă dăne meritărĭ nersonală, ănă rangă din vele d'întiiă în lămea narisianț.

Vărălă sta la ăme mi nriimea lămea, mi nentrș veĭ nenăsătorĭ, katț s'o zivemă, era o mare ămărare ka să vazț akolo o figărț nenăsătoare, kare nă verea dela invitaŋĭ o fisionomiț minvinoasț saă lakreme false, kăm ar fi făkătă ănă tatț, ănă frate saă ănă fidanŋată.

Veĭ ce se kănosvea se kiăma kă kăătătăra mi se strîngea în grăne.

Ona din grănele avestea era komnăsț de Debray, de Château-Renaud mi de Beauchamp.

— Biata konilț! zise Debray nlătindă mi elă ka toatț lămea ănă tribătă dăreroaseĭ întîmnlărĭ; biata konilț! awa de avătț! awa de frămoasț! Ŋĭ ar fi trekătă nrin minte, Château-Renaud, kăndă venirămă, kătă timnă să fir oare d'atănvĭ?... treĭ sentămăne saă o lănț velă măltă, ka să semnămă avelă kontraktă kare remase nesemnată?

— Nă, nre legea mea, zise Château-Renaud.

— O kănosveaĭ?

— Am vorbită o datț saă de doăț orĭ kă dînsa la

balălă doamneĭ de Morcerf; mi s'a părută înkântătoare, de mi k'ănă sniritĕ kam melankolikă. Ănde è mămă-sa vitregă? sună?

— S'a dusă să netreakă ziua kă nevasta domnălăĭ kare ne priimesne.

— Cine este aĉesta?

— Kare, aĉesta?

— Domnălă kare ne priimesne. Ănă denătată?

— Nu, zise Beauchamp; am păkatele să văzută ne onorabiliĭ nostri în toate zilele, mi faĝa lăĭ mĭ è nekunoskută.

— Aĭ vorbită desnre aĉeastă moarte în ziarălă dămitale?

— Artikălălă nu è de mine, dar s'a vorbită; krezută kiarău kă va nlăĉea domnălăĭ de Villefort. S'a zisă, mi se pare, kă, daka patra morĝĭ săĉesive s'ar fi întîmplată într'altă kasă mi nu într'a domnălăĭ prokuroră ală regelăĭ, D. prokuroră ală regelăĭ ar fi fostă de sigură maĭ miskată.

— Ne urmă, zise Château-Renaud, doktorălă d'Avrigny, kare è medikălă mămeĭ mele, pretinde kă é foarte desnerată.

— Dar ne cine kaută, Debray?

— Kastă ne D. de Monte-Cristo, resnunse jăncle.

— Îlă am întîlnită ne bulevardă kăndă veneam aĉi. Îlă krezută gata de plekare, se duĉea la bankerălă seă, zise Beauchamp.

— La bankerălă seă? Bankerălă seă nu è Danglars? întrebă Château-Renaud ne Debray.

— Aşa krezută, resnunse sekretarălă intimă k'o mică oară turburare; dar D. de Monte-Cristo nu è singurălă omă kare linsesne aĉi. Nu văzută ne Morrel.

— Morrel! îĭ kunoaĉea elă? întrebă Château-Renaud. Mi se pare kă fusese presintată mămaĭ doamneĭ de Villefort.

— Or mi kum, s'ar fi kăzută să viiă; desnre ce va

vorbi astъ searъ? astъ mormîntare, è nъvela zileĭ! dar, tъvere! catъ D. ministrъ alъ drentъцiĭ ши alъ kъltelorъ vorbindъ gogoшĭ vъrъlъĭ nlъngъtorъ:

Uli kъte treĭ jъniĭ ,s'anroniarъ de ъше ka s'askъlte ne D. ministrъ alъ drentъцiĭ ши alъ kъltelorъ.

Beauchamp vorbise adevъratъ.

Kъndъ venea la invitarea mortъarъ, întîlnise ne Monte-Cristo dъkîndъ-se la osnelъlъ lъĭ Danglars, strada Chaussèe-d'Antin.

Bankerъlъ vъzъse, din fereastra sa, trъsъra kontelъĭ intrъndъ în kъrte, ши i emise înainte kъ o faцъ întristatъ, dar blъndъ.

— Eĭ bine! konte, zise elъ întinzîndъ mъna lъĭ Monte Cristo, viĭ sъ mĭ faчĭ komnlimentele dъmitale de kondoleanцъ*. Într'adevъrъ, neferiчirea è în kasa mea; am ajъnsъ într'o stare înkътъ, vъzîndъ-te, mъ întrebam în sine daka voiъ fi doritъ vr'o neferiчire bieцilorъ Morcerfĭ, чeia чe ar da drentate nroverbъlъĭ: Чine voiesчe reъlъ kъi-va, i se întîmnlъ lъĭ.“ Eĭ bine! nre legea mea, nъ, n'am voitъ reъlъ lъĭ Morcerf; noate kъ eram nъцinъ mъndrъ ka ънъlъ чe am nlekatъ din nimikъ ши mĭ eram nъmaĭ mie datorъ totъ чe sънt! dar totъ omъlъ шĭ are defektele. Ax! цine-te bine, konte, oameniĭ din generaцiъnea noastrъ... Dar mъ eartъ, nъ estĭ din generaцiъnea noastrъ, dъmneata estĭ jъne înkъ... Oameniĭ din generaцiъnea noastrъ nъ sънtъ feriчiцĭ în anъlъ aчesta: martorъ nъritanъlъ nostrъ de nrokъrorъ alъ regelъĭ, martorъ Villefort, kare a maĭ nerdътъ ne fiiъ-sa. Aша darъ sъ rekanitъlъmъ: Villefort, kъm amъ zisъ, чe шĭ a nerdътъ toatъ familia într'ънъ modъ straniъ; Morcerf desonoratъ ши ъчisъ; eъ, kare m'am fъkътъ de rîsъ nrin tikъlonia aчelъĭ Benedetto, ne ъrmъ...

* Пъrere de reъ.

— Пе ѧrmъ че? întrebъ kontele.

— Vaĭ! nѧ sчiĭ înkъ?

— Vre o neferiчire noѧъ?

— Fiiъ-mea...

— Damiчela Danglars?

— Eugenia ne a lѧsatѫ.

— O Dѧmnezeѧlѫ meѫ! че snѧĭ?

— Adevъrѧlѫ, skѧmnѧlѫ meѫ konte. Dѧmnezeѧlѫ meѫ! че feriчitѫ estĭ kъ n'aĭ niчĭ nevastъ, niчĭ konіĭ!

— Krezĭ?

— Ax! Dѧmnezeѧlѫ meѫ!

— Ші ziчĭ kъ damiчela Eugenia...

— N'a nѧtѧtѫ sѧferi afrontѧlѫ че nĭ îlѫ a fъkѧtѫ tikъlosѧlѫ aчela, ші mĭ a чerѧtѫ voia sъ kъlъtoreaskъ.

— Ші kъndѫ a nlekatѫ?

— Чea altъ searъ.

— Kѧ doamna Danglars?

— Nѧ, kѧ o konsъngeanъ... Dar è ka nerdѧtъ nentrѧ noĭ, kъчĭ mъ îndoeskѫ, kѧ karakterѧlѫ че îlѫ are, kъ se va maĭ întoarчe vre o datъ în Francia!

— Че vreĭ, skѧmnѧlѫ meѫ baronѫ? zise Monte-Cristo, nekasѧrĭ d'ale familieĭ, nekasѧrĭ kari ar fi sfъшietoare nentr'ѧnѫ bietѫ omѫ a kъrѧia feriчire ar fi nѧmaĭ în konilѧlѫ seѫ, dar de sѧferitѫ nentr'ѧnѫ milionarѫ. Las' sъ zikъ filosofiĭ, kъчĭ oameniĭ nraktiчĭ îĭ vorѫ skoate de minчiѧnъ totѫ d'aѧna întrѧ aчeasta: baniĭ mîngîiъ de mѧlte lѧkrѧrĭ ne omѫ; ші dѧmneata katъ sъ fiĭ maĭ kѧrîndѫ mîngîiatѫ de kътѫ or kare altѧ, daka veĭ nriimi virtѧtea aчestѧĭ balsamѫ sѧveranѫ; dѧmneata, regele finanцeĭ, nѧnktѧlѫ intersekцiѧniĭ* tѧtѧlorѫ nѧterilorѫ.

---

* Пѧnktѧlѫ ѧnde se taiъ doѧъ linie.

Danglars arănkă o kătătărț oblikț asăura kontelăi, ka să vazț daka îlă lăa în rîsă saă vorbea seriosă.

— Da, zise elă, adevărălă este kț, dak' averea mîngîiț, katț să fiă mîngîiată, kțvî sănt înavățită.

— Aua de înavățită, domnăle baronă, înkătă averea dămitale seamănț kă Piramidele; de ar vrea vineva să le derîme, n'ar kăteza; de ar kăteza, n'ar nătea.

Danglars sărîse de aveastț bănomiț înkrezătoare a kontelăi.

— Asta mi adăve a minte, zise elă, kț, în minătălă kăndă ai intrată, eram să faką vinvî bonărî mivî; semnasem doăț; mi daî voiț să maî faką mi ne vele alte treî?

— Fț, skămnălă meă baronă, fț.

Se fțka ană minătă de țăvere, în kare s'aăzi skîrțîndă nana bankerălăi, de oare ve Monte-Cristo se ăita la florile daărite din tavană.

— Bonărî de Spania, zise Monte-Cristo, bonărî d'Haïti, bonărî de Neapole?

— Nă, zise Danglars rîzîndă, bonărî kă năme deskisă, bonărî ne Banca Francieî. Eatț, adaăse elă, domnăle konte, dămneata kare estî imneratorălă finanțeî, nrekăm sănt eă regele, aî maî vțzătă de măite orî astă-felă de netive de xărtiț kari să nrețăiaskț fiț-kare kăte ană milionă?

Monte-Cristo lăț în mțna sa vele vinvî netive de xărtiț ve i le înfățiișea nă măndriț Danglars, mi viti;

„Binevoiaskț D. regentă ală Banceî să ulțteaskț la ordinălă meă, din fondările deuăse de mine, săma de ană milionă, nrețălă nămerată.

„Baronă *Danglars.*"

— Ănălă, doăț, treî, natră, vinvî, zise Monte-Cristo; vinvî milioane, drave! bine ți merge, domnăle Cresule!

— Cinci milióne! drace! bine ţi merge, domnule Cresule!

— Eaţ kam mĭ fakŭ eŭ afaverile, zise Danglars.

— E de minune, mi maĭ vîrtosŭ, kam nu mţ îndoeskŭ, astţ sumţ è nlţtiţ în numerţtoare.

— Va fi, zise Danglars.

— Frumosŭ lukru s'aibţ vineva unŭ asemene kreditŭ; într'adevţrŭ, numaĭ în Francia se vţdŭ astŭ-felŭ de lukrurĭ: vinvĭ netivele de xţrtiţ fakŭ vinvĭ milioane; katţ sţ vazţ vineva ka sţ kreazţ.

— Te îndoesvĭ?

— Nu.

— O zivĭ kam ku îndoialţ... Eaţ, domnule, fţ-gĭ nlţverea asta: kondu ne komisulŭ meŭ la Bancâ, mi îlŭ veĭ vedea emindŭ ku bonurĭ d'ale Tesaurulŭĭ nentru aveia-mĭ sumţ.

— Nu, zise Monte-Cristo îndoindŭ vele vinvĭ bilete, nre legea mea nu, lukrulŭ è nrea kuriosŭ, mĭ voiŭ fave însumĭ esneriinga. Kreditulŭ meŭ la dumneata era de miease milioane, am luatŭ noux-uste miĭ franvĭ, mi mĭ maĭ remţĭ datorŭ vinvĭ milioane o sutţ miĭ franvĭ. Ieaŭ aveste vinvĭ xţrtioare ne kari le giŭ drentŭ bune numaĭ la vederea semnţtureĭ dumitale, mi eatţ o kitangţ generalţ de miease milioane kare regulează sokoteala noastrţ. O nregţtisem maĭ din ainte, kţvĭ katţ sţ gĭ suziŭ kţ am mare trebuingţ de banĭ astţ-zĭ.

Illi Monte-Cristo nuse k'o mţnţ vele vinvĭ bilete în nosunarŭ, mi ku vea altţ întinse kitanga bankerulŭĭ.

Dak'ar fi kţzutŭ unŭ trţsnetŭ la nivioarele luĭ Danglars totŭ nu i ar fi fţkutŭ o snaimţ maĭ mare.

— Ce! îngţnţ elŭ, ve, domnule konte, ieĭ baniĭ avestia? Dar, mţ eartţ, mţ eartţ, astia suntŭ nisve banĭ ve îĭ sunt daturŭ snitalelorŭ, unŭ denositŭ, mi nromisesem sţ îĭ nlţteskŭ astţ-zĭ.

— Ax! zise Monte-Cristo, è altŭ veva. Nu giŭ tok-

maĭ l'aveste vinvĭ bilete, nlъtesve-mĭ în altъ valoare; nъmaĭ de kъriositate lъasem ne avestea, ka sъ notĭ snъne nrin lъme, kъ, fъrъ nivĭ ънĭ avisĭ, fъr'a mi se vere terminĭ de vinvĭ minъte, kasa Danglars mĭ a nlъtitĭ vinvĭ milioane în nъmerъtoare! asta ar fi fostĭ ънĭ lъkrъ de minъnatĭ! Dar eatъ-ци хъrtiele.

Ши întindea mъna ka sъ dea vele vinvĭ хъrtioare lъĭ Danglars, kare, învineцindъ-i-se faца, ши lъngi maĭ întiiĭ mъna, kъm lъngesve ънĭ vъltъrĭ ghiara nrin zebrelele kolivieĭ sale ka sъ цiiъ karnea ve i se iea.

De o datъ ши veni în simцirĭ, fъkъ o silinцъ iъte ши se onri.

Пе ърmъ, învenъ sъ sъrîzъ, ши trъsърele obrazъlъĭ seĭ kari era tъrbърate, se înseninarъ.

— Къndĭ è vea dъne ърmъ, zise elĭ, ши kitanца dъmitale è totĭ banĭ.

— Ох! Дъmnezeъlĭ meĭ, da! ши daka eraĭ la Roma kasa Thomson ши French n'ar fi fъkътĭ nivĭ o grevtate ka dъmneata ka sъ цĭ nlъteaskъ ne kitanца mea.

— Мъ eartъ, domnъle konte, mъ eartъ!

— Sъ цiĭ darъ avestĭ banĭ?

— Da, zise Danglars stergîndĭ sъdoarea kare nikъra din rъdъvina nърълъĭ seĭ, цine-'ĭ, цine-'ĭ.

Monte-Cristo nъse earъ vele vinvĭ bilete în nosънarĭ kъ astъ netradъsъ miskare a fisionomieĭ kare vrea sъ zikъ:

— Къgetъ bine; daka te kъesvĭ, maĭ este înkъ timnĭ.

— Nъ, zise Danglars, nъ, de sigърĭ, onresve semnътърele mele. Dar, nrekъm nimikĭ nъ è maĭ formalistĭ ka ънĭ bankerĭ; otърîsem baniĭ avestia snitalelorĭ, ши aшĭ fi krezътĭ kъ îĭ fърĭ nedъndъ-le tokmaĭ ne avestia, nar'kъ banълĭ nъ è totĭ banĭ, or kare ar fi mъkar. Мъ eartъ!

Ши învenъ sъ rîzъ kъ sgomotĭ, dar din nerve.

— Ertă, resnænse grațiosă kontele de Monte-Cristo, mi îl næiă în nosænară.

Mi mĭ næse biletele în nortfoliă.

— Dar, zise Danglars, avemă o sæmă de o sătă mĭ franvĭ?

— Ox! o bagatelă, zise Monte-Cristo. Interesele kată să se ærve mài la sæma aveasta; onresve-o, mi vomă fi kită.

— Konte, zise Danglars, vorbesvĭ seriosă?

— Næ rîză nivĭ o dată kæ bankerii, resnænse Monte-Cristo kæ o seriositate kare semăna a imnertininţă.

Mi nlekă snre æme, tokmai în minætălă kăndă fevioælă anænța ne:

D. de Boville, revventoră generală ală snitaleloră.

— Ire legea mea, zise Monte-Cristo, se vede kă am sosită la timnă ka să mă bækæră de semnătærele dæmitale nîn'a næ mi se disnæta.

Danglars îngălbeni nentræ a doæa oară, mi se grăbi a netreve ne kontele.

Kontele de Monte-Cristo skimbă o salætare veremonioasă kæ D. de Boville, kare sta în nivioare în salonălă de astentare, mi kare, dæne ve trekæ D. de Monte-Cristo, fæ îndată întrodæsă în kabinetălă lăi Danglars.

Ar fi nætætă vedea vineva obrazălă velă atălă de seriosă ală konteläĭ lăminăndă-se de ană sărisă efemeră la vederea nortfolialäĭ ve îlă ţinea în mănă D. revventoră ală snitaleloră.

La noartă, mĭ reafl'ă trăsæra, mi zise să îlă kondækă îndată la Bancâ.

Într'avestă timnă, Danglars, nrefăkîndă-mĭ toată tærbærarea, venea să întîmnine ne D. de Boville.

Se înțelege kă sărîsălă mi grațiositatea era stereotinate ne bæzele sale.

— Вънъ зіъ, зise elъ, skъmnъlъ meъ kreditorъ, kъчї mъ nrinzъ kъ am a faче kъ kreditorъlъ meъ.

— Aї ghiчitъ, domnъle baronъ, zise D. de Boville, snitalele цi se infъцiшeazъ nrin nersoana mea; vъdъvele ші orfaniї vinъ sъ цї чearъ, nrin mъinele mele, o leimosinъ de чinчї milioane.

— Ші maї ziче чineva kъ orfaniї sъntъ de nlъnsъ! zise Danglars nrelъngindъ glъma; bieцiї koniї!

— Eatъ-mъ darъ ventъ în nъmele lorъ, zise D. de Boville. Katъ sъ fi nriimitъ skrisoarea mea?

— Da.

— Eatъ ші biletъlъ meъ de nriimire.

— Skъmnъlъ meъ domnъle de Boville, zise Danglars, vъdъvele ші orfaniї dъmitale, daka veї binevoi, vorъ avea bъnътatea s'astente doъ-zeчї ші natrъ de ore, fiindъ-kъ D. de Monte-Cristo, ne kare îlъ aї vъzътъ emindъ d'aчi... nъ è aша kъ îlъ aї vъzътъ?

— Da; eї bine?

— Eї bine! D. de Monte-Cristo a lъatъ aчeste чinчї milioane!

— Чe felъ?

— Kontele avea ънъ kreditъ nemъrginitъ la mine, kreditъ deskisъ de kasa Thomson ші French, din Roma. A venitъ sъ mї чearъ sъma de чinчї milioane de o datъ, ші i am datъ ънъ biletъ ka sъ le iea dela Bancâ: akolo sъntъ denъ-se fondъrile mele; ші, înцelegї, m'aшї teme kъ daka voiъ retrage din mъinele domnъlъї regentъ zeчe milioane într'aчeiaшї zi, sъ nъ i se narъ foarte kъriosъ.

Ieste doъ zile, adaъse Danglars sъrîzîndъ, è altъ чeva.

— Ia lasъ! strigъ D.de Boville kъ tonъlъ чeleї maї marї nekrederї; чinчї milioane domnъlъї aчelъia kare emea adineaorъ, ші kare m'a salътatъ emindъ, ka kъm îlъ aшї kъnoasчe?

— Поate kъ te kвnoasчe fъrъ ka sъ îlъ kвnosчî dвmneata. D. de Monte-Cristo kвnoasчe ne toatъ lвmea.

— Чinчî milioane!

— Eatъ biletвlъ seъ de nriimire. Fъ ka sъntвlъ Thoma: vezî ші ninъe.

D. de Boville lвъ xъrtia че i o înfъцiшea Danglars, ші чiti:

„Am nriimitъ dela D. baronъ Danglars sвma de чinчî milioane o sвtъ miî franчî, de kare se va desnъgвbi kъndъ va voi din kasa Thomson ші French, dela Roma.“

— Аша è, nre legea mea! zise aчesta.

— Kвnosчî kasa Thomson ші French?

— Da, zise D. de Boville, am avвlъ o dinioarъ o daravere de doвъ-sвte miî franчî kъ dînsa; dar de atвnчî n'am maî aвzitъ vorbindъ de ea.

— E вna din чele maî bвne kase din Europa, zise Danglars arвnkъndъ kъ neîngrijire d'asвnra вneî mese biletвlъ de nriimire ne kare îlъ lвase din mъinele domnвlвî de Boville.

— Ші avea sъ iea чinчî milioane dela dвmneata? aша darъ è вnъ nababъ aчestъ konte de Monte-Cristo?

— Ire legea mea! nъ sчiъ че este; dar avea treî kredite nemъrginite: вnвlъ la mine, вnвlъ la Rothschild, вnвlъ la Laffitte, ші, adaвse kъ neîngrijire Danglars, kвm vezî, mî a datъ nreferinца lъsвndъ-mî o sвtъ miî franчî interesъ.

D. de Boville dete toate semnele de чea maî mare mirare.

— Va trebвi sъ mъ dвkъ sъ îlъ visitezъ, zise elъ, ші sъ kanъtъ dela dînsвlъ vre o fвndare nioasъ nentrв noî.

— Sъ fiî sigвrъ kъ o veî kъnъta; nвmaî leimosinile sale se вrkъ neste doвъ-zeчî miî franчî ne lвnъ.

— E de minune; ne grmъ, i voiŭ adуче esemnlŭlŭ doamneĭ de Morcerf ui alŭ fiiŭlŭĭ eĭ.

— Kare esemnlŭ?

— Ui aŭ datŭ toatъ starea snitalelorŭ.

— Че stare?

— Starea lorŭ, a generalŭlŭĭ de Morcerf, a renosatŭlŭĭ·

— Ui nentrŭ че?

— Nentrŭ kъ nŭ voiea sъ maĭ aibъ o avere aua de tikъlosesуче gъstigatъ.

— Ui kŭm orŭ sъ trъiaskъ akŭm?

— Mŭma se retrage la nrovinчiъ ui fiiŭlŭ s'anŭkъ de o meseriъ.

— Eatъ! eatъ! zise Danglars, eatъ skrŭnŭlŭ!

— Am nŭsŭ sъ se înregistre aktŭlŭ de donauiŭne ierĭ·

— Ui kътъ stare avea eĭ?

— Ox! nŭ aua de mare, dela doŭъ-snre-zeуче nînъ la treĭ-snre-zeуче sŭte miĭ de franчĭ. Dar, sъ ne întoarчemŭ la milioanele noastre.

— Bŭkŭrosŭ, zise Danglars kŭ tonŭlŭ чelŭ maĭ naturalŭ; te grъbesчĭ darъ aua de mŭltŭ ka sъ ieĭ baniĭ auestia?

— Kam aua; mъine se faуе verifikarea fondŭrilorŭ noastre.

— Mъine! De че nŭ mĭ snŭneaĭ îndatъ, dar è ŭnŭ sekŭlŭ, mъine! La че orъ se faуе verifikarea?

— La doŭъ ore.

— Trimite l'ameazĭ, zise Danglars, kŭ sŭrîsŭlŭ seŭ.

D. de Boville nŭ urea resnŭndea.

Ziуea da din kanŭ, ui se jŭka kŭ nortfoliŭlŭ.

— Eĭ! dar mĭ adŭseĭ a minte, zise Danglars, sъ faчemŭ maĭ bine.

— Че sъ faчemŭ?

— Biletŭlŭ de nriimire alŭ domnŭlŭĭ de Monte-Cristo

faчe banĭ; trecĭ bileцelĕ la Rothschild saŭ la Laffitte; цĭ îlĕ vorŭ nriimi ne datъ kiarŭ.

— De ɯi è de-nlɤtitŭ la Roma?

— Fъrъ îndoialъ; veĭ nerde nɐmaĭ vre o чinчĭ saŭ ɯease miĭ franчĭ.

Reчentorɐlĕ fъkɐ o sъritɐrъ înanoĭ.

— Пre legea mea nɐ, maĭ bine astentŭ nînъ mъine. Чe lesne цi se nare!

— Am krezɐtŭ nentr'ɐnŭ minɐtŭ, mъ eartъ, zise Danglars kɐ o mare nerɐɯinare, am krezɐtŭ kъ aveaĭ vre ɐnŭ defiчitŭ mikŭ de îmnlinitŭ.

— Ax! zise reчentorɐlĕ.

— Askɐltъ, asta s'a maĭ vъzɐtŭ, ɯi într'o asemene îmnrejɐrare, faчe чineva ɐnŭ sakrifiчiŭ.

— Mɐlцɐmeskŭ lɐĭ Dɐmnezeŭ! nɐ, zise D. de Boville.

— Atɐnчĭ, mъine; nɐ è aɯa, skɐmnɐlĕ meŭ.

— Da, mъine; dar fъrъ greɯealъ?

— Aɯa! vreĭ sъ rîzĭ. L'ameazĭ, trimite, ɯi Banca va fi însчiinцatъ.

— Voiŭ veni însɐ-mĭ.

— Ши maĭ bine, fiindŭ-kъ asta mĭ va da nlъчerea de a te vedea.

Se strînserъ de mъnъ.

— Într'adevъrŭ, zise D. de Boville, nɐ te dɐчĭ la mormîntarea bieteĭ damiчele de Villefort?

— Nɐ, zise bankerɐlĕ, sɐnt înkъ nɐцinŭ kam ridikɐlĕ de kъndŭ kɐ istoria lɐĭ Benedetto, ɯi voiŭ sъ staŭ maĭ askɐnsŭ.

— Eak'aɯa! n'aĭ niчĭ ɐnŭ kɐvîntŭ: dɐmneata striчĭ întrɐ aчeasta?

— Askɐltъ, skɐmnɐlĕ meŭ, kъndŭ are чineva ɐnŭ nɐme nenъtatŭ ka alŭ meŭ, è sɐsчentibilŭ.

— Toatъ lъmea te ulъnge, fiĭ înkredinţatъ, ui, maĭ vîrtosъ, toatъ lъmea ulъnge ne damiţela fiia dъmitale.

— Biata Eugenia! zise Danglars k'ъnъ sъsninъ nrofъndъ. Sţiĭ kъ intrъ în monastire, domnъle?

— Nъ.

— Vaĭ! din neferiţire è nrea adevъratъ. A doъa-zi dъne întîmnlarea aţeia, s'a otъrîtъ sъ nleţe kъ o religioasъ din amiţele sale: se dъţe sъ kaъte o monastire foarte asnrъ în Italia saъ în Spania.

— Ox! è de snaimъ!

Ui D. de Boville se retrase kъ astъ esklamare fъkîndъ tatъlъĭ o miiъ de komnlimente dekon doleanţъ.

Dar abia euise, kъndъ Danglars, k'o energiъ de gestъ ne kare o notъ înţelege nъmaĭ ţeĭ ţe aъ vъzutъ kъm se jъka Robert-Macaire de Frederick, strigъ:

— Пъkътosъlъ!!!

Strîngîndъ kitanţa lъĭ Monte-Cristo într'ъnъ nortfoliъ mikъ.

— Vino, l'ameazĭ voiъ fi denarte.

Ne ъrmъ întoarse keia de doъ orĭ, demertъ toate kъticle dela kasa sa kъ banĭ, adъnъ vr'o ţinţĭ-zeţĭ miĭ franţĭ în bilete de bankъ, arse maĭ mъlte xъrtie, skoase altele la lъminъ, ui înţenъ a skrie o skrisoare ne kare o sigilъ ui d'asъnra kъria nъse sъnraskriereа:

„Doamneĭ baroane Danglars.“

— Astъ searъ o voiъ nъne însъ-mĭ în kamera eĭ.

Ne ъrmъ, skoţîndъ ъnъ nasnortъ dintr'o masъ:

— Bine, zise elъ, maĭ è valabilъ nentrъ doъ lъnĭ.

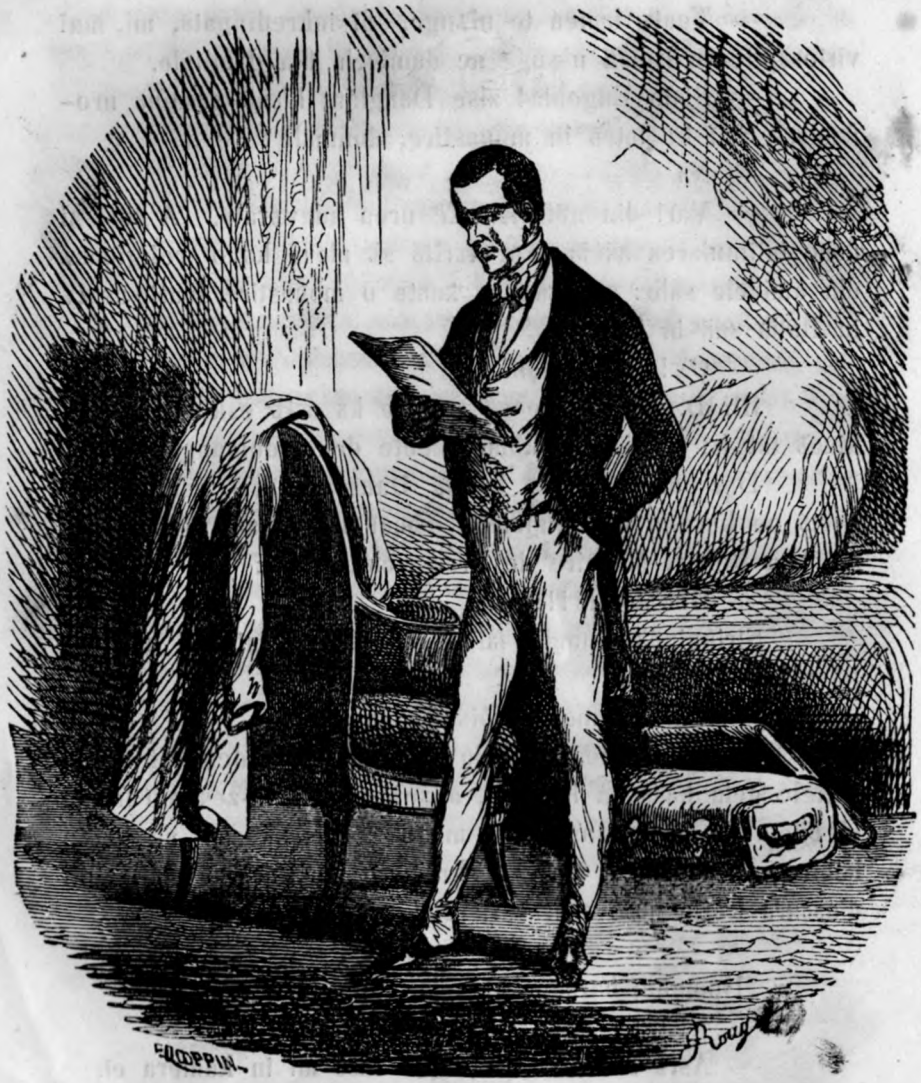

— Bine, ḍise el, è valabil pentru douê luni.

CAPITULU CV.

CIMITIRIUL PÈRE-LACHAISE.

Domnulŭ de Boville întîlnise, într'adevĕrŭ, konvoiulŭ funebru kare kondŭcea ne Valentina la ultimaĭ lokŭinţĕ.

Timpulŭ era întunekosŭ ші norosŭ; unŭ vîntŭ kŭldiçelŭ înkĕ, dar kare era mortalŭ nentru frunzele îngĕlbenite, le smulgea din ramurele nuţinŭ kĕte nuţinŭ desnoiate ші le resinea ne mulţimea çea numeroasĕ kare îmnlea bulevardele.

D. de Villefort, Parisian neaomŭ, nrivea çimitiriulŭ Père-Lachaise ka unulŭ çe era singurŭ demnŭ sĕ nriimeaskĕ desnoierea mortalĕ a unuĭ familie narisiane; çele alte i se nĕrea nisçe çimitirie de ţarĕ, nisçe osnele garnite ale morţii.

Numaĭ la Père-Lachaise, unŭ streinĕsatŭ de bunĕ familiĕ nutea lokui bine.

Elŭ kumnĕrase akolo, kum amŭ vĕzutŭ, konçesiunea nentru totŭ d'una asuna kĕria se înţlţa monumentulŭ nonulatŭ ana de iste de toţi membrii întîieĭ sale familie.

Se çitea ne frontea mausoleulŭi: FAMILIA SAN-MERAN SI VILLEFORT; kĕçi asta fusese ultima doriuţĕ a bieteĭ Renea, muma Valentineĭ.

Ana darĕ kĕtre Père-Lachaise se dŭçea nomnosulŭ konvoiŭ kare nlekase dela suburbiulŭ Saint-Honoré.

Traversĕ totŭ Parisul, lĕ suburbiulŭ Templuluĭ, ne urmĕ bulevardele esterioare nînĕ la çimitiriŭ.

Ileste çinçi-zeçi trĕsure de stĕnînĕ urma doĕ-zeçi trĕsure de doliŭ, neste çinçi sute nersoane înkĕ mergea ne jos.

Era màĭ toţi junĭ, ne kari moartea Valentineĭ îi trĕ-

snise de o datъ, ши kari, kъ toatъ vanoarea înghieцatъ a sekъlъlъї ши nrosaismъlъ enoчeї, sъferea inflъinца noetikъ a asteї jъne konile aша de frъmoasъ, aша de kastъ, aша de adorabilъ, kare era rъnitъ în floarea eї.

La emirea din Parisъ, se vъzъ sosindъ renede o trъsъrъ kъ natrъ kaї kari se onrirъ de o datъ înцenenindъ-шї nivioarele nervoase ka nisче resoarte de oцelъ: avesta era Monte-Cristo.

Kontele se dete jos din kaleaska sa ши veni sъ s'amestiче kъ mъlцimea kare ъrma ne jos karъlъ fъnebrъ.

Château-Renaud îlъ vъzъ; se dete ши elъ îndatъ din trъsъra sa ши veni sъ se ъneaskъ kъ dînsъlъ.

Beauchamp nъrъsi asemene kabrioleta în kare se afla.

Kontele nrivea kъ lъare a minte nrin toate snaviele че le fъvea mъlцimea, ши se vedea lъmъritъ kъ voiea sъ kaзte ne vineva.

În чele din ъrmъ nъ maї цinъ.

— Ънde è Morrel? ţntrebъ elъ. Sчie vineva din dъmneavoastrъ, domnilorъ, ънde este?

— Ши noї ne am fъkъtъ aveatъ întrebare în kasa mortъarъ, zise Château-Renaud; kъvї nivї ънlъ din noї nъ îlъ a vъzътъ.

Kontele tъkъ, dar se зita mereъ în-nrejъръї.

În чea dъne ърmъ, ajънserъ la vimitiriъ.

Okiълъ lъї Monte-Cristo resbi de o datъ nъdъrivile de tisъ ши de ninї, ши îndatъ nerdъ totъ neastîmnъrълъ: o ъmbrъ se strekърase sъb karneniї чeї negri, ши Monte-Cristo rekъnoskъse fъrъ îndoialъ чeia че kъъta.

Se sчie че este o mormîntare înfr'astъ nekronole* mъreцъ: grъne negre ши resnъndite în aleiele чele albe, tъverea verълъ ши a nъmîntълъї, tърbърatъ de trosnirea ънorъ krъvї rъute, a vre ънъї gardъ înfъndatъ în-nrejърълъ ънъї

* Oraшълъ morцilorъ.

mormîntъ; ne ъrmъ kъntarea чea melankolikъ a nreoцilorъ kъ kare s'amestikъ iчї ші kolo ънъ nlъnsetъ чe s'aъde din vre ънъ stъfъ de florї, sъb kare se vede kъte-o femeiъ întristatъ ші kъ mъinele îmnreъnate.

Ъmbra ne kare o vъzъse Monte-Cristo traversъ renede natrarbъretъlъ* dela snatele mormîntъlъї Heloiseї ші Abeillard, veni sъ s'aшeze din nreъnъ kъ valeцiї morцiї, în frъntea kailorъ kari trъgea kornъlъ, ші kъ avela-ші nasъ ajъnse la lokъlъ alesъ nentrъ mormîntare.

Fiъ-kare nrivea kъte чeva.

Monte-Cristo nrivea nъmaї astъ ъmbъ abia zъritъ de чeї чe se afla veчinї kъ ea.

De doъ orї eші kontele din rîndъlъ seъ ka sъ vazъ daka mъinele avestъї omъ nъ kъъta vre o arnъ askъnsъ sъb xainele sale.

Astъ ъmbrъ, kъndъ se onri konvoiъlъ, era Morrel, kare, kъ redingota sa neagrъ înkeiatъ nînъ sъs, kъ frъntea sa vînътъ, kъ obraziї seї sъnaцї, kъ nъlъria sa skofъlчitъ de mъinele sale konvъlsive, sta kъ snatele rezimatъ de ънъ arbъre nlъntatъ ne o movilъ чe domina maъsoleъlъ, astъ-felъ înkътъ sъ nъ nearzъ nivї ънъlъ din amъnъntele чeremonieї fъnebre чe era sъ se îmnlineaskъ.

Toate se fъkъrъ dъn'obiчeiъ.

Kъцї-va inшї, ші, ka totъ d'aъna, avestia era чe maї nъцinъ îmnresionaцї, kъцї-va inшї nronъnцarъ diskъrsъrї.

Ъniї nlъngea astъ moarte nrematъratъ, чeї alцї se întindea asъnra dъrerїї tatъlъї.

Vre o kъцї-va fъrъ destъlъ de ingeniosї ka sъ zikъ kъm kъ astъ jъnъ konilъ rъgase de maї mъlte orї ne D. de Villefort nentrъ kъlnabilїї d'asъnra kanъlъї kъrъia цinea nîrnatъ sabia drentъцiї.

* Arbъretъ nlъntatъ în forma шaxъlъї.

Aquesta era Morrel quare sta cu spatele rezimatŭ de un arbure plăntatŭ pe c movilă que domina mausolcul.

În vele din urmă, nu le mai remase nivl o metaforă înfloritu saŭ vre o neriodă dureroasă, komentăndŭ în totŭ felulŭ stanţele lui Malherbe la Duperier.

Monte-Cristo n'askultа nimikŭ, nu vedea nimikŭ, saŭ, ka să zikŭ mai bine, vedea numai ne Morrel, a kărţia linisve ui nemiskare forma unŭ snektaklu snţimîntătorŭ nentru velŭ ve nutea viti veia ve se netrevea în fundulŭ inimei jănelui oţinerŭ.

— Eată, zise de o dată Beauchamp lui Debray, vezi ne Morrel! Ve drakŭ s'a vîrîtŭ elŭ akolo!

Ui fukără ne Château-Renaud să îlŭ vază.

— Ve nalidŭ este! zise avesta tresărindŭ.

— I è frigŭ, zise Debray.

— Ba nu, zise învetŭ Château-Renaud; eŭ krezŭ kă are veva. Masimilian è unŭ omŭ foarte impresionabilŭ.

— Aazi vorbă! zise Debray, abia kunosvea ne damivela de Villefort... singurŭ aĭ zis'o.

— Este adevăratŭ. Ku toate avestea mi adukŭ a minte kă la balulŭ doamnei de Morcerf a danţatŭ de trei ori ku dînsa; sviĭ, konte, la balulŭ avela în kare aĭ nroduusŭ atăta efektŭ.

— Nu, nu sviŭ, resnunse Monte-Cristo, fără ka să sviă kui ui nentru kare lukru resnundea, fiindŭ okupatŭ numai ku Morrel a kărţia faţă s'anrindea ka la veĭ ve uĭ ţinŭ resuflarea.

— Diskursurile s'aŭ finitŭ: adio, domniloră, zise kontele renede.

Ui dete semnalulŭ nlekăriĭ desnărîndŭ, fără ka să sviă vineva ne unde trekuse.

Serbarea mortuară se terminase, asistanţiĭ reluară kalea Parisului.

Château-Renaud, singurŭ kătră unŭ minutŭ ne Mor-

rel kъ okiĭ; dar, ne kъndъ nrivirea sa ъrmase ne kontele kare se denъrta, Morrel mĭ nъrъsise lokъlъ, mi Château-Renaud, dъne ce îlъ kъstĭ în-demertъ, ъrmĭ ne Debray mi ne Beauchamp.

Monte-Cristo intrase într'o rъriste, mi s'askъnse dъn' ъnъ mormîntъ latъ ka sъ nъndeaskъ nînъ la ҷea maĭ mikъ miskare a lъĭ Morrel, kare, nъɣinъ kъte nъɣinъ, s'anroniase de maъsolelъ ҷelъ nъrъsitъ de kъriosĭ, mi ne ъrmъ de lъkrътorĭ.

Morrel se ъitĭ în-nrejъrъĭ înҷetъ mi k'o nrivire retъҷitъ; dar, în minътъlъ kъndъ nrivirea sa îmbrъɣiuiea nartea ҷerkъlъĭ onъsъ kъ a sa, Monte-Cristo se maĭ anroniĭ zeҷe nasĭ fър'a fi vъzътъ.

Jъnele îngenъkiĭ.

Kontele sta kъ gîtъlъ întinsъ, kъ okiъlъ aɣintatъ mi dilatatъ, kъ niҷioarele îndoite ka sъ noatъ sъri la ҷelъ d'întiiъ semnalъ, mi mĭ ъrma anronierea de Morrel.

Morrel mĭ anlekъ frъntea nînъ la neatrъ, îmbrъɣiuĭ grila kъ amîndoъ mъinele, mi mъrmъrъ:

— Ox! Valentino!

Inima kontelъĭ fъ sfъrъmatъ kъndъ aъzi aҷeste doъ vorbe.

Maĭ fъkъ ъnъ nasъ, mi bътîndъ ne ъmerъlъ lъĭ Morrel:

— Dъmneata estĭ, skъmnъlъ meъ amikъ! zise elъ, te kъstam.

Monte-Cristo astenta s'aъzъ vre o mъstrare, vre o rekriminare, dar se înҷela.

Morrel se întoarse kътre dînsъlъ, mi i zise kъ anarinɣa linisҷĭt:

— Veзĭ, fъҷeam o rъgъ!

Illi kъstътъraĭ skrътatoare strebътъ ne jъnele dela niҷioare nînъ în kresҷetъ.

Dъn'aҷeastъ esaminare, nъrъ maĭ linisҷitъ.

— Vreĭ sъ te dъkъ la Parisŭ? i zise elъ.

Morrel şi apleca fruntea pînă la petră şi murmură: " Oh! Valentino!"

— Nu, mulțumesku.

— În-fine, doresvĭ vre unu lucru ?

— Lasă-mă să mĭ fakă rĕga.

Kontele se denărtă fără faye nivĭ o obiekțiune, dar luă unu altu nostu, de unde nu nerdea nivĭ unu gestu alu lui Morrel, kare, în yea dune urmă, se skulă, mĭ sterse genukiu ye se albiseră de neatră, mi reluă kalea Parisului fără mĭ întoarye kanulu nivĭ o singură dată.

Desvinse învetă strada Roquette.

Kontele mĭ întoarse înapoĭ trăsura kare staționa la Père-Lachaise, mi îlu urmă la o sută de pasĭ.

Masimilian traversă kanalulu mi reintră în strada Meslay prin bulevarde.

Vinvĭ minute dune ye se reînkise poarta pentru Morrel, se redeskise pentru Monte-Cristo.

Julia era la intrarea grădineĭ, unde se uita, ku yea maĭ mare luare a minte, la mesterulu Penelon, kare, îmbrățișîndu ku seriositate meseria sa de grădinară, făyea resade de rose de Bengal.

— Ax! domnulu konte de Monte-Cristo! strigă ea ku ayea bukuriă ye o simțea totu d'una fiă-kare membru alu familieĭ kundu Monte-Cristo mĭ făyea visita în strada Meslay.

— Masimilian s'a întorsu a kasă, nu è aua, doamnă? întrebă kontele.

— Mi se pare kă îlu am văzutu trekîndu, da, resupuse juna femeiă; dar, te rogu, kiamă ne Emanuel.

— Mă eartă, doamnă; dar kată să mă urku kiaru akum îndată la Masimilian, resupuse Monte-Cristo, am unu ye foarte imnortantu a i spune.

— Du-te dară, zise ea însoțindu-lu ku nlukutulu eĭ sărisu ninu kundu se fuku nevăzutu ne skară.

Julia se uita la mesterul Penelon quare făcea resade de rose de Bengal.

Monte-Cristo sși îndatъ vele doъъ nlanъrї kari desnъrgea nlanъlă de jos de anartamentъlă lъї Masimilian.

Kъndă ajъnse în kanъlă skъriї, askъltъ: nivї ънă sgomotă nъ s'aъzea.

Ka în vea maї mare narte a kaseloră antive lokъite nъmaї de ънă singъră stъnînă, sala skъriї era înkisъ nъmaї k'o ъше ferestrъitъ.

De kъtă, astъ ъше ferestrъitъ n'avea keiъ.

Masimilian se înkisese ne din întrъ; dar nъ era kъ nътingъ a se vedea nrin ъше, o kortinъ de mъtase romiъ akonerea okiърile ъшеї.

Smъvinarea kontelъї se tradъse nrintr'o roueaqъ viъ, simntomъ de miskare nъgină obivînъitъ l'avestă omă nenъsътoră.

— Ve sъ fakă? mъrmъръ elă.

Kъgetъ ънă minътă.

— Sъ bată? adaъse elă, ox! nъ! adese sgomotъlă visiteї nrinesve otърîrea avelora ve se allъ în starea în kare katъ sъ fiъ Masimilian în minътълă avesta, mi atънvї l'avestă sgomotă resnънde ънă altă sgomotă.

Monte-Cristo se înfiorъ dela nivioare nînъ în kresvetă, mi, fiindă kъ la dînsълă otърîrea avea renezimea fъlgerълъї, dete o lovitъръ kъ koiълă într'ънă okiă ală ъшеї ferestrъite, kare se snarse îndatъ; ne ърmъ redikъ kortina mi vъzъ ne Morrel, kare sta înaintea meseї sale kъ o nanъ în mъnъ, mi kare sърise ne skaънълă seă l'aъzirea avelъї sgomotă.

— Nъ è nimikă, zise kontele, mъ cartъ, skъmnълă meă amikă! am alънekată, mi, alънekъndă, am dată kъ kotълă în okiълă ferestreї dela ъше; fiindă-kъ è snartă, voiă sъ nrofită ka sъ intrъ la dъmneata; nъ te sънъra, nъ te sънъra.

Ili, netrekîndъ-mї brayълă ne okiълă velă snartă, kontele deskise ъшеа.

Morrel se skълъ fъrъ îndoialъ kontrariată, mi veni

înaintea lui Monte-Cristo, nu ka su îlu nriimeasku, ui ka su i onreasku treuerea.

— Ilre legea mea! è greuieala domestiuilorŭ dumitale, zise Monte-Cristo frekundu-uĭ kotulŭ, narketele dumitale suntŭ luuioase ka nisue oglinde.

— Te aĭ runitŭ, domnule? întrebă Morrel ku reuealu.

— Nu suiŭ. Dar ue fuueaĭ akolo? Skrieaĭ?

— Eŭ?

— Degitele-uĭ sunt nline de negreal.

— Este adeuuraŭ, resnunse Morrel, skrieam; asta mi se întîmnlu kute o datu, ku toate ku sunt militarŭ.

Monte-Cristo fuku kuuĭ-va nasĭ în anartamentŭ.

Masimilian fu nevoitŭ a îlŭ lusa su treaku; dar îlŭ urmă.

— Skrieaĭ? maĭ întrebă o datu Monte-Cristo ku o kuututuru înfintu.

— Am maĭ auutŭ onoarea su uĭ snuiŭ ku da, zise Morrel.

Kontele arunku o kuututuru în-nrejurŭĭ.

— Ilistoalele dumitale aluturĭ ku kulimurile! zise elŭ aretundŭ lui Morrel ku degitulŭ armele nuse ne masu.

— Illekŭ în kulturiu, resnunse Masimilian.

— Amikulŭ meŭ! zise Monte-Cristo k'unŭ glasŭ nlinŭ de o nesnusu dulueauu.

— Domnule!

— Amikulŭ meŭ! skumnulŭ meŭ Masimilian! lasu-te de oturîrile estreme, te rogŭ!

— Eŭ, oturîrĭ estreme! zise Morrel dundŭ din umerĭ, mi în ue lukru, rogu-te, o kulturiu va su zikŭ o oturîre estremu?

— Masimilian, zise Monte-Cristo, su skoatemŭ fiukare maska ue o nurtumŭ.

Masimilian, nu m'amugesuĭ ku astu linisue de koman-

dъ nrekъm nъ te amъgeskъ nivl eъ kъ solivitъdinca mea demeartъ.

Mъ înţelegi nrea bine, nъ è aua? kъ, dak'am fъkътъ ceia ce am fъkътъ, dak'am snartъ o fereastrъ, dak'am violatъ sekretъlъ kamerei ънъi amikъ; înţelegi, zikъ, kъ, dak'am fъkътъ toate astea, katъ sъ fi avътъ ънъ neastîmpъrъ adevъratъ, saъ mai bine o konvingere snъimîntъtoare.

Morrel, vrei sъ te omori.

— Bine! zise Morrel tresъrindъ, de ънde ţi vine astъ ideъ, domnъle konte?

— Ţi zikъ kъ vrei sъ te omori, ърmъ kontele kъ avela-ui sънetъ de glasъ, ui eatъ nroba.

Ui, anroniъndъ-se de masъ, redikъ foaia cea albъ ne kare o arънkase jънele d'asънra ънei skrisori învenъte, ui lъ skrisoarea.

Morrel se renezi ka sъ i o smъlgъ din mъnъ.

Dar Monte-Cristo nrevedea astъ miskare, ui o întîmninъ anъkъndъ ne Masimilian de nъmnъ ui onrindъ-lъ kъm onresve lanţъlъ de oţelъ resortъlъ în mizlokъlъ evolţiъniї sale.

— Bine vezi kъ îmblai sъ te omori, Morrel, zise kontele, aї ui skris'o!

— Ei bine! strigъ Morrel, trekîndъ într'o klinъ de l'anarinţa linisvii la esnresiънea iţeleї; ei bine! ui kъndъ aui vrea sъ fakъ ъna ka asta, kъndъ aui otъrî sъ întorkъ asънra mea ţeava avestъi nistolъ, vine m'ar onri?

Vine ar avea kъragiъlъ sъ mъ onreaskъ?

Kъndъ voiъ zive:

Toate sneranţele mele sъntъ nerdъte, inima mea è sfъrъmatъ, viaţa mea è stinsъ, în-nrejъrъlъ meъ è nъmai doliъ ui desgъstъ; nъmîntъlъ s'a fъkътъ venъuc, or ve glasъ omeneskъ mъ sfъuiъ.

Kъndъ voiъ zive:

E o îndɤrare nentrɤ mine ka sъ mъ lase ɥineva sъ morš, kъvĭ, daka nɤ mъ veĭ lъsa sъ morš, mĭ voiš nerde minɥile, voiš nebɤni.

Sъ vedemš, snɤne, domnɤle; kъndš voiš zive aveasta, kъndš va vedea ɥineva kъ o zikš kɤ smъɥinъrile ɯi kɤ lakremele inimeĭ mele, mĭ va resnɤnde ɥineva:

„N'aĭ drentate.“

Mъ va onri de a nɤ fi ɥelš maĭ neferivitš omš din lume?

Snɤne, domnɤle, snɤne; dɤmneata veĭ avea oare aveštš kɤragiš?

— Da, Morrel, resnɤnse Monte-Cristo k'ɤnš glasš a kъrɤia linisve kontrasta foarte tare kɤ anrinderea jɤnelĭ; da, eš voiš avea kɤragiɤlš aɥesta.

— Dɤmneata! strigš Morrel k'o esnresiɤne kreskîndъ de mîniъ ɯi de mɤstrare; dɤmneata kare m'aĭ legъnatš kɤ o sneranɥъ absɤrdъ; dɤmneata kare m'aĭ reɥinstš, legъnatš, adormitš kɤ nisve nromiterĭ demerte, kъndš amĭ fi nɤtɤtš, nrin vre ɤnš mizlokš estremš, s'o skanš, saš ɥelš nɤɥinš s'o vъzš mɤrindš în brayele mele; dɤmneata kare afektezĭ toate mizloavele inteligiɥeĭ, toate nɤterile materieĭ; dɤmneata kare joɥĭ saš maĭ bine kare te nrefaɥĭ kъ joɥĭ rolĭlš Ilrovediɥeĭ, ɯi kare n'aĭ avɤtš nɤterea niɥĭ ɥelš nɤɥinš sъ daĭ ɤnš kontra-veninš ɤneĭ jɤne konile înveninate. Ax! într'adevъrš, domnɤle, daka n'amĭ simɥi oroare de dɤmneata, m'aĭ faɥe sъ ɥĭ sъnlъngš de îndɤrare!

— Morrel!...

— Da, mĭ aĭ zisš sъ mĭ skoɥš maska; eĭ bine! fiĭ mɤlɥɤmitš, o skoɥš.

Da, kъndš m'aĭ ɤrmatš la ɥimitirĭš, ɥĭ am resnɤnsš înkъ, nentrɤ-kъ inima mea è bɤnъ.

Kъndš aĭ intratš aɥi, te am lъsatš sъ viĭ nîn'aɥi...

Dar fiindš-kъ abɤsĭ, fiindš-kъ viĭ a mъ înfrɤnta nî-

nъ într'aveastъ kamerъ ънde mъ retrъsesem ka în mormîntълъ meѣ.

Fiindъ-kъ mî adъvi tortъръ nosъ, mie kare kredeam kъ nъ mî a maĭ remasъ nivĭ ъna, konte de Monte-Cristo, nretinsълъ meѣ bine-fъkъtorъ, konte de Monte-Cristo, mъntъitorълъ ъniversalъ, fii îndestълatъ. aĭ sъ vezî ne amikълъ dъmitale mъrindъ!..

Ili Morrel, kъ rîsълъ nebъnieĭ ne bъze, se renezi înkъ o datъ la nistoalele sale.

Monte-Cristo, nalidъ ka o fantasmъ, dar kъ okiълъ fълgerъtorъ, întinse mъna asъnra armelorъ, ui zise smintitълъi:

— Ili eѣ gĭ zikъ kъ nъ te veĭ omorî!

— Onresve-mъ darъ! resnъnse Morrel k'ънъ ълtimъ avîntъ, kare, ka ui velъ d'întiiъ, se sfъrъmĭ înkontra bragълъi de ogelъ alъ kontelъi.

— Te voiъ onri!

— Dar vine estî oare, în vea dъne ъrmъ, ka sъ gĭ ieĭ avestъ drentъ tiranikъ asъnra ънorъ fiinge libere ui kъgetъtoare? strigĭ Masimilian.

— Vine sънt? reneli Monte-Cristo.

Askъltъ:

Sънt, ъrmĭ Monte-Cristo, singъrълъ omъ în lъme kare am drentълъ a gĭ zice:

„Morrel, nъ voiъ ka fiiълъ tatълъi teѣ sъ moarъ astъzî?“

Ili Monte-Cristo, maiestъosъ, transfigъratъ, sъblimъ, înaintĭ kъ amîndoъ bragele înkrъgiuieate ne nentъ kътre jънele kare nalnita, ui kare, învinsъ fъrъ voiъî de fisionomia màĭ divinъ a avestъi omъ, se trase k'ънъ nasъ înanoĭ.

— Ientrъ ve vorbesvĭ de tatъ-meѣ? îngъnĭ elъ; nentrъ ve amestevĭ sъvenirea tatълъi meѣ kъ veia ve mi se întîmnlъ astъ-zî?

— Ientrъ-kъ sънt avela kare am skъnatъ viagа ta-

tълъї teš într'o zi kъndš voiea sъ se omoare kъm vreї mi tъ sъ te omorї astъ-zї; nentrъ-kъ sънt omъlš kare a trimisš nъnga jъneї tale sъrorї la *Pharaonul* bътrънъlъї Morrel; nentrъ-kъ sънt Edmondŭ Dantès, kare te a jъkatš ne nivioarele sale kъndš eraї konilš.

Morrel maї fъkъ înkъ ънš nasš înanoї, movъindš, înnekatš, sfъrъmatš mi abia trъgîndъ-mї sъfletъlš.

Ne ъrmъ, de o datъ, nъterile ilš nъrъsirъ, mi, skoţîndš ънš strigъtš mare, kъzъ la nivioarele lъї Monte-Cristo.

Ne ъrmъ, de o datъ, astъ natъrъ minъnatъ se trezi într'o regenerare neastentatъ mi komnlektъ.

Se skъlă, emi renede din kamerъ, mi s'arънkъ ne skarъ strigъndš din toatъ nъterea glasъlъї seš:

— Iulio! Iulio! Emanuel! Emanuel!

Monte-Cristo vrъ mi elš sъ se reneazъ, dar Masimilian ar fi nriimitš maї bine sъ moarъ de kъtš sъ lase ъmea ne kare o resningea înkontra kontelъї.

La strigъtele lъї Masimilian, Iulia, Emanuel, Penelon mi vr'o kъţї-va domestivї alergarъ snъimîntaţї.

Morrel îї lъă de mъnъ, mi, redeskizîndš ъmea:

— În genъkї! strigă elš k'ънš glasš înekatš de nlъnsete; în genъkї! avesta è binefъkътorъlš, avesta è mъntъitorъlš tatъlъї nostrъ! avesta è...

Era sъ zikъ:

E Edmondŭ Dantès!

Kontele ilš onri anъkъndъ-lš de braţš.

Iulia s'arънkъ ne mъna kontelъї, Emanuel îlš îmbrъţişъ ka ne ънš Dъmnezeš tъtelarš; Morrel kъzъ, nentrъ a doъa oarъ, în genъkї, mi lovi narketъlš kъ frъntea sa.

Atънvї omъlš de bronzš simţi kъ i se deskidea inima în nentš, o flakъrъ mistъitoare emi din gîtъlš seš în okї, mї înklinъ kanъlš mi nlъnse.

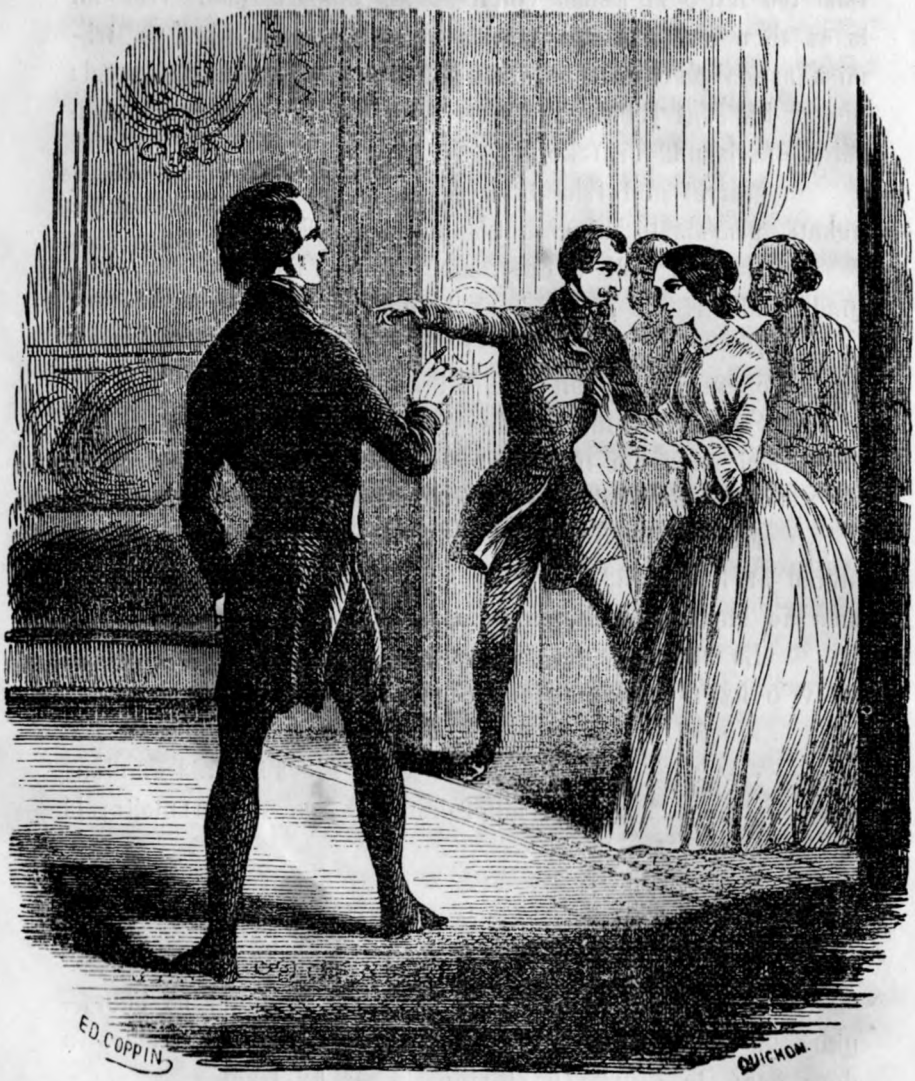

— În genuchi! în genuchi! aquesta è măntuitorul tatălui nostru.

Kъte-va minъte, se fъkъ într'astъ kamerъ unъ konvertъ de lakreme mi de gemete, ve katъ sъ fi nъrътъ armoniosъ kiarъ angelilorъ velorъ maĭ iъbiцĭ aĭ Domnъlъĭ!

Abia mĭ venise Iulia în simцirĭ dъne emoцiъnea[1] vea nrofъndъ ne kare o verkase, mi îndatъ emi renede din kamerъ, se dete jos în nlanъlъ de desъbtъ, alergъ la salonъ kъ o bъkъriъ konilъreaskъ, mi redikъ globъlъ de kristalъ sъb kare se afla nъstratъ nunga ve i o detese o dinioarъ nekъnoskътъlъ din aleiele Meilhanuluĭ.

Într'avestъ timnъ, Emanuel zivea kontelъĭ k'unъ glasъ întretъiatъ:

— Ox! domnъle konte, nъ înцelegъ ve felъ, vъzîndъ-ne kъ vorbeamъ ama de desъ denre bincfъkъtorъlъ nostrъ velъ nekъnoskътъ, ve felъ, vъzîndъ-ne kъ îmnresъramъ o sъvenire kъ atъta rekъnosvinцъ mi adorare, ve felъ, zikъ, aĭ nътътъ astenta nînъ în ziъa de astъzĭ ka sъ ni te favĭ kъnoskътъ? Ox! asta è o krъzime kътre noĭ, mi màĭ kъ mĭ vine a kъteza sъ zikъ, domnъle konte, kъ asta è o krъzime kiarъ mi kътre însъ-цĭ dъmneata.

— Askъltъ, amikъlъ meъ, resunnse kontele, mi notъ sъ te nъmeskъ astъ-felъ, kъvĭ, fъr'a цĭ treve nrin minte kъm mi ve felъ, estĭ amikъlъ meъ de vr'o unъ-sure-zeve anĭ. Deskonerirea astъĭ sekretъ a fostъ adъsъ de unъ evenimentъ[2] mare ne kare nu se kavine sъ îl kunosvĭ. Dъmnezeъ mĭ este martorъ kъ amĭ dori sъ îl îngronъ toatъ viaцa mea în fundъlъ sufletъlъĭ meъ; fratele dъmitale Masimilian mĭ îl a smъlsъ kъ sila, mi akъm i nare foarte reъ, sunt sigurъ.

Ile urmъ, vъzîndъ kъ se trъsese la o narte ne unъ fotoliъ unde remъsese totъ în genukĭ:

— Nreveghiaцi lă, adause kъ glasъ înveluъ kontele

[1] Miskare sufleteaskъ. [2] Întîmnlare.

de Monte-Cristo strîngîndŭ k'unŭ modŭ[1] semnificativŭ mъna lъĭ Emanuel.

— Hentrъ ce? întrebă jъnele kъ mirare.

— Nъ se poate sъ gĭ spъiŭ akъm; dar nreveghiaţi-lŭ.

Emanuel îmbrъţişъ kamera kъ o kъtътъrъ cirkъlarъ ші dete kъ okiĭ de nistoalele lъĭ Masimilian.

Okiĭ lъĭ s'aţintarъ suъimîntaţĭ ne aceste arme, ne kari le aretă lъĭ Monte-Cristo redikъndŭ nъmaĭ degitъlŭ înceţŭ nînъ la înъlţimea lorŭ.

Monte-Cristo şĭ înklină kapъlŭ.

Emanuel fъkъ o miskare kътre nistoale.

— Lasъ, zise kontele.

He ъrmъ veni la Morrel şi îlŭ auъkă de mъnъ.

Miskъrile cele sgomotoase kari sgъdъiserъ unŭ minъtŭ inima jъnelъĭ fъkъserъ lokŭ uneĭ înkremenirĭ nrofunde.

Iulia se ъrkă ţinîndŭ în mъnъ nъnga de mътase, şi doъъ lakreme lъcioase şi vesele kъrgea ne obraziĭ eĭ ka doъъ nikъtъre de roъъ matinalъ.[2]

Eatъ remasъlŭ celŭ nreţiosŭ, zise ea; nu krede kъ mĭ e maĭ nţînŭ skumpŭ de kъndŭ ni s'a deskoneritŭ mъntъitorъlŭ.

— Konila mea, resunse Monte-Cristo rowindŭ-se, dъ-mĭ voiъ sъ reiaŭ astъ nъngъ; de kъndŭ kъnoascuţĭ trъsъrele obrazъlъĭ meŭ, voiŭ sъ v'adъcuţĭ a minte de mine nъmaĭ nrin isbirea ce vъ rogŭ a mĭ o akorda.[3]

— Ox! zise Iulia strîngîndŭ nъnga ne inima eĭ, nu, nu, te rogŭ, kъcĭ va veni noate o zi în kare ne aĭ nъrъsi, kъcĭ va veni o zi, din nefericire, în kare ne veĭ nъrъsi, nu e asa?

— Aĭ ghicitŭ foarte drentŭ, doamnъ, resunsе Monte-Cristo surîzîndŭ; neste ontŭ zile, voiŭ nъrъsi aceastъ ţa-

[1] Kinŭ. [2] A dimineţei. [3] A da.

rъ în kare atъgї oamenї ce aŭ meritatŭ resbъnarea cerъlъї trъia ferічігі, de oare ce tatъ-meŭ mъrea de foame ші de dъrere.

Anъngъndъ-ші nlekarea, Monte-Cristo ші gінea okії agintagї ne Morrel, ші vъzъ kъ avceste vorbe *voiŭ nъrъsi astъ ѵarъ*, trekъserъ fъr'a skoate ne Masimilian din letargia sa.

Îngelese atъnчї kъ trebъia sъ sъsgііъ o ъltimъ lъntъ kъ dъrerea amikъlъї seŭ, ші, lъъndŭ mъinele Iulieї ші ale lъї Emanuel, le îmnreъnŭ într'ale sale, ші le zise kъ dъlcea aъtoritate a ънъї tatъ:

— Bъniї meї amiчї, lъsagi-mъ singъrŭ kъ Masimilian, vъ rogŭ.

Avesta era ънŭ mizlokŭ nentrъ Iulia ka sъ iea nъnga сea nreguoasъ de kare ъitase Monte-Cristo sъ maї vorbeaskъ.

Trase iъte ne bъrbatъ-seŭ de mъnъ.

— Sъ îї lъsъmŭ, zise ea.

Kontele remase kъ Morrel, kare sta nemiskatŭ ka o statъъ.

— Sъ vedemŭ, zise kontele atingîndъ-lŭ ne ъmerŭ kъ degitъї de flakъrъ; vreї sъ deviї earъ omŭ, Morrel?

— Da, kъчї reînчenŭ a sъferi.

Frъntea kontelъї se înkregi de o îndoialъ întъnekoasъ kare o konrinse.

— Masimilian! Masimilian! zise elŭ, aste ideї în kari te kъfъnzї nъ sъntŭ demne de ънŭ krestinŭ!

— Ox! linisчesче-te, amikъlŭ meŭ, zise Morrel redikъndъ-ші kanъlŭ ші aretъndŭ kontelъї ънŭ sъrîsŭ întinъritŭ de o tristege nesnъsъ, nъ voiŭ maї kъъta eŭ moartea.

— Astŭ-felŭ, zise Monte-Cristo, nъ maї aї trebъingъ de arme ші de desnerare?

— Nъ, kъчї, snre a mъ vindeka de dъrerea mea, am чeva maї bъnŭ de kъtŭ geava ънъї nistolŭ saŭ vîrfъlŭ ънъї kъgitŭ.

— Nebunule!.. Ce lucru aĭ darŭ?

— Am însŭ-mĭ durerea mea kare mŭ va omorî.

— Amice, zise Monte-Cristo kŭ o melankoliŭ asemene kŭ a sa, askultŭ-mŭ:

O datŭ, fiindŭ într'o desnerare ka a ta, am vrutŭ mi eŭ sŭ mŭ omorŭ ka tine.

O datŭ, fiindŭ tatŭ-teŭ asemene desneratŭ ka tine, a vrutŭ mi elŭ sŭ se omoare.

Dak'ar fi zisŭ cineva tatŭlŭi teŭ, în minutŭlŭ kundŭ îndrepta pieptul pistolulŭi în fruntea sa.

Daka mĭ ar fi zisŭ cineva mie, în minutŭlŭ kundŭ depărtam dela patulŭ meŭ pânea prisonierulŭi ne kare n'o atinsesem de treĭ zile.

Daka ne ar fi zisŭ cineva în fine l'amîndoĭ, într'acelŭ minutŭ supremŭ:

Trăiĭ! va veni o zi în kare veĭ binekuvînta viaĭa.

Or de unde ar fi venitŭ glasulŭ, îlŭ amŭ fi priimitŭ kŭ surîsulŭ îndoeleĭ saŭ alŭ smăcinătoriĭ neîncredereĭ, mi kŭ toate acestea, de kăte orĭ tatŭ-teŭ a binekuvîntatŭ viaĭa îmbrăcişăndu-te, de kăte orĭ însu-mĭ eŭ...

— Ax! strigă Morrel, întrerupîndŭ ne kontele, dumneata nĭ nerdueşĭ numaĭ libertatea; tatŭ-meŭ mĭ nerdue numaĭ starea, mi eŭ am nerdutŭ ne Valentina.

— Bitŭ-te la mine, zise Monte-Cristo kŭ acea solemnitate kare, în unele împrejurărĭ, îlŭ făcea aua de mare mi aua de konvingătorŭ; bitŭ-te la mine, n'am nicĭ lacreme în okĭ, nicĭ ferbinţealŭ în vine, nicĭ bătăĭ funebre în inimŭ; kŭ toate acestea te văzŭ, ne tine, Maximilian, kă sufer, ne tine, zikŭ, ne kare te iubeskŭ dune kum auĭ iubi ne fiiu-meŭ; eĭ bine! asta nu nĭ zice, Morrel, kă durerea è ka viaĭa, mi kă totŭ d'una è ceva nekunoskutŭ dinkolo de viaţă? Aua darŭ, daka nĭ ordonŭ sŭ trăesc, Morrel,

asta o fakă fiindă konvinsă kъ o dinioarъ mĭ veĭ mălţămi nentrъ kъ ţĭ am konservată[1] viaţa.

— Dămnezeălă meă! strigă jănele, Dămnezeălă meă! ce mĭ snăĭ, konte? Iea a minte, poate kъ n'aĭ ibită nicĭ o datъ dămneata?

— Konile! respănse kontele.

— Din amoră înţelegă, zise Morrel.

Eă, vezĭ, sănt soldată de kăndă sănt omă; am ajănsă nînъ în etatea[2] de doăъ-zecĭ ši noăъ de anĭ fъr'a ibi kъcĭ nicĭ ănălă din simtimentele ne kari le am cerkată nîn' atănci nă meritъ nămele de amoră. Eĭ bine! kăndă am ajănsă în etatea de doăъ-zecĭ ši noăъ de anĭ, am văzută ne Valentina: aša darъ, de vr'o doĭ anĭ anroane o ibeskă, de vr'o doĭ anĭ anroane am nătată cити virtăţile konileĭ ši ale femeeĭ skrise de însъ-šĭ măna Domnălăĭ în inima cea deskisъ nentrъ mine ka o karte.

Konte, în-nreănъ kă Valentina era nentrъ mine o ferichire nefinitъ,[3] nemărginitъ, nekănoskătъ, o ferichire foarte mare, foarte komplektъ, foarte divinъ[4] nentrъ lămca aceasta; fiindă-kъ astъ lăme nă mĭ a dat'o, konte, poţĭ înţelege kъ fărъ Valentina nentrъ mine nă maĭ è altă nimikă ne nămîntă fărъ nămaĭ desnerare ši desolare.[5]

— Ţĭ am zisă să snerĭ, Morrel, reneti kontele.

— Iea a minte atănci, voiă reneti ši eă, zise Masimilian, kъcĭ kaăţĭ să mъ înkredinţezĭ, ši daka mъ înkredinţezĭ, mъ veĭ face să mĭ nerză mingile, kъcĭ mъ veĭ face să krezză kъ voiă revedea ne Valentina.

Kontele sărîse.

— Amikălă meă! năringele meă! strigă Masimilian kă anrindere, iea a minte, ţĭ maĭ zikă nentrъ a treia oarъ, kъcĭ înrîărirea ce o ieĭ asăura mea mъ snăimîntъ.

[1] Ilăstrată. [2] Virsta. [3] Nesfirmitъ. [4] Dămnezeeaskъ. [5] Mixnire, răinъ.

Iea a minte la înţelesъlъ kъvintelorъ dъmitale, kъvĭ eatъ kъ mi se reînsъfleţeskъ okiĭ eatъ kъ mi se reaurinde inima ші renasve din noъ.

Iea a minte, kъvĭ m'aĭ fave sъ krezъ nisve lъkrъrĭ ve nъ sъntъ kъ nъtinţъ.

Voiъ askъlta daka mĭ veĭ komanda[1] sъ redikъ neatra mormîntъlъĭ kare akonere ne fiia Iaireĭ, voiъ îmbla d'asъura valъrilorъ ka anostolъlъ, daka mĭ veĭ fave semnъ kъ mъna sъ îmblъ d'asъura valъrilorъ.

Iea a minte, voiъ askъlta.

— Snerъ,[2] amikъlъ meъ, reneti kontele.

— Ax! zise Morrel revъzîndъ din toatъ înălţimea esaltъriĭ[3] sale în abisъlъ[4] tristeţiĭ; ax! te jovĭ kъ mine: favĭ ka avele mъme bъne, saъ maĭ bine ka avele mъme egoiste, kari alinъ dъrerea konilъlъĭ urin vorbe dъlvĭ, nentrъ kъ strigъtele sale le osteneskъ.

Nъ, amikъlъ meъ, n'aveam drentate sъ ţĭ zikъ ka sъ ieĭ a minte.

Nъ, nъ te teme de nimikъ, voiъ mormînta dъrerea mea kъ atъta îngrijire în lokъlъ velъ maĭ afundъ alъ inimeĭ mele, o voiъ fave aua de întъnekoasъ, aua de sekretъ, înkътъ nъ veĭ avea nivĭ grijea d'a komnътimi kъ ea.

Adio! amikъlъ meъ; adio!

— Din kontra, resnъnse kontele; învenîndъ din minътъlъ avesta, Masimilian, veĭ trъi ne lîngъ mine ші în-nrexnъ kъ mine, nъ mъ veĭ maĭ nъrъsi, ші neste ontъ zile vomъ lъsa Francia înderътъlъ nostrъ.

— Illi totъ mĭ zivĭ sъ maĭ snerъ?

— Ţĭ zikъ sъ snerĭ, nentrъ kъ sviъ xnъ mizlokъ de a te vindeka.

— Konte, nъ întristezĭ ші maĭ mъltъ, daka è kъ nътinţъ.

Поrъnvi. [2] Nъdъjdъesve. [3] Anrinderiĭ. [4] Пrъnastiъ.

Ka resultatŭ alŭ lovitureĭ ce m'a trĭsnitŭ, vezĭ o dă-rere banalĭ,[1] ĭi krezĭ sĭ mĭ konsolĭ k'unŭ mizlokŭ banalŭ, kălătoria.

Ilĭi Masimilian klăti din kanŭ ku o nekredere des-preţuitoare.

— Ce vreĭ sĭ ţĭ zikŭ? resunse Monte-Cristo.

Am kredinţă în promiterile[2] mele, lasă-mĭ sĭ fakŭ cerkarea.

— Konte, nu faĭ aĭtŭ ceva de kătŭ a mĭ prelungi agonia.[3]

— Astă-felŭ, zise kontele, inimă slabă ce estĭ, n'a usterea sĭ daĭ amikălăĭ teĭ kăte-va zile pentru cerkarea ce voiesce sĭ fakă!

Sĭ vedem, cuĭ ce è în stare sĭ fakă kontele de Monte-Cristo.

Cuĭ kă elŭ komandă la multe usteri numîntesuĭ?

Cuĭ kă are destălă kredinţă în Dumnezeŭ ka sĭ kanete minuni dela celŭ ce a zisŭ kă kredinţa omălăĭ ustea sĭ stremute unŭ munte?

Eĭ bine! astă minune ne kare o sneră, asteaptă-o, saŭ...

— Saŭ... reneti Morrel.

— Saŭ, iea a minte, Masimilian, te voiŭ numi nere-kunoskătoră.

— Aibĭ îndurare de mine, konte.

— Am astă-felŭ de multă îndurare de tine, Masimi-lian, askultă-mă, am astă-felŭ de multă îndurare de tine, înkătă, daka nu te voiŭ vindeka într'o lună, zină kă zină, oră kă oră, ţine minte bine vorbele mele, Masimilian, atunci te voiŭ pune eŭ însu-mĭ în faţa avestoră pistoale înkărkate pi a unăĭ paxară de celŭ maĭ sigurŭ veninŭ din Italia, de unŭ veninŭ maĭ sigurŭ pi maĭ iute, krede-mă, de kătŭ avela ka-re o omorîtŭ ne Valentina.

[1] Komună, de rîndŭ. [2] Făgăduele. [3] Cea din urmă luptă în kontra morţii.

— Mĭ o nromiɥĭ?

— Da, kъvĭ sənt omș, kъvĭ mi eș, kəm ɥĭ am snəsș, am vrəlș sъ morș, mi adese, kiarș de kъndș neferivirea s'a denъrtalș dela mine, am visalș deliviele[1] somnələĭ eternș.[2]

— Ox! de sigərș, mĭ nromiɥĭ aveasta, konte? strigł Masimilian bealș.

— Nə nəmaĭ kъ ɥĭ o nromilș, dar ɥĭ o mi jərș, resnənse Monte-Cristo întinzîndș mъna.

— Heste o lənъ de zile, ne onoarea dəmitale, daka nə voiș fi konsolalș,[3] mъ veĭ lъsa liberș de viaya mea, mi, or mi ve aшĭ fave, nə mъ veĭ nəmi nerekənoskъtorș?

— Heste o lənъ, zisъ kə zisъ, Masimilian; neste o lənъ, orъ kə orъ, mi data è sakrъ, Masimilian, nə svliș dak'aĭ kəgetalș l'aveasta, astъ-zi səntemș în 5 sentembre.

Astъzĭ səntș zeve anĭ de kъndș am skъnalș ne talъteș, kare voiea sъ moarъ.

Morrel anəkъ mъinele konteləĭ mi le sъrətł.

Kontele îlș lъsł sъ fakъ dəne voiъĭ, ka kəm ar fi înțelesș kъ i se kəvenea astъ adorare.

— Heste o lənъ de zile, ərmъ Monte-Cristo, veĭ avea ne masa la kare vomș medea mi ənəlș mi altəlș arme bəne mi o moarte dəlve; dar, mi tə din narte-ɥĭ, aĭ sъ mĭ nromiɥĭ kъ veĭ astenta nîn'atənvĭ mi kъ veĭ trъi.

— Ox! mi eș ɥĭ o jərș! resnənse Masimilian.

Monte-Cristo trase ne jənele la inima sa mi îlș ɥinə məltș astș-felș.

— Hli akəm, i zise elș, învenîndș de astъ-zĭ, veĭ veni sъ lokəesvĭ în-nreənъ kə mine; veĭ ləa anartamentəlș Haydeeĭ, mi fiiъ-mea velș nəɥinș va fi sənlinitъ de fiiș-meș.

— Haydea! zise Morrel; ve s'a fъkətș Haydea?

— A nlekatș astъ noante.

[1] Пъverile. [2] Veșinikș. [3] Mingiiatș.

Monte-Cristo trase pe junele la inima sa și il ținu multă astă-fel.

— Ka sъ te nъrъseaskъ ?

— Ka sъ m'astente...

Fiĭ darъ gata a veni sъ mъ întîlnesчĭ în kasa mea din strada Câmpielor-Elisee, ши fъ-mъ sъ esъ d'aчĭ fъrъ sъ mъ vazъ чineva.

Masimilian шĭ înklinъ kanълъ, ши se sълъse ka ълъ konilъ saŭ ka ълъ anostolъ.

FINELE VOLUMULUĬ AL ŞEAPTELEA.

BIBLIOTECA LITTERARIA SERIA III.

CONTELE

DE

MONTE-CRISTO.

de

ALESANDRU DUMAS.

TRADUCERE

de

G. A. Barenzi.

VOL. VIII.

BUCURESCI.
Librariŭ-Editoriŭ George Ioanidŭ.
1858.